

ఓమ్.

పరబ్రహ్మణేన

15 JUL 1918

పురాణోక్తకర్తవ్యకాశిత

ఈ గ్రంథము.

శ్రీమచీరపట్టణ నివాసులును శ్రీబాలాత్రిపురసుందరీ సమేత
మల్లేశ్వర కరుణాకటాక్షవీక్షణ జనిత, వైద్యవ్య వైభవులును, యజ్ఞ
శ్వేదులును, వైత్తియ కాళాధ్యాయులును, ఆపస్తంబ నూత్రులును,
కాండిన్యసగోత్పాద్యులును, సుప్రసిద్ధులైన,

బ్రహ్మశ్రీ, చ్చా నాగలింగ శాస్త్రులవారి పుష్కరిణగు
లిక్ష్మీనృసింహ శాస్త్రికర్తచే
వ్రాయబడి,

స్వకీయ శ్రీ

ఆర్యానంద ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపబడి ప్రకటింపబడియె. మచీరపట్టణము.

తృతీయ ముద్రణము 500 ప్రతులు.

దీనివెల 1-8-0

రిజిస్టరు కాపీరైట్

[ప్రొఫెసురులు ప్రణేకము.

1918

వీ రి క .

అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకుండైన, పరమకారుణికుండుగు భగవంతుడు లోకధర్మ సంరక్షణార్థము చతుర్ముఖుని ముఖము నుండి మొదట వేదములను నైలిపుచ్చె, అట్టి వేదములయందలి ధర్మములను, మను, పరాశర, గౌతమ, భరద్వాజప్రముఖులగు మహర్షులు స్మృతులమూలముగఁ బ్రకాశింపఁజేసిరి, తరువాత, (వ్యాసోనారాయణోహరిః) అనువచనప్రకారము సాక్షాన్నారాయణాంశ సంభూతుండగు వేదవ్యాసమహాసీంద్రుండు స్మృత్యుక్తవర్ణ శ్రమధర్మాదులను, భగవదవతార ప్రభావంబులను, అనేకమహాత్ముల చరిత్రంబులను, అనేక దేవతామహిమలను, వానావిధనీతి ప్రకారంబులనున్న రచియించె. అట్టి అష్టాదశపురాణములు లోకమందు ప్రకాశింపుచుండెను. ఆమహాపురాణములందు అద్భుతవిషయంబులుగలిగి కర్మసిద్ధిద్వారా జ్ఞానము, జ్ఞానమువలన మోక్షమార్గసాధనంబును కలిగియుండెను.

శ్రీకమలాకరభట్టాదిగ్రంథకర్తలు అనేకగ్రంథములురచించిరి. అవి మనకు సప్రమాణములై యుండగదా? ప్రాచీననిబంధన గ్రంథకారులందఱు పౌరాణికప్రయుక్తమగు పూర్వప్రయోగములన్నియు ప్రయోగవిధిగా వ్రాయనందున, ధర్మశాస్త్రముల యందుఁ బ్రవీణతగల యాజ్ఞకులకుఁదప్ప తక్కినసామాన్య జనులకు దానింజూచి గ్రహించుటకుఁ గఠినముగానున్నది. మఱియు నీమంత్రముఁజెప్పియీ క్రియఁజేయవలయునని యెల్లరకుఁ దెలియకయు, నడుమనడుమ ధర్మశాస్త్రముండుటచేఁ బ్రయోగమును వరుసగా గ్రహించుటకుఁదెలియకయున్నది, పెక్కుదేశములయందు ధర్మశాస్త్రరీతిగఁ జేయుచు విప్రవర్యులు శ్రమపడుచుండిన కష్టము యింతయని చెప్పనలవిగాదు. ప్రయోగములు కొందరు కొంతకాలమువఱకుఁ జదివియు కొన్నిప్రయోగాదులయందు సందేహముగలవారైయున్నారు, మఱికొందఱు యీ విద్యదురవగాహంబని బాహిరంభింపకయే యున్నార్యు బుద్ధిమంతులు

మఱికొందఱు ధర్మశాస్త్ర గ్రంథములనే మిగులకష్టముతో చిరకాలము పఠించి అందుజ్ఞానము గలిగిన పిమ్మటఁ బ్రయోగములను దెలిసికొనుచున్నారు. బహుజను లిట్టి శ్రమపడుటఁజూచి ఈ గ్రంథము. ఆన 1899 వ-సంవత్సరమున సహస్రప్రతులు. పునః 1908-వ సంవత్సరమున సహస్రప్రతులును ముద్రింపించి యుంటిని. ముద్రింపించిన ప్రతులన్నియు నామిత్రులందఱును, స్మార్తాభిమాను లందఱును, వానిని స్వీకరించి నాశ్రమను సాధకంబుజేసిరి. పునర్ముద్రణమునకు యుద్ధారంభమునండి కాకితములు, కాటుక, బైండు వగయిరాసామానులు- వీనిధరలు మిగులపెచ్చి కొన్ని సమయములలో దొరుకుటలేదు. మఱియు పూర్వపుధరలుకన్న ప్రస్తుతపుధరలు నాల్గింతలైనవి. అందువలన సంక్షేపించియుండగా - బహుజను లీ గ్రంథమును బంపుమని వ్రాసిరి. ముద్రణమందుండుటచే వెంటనే పంప వీలులేక పోయెను. మఱియు ఏతన్ముద్రణమందు పూర్వముకన్న - కొన్ని కొన్ని ముఖ్యాంశములు చేర్చఁబడినవి. కొందఱు పురాణోక్త స్నాతకము ఉపనయనము మొదలగునవికావలెననికొందఱుపదేపదే జూబుట వ్రాసియుండిరి. వారి వారి అభీష్ట ప్రకారము - వైవిధ్యములును ఇందు జేర్చఁబడినవి. కేవలము వేదోక్తమే కావలసిననో - యాజుష స్మార్తానుక్రమణికయందుఁ జూడదగును. కేవలము పురాణోక్తమే కావలయునను అభిలాష పదులకే ఈ గ్రంథము ఉపయోగము. దీనియందెచ్చటనైనను లోపములున్నయెడల వానిని వివరముగా వ్రాసి నాకుఁబంపిన పక్షమున రాబోవు చతుర్థముద్రణమునందుఁ జేర్పించుచున్నాడను. కాబట్టి బుద్ధోత్తములను బోధించెదను.

ఇట్లు,

మచిలీపట్టణము.

చలా లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రి.

(శ్రీ)

పురాణోక్తకర్తృప్రకాశికాయాం.

ప్రథమ ప్రకరణం.

విషయాః.	పుటసంఖ్యా.	విషయాః.	పుటసంఖ్యా
1 విఘ్నేశ్వరపూజా	127	ప్రహ్లాదజ్ఞాః	50
2 సరణపూజా	628	శేవాదితర్కణమ్	51
3 పుణ్యాహవాచనమ్	1029	శేఖరాగ్రః	52
4 కర్మణః పుణ్యాహవాచనమ్	1430	నిర్వృత్తిసృష్టాణమ్	53
5 నాందీప్రయోగః	1631	యశోదర్శణమ్	54
6 అత్రాదౌహత్యకాపూజా	1732	భీష్మతర్కణమ్	55
7 నందిన్యాది దేవతాహ్వనమ్	1733	వైశ్వశేవప్రకరణమ్	56
8 కుండ్యముమాన్త లిఖితక్రమః	1734	శ్వసనః	58
9 వివాహేశచీపూజా	1835	శమీపార్థనా	59
10 నాందీసమరాధనమ్.	1836	మహాసర్వోద్ధానిధానమ్	60
11 నాందీవిధిః	1937	నిశ్చయతాంబూల ప్రకరణమ్	61
12 చతుష్పాత్ర ప్రయోగః	2138	అష్టవిధ వివాహవిషయాః	62
13 షట్పాత్రప్రయోగః	2239	పరివేర్తిలక్షణమ్	63
14 స్విప్తకృద్ధోమః	2540	కన్యాదానాధి కారణః	64
15 గర్భాధానమ్	2741	గండనక్షత్ర విచారః	65
16 పుంసవనమ్	2942	కన్యాక్రియః	66
17 షష్ఠీపూజా	3143	సప్తపది	67
18 దత్తపుత్రవిధిః	3244	వాగ్దానమ్	68
19 పుత్రదానప్రయోగః	3345	యోగ్యకన్యాలక్షణమ్	69
20 దత్తహోమః	3446	అయోగ్యకన్యాలక్షణమ్	70
21 గంగాపార్థనా	3547	అపిండిత వాహః	71
22 స్నానప్రయోగః	3648	అష్టావ్య జపమంత్రాః	72
23 సింధుస్నానవిధిః	3749	(పురాణోక్త నక్షత్రప్రతి)	73
24 ఆచమనవిధిః	3850	నక్షత్రదేవతాగ్రాహనాది	74
25 తర్కణవిధిః	4051	పునః	75

విషయాః.	పుటసంఖ్యా.	విషయాః.	పుటసంఖ్యా.
51 సీమంత ప్రయోగః	79	81 కృష్ణాపుష్కరస్నానాది	
52 జాతకర్మ ప్రయోగః	81	ప్రయోగః	138
53 ముఖావలోకనమ్	83	82 పుష్కరనదీ నిర్ణయః	140
54 శాంతిసంకల్పః	85	83 స్నానమహాసంకల్పః	,,
55 నవగ్రహజాం వర్ణమాసాదిః	87	84 స్త్రీస్నానమహాసంకల్పః	141
56 ప్రతిమానియమః	88	85 అర్ధోదయ నిర్ణయః	142
57 నవగ్రహారాధనమ్	,,	86 అర్కవివాహప్రయోగః	143
58 నవగ్రహమంత్రాః	100	87 అశ్వత్థోపనయన ప్రయోగః	145
59 నవగ్రహస్తోత్రమ్ (కవచమ్)	102	88 వివాహబేదే ఆషాఢేభర్తృగృహే	
60 నవగ్రహజపాదికమ్	109	వాసనిషేధః	146
61 నవగ్రహజపసంఖ్యా	,,	89 ద్వాదశాక్షా దూర్ధ్వమన	
62 నవగ్రహతర్పణమ్	110	లోకనవిధిః	148
63 నవగ్రహదానవిధిః	,,	90 దీపవిధిః	147
64 నామకరణమ్	112	91 శయనవిధిః	148
65 నిమ్మిమణమ్	114	92 ధర్మనిరూపణమ్	149
66 ఉపవేశనమ్	115	93 ఆచారనియమః	,,
67 అన్నప్రాశనమ్	116	94 సదాచారలక్షణమ్	,,
68 అబ్ధిపూర్త్యర్థప్రయోగః	117	95 ధర్మశాస్త్రవిషయమ్	150
69 చూడాకర్మప్రయోగః	119	96 ధర్మానుష్ఠానఫలమ్	,,
70 విద్యారంభః	120	97 సృష్టిక్రమః	152
71 ఘరికాబంధనమ్	121	98 గౌతమీపుష్కర ప్రయోగః	153
72 ముద్రికారంభః	122	99 అష్టోత్తరశతనామపూజా	157
73 లగ్నపత్రికా	123	100 దానద్రవ్యఫలాని	159
74 అంకురాశోపణమ్	,,	101 శ్రాద్ధాదినియమః	163
75 వివాహ పీఠలక్షణమ్.	127	102 ధర్మపిండప్రదానమ్	164
76 మహాసంకల్పః	,,	103 స్నాతకప్రయోగః	166
77 చూర్ణికా	132	104 కన్యాదానాధికారిణః	171
78 మంగళార్చకమ్	133	105 వివాహప్రయోగః	,,
79 లగ్నాక్షకమ్	134	106 ప్రధానహోమః	177

విషయా.	పుటసంఖ్య.	విషయా.	పుటసంఖ్య.
108 ప్రవేశవోమః	187	శకుమరణము	242
109 స్థలీపాక ప్రయోగః	188	అనుపనీతమరణము	243
110 తిండులవోమః	188	కన్యామరణము	244
111 గౌరీపూజా	140	ఉపనీతమృతాశ్వాచము	245
112 బ్రాహ్మణసభాపూజా	185	మాతామహ్యది మరణము	246
118 అలకనామతోత్సవః	186	శ్వశూక్రృత మరణము	247
114 శేషవోమః	148	ఆచార్యాది మరణము	248
115 నాకబలిః	188	పుత్రమరణము	249
116 ఉపహారమంత్రాః	191	మాతాపితృమరణము	250
117 దంపతీతాంబూలదానమ్	192	సహోదర మరణము	251
118 అధీనమంత్రః	147	స్వామిమరణము	252
119 ఆశీర్వాచన మంత్రాః	148	అనుపనీత భ్రాతృమరణము	253
120 స్వస్తిమంత్రార్థాః	199	భగినీ మరణము	254
121 విధుగృహప్రవేశః	201	దత్తపుత్ర మరణము	255
122 నూతనగృహప్రవేశః	202	అత్యుబంధ్యాది మరణము	256
123 మహామూర్తిస్తోత్రమ్.	203	సాపత్నియ మాతృవర్గ మరణము	257
124 అద్వికప్రయోగః	205	దత్తీత్రప్రతి గృహీతృవర్గ మాతులాది	258
125 ఉపనయనమ్	217	మరణము	259
126 పాలాశప్రయోగః	230	సపత్ని పుత్రాదిమరణము	260
127 మహాలయప్రకరణమ్	231	అనపిండ మరణము	261
128 హిగణ్యశ్రాద్ధమ్	232	జామాతృ మరణము	262
129 శ్రీకృష్ణాష్టోత్తరమ్	235	గురుశిష్య మరణము	263
130 ఆశ్వాచవర్జ నీయకృత్యాని	237	అతిశ్రాంతాశ్వాచము	264
131 ఆశ్వాచభేదములు	159	ప్రతియోగినుల స్వరూపము	265
132 జాతాశ్వాచము	238	అనేకాశ్వాచసన్నిహితాశ్వాచము	266
133 సపిండాది స్వరూపము	239	దేశాంతర లక్షణము	267
134 చాతుర్వర్ణ్యా శ్వాచనినకాయము	162	అధికమాస ఆద్యశ్రాద్ధనిర్ణయము	268
135 పితృగృహమున పుత్రికప్రసవించి నప్పుడు	163	అధికమాసేత్రేపక్షికాదినిర్ణయము	269
136 దూత్రశ్రుత జాతాశ్వాచము	240	మఱియొక విజ్ఞాపనము.	270

పుట.	పంక్తి.	తప్పు.	ఒప్పు.
1	8	మగ	మంగ
"	10	నద	చద
"	14	మతి	ర్మతి
"	20	స్వస్య	స్వస్య
2	15	పీడ్యం	పీడ్య
3	10	స్వస్య	స్వస్య
"	12	దేవ	దేవమా
"	19	జనూ	జానూ
"	20	న్నోధ	న్నోధివ.
"	21	అవా	అవా
4	6	కాంచన	కాంచనం
"	"	శాలి	శాలీ
"	20	గండై	గండై
"	23	మంగళ	మంగళం
"	24	దీపం	దీపం
5	3	పని	పని
"	4	పుడ	పుండ
"	23	ర	రక్ష
"	24	ధిప	ధిప
6	3	పూర్ణ	సంపూర్ణ
"	9	సస	సమ
"	17	లిప్య	విలిప్య
"	23	స్థల	స్థల
7	21	కృతవ	కృంతవ
8	4	యామే	యామి
"	12	ద్రక్షై	ద్రక్షై
"	16	అస్థా	అస్థా
10	5	ద్రోహి	ద్రోహి
11	4	స్పృహ	స్పృహ
"	8	స్పృహ	స్పృహ
"	22	కృభా	కృభా
18	17	అఖండ	అఖండ
14	14	స్పృశి	స్పృశి
18	22	దవ్యం	ద్రవ్యం
21	8	సుత	సుత

పుట.	పంక్తి.	తప్పు.	ఒప్పు.
22	25	విస	విస
24	8	త్రింశ	త్రింశతి
"	"	ఉపరి	ఉపరిపరి
"	13	దా	దా
"	21	అగ్ని	అగ్నిం
"	24	స్వస్య	స్వస్య
25	2	తద	తద
26	10	ప్రాక్షే	ప్రాక్షే
"	24	శం	శం
28	24	మక్కు	మక్కు
29	5	మనే	మనం
32	11	నాక్ష్య	రాక్ష్య
"	17	ధేవ	దేవ
36	4	వృత	వృత
40	10	త్కర్మా	త్కర్మ
48	9	గుణ	గుణం
"	10	ప్రదేవ	వదేవ
"	12	త్తక్షం	త్తిక్షం
"	"	క్రాదే	క్రాదే
44	2	చక్షే	క్షే
"	13	పాిత	పాితః
"	14	తగ్గణ	తగ్గణం
"	16	అసా	అసా
"	28	వర్గ	వర్గం
45	5	క్షే	క్షే
45	6	రవ	రామే
46	5	దక్షే	దక్షే
47	19	హ్వా	హ్వా
48	18	దస్మా	తస్మా
"	23	మాతు	మాతుః
"	25	ప్రదా	ప్రదా
49	7	క్రాద్ధా	క్రాద్ధా
"	21	యేది	యేతి
50	5	స్య	ణః
"	"	స్వక్షే	స్వక్షే

శ్రీరస్తు.

శ్రీగురుభ్యోనమః.

పురాణోక్తకర్తృప్రకాశికాయాం

←(౧)→

అత్రాదావిఘ్నే శ్వరపూజాప్రారంభః.

శ్లో॥ కల్యాణాదభుత గాత్రాయ కామితార్థ ప్రదాయినే ।
 శ్రీమద్వేంకట నాథాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్॥
 యశ్చిన్ నామరూపాభ్యాం యాదేవ సర్వమంగళా ।
 తయోస్సం స్మరణాత్పుంసాం సర్వతోజయమంగళమ్॥
 శుక్లాంబర ధరంవిష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజం ।
 ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్సర్వవిఘ్నోపశాంతయే॥

శ్లో॥ తదేవలగ్నం సుదీనంతదేవ తారాబలం చంద్రబలంతదేవ ।
 విద్యాబలం దైవబలం తదేవ లక్ష్మీపతే తేల్లఘ్నియుగం స్మరామి॥
 యత్రయోగీశ్వరఃకృష్ణో యత్రపాథోఽధనుర్ధరః । తత్ర శ్రీర్విజయో
 భూతి హృవాసీతి మతిర్జమ ॥ స్మృతేసకలకల్యాణ భాజనంయత్ర
 జాయతే । పురుషస్తమజంనిత్యం న్రజామిశరణంహరిం॥ సర్వదాసర్వ
 కాశ్యేషు నాస్తితేషామ మంగళం ॥ యేషాంహృదిష్టో భగవాన్మం
 గళాయతనంహరిః ॥ లాభస్తేషాం జయస్తేషాం కులస్తేషాం పరా
 భవః । యేషామిందీవరశ్యామో హృదయస్థో జనార్దనః ॥ ఆపదా
 మపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం । లోకాభిరామం శ్రీరామం
 భూయోభూయో నమామ్యహం ॥ సర్వమంగళ మాంగల్యే శివే
 సర్వార్థసాధకే । శరణ్యే త్యంబకేదేవి నారాయణి నమోస్తుతే ॥
 శ్రీలక్ష్మీనారాయణాభ్యాంనమః । ఉమామహేశ్వరాభ్యాంనమః । వాణీ

హిరణ్యగర్భాభ్యాంనమః! శచీపురందరాభ్యాంనమః! అరుంధతీవసిష్ఠాభ్యాంనమః! సీతారామాభ్యాంనమః! సర్వభోమహాజనేభ్యోనమః! ఆచమ్య-కేశేవాయనమః! నారాయణాయనమః! మాధవాయనమః! గోవిందాయనమః! విష్ణువేదనమః! మధుసూదనాయనమః! త్రివిక్రమాయనమః! వామనాయనమః! శ్రీధరాయనమః! హృషీకేశాయనమః! పద్మనాభాయనమః! దామోదరాయనమః! సంకషణాయనమః! వాసుదేవాయనమః! ప్రద్యుమ్నాయనమః! అనిరుద్ధాయనమః! పురుషోత్తమాయనమః! అధోక్షజాయనమః! నారసింహాయనమః! అచ్యుతాయనమః! జనార్దనాయనమః! ఉపేంద్రాయనమః! హరయేనమః! శ్రీకృష్ణాయనమః॥

శ్లో॥ భూతగ్రహ విశాచాది విఘ్నకర్తృనివారణం । సకృన్మృతం సముచ్చార్య ఆసనం పరికల్పయేత్ ॥ భూమ్యాదేహుర్ధ్వోకస్య ఉపరిష్ఠాదివాకరః । దశప్రణవసంయుక్తం తిరావృత్యాపునః పునః॥ అంగుళ్యగ్రైనాఽసిక్వాగ్రం సంపీడ్యం పాపనాశనం । ప్రాణాయామమిదంప్రోక్తం ఋషిభిఃపరికల్పితమ్॥ శుభేశోభనేముహూర్తే శ్రీమహావిష్ణోరాజ్జయాప్రవర్తమానస్య-అద్యబ్రహ్మణః - ద్వితీయపరాధే- స్వేతవరాహకల్పే- వైవస్వతమన్వంతరే- కలియుగే- ప్రథమపాదే- జంబూద్వీపే- భరతవంశే- భరతఖండే । మేరోర్దక్షిణదిగ్భాగే- శ్రీశైలస్య ఈశాన్యప్రదేశే- కృష్ణాగోదావర్యోర్మధ్యదేశే... గృహే- సమస్త దేవతాబ్రాహ్మణసన్నిధౌ । అస్మిన్వర్తమానవ్యావహారిక చాంద్రమానేన...సంవత్సరే । ...అయనే...ఋతౌ—మాసే—పక్షే—తిథౌ—వాసరే । శుభసక్షత్రే శుభయోగేశుభకరణ ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ । శ్రీమాన్ గోత్రఃనామ ధేయః శ్రీమతః గోత్రస్య నామధేయస్య మమీపాత్త దురితక్షయ ద్వారా శ్రీపరమేశ్వర...ప్రీత్యర్థం ఆయుష్యాభి శృద్ధ్యర్థం పాణిగ్రహ

గాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణ స్తదంగ త్వేన తదాదాశుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం
 శాంత్యర్థ మభ్యుదయార్థంచ మహాజనై స్సహస్వస్తి పుణ్యాహ వాచనం
 కరిష్యామినమః | ఆదానిద్వి ఘ్న స పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహా గణాధిపతి
 పూజాంకరిష్యామినమః || తదంగకలశారాధనం కరిష్యామినమః ||
 శ్లో || కలశస్యముఖేరుద్రః కంఠేవిష్ణు స్సమాశ్రితః | మూలేతత్రస్థితో
 బ్రహ్మమధ్యేమాతృ గణాస్సృతాః || శ్లో || గంఠేచయమునేకృష్టే
 గోదావరిసరస్వతి సర్వదేసింధు కావేశ్యా జలేస్మింత్సన్నిధింకురు || ఆ
 యాంతు శ్రీమహాగణాధిపతి పూజార్థం మమమదిత ఓయకారకాః-
 కలశోదకేనపూజాద్రవ్యాణి సంప్రోక్ష్య దేవమాతానంచసంప్రోక్ష్య ||
 శ్లో || ఉత్తమాగణనాథస్య పూజాసంపత్కరీసుధా | భక్తాభీష్టప్రదా
 తస్మాత్ ధ్యాయేత్తం విష్ణునాయకమ్ || శ్లో || హేహేరంబత్వ
 మేహ్యేహి అంబికాత్ర్యం బికాత్మజ | సిద్ధిబుద్ధి యుతత్ర్యక్ష సర్వ
 లోకపితృపితః | నాగాస్య నాగహారత్వం గణనాథ చతుర్భుజ |
 భూపితస్స్వియదైవైవైః పాదాదునిపరశ్చక్షైః | ఆవాహయామి
 పూజార్థం రిక్షార్థంచ గణాధిప || శ్రీమహాగణాధిపతి మావాహ
 యామి స్థాపయామి పూజయామి || శ్లో || శిరఃశ్రోత్రం తథానా
 సా మోఘంజహ్వంతరైవచ | కంఠంకుశ్మీంచ హృదయం కటిబా
 నూతథాంగుళీం | ఊరూజానూచ పాదాంతంతత్తన్నాస్య సంవిని
 గ్దికేత్ || స్థిరోభవ | వరదోభవ | సుమఖోభవ | సుప్రసన్నోభవ |
 స్థిరాసనంకురు | శ్రీమహాగణాధి పతయేనమః ధ్యాయామి | ఆవాహ
 యామి | సువర్ణరత్నఖచిత సింహాసనం సమర్పయామి | పాదయోః
 పాద్యం సమర్పయామి | హస్తయోరర్ఘ్యం సమర్పయామి | శుద్ధా
 చమనీయం సమర్పయామి || శ్లో || గంగాదిసర్వతీర్థేషు | అన్పాతైరమ
 తైర్జలైః | స్నానంకురువ్య భగవన్ గణనాథసమోస్తుతే || శ్రీమహా
 గణాధిపత యేనమః | శుద్ధోదకస్నానం సమర్పయామి || స్నానానంత

పురాణోక్త కర్మప కాశికాయాం

రం శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి॥ శ్లో॥ రక్షవస్త్రోద్వయంచారు దే
వయోగ్యంచ మంగళం శుభప్రదంగృహాంత్యం లంబోదరహరాత్మజ॥
శ్రీమహా...నమః । వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి ॥ వస్త్రయుగ్మసంత
రం శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి ॥ శ్లో॥ రాజితంబ్రహ్మసూత్రంచ
కారచనచోత్తరీయకం । గృహాంత్యధర్మజ్ఞ । భక్తానామిష్టదాయక॥
శ్రీమహా...నమః । యజ్ఞోపవీతం సమర్పయామి ॥ యజ్ఞోపవీతానం
తరం శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి ॥ శ్లో॥ శ్రీగంధం చందనో
న్మీశం కర్పూరేణసుసంయుతం । లేపనం సురశ్రేష్ఠ ప్రీత్యర్థం ప్రతి
గృహ్యతామ్ ॥ శ్రీమహా...నమః । శ్రీగంధం సమర్పయామి॥ శ్లో॥ అక్ష
తాః ధవళాః దివ్యాః శాలియాం స్తంబులాః శుభాః । గృహా
ంత్యపరమానంద ఈశపుత్రనమోస్తుతే ॥ శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః ।
అలంకరణార్థం అక్షతాంత్యమర్పయామి ॥ పుష్పైః పూజయామి ॥
సుముఖాయనమః । ఏకదంతాయనమః । కపిలాయనమః । గజకర్ణికా
యనమః । లంబోదరాయనమః । వికటాయనమః । విష్ణు రాజాయన
మః । గణాధిపాయనమః । ధూమకేతవేనమః । గణాధ్యక్షాయన
మః । ఫాలచంద్రాయనమః । గజాననాయనమః । వక్రతుండాయనమః ।
శూర్పకర్ణాయనమః । హేరంబాయనమః । స్కందపూర్వజాయనమః ।
సర్వసిద్ధిప్రదాయకాయనమః॥ శ్రీమహా...నమః॥ షోడశ నామపూజాం
సమర్పయామి॥ శ్లో॥ నవస్త్రుత్పద్భవైర్దినైర్నా నాగంధైస్సుసంయుతం ।
ఆప్రేయస్సర్వదేవానాం ధూపోయంప్రతిగృహ్యతామ్॥ శ్రీమహాగణా
ధిపతయేనమః ధూపమాఘ్రపయామి॥ శ్లో॥ సాజ్యమేకాగ్నిసంయుక్తం
వహ్ని నాయోజితంప్రియం । గృహాంత్యమంగళదీపం శ్రోలోక్యతిమిరాప
హ । భక్త్యాదీపం ప్రయచ్ఛామి దేవాయపరమాత్మనే । త్రాహి
మాంనరకాద్ధోగా ద్వివృజ్యోతిర్నమోస్తుతే ॥ శ్రీమహా...నమః । దీ
పం దర్శయామి ॥ ధూపదీపానంతరం శుద్ధాచమనీయం సమర్పయా

మి॥ నైవేద్యం॥ శ్లో॥ పూడరీకాక్ష గోవింద వాసుదేవ జనార్దన ।
 మయాప్తిత మిదండవ్యం పవిత్రంకుసుమసర్వదా ॥ ప్రోక్ష్య.పరిషేచ్య
 నమోనమ శ్రీపుండరీకాక్ష పుండరీకాక్షయనమః॥ నైవేద్యప్రదానో
 పేతంఫలలక్ష్మణసంయుతం భక్త్యభోజ్యసమాయుక్తం । ప్రీత్యైతత్ప్రీతి
 గృహ్యతామ్॥ శ్రీమహా...నమః । ... నైవేద్యంసమర్పయామి ॥ ప్రా
 నాత్మనేనమః॥ అపానాత్మనేనమః॥ వ్యానాత్మనేనమః॥ ఉదానాత్మనేనమః ।
 సమానాత్మనేనమః॥ మధ్యేమధ్యేపాసేయం సమర్పయామి॥ హస్తాప్ర
 త్యేశయామి॥ పాదాప్రత్యేశయామి॥ శుభ్రాచమనీయంసమర్పయామి ॥
 పూగీఫలైస్సకర్పయైర్నాగవల్లీ వజ్రైర్భూతం । ముక్తామృతైః సమా
 యుక్తం తాంబూలం ప్రతిగృహ్యతామ్ ॥ శ్రీమహా...నమః ॥ తాంబూ
 లం సమర్పయామి॥ ఘృతవర్షిసహస్రైః కర్పూరశకలైస్తథా॥ నీరా
 జనంమయాదత్తం గృహణవరిగోభవ ॥ శ్రీమహా...నమః॥ నీరాజనం
 సమర్పయామి ॥ సుముఖశైచ్చ కదంబచ్చ కపిగోగజకర్ణకః । లంబో
 దరశ్చవికటో విఘ్న రాజోగణాధిపః । భూమకేతు గ్గణాధ్యక్షః ।
 ఫాలచంద్రో గజాననః । నక్రతుండశ్శూర్పకర్ణో హేరంబస్కంధ
 పూర్వజః ॥ షోడశైతానినామాని యఃపఠేచ్ఛుంబుయాదపి । విద్యా
 రంభేవివాహేచ ప్రవేశేన్దిగమేతథా ॥ సంగ్రామేసర్వకార్యేషు విఘ్న
 స్తస్యనశాయతే ॥ శ్రీమహా...నమః ॥ సువర్ణ మంత్రపుష్పం సమర్ప
 యామి॥ శ్లో॥ యానికానిచపాపాని జన్మాంతరకృతానిచ । తానితానిప్ర
 ణశ్యంతి పృథక్షీణపదేపదే ॥ పాపోహం పాపకర్మాహం పాపాత్మా
 పాపసంభవః । త్రాహిమాం కృపయాదేవ శరణాగతవత్సల ॥ అన్య
 థాశరణంనాస్తి త్వమేవ శరణంమమ । తస్మాత్కరుణ్యభావేనరక్ష
 రక్షగణాధిప ॥ శ్రీమహా...నమః ॥ ఆత్మప్రదక్షిణ నమస్కారాన
 మర్పయామి ॥ శ్లో॥ విఘ్నేశ్వరాయ వరదాయగణేశ్వరాయ సర్వే
 శ్వరాయ శుభదాయ సురేశ్వరాయ వీద్యాధరాయ వికటా

యదనానునాయ భక్తప్రసన్నవరదాయ నమోనమోస్తు ॥ యస్య
స్మృత్యాచనామోక్త్యాతపఃపూజాక్రియాదిషుఃసంసంపూర్ణతాం
యాలి సర్వోనందేగణాధిప ॥ యస్మాజ్జితంమయాదేవపరిపూర్ణంతద
స్తుతే ॥ అనయాధ్యానానానానాది శోభతోపచారపూజయాభగవాన్భు
ర్వాత్మక శ్రీమహాగణాధిపతి స్సుప్రీతో వరదోభూత్వా । ఉత్తరే
శుభకర్మణ్య విన్నుమర్హితి భవంహో బ్రువంతు ॥ ఉత్తరే శుభక
ర్మణ్యపిఘ్నుమస్తు ॥ శ్రీమహాగణాధిపతి ప్రసాదానిరసాగృహ్యమి ॥
శ్లో ॥ వక్రతుండమహాకాయ కోటిసూర్యసమప్రభ । అవిన్నయమ
మేదేవ సర్వకార్యేషుసర్వదా ॥ శ్లో ॥ ఆనామానందజానామి నజానా
మివిసర్జనం । పూజాంనైవనజానామి తిమ్యతాందగణాధిప ॥ శ్రీమహా
గణాధిపతేం యథాస్థానం ప్రతిష్ఠాపయామి ॥

ఇతి పురాణోక్త కర్మప్రకాశికాయాం
విఘ్నేశ్వర పూజా సమాప్తా చ ॥ ౪॥

వ రు ణ పూ జా

కర్తాస్మానానంతరం శుభ్యస్తాగ్నిధారయేత్ । తతఃభూమిం
గోమయేనలిప్య । రంగవల్ల్యాద్యలంకృత్య । సాత్రేతంశులంనిధాయ
అష్టదశపద్మంవిలిఖ్య । తత్రత్రిణికలశానిప్రతిష్ఠాప్యత్రిషుకలశేషుగం
గాజలంపూరయిత్వా । తస్యద్యకలశేనారకేశం పుష్పం - తాంబూలం
ఫలంనిధాయః ఆహాగణపతి పూజాం సమాచరేత్ ॥ పునః ఆచమ్య -
ఏవం—శుభతిథౌ మమ యజమానినీ సహిత యజమానస్య—
గోత్రోద్భవస్య నామధేయస్య మమ గృహభూభాండ అత్కద్రవ్యదే
హస్థల శరీరశుద్ధ్యర్థం ఆయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం స్వప్తి పుణ్యాహ

వాచన సమయే వరుణపూజాంకరిష్యామి నమః తదంగకలశారాధనం
 కరిష్యామి నమః॥ శ్లో॥ కలశస్యముఖేరుద్రః—త్రితాః॥ గంశేచయమునే
 కృష్ణే గోదావరి సరస్వతి । సర్వదే సింధుకావేరి జలేస్మింత్సన్నిధిం
 కురు ॥ ఆయాంతు శ్రీవరుణపూజార్థం మమదుఃఖక్షయకారికాః -
 కలశోదకేనపూజా ద్రవ్యాణిసంపాత్త్య । దేవహేత్యానంచ సంపాత్తి
 త్య॥ శ్లో॥ పాశహస్తంచవరుణ ముభయంపతిర్విష్ణుః । ఆవాహ
 యామిదేవేశంపూజేయం ప్రతిగృహ్యతాం॥ కలశమధ్యే శ్రీవరుణమ
 వాహయామి॥ శిరఃశ్రోత్రం—విష్ణు శేత॥ శ్లో॥ ధ్యానామిదేవదేవేశం ।
 శరణాగతవత్సలం । సర్వకామ ప్రదం దేవ॥ సర్వసంపత్ప్రదం ముదా॥
 శ్రీవరుణదేవతాభ్యోనమః । ధ్యానంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ ఆవాహయామి
 విశ్వేశం జగత్సాక్షిణమవ్యయం । సర్వపాప హరందేవం కరుణా
 పూర్ణ మానసం॥ శ్రీవరుణ...నమః॥ ఆవాహనం సమర్పయామి॥ శ్లో॥
 ఆసనంపరమౌచివ్యం నవరత్న సమర్పితం । సోమ్య ప్రభయా యుక్తి
 ముక్తాపాలంబకాభితం॥ శ్రీవరుణ...నమః॥ ఆసనం సమర్పయామి॥
 శ్లో॥ గంగాదిసర్వతీర్థభ్య ఆనిష్కర్మగర్భితైః । పాద్యంగృహాణదేవేశ
 సర్వాస్థ్యైః ప్రద॥ శ్రీవరుణ...నమః । పాద్యం సమర్పయామి॥ శ్లో॥
 గంగాజలంసమాసీతం దివ్యగంధైస్సువాసితం॥ అర్ఘ్యం గృహాణ భగ
 వత్ సర్వపాపంవ్యపోహతు॥ శ్రీవరుణ...నమః । అర్ఘ్యం సమర్ప
 యామి॥ శ్లో॥ ఆచమ్యతాం మయాదత్తిన్యస్థాగోదావరీజలం । గృహీ
 త్వాచమనందేవ సర్వపాపనికృంతన॥ శ్రీవరుణ...నమః॥ ఆచమనీయం
 సమర్పయామి॥ శ్లో॥ శర్కరాదకసంయుక్తం మధుపర్క మిదం
 ప్రభో । అహందాస్యామిదేవేశ గృహాణసురసత్తమ॥ శ్రీవరుణ...
 నమః । మధుపర్కంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ స్నానంపంచా మృతైర్ని
 వైః గంధాద్యైస్సుమనోహరైః । నారికేళోదకైరితు రహైఃకురుద
 యానిధే॥ శ్రీవరుణ...నమః॥ పంచామృతస్నానం సమర్పయామి॥ శ్లో॥

గంగాగోదావరీకృష్ణా యమునానర్మదాజలైః । కావేరీసింధుజైశ్చైవ
 స్నానంకురుమహామతే ॥ శ్రీవరుణ...నమః ॥ శుద్ధోదకస్నానం సమ
 ర్పయామి ॥ స్నానానంతరం శుద్ధాచమనం సమర్పయామి ॥ శ్లో ॥
 వస్త్రయుగ్మసదాశుభ్రం మనోహరమిదంశుభం । దదామిదేవదేవే
 శ భక్త్యైవం ప్రతిగృహ్యతాం ॥ శ్రీవరుణ...నమః ॥ వస్త్రయుగ్మ
 సమర్పయామి ॥ స్వర్ణయజ్ఞపవీతాని నానారత్న మయానిచ । ఉప
 పీతానిదాస్యామి గృహ్యతాంత్రిదివేశ్వర ॥ శ్రీవరుణ...నమః ॥ ఉప
 వీతంసమర్పయామి ॥ శ్లో ॥ గంధంకర్పూర సంయుక్తం కుంకుమాగరు
 సంయుతం । విలేపనంమయాదత్తంప్రీత్యర్థం ప్రతిగృహ్యతాం ॥ శ్రీ
 వరుణ...నమః ॥ శ్రీగంధాసచుగ్పయామి ॥ శ్లో ॥ అక్షతోసి స్వభా
 వేన భక్తానామక్షతంపదం । దదాసినాథమద్భిష్టై రక్షప్రీతియశాం
 భవా ॥ శ్రీవరుణ...నమః ॥ అక్షతోసి ॥ శ్లో ॥ మల్లికామాలఽపిపుష్ప
 చంపకైర్వకుళైశ్శుభైః । సర్వసాపక్షయూథాయ యుష్మత్పుజా
 కరోమ్యహం ॥ శ్రీవరుణ...నమః । పుష్పాశిపూజయామి ॥ కే, వా
 యనమః ... శ్రీకృష్ణాయనమః ॥ .....అష్టోత్తర శతనామపూజాం
 సమర్పయామి ॥ శ్లో ॥ వనస్పత్యుద్భవైస్త్వైస్త్వై ర్వానాగంధై స్సుసం
 యుతం । ఆఘేయస్సర్వదేవానాం ధూపోయంప్రతిగృహ్యతాం ॥ శ్రీ
 వరుణ...నమః ॥ ధూపమాఘాపయమి ॥ శ్లో ॥ సాజ్యంత్రివర్తి
 సంయుక్తం వహ్నినాయోజితం ప్రీయం । గృహాణ మంగళశరదీపం
 త్రైలోక్యతిమిరాపహ ॥ భక్త్యాదీపంప్రయచ్ఛామిదేవాయపరమాత్మ
 నే త్రాహిమాంసరకాఢ్లోరా ద్వివ్యజ్యోతిర్నమోస్తుతే ॥ శ్రీవరుణ...న
 మఃదీపందర్పయామి ॥ ధూపదీపానంతరంశుద్ధాచమనీయంసమర్పయా
 మి ॥ శ్లో ॥ నై వేద్యంషడ్రసోపేతం । మాషాపూపసమన్వితం । కథలీనా
 రికేళైశ్చ । ఫలై రిక్షుసముద్భవైః ॥ శ్లో ॥ పుండరీకాక్ష...దా ॥ పో
 త్య-పరిషిచ్య- సమోనమశ్రీ పుండరీకాక్ష పుండరీకాక్షాయ నమః ॥

+ మహానైవేద్యం సమర్పయామి || ప్రాణాత్మనేనమః * తృనేనమః ||
 మధ్యేమధ్యేపానీయం సమర్పయామి || హస్తాప్రక్షాలయామి...యా
 మి||శ్లో|| తాంబూలం చూర్ణసంయుక్తం పూగీఫలసమన్వితం | దాస్యా
 మిదేవ ప్రీత్యర్థం సర్వకామార్థసిద్ధయే || శ్రీవరుణ...నమః|| తాంబూ
 లం సమర్పయామి || శ్లో || ఘృతవర్షిసహస్రైః కర్పూరశకలైస్త
 థా| సీరాజనంమయాదత్తం గృహాణ వరదోభవ || శ్రీవరుణ * నమః||
 సీరాజనం సమర్పయామి || శ్లో || చంపకైర్జాజ్ఞాపన్నాః కేతకీకరపీ
 రకైః | కమలైః కుముదైః పుష్పైస్సదాత్వాం పూజయామ్యహమ్||
 శ్రీవరుణ...నమః|| మంత్రపుష్పం సమర్పయామి || యానికానిచ...
 పదేపదే || శ్రీవరుణ—నమః || ప్రదక్షిణ చమస్కారాం త్సమర్ప
 యామి || శ్లో|| నృత్యైశ్చగీతవాద్యైశ్చ పురాణశ్రవణాదిభిః | రాజోప
 చారైర్బహుభిస్సంతుష్టా ఇహపార్థివా||శ్లో||యస్యస్మృత్యాచనామో
 క్త్యాతపః పూజాక్రియాదిషు|న్యూనంసంపూర్ణ తాం యాతిసద్యోవందే
 తమచ్యుతం | మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనందయానిధే|| అన
 యాధ్యానావాహనాది షోడశోపచారపూజయాభగవాంతస్సర్వాత్మకః
 యత్సృజితంమయాదేవపరిపూర్ణంతదస్తుతే||...వతత్ఫలంశ్రీ + మస్తు||
 శ్లో|| ఆవాహనంనజానామి నజానామివిసర్జనం|
 పూజాంచైవనజానామి త్సమ్యతాంచమహేశ్వర||

ఇతి వరుణపూజా సమాప్తా. చ|| ౧||

శ్రీరస్తు.

అథ పుణ్యాహవాచనమ్.

పుణ్యాహవాచనము సమస్త కర్మలకు పాపముఖ్యమగుటచే

పుణ్యాహవాచనము మొదట నిరూపించుచున్నాడను.

వ్యాసః॥ శ్లో॥ సంపూజ్యగంధమాల్యాద్యై బ్రాహ్మణాన్ స్వస్తి
వాచయేత్ । కామ్యకర్మాశిమాంగల్యే సంగ్రామాదభ్యుత్థదర్శనే ॥

తా॥ కామ్యవ్రతాదులయందును శుభకర్మలయందును, యుద్ధారంభమందును, ఉత్పతములు మాచునప్పుడును, గంధమాల్యములచే బ్రాహ్మణులబూజించి స్వస్తి పుణ్యాహవాచనము జేయింపవలెను.

యమః॥ శ్లో॥ ఓంకారంబ్రాహ్మణేకుర్యాన్నిరోంకారం మహీ
పతే । ఉపాంశుచతథానై శ్యే స్వస్తిసూద్రేప్రకీర్తయేత్ ॥

తా॥ ఓంకారము క్తముగ బ్రాహ్మణులకును-ఓంకారహీనముగ శూద్రులకును
ఉపాంశుమనఁగ మనస్సునలదే నూడ్మోచ్ఛారణం జట్లు వైశ్యులకును కుంభులకును
స్వస్తి పుణ్యాహమును పఠింపవలెనని తాత్పర్యము.

(దంపతీన్నాత్వాచమ్య, దీపారాధనంకృత్వా॥ గణపతిమభ్య
ర్చ్య పుణ్యాహంవాచయిత్వా॥ యథా॥) పుణ్యాహం దీర్ఘమాయు
రస్తు - శిరిస్యభిమంత్యి॥ శివాటపస్సంతు-కల శేష్వభిమృశ్య॥ సౌ
మనస్యమస్తు - హృదయేభిమృశ్య॥ లక్షతం చారిష్టంచాస్తు -
గంధాః పాంతు - సౌమంగల్య మస్తు - అక్షతాః పాంతు - ఆ
యువ్యమస్తు - పుష్పాణిపాంతు - సుమంగల్యంచాస్తు - తాం
బూలాసిపాంతు - ఐశ్వర్యమస్తు - దక్షిణాః పాంతు - బహుదేయం
చాస్తు, యంకృత్వా సర్వక్రియారణం కర్మారంభా శ్శుభాశ్శోభ
నాః॥ ప్రవర్తం తే, తమహంస్వస్తి - భవద్భిరనుజ్ఞాతః, పుణ్యంపుణ్యాహం
వాచయిష్యే - వాచ్యతామ్ శ్లో॥ మావిష్ణుం మాచమేవాపం మా

సంతు పరిపంధినః । సామ్యాభవంతు సుఖసస్వచ్ఛేలోకా సుఖా
 వహః ॥ ఇతి కర్తావదేత్ - తథాస్త్వితివిప్రాః - శ్లో ॥ కరోతు స్వ
 స్తితే బ్రహ్మస్వస్తిచాపిద్విజాతయః । సరీన్మపాశ్చయే శేష్టా స్తేభ్యస్తే
 స్వస్తిసర్వదా ॥ యయాతిర్ష హుషశ్చైవ దుందుమారో భగీరథః ।
 తుభ్యంరాజర్షయస్సచ్ఛే స్వస్తికుర్వంతునిత్యశః ॥ స్వస్తితేస్తు ద్విపా
 దేభ్యశ్చతుష్పాదేభ్యవచచ । స్వస్త్వస్త్వ పాదకేభ్యశ్చసచ్ఛేభ్యస్వస్వ
 స్త్విసర్వదా ॥ స్వహస్వధా శుచీచైవస్వస్తికుర్వంతుతే సదా । లక్ష్మీ
 రయంధతీచైవకురుతాంస్వస్తితేనఘః ॥ అసీతోదేవలశ్చైవ విశ్వామిత్ర
 స్తథాఽంగిరాః ॥ స్వస్తితేద్యప్రయచ్ఛంతుకార్తికేయశ్చషణ్ముఖః ॥ వివ
 స్వా భగవాన్ స్వస్తికరోతు తవసర్వశః । దిగ్గజాశ్చైవచత్వారః
 ష్టితిశ్చగగనంగ్రహః ॥ అభస్తాద్ధరణీం యాసానాగోధారయతేసదా ॥
 శేషశ్చపన్నగశ్చేష్టస్వస్తితుభ్యం ప్రయచ్ఛతు ॥ ఇతివిప్రాః ॥ తతః
 కర్తామనస్సమాధీయతాం ॥ సమాహితేమనసస్సన్ధిః - ప్రసీదంతుభ
 వంతః ॥ ప్రసన్నాఽస్సన్ధిః - దక్షిణకలశమాదాయ - పాక్కులశే కించి
 త్కించి దుదకంనినయతి ॥ శాంతిరస్తు - పుష్టిరస్తు - తుష్టిరస్తు -
 వృద్ధిరస్తు - అవిఘ్నమస్తు - ఆయుష్ష్యమస్తు - ఆరోగ్యమస్తు -
 స్వస్తివంకర్మాస్తు - కర్మసమృద్ధిరస్తు - పుత్రసమృద్ధిరస్తు - ధనధాన్య
 సమృద్ధిరస్తు - ఇష్టసంపదస్తు - ఈశాన్యాం బహిర్దేశే ఉదకంసిం
 చేత్ - అరిష్ట నిరసన మస్తు - యత్పాపం తత్ప్రీతి హతమస్తు -
 యచ్ఛ్రేయస్తదస్తు - ఉత్తరేశుభకర్మణ్య విఘ్నమస్తు - ఉత్త
 రోత్తరం మహాభివృద్ధి రస్తు - ఉత్తరోత్తరా శ్శుభా క్రియా
 సంపద్యంతామ్ । తిథికరణ ముహూర్త నక్షత్రా స్సంపద్యంతామ్ ।
 తిథికరణ ముహూర్తజన్మ నక్షత్రగ్రహలగ్నాది దేవతాః ప్రీయం
 తామ్ - దుర్గా పాంచాల్యా ప్రీయేతామ్ - అగ్నిపురోగా విశ్వే
 దేవాః ప్రీయంతామ్ - ఇంద్రపురోగామరుద్గణాః ప్రీయంతాం - బ్రహ్మ

పురోగాస్సర్వేదేవాః ప్రీయంతాం - వసిష్ఠపురోగాః ఋషిగణాః ప్రీయంతాం - అరుంధతీపురోగా ఏకపత్నయః ప్రీయంతాం - బ్రహ్మబ్రాహ్మణాశ్చ ప్రీయంతాం - శ్రీసరస్వత్యై ప్రీయంతాం - శ్రద్ధామధేప్రీయంతాం - భగవతీకాత్యాయనీ ప్రీయంతాం - భగవతీమాహేశ్వరీ ప్రీయంతాం - భగవతీ పుష్టికరీ ప్రీయంతాం - భగవతీ తుష్టికరీ ప్రీయంతాం - భగవతీ వృద్ధికరీ ప్రీయంతాం - భగవతీబుద్ధికరీ ప్రీయంతాం - భగవాన్ విఘ్నేశ్వరః ప్రీయంతాం - భగవాన్ స్వామీ మహాసేన సుపత్నీ కస్సుసుత స్సర్వధానగతః ప్రీయంతాం - హరిహర హిరణ్యగర్భాః ప్రీయంతాం - సర్వాః గ్రామదేవతాః ప్రీయంతాం - సర్వాః కులదేవతాః ప్రీయంతాం - సర్వాః ఇష్టదేవతాః ప్రీయంతాం - హతాబ్రహ్మద్విషః - హతాపరివంధినః - హతాలస్య కర్మణోవిఘ్న కర్తారః - శతశఃపరాభవంయాంతు, నైర్మత్యాందిశి. శామ్యంతు ఘోరాణి - శామ్యంతు వాచాని - శామ్యంతు చతుర్యః, ప్రథమకలశే కించిత్కించి దుదకంనినయతి, శుభానివర్ధంతాం, శివా ఆపస్సంతు, శివాఋతవస్సంతు, శివా అగ్నయస్సంతు, శివా ఓషధయస్సంతు, శివావనస్పతయస్సంతు, శివాఅతిథయస్సంతు, అహూరాత్రే శివే స్యాతాం, శుక్రాంగారక బుధబృహస్పతి శనైశ్చర రాహుకేతుసోమ సహితాఽదిత్యపురోగా స్సర్వేగ్రహాః ప్రీయంతాం, భగవాన్నారాయణః ప్రీయంతాం, భగవాన్ పర్జన్యః ప్రీయంతాం, భగవాన్ స్వామీ మహాసేనః ప్రీయంతాం, ఇతివిప్రాః, శ్లో॥ బ్రాహ్మంపుణ్యమహార్యచ్ఛ్వస్తుత్వాద్వదనకారకం వేదవృక్షోద్భవనిత్యం తత్పుణ్యాహం బ్రువంతునః॥ దీయంతేయత్రదానాని పూజ్యంతేచ ద్విజాతయః । దృశ్యతే యత్ర మాంగల్యంతత్పుణ్యాహం సదాఽస్తుమే॥...గృహే స్వస్తిపుణ్యాహం భవంతోబుద్ధివంతు॥ పుణ్యాహమస్తు॥ స్వస్తివాక్పాపనాశాభ్యాపుణ్య కల్యాణవృద్ధిదానినాయకప్రియానిత్యం తాంస్వస్తిభో బుద్ధివంతునః॥

మమగృహేస్వస్తిభవంతోబుగ్రవంతు, ఆయుష్మ శేస్వస్తిశ్లో॥ సాగరస్వ
 తుయాశుద్ధి ర్మహాలక్ష్మ్యోదిభిఃకృతా । సంపూర్ణాపూర్ణ చంద్రేయా
 తామృద్ధింభోబుగ్రవంతునః ॥ యజమానగృహేఋగ్గింభవంతో బ్రువం
 తు, ఋగ్యతాంశ్లో॥ పృథివ్యాముగ్ధృతాయాంతుయత్కల్యాణంపురా
 కృతం । ఋషిభిస్సిగ్ధగంధర్వైస్తత్కల్యాణంబుగ్రవంతునః ॥ యజమాన
 గృహేకల్యాణంభవంతోబ్రువంతు ॥ కల్యాణమస్తుశ్లో॥ ఓంకోద్య సమా
 ద్భూతామధ్యమానేమహాగభావిష్ణోశ్చైవప్రియానిత్యంతాంక్రియం
 భోబ్రువంతునః ॥ ... గృహే శ్రీగ స్త్వీతిభవంతోబ్రువంతు ॥ ఆస్తుశ్రీ ॥
 వామదక్షిణవాస్తాభ్యాందక్షిణోద్ధౌకలవాయుగపశ్చాతీశ్వా, ఋగ్గిం
 భవంతోబ్రువంతు, ఋగ్యతామృగ్ధస్సమృగ్ధిః । ముగ్రసమముగ్ధృత్వి,
 స్వస్తిపుణ్యాహసమృగ్ధస్త్వ, న్న సతిసంపూర్ణమస్తు, శివమస్తు, వంశాభి
 వృద్ధరస్తు, గోత్రాభివృద్ధరస్తు, పుత్రపౌత్రాగ్నిస్సృగ్ధస్త్వ, క్రజాపఃప్రియా
 తాం ॥ సర్వం శుభమస్తు, సర్వసంపదస్తు ॥ ఏనంపీత్రా ॥ అగ్నిశ్చిక్షితే
 ఘంపంచరత్నానినిధాయశ్లో॥ సురస్తామగ్నిమగ్నిచంతు బ్రహ్మవిష్ణుమ
 హేత్యైరాః । వాసుదేవోఽన్నాగస్తథాంశుర్నాగవిభుః । క్రమ్యము శ్చా
 నిరుద్ధశ్చ భవంతువిజయాయతే । అఖింహిగ్నిర్భగవాన్ యమోవై
 నిరుతిస్తథా । వరుణపవనశ్చైవ ధవాధ్యతీస్తథాశివః । బ్రహ్మణా
 సహితాస్సర్వే దిక్పాలాఃకీర్తదాస్తథా ॥ పుష్టిశ్రద్ధాక్రియావైవ రతిశ్చ
 ధాధృతిస్తథా ॥ బుద్ధిర్జ్ఞానపుష్కాంతిఃకాంతిస్తుష్టిమాతరిః । ఏతాస్త్యా
 మభిషించంతుదేవపత్న్యస్సమాగతాః । ఆగిత్యశ్చిందమాగ్మూ
 ధజీవసితార్కజాః । గ్రహస్త్యామభిషించంతురాహుఃకేతుశ్చతన్వితాః
 దేవదానవగంధర్వాయశ్చరాశ్చసపన్నగాః । ఋషయోమునయోగ
 వోదేవమాతరపవచ । దేవపత్నీవ్యద్రుమానాగా చైత్యాశ్చైవప
 సాంగణాః । అస్త్రాణిసర్వశస్త్రాణి రాక్షసోవాహనానిచ । ఔషధా
 నిచరత్నాని కాలస్యావయవాశ్చయే । సర్వస్యగరాశ్చైవ సేగ

నిజలదానదాః । ఏతేత్వామభిషేచంతు సర్వకామార్థసిద్ధయే ॥ అథ
మార్జనం ॥ శ్రీకాశ్యాంచ గయాప్రయాగహిమవ త్కేదారరామే
శ్వరాః । శ్రీశైలాది సమస్తపుష్కరనదీ త్సహోబిలంకాంచికాం
శ్రీమద్వేంకటకుంభకోణమధురాం శ్రీరంగసింహచలా । శ్రీకూర్మం
పుసుహోత్తమ ప్రతినిధిం స్వక్షేత్రయోగ్యంఘలమ్ ॥ *

ఇమశ్రియేపద్మహస్తే సుగంధైర్వక్షుస్థలైః పుణ్యజాయమా
నైః ప్రమోదమానైరభిమన్యమానైః పుత్రైఃపౌత్రైః శ్రీవర్ధతాం
దీర్ఘమాయుః॥ పాచ్యాయామార్జనంసమః । దక్షిణాయామార్జనంసమః
ప్రతీచ్యాయామార్జనంసమః । ఉదీచ్యాయామార్జనంసమః । ఉత్తరాయామార్జనంసమః ।
పురాణస్వస్తివాచనసమయే శ్రీలక్ష్మీనారాయణఉమా
మహేశ్వర ఆదిత్యాది నవగ్రహదేవతా ముద్దిశ్య...ప్రీత్యర్థం స్వస్తి
పుణ్యాహవాచన మంత్రజపదక్షిణాం తుభ్యమహంసంప్రదదేనమమః॥
శ్లో॥ స్తుతౌపుణ్యాహకాలేచ లక్ష్మ్యైఃపుణ్యస్యవర్ధనం । పరితస్సస్తి
భిఃస్తోత్రం శుభకర్మాణివర్ధతాం ॥ అగ్నిరివశుచిర్భు ... దీర్ఘమాయుః॥
శుభంశుభంశోభనం ॥ తతఃసీరాజనమ్ ॥

ఇతి పుణ్యాహవాచనం సమాప్తమ్. చ॥ ల॥

శ్రీ రస్తు.

అథ కర్మణః పుణ్యాహవాచనమ్.

←==>(o)←==>

ఆచమ్య, ఏవంగుణ ... ప్రీత్యర్థం తదంగకర్మణః పుణ్యాహ
వాచనంకరిష్యామిసమః, ఆదానిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహా
గణాధిపతి పూజాంకరిష్యామిసమః, పూర్వోక్తప్రకారేణ గణపతి
పూజాం సమాచరేత్ ॥ అథ సోదకంకలశం లంఘయిత్యాంబూలం

నిధాయాషధీషుప్రతిపాద్య । బ్రాహ్మణాన్పార్థయేత్ ॥ కర్మణః
 పుణ్యాహంభవంతోబ్రువంతు, పుణ్యాహంకర్మణోఽస్తు । ఏవంత్రిః ॥
 శ్లో॥ స్వస్తివా క్వాపనాశాఖ్యా పుణ్యకల్యాణ వృద్ధిదా । వినాయక
 ప్రియానిత్యం తాంస్వస్తిభోబ్రువంతునః॥ కర్మణేస్వస్తిభవంతో బ్రు
 వంతు, స్వస్తికర్మణోఽస్తు॥ ఏవంత్రిః॥ శ్లో॥ సాగరస్యతు యాశుద్ధి
 ర్మహాలక్ష్మ్యదిభిఃకృతా । సంపూర్ణపూర్ణచంద్రేయా తామృద్ధి
 భోబ్రువంతునః॥ కర్మణఃకుంభిభవంతోబ్రువంతు, కర్మకుంభతామ్,
 ఏవంత్రిః॥ శ్లో॥ పృథివ్యాముద్భృతాయాతు యత్కల్యాణంపురాకృ
 తం । ఋషిభిస్సద్భగంభర్వైస్తత్కల్యాణంబ్రువంతునః యజమాన
 గృహేకల్యాణం భవంతోబ్రువంతు॥ కల్యాణమస్తు॥ శ్లో॥ క్షీరోదధి
 సముద్భూతా మధ్యమానే మహాదధౌ । విష్ణోశ్చైవప్రియానిత్యం
 తాం శ్రియంభో బ్రువంతునః॥ యజమానగృహే శ్రీరస్త్వితిభవంతో
 బ్రువంతు॥ అస్తుశ్రీః॥ ఋష్యతాన్మృద్ధిస్సమృద్ధిః ॥ ముఖసమం కలశ
 ముద్ధరేత్ ॥ కర్మణః పుణ్యాహ సమృద్ధిరస్తు - షష్ఠశత సంపూర్ణ
 మస్తు, గోత్రాభివృద్ధిరస్తు, శివమస్తు, వంశాభివృద్ధిరస్తు, ప్రజాపతిః
 ప్రియతాం॥ శ్లో॥ సురాస్తామభిషించంతు...సర్వకామార్థసిద్ధయే॥
 అధమార్జనం॥ శ్రీ కాశ్యాంచగయా ప్రయాగహిమవత్కేదార రా
 మేశ్వరాః । శ్రీతైలాదిసమస్త పుష్కరనదీశ్చాహూ బిలంకాంచి
 కామ్ । శ్రీమద్వేంకట కుంభకోణ మధురాం శ్రీరంగసింహచలా ।
 శ్రీకూర్మం పురుషోత్తమప్రతినిధిం స్వత్రయోగ్యంఫలమ్ ॥ ఇమే
 శ్రియే...శ్రీవర్ధతాం దీర్ఘమాయుః॥ పాపహరమార్జనంసమః.....
 సంపదదేనమమ॥ అగ్నిరివశుచిర్భ ... దీర్ఘమాయుః॥ ఆశీర్వాదః॥

ఇతి కర్మణః పుణ్యాహవాచనం

సమాప్తమ్. బ॥ బ॥

శ్రీరస్తు.

అథ నాందీప్రయోగ.

◀==▶(0)◀==▶

పత్న్య సహస్నత్వా ఆచమ్య, ఏవంగుణేత్వాదిశుభతిథౌ
అస్మాకం ... వృద్ధ్యర్థం ... ధర్మార్థ ... సిద్ధ్యర్థం సమస్తమంగళా
వాత్సల్యార్థం మమ ఆయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం ... శుభకర్మాంగ భూతం
నాందీశోభన దేవతా ముద్దిశ్య నాందీశోభన దేవతా ప్రీత్యర్థంనాందీ
ఆహ్వనాఖ్యం కర్మకరిష్యామిసమః || గణేశపూర్వక గౌర్యాదిపోడశ
బ్రాహ్మ్యేది సప్తచనామభిః మాతృరావాహ్య ||

అత్రాదౌ మాతృకాపూజాం.

శ్లో || గౌరీపద్మా శచీమేధా సావిత్రివిజయాజయా! దేవసేనా
స్వధాస్వాహ మాతరోలోకమాతరః! ధృతిఃపుష్టిస్తథాతుష్టి రాత్మనః
కులదేవతాః! గణేశేనాధికాహ్యేతా వృద్ధాపూజ్యాస్తుపోడశ || బ్రా
హ్మీమా హేశ్వరీచైవ కౌమారీవైష్ణవీతథా! వారాహీచతథేంద్రాణీ
హేముండాసప్తమాతరః! పాత్రేతండులంనిధాయ! తత్రశోభనదేవతా
హ్వనంకుర్యాత్ || గౌరీమావాహయామి || పద్మామావాహయామి ||
శచీమావాహయామి || మేధామావాహయామి || సావిత్రిమావాహ
యామి || విజయీ మావాహయామి || జయామావాహయామి || దేవసే
నామావాహయామి || స్వధామా + మి || స్వాహామా + మి || మాతృ
దేవతామా + మి || లోకమాతృదేవతామా + మి || ధృతీమా + మి ||
పుష్టిమా + మి || తుష్టిమా + మి || కులదేవతామా + మి || గణేశ
మా + మి || బ్రాహ్మీమా + మి || మాహేశ్వరీమా + మి || కౌ
మారీమా + మి || వైష్ణవీమా + మి || వారాహీమా + మి || ఇం
ద్రాణీమా + మి || అథ పోడశోపచారై రభ్యర్చ్య ||

యజమానస్యకుడ్యే పంచసప్తవాఙ్ముతేన ధారాఃకృత్వా ।
వసోధారాదేవతా యైనమః ఇతి షోడశోపచారైరభ్యర్చ్య ।

గోడపైఘృతముచేసిదుగాని యేడుగాని ధారలుచేసి వసోధారాదేవతాయైన
మః - ఆవాహనముచేసి - షోడశోపచారములు చేయవలెను.

అథ నందిన్యాదిదేవతాహ్వనమ్.

నందిని=అనఁగ స్వర్గధేనువులలో నొకటియని చెప్పఁబడు చు
న్నది. ఆచమ్య...ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం...అస్యాః కుమార్యాః ఆయు
ష్యాభివృద్ధ్యర్థం నందిన్యాది పంచదేవతాహ్వనం కరిష్యామినమః ॥
పంశపాత్రేతండులొకనిధాయ ॥ అత్రపంచరేఖాఽలిఖత్వా । నందినీ
మావాహయామి ॥ నలిసీమావాహయామి ॥ మైత్రీమావాహయామి ॥
ఉమామావాహయామి ॥ పశువర్షిసీమావాహయామి ॥

ఇతి పంచశోభనదేవతాఃసంస్థాప్య ॥ శస్త్రీ=అనఁగా ఆయుధ
మిందు, భగవతీమావాహయామి ॥ ఏతాశ్శోభనదేవతాః మమగృ
హేవసంతు ॥ మాంరక్షంతు ॥ యజమానగ్ంరక్షంతు ॥ షోడశోప
చారైరభ్యర్చ్య ॥

ఇతి నందిన్యాదిదేవతాహ్వనం సమాప్తమ్. త! సీ॥

కుడ్యేముహూర్తలిఖితక్రమః.

యథా ॥ శ్రీగణేశాయనమః ॥ ఇష్టదేవతాభ్యోనమః ॥ స్వస్తి
శ్రీ...ముహూర్తకాలవర్షమాసపక్ష తిథివారనక్షత్రలగ్న ఘటికాదు
లను గోడపై లిఖింపవలెను. పిమ్మట-వధూవరులయొక్క నామము
లను లిఖించి-తదుపరికులదేవతలను పూజింపఁదగును.

ఇతి కుడ్యేముహూర్తలిఖితక్రమః. (త-సీ-త-నా)

వి వా హే శ చీ పూ జా.

అచమ్య...ర్థం శచీపూజాంకరిష్యామినమః || శ్లో|| పతివ్రతే
మహాభాగే దేవేంద్రప్రియభామినీవివాహేభాగ్యమారోగ్యంశ్రియం
పుత్రాంశ్చదేహిమే|| ఇతిశచీప్రార్థనం-అథ షోడశోపచారైరభ్యర్చ్య||

ఈ శచీపూజావివాహంబున చేయవలెను. అంకురారోపణ
ము మొదలగు విషయములన్నియును ముందువ్రాయుచున్నాడను.

అథ నాందీసమారాధనమ్.

అథ నాందీవృద్ధప్రపితామహీ వృద్ధప్రపితామహీ వృద్ధమాతరః
గోత్రాః - నాందీముఖాః నాందీ||నాందీ వృద్ధప్రపితామహా వృద్ధప్రపితా
మహావృద్ధప్రపితరః - గోత్రాః-నాందీముఖాః నాందీ||నాందీమాతామహా
మాతాఃప్రపితామహా మాతాఃప్రపితామహాః-పత్నీసమేతాః - గోత్రాః
నాందీముఖాః నాందీ||నాందీ ఉభాభ్యాముభాభ్యాం సత్యవసు సంజ్ఞక
విశ్వేదేవాంశ్చ అమద్రవ్యేణ హిరణ్యద్రవ్యేణవాఽద్యతోషయిష్యే||
బ్రాహ్మణేభ్యోయథాశక్తి హిరణ్యందద్యాత్ - అత్రదేవతానుమోగ
సార్థ మిడావాచనం కరిష్యామినమః.

శ్లో|| ఇడాదేవీసరస్వతీ శోభనేశుభదాయినీ | బ్రాహ్మ్యది
మాతృకానాంచ మోదయేత్సర్వదేవతాః || ఏతాశ్శోభనదేవతాః
మమగృహేవసంతు మాంరక్షంతు||3||శోభనం శోభనంశోభనం|| అ
నయాపూజయానాందీ శోభనదేవతాస్సుప్రీతాస్సుప్రసన్నావరదా
భవంతు || శ్లో|| పృథివ్యాం సర్వభూతాని సాగరాస్సర్వదేవతాః |
నాందీదవ్యం గృహీష్యామోకరిష్యేకర్మసిద్ధయే ||

ఇతి నాందీప్రయోగ స్సమాప్తః|| నా|| కు||

శ్రీ రస్తు.

అథ నాందీవిధిః.

శ్లో॥ మాతాపితామహీచైవ తథైవప్రపితామహీ । పితా
పితామహశ్చైవనతథైవప్రపితామహః॥ మాతామహస్సుపత్నీ కావిశ్వే
దేవాస్త్యనంతరమ్॥ ఏతేరక్షంతునఃప్రీతాః ప్రయచ్ఛంత్యిహమంగళమ్॥
శంఖః॥ దక్షస్యదుహితాసాధ్వీ విశ్వానామప్రకీర్తితా । తస్యాః పు
త్రామహావీర్యా విశ్వేదేవాస్త్రయోదతః॥ ఇష్టిశ్శాద్ధేదక్షక్రతూ సం
కీర్త్యవైశ్వదేవకా । నాందీముఖేనత్యవసూ సాపిండ్యేకాలకామకా॥
పురూరవార్ద్రావౌచైతౌ పార్వణేసముదాహృతౌ । హేమశ్శాద్ధే ధను
రుచీ తీర్థేఢురివిలోచనా । ఏకోద్దిష్టే రుద్రసంశ్లో విశ్వేదేవాస్త్రయో
దతః॥ సూత్రాద్ధసంగ్రహకారః॥ వివాహేకస్యకాయాశ్చ వరస్యైవ
గృహేపిత । నాందీశ్శాద్ధంహిపూర్వేద్యుః కర్తవ్యంస్మృతి శాస
నాత్ ॥ మాతుఃశ్శాద్ధంతుపూర్వంస్యా త్పితౄణాం తదనంతరమ్ ।
తతోమాతామహాదీనాం వృద్ధాశ్శాద్ధత్రయంస్మృతమ్ ॥ అత్రకాల
నియమః॥ గర్గః॥ మాతు శ్శాద్ధంతుపూర్వేద్యుః కర్మాహనితుః
త్యక్తమ్ । మాతామహ్యాంచోత్తరేద్యు ర్వృద్ధాశ్శాద్ధత్రయం స్మృ
తమ్॥ ఏతచ్ఛసతిసామర్థ్యే వేదితవ్యమ్ ॥ అసామర్థ్యే త్వేకస్మిన్నేవ
దివసే వృద్ధాకాలత్రయే శ్శాద్ధత్రయ మభిహితమ్ ॥ కాలచంద్రి
కాయాంశాతాతపః॥ పూర్వాష్టేమాతృకంశ్శాద్ధం మధ్యాహ్న
పైతృకంరథా । తతోమాతామహానాంచ వృద్ధాశ్శాద్ధత్రయం స్మృత
మితి॥ తత్రాప్యసామర్థ్యేనపవాహ ॥ పృథగ్దినేష్యత క్తశ్చేదే కస్మి
న్నేవవాసరే । శ్శాద్ధత్రయంప్రకుర్వీత వైశ్వదేవంతుతాంత్రికమితి॥
మనురపి ॥ అలాభేభిన్న కాలానాం నాందీశ్శాద్ధ త్రయంబుధః ।

పూర్వేద్యుర్వైప్రకుర్వీత పూర్వాష్ట్రేమాతృపూర్వకమితి సూత్రార్థ
సంగ్రహకారః || నాందీముఖే వివాహేచప్రపితా మహాపూర్వ
కమ్ | అపిజవస్పితానాందీ శ్రాద్ధం కుర్యాచ్ఛుభాగమే | పితృశ్చ
ప్రపితామహ్యోద్వేదిత్యుత్తమ యథావిధి | ఏభ్య ఏవపితాదద్యాతేభ్యో
దద్యా త్స్వయంసుతః || జీవమానేపిపితరి నాందీశ్రాద్ధం ప్రసజ్యతే ||
నాందీముఖే కర్మణిసంప్రవృత్తే పితర్యతో జీవతియస్యపుంసః | యే
భ్యశ్చ దద్యాత్స్వపితా స్వయంచ తేభ్యశ్చదద్యాదితిశాస్త్రసిద్ధమ్ ||
నాందీశ్రాద్ధం స్వయంకుర్యాదిత్యనేన ద్వితీయవివాహాదిషు పుత్రః
స్వయమేవ నాందీశ్రాద్ధం కుర్యాదిత్సుక్తం భవతి | ఉక్తంచ కాల
చంద్రికాయాం || శ్లో || నాందీశ్రాద్ధంపితాకుర్యా త్పుత్రీపుత్రవివాహ
యోః | ఉత్తరేషువివాహేషుస్వయంకుర్యాత్తు నాందికమితి || త
త్కథంకుర్యాదిత్యపేక్షాయాం గంగాభట్టయే శాతాతపః || నాందీ
శ్రాద్ధం పితాకుర్యా దాద్యేపాణి గ్రహేబుధః | అతఃఉర్ధ్వంసుతః
కుర్యాదేభ్యవేత్యనావితి || సూత్రార్థసంగ్రహకారః || సత్యాంమా
తరిజీవంత్యాం శేషవగ్దాసమర్చయేత్ | మాతా మాతామచా
నంతేజీవంతే పితరంయజేత్ | ప్రయోగపారిజాతే || జీవమానే
మాతృవగ్దే మాతామహ్యదివర్జయేత్ | షట్పిండవిధినాకుర్యా త్తీగ
శ్రాద్ధే మహాలయే || పిత్రాదిజీవనేవిష్ణుః || పితరిజీవతియశ్రాద్ధం
కుర్యాత్ | యేషాంపితాతేషాంకుర్యాత్ | పితరిపితామహేచ జీవ
తి - యేషాంపితామహ స్తేషాంకుర్యాత్ || పితరిపితామహేప్రపితా
మహేచ జీవతి నైవకుర్యాత్, ఏకద్విత్రిజీవనే పూర్వవదేవేత్యర్థః -
త్రిషుజీవత్సునైవకుర్యాదితిపరిశిష్టే || సూత్రార్థసంగ్రహకారః || అస
గోత్రస్సగోత్రోవా యః ఆచార్య ఉపాయనే | సతూపనేయపిత్రాదీ
నుద్దిశ్యాఽభ్యుదయంచరేత్ || కన్యకాయామయంమాగ్గో మునిభిః
పరిక్షీర్తితః || ఇత్యుక్తం || యాజ్ఞకైర్గృహ్యవిద్భిర్వృద్ధైః పురాతనైః ||

తస్మాద్ధిపుత్రీకృతపులికాత్మజా మాతామహస్యాభివృద్ధిః ॥ త
థాఽసురోద్వాహితకన్య కాత్మజాసచ్చాగ్ధ కృత్యేహ్యధికారిణస్త్రీ
యః ॥ వృద్ధాగయాయాంచ మహాలయేకురుక్షేత్రే ప్రయాగాద్యభి
లేషుకర్మసు । మాతామహాశాగ్ధ ఇమేఽధికారిణో భవంత్యమాది
వ్యపినేత రేనదేతి॥కించ॥స్మృత్యర్థసారే॥స్వపితృభ్యః పితాదద్యా త్సుత
సంస్కారకర్మసు । యావద్వివాహం పుత్రిస్యతావదేవహితస్పితా ।
నాందీశాగ్ధేపితాకుర్యా దాద్యేపాణిగ్రహేబుధః ॥ అథక్షత్వంసుత
కుర్యాత్పితౄణాంతద్ధిపితుః ॥ నాందీముఖేకర్మణిసంప్రవృత్తే పితర్య
తోజీవతియస్యపుంసః । యేషాంచకుర్యాత్స్వపితౄస్వయంచతేషాం
చకుర్యాదితి శాస్త్రసిద్ధమ్ ॥ యథా జీవన్వితానాందీశాగ్ధం కుర్యా
ద్విధానతః । పితోర్భారాతామహదీనాం మేషధర్మస్సనాతనః ॥ హే
మాదౌ ॥ నాందీముఖేవినాహేచ ప్రపితామహపూర్వకమ్ । నామ
సంకీర్తయేద్విద్వా అన్యత్ర పితృపూర్వకమ్ ॥ కోకిలమతాను వారి
ణాంతు - మాతృమాతాసహ ప్రమాతామహః ఇతి మాతామ హేన
మాతృ శాగ్ధంతదాపార్వణద్వయమేవ ॥ తత్సమానం స్వయ
సింధౌజ్ఞేయమ్ ॥

ఇతి నాందీవిధి స్సమాప్తః. (నా-సీ)

అథ చతుష్పాత్రప్రయోగః.

ఆచమ్య...వవంగుణ...ప్రీత్యర్థం...హోమం కరిష్యామిసమః ॥
హోమార్థం ఋత్విగ్వరణందద్యాత్ ॥ తతఃఅగ్ని ప్రతిష్ఠాపనాది
ప్రయోగఃఆచార్యకుర్యాత్ ॥ యథా ॥ ఆదాభూమిం సంమృజ్య ॥
శ్లో ॥ ప్రాచీఃపూర్వ ముదక్సంస్థం దక్షిణారంభమానిభేత్ ।
అథోదీచీః పురస్సంస్థం పశ్చిమారంభమానిభేత్ ॥ ఇతి షిలేదర్శా
భ్యా ముల్లిఖ్య ॥ తతఃఅగ్నిప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యామిసమః ।

శ్లో॥ మహాతేజం స్వర్ణవర్ణం తేజోవంతం హుతాశనమ్ । ద్వి
శక్తిమహితం దేవం మండలేశానసంస్థితమ్ ॥ ఇత్యగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య ॥
తదగ్నిం ప్రజ్వాల్య ॥ శ్లో॥ ఏహ్యగ్నే ఇహ లోకే చ ఇంద్రాదికృప
సంస్థితాః । ద్విలితం సప్తవిహ్వనా త్వతో వర్ణం హుతాశనమ్ ॥ తతః
ధ్యానమ్ ॥ శ్లో॥ సప్తవిహ్వః ద్వివిహ్వస్య యోహయాశస్తవేనవ ॥ శక్తి
ద్వయసమత్స్య చిత్వ మూర్తిహుతాశనః । త్రయస్రింశతి దేవాశ్చ త్వ
న్ముఖే తృప్తిమానసాః । ప్రాగ్ధనాం మనసావందేక్ష్య పంమే సంప్రసాదయ ॥
ప్రాజ్ఞుభాః ౭ శ్లో మమా ౭ ధిముఖోభవ - ముఖోభవ - ముఖశ్చో
భవ - వరదోభవ - అభజ లేవ సంప్రోక్త్య - అగ్నిం విహ్వనయాహ్వ, అలంకృ
త్య, అగ్ని యేన మః । వహ్ని యేన మః । ఏలిహోత్రాయ నమః । ధనంజయాయ
నమః । జాత వేద సేనమః । తనూనప దేవమః । దేవప్రియాయ నమః ।
శ్రీయజ్ఞ పురుషాయ నమః । తతః పరి స్తరణాదికం కుర్వాత్ - పూర్వపరి
స్తరణానమః । దక్షిణ...నమః । పశ్చిమ...నమః । ఉత్తర...నమః ॥
అగ్నిముత్తరదేశే ఉపరిపరి స్తరణానమః । చత్వారిపాత్రాణి ప్రయు
నక్తి యథా దర్శయాత్పూర్ణం ప్రోక్షణం స్పృశమితి, ద్వాదశా
పవిత్రేకృత్వా, హస్తేన జలముపస్పృశ్య, పవిత్రం అభిరనుమృజ్య,
ప్రోక్షణపాత్రమాదాయ ప్రోక్ష్య తత్పాత్రే అక్షతాన్నిక్షిప్య,
జలేనాపూర్య - పాత్రే ఉత్పవనంకృత్వా ॥ ప్రోక్షణపాత్ర స్థితజలేన
ఇతరపాత్రాణి సంప్రోక్త్య - పాత్రాణ్యుత్తానానికృత్వా - త్రిప్రోక్ష్య -
ఆజ్యపాత్రమాదాయ - ఆజ్యవిధాయ - స్థంధిలస్య ఉత్తరభాగస్థిత
అంగారాన్నిరూహ్య - అగ్నిం ప్రజ్వాల్య - ద్వాదశాగ్రప్రచ్ఛిద్య -
ప్రత్యౌశ్య - ఆజ్యే ప్రత్యస్య - త్రిపర్యగ్నికరణంకృత్వా - ఘృతపాత్రం
సీత్వా - అంగారాన్నిరూహ్య - ఆజ్యపాత్రే ఉత్పవనంకృత్వా ॥ పవిత్ర
గ్రంధిం విప్రస్య - ప్రత్యౌశ్య - అగ్నేప్రహరతి - ద్వాపాత్రౌ ప్రత్యౌ
శ్య - అగ్నేప్రతితప్య - పునః ప్రతితప్య - ప్రోక్ష్య నిధాయ - తదర్చా

అగ్నాప్రహరతి । పూర్వపరిషేచనంనమః । దక్షిణ...నమః । పశ్చి
మ...నమః - ఉత్తర...నమః । అథ ఏతత్కర్మానుసారేణ హోమామం
సమాపయేత్ । తతః ఉదీచ్యాంగపూజాం కరిష్యామినమః । షోడ
శోప...మి ॥ అథ ప్రదక్షిణం శ్లో॥ నమస్తేయజ్ఞ...నమోస్తుతే శ్లో॥
భూతింభూతకరీ పవిత్రజననీ పాపంచవిధ్వంసినీ । చిత్తానందకరీ యశ
స్సుఖకరీ సర్వార్థసంపత్కరీ । రక్షోభూతపిశాచరాక్షస మహారక్షైక
సంతాపినీ-తేజోరాజ్యవిశేష పుణ్యజననీ భూతిస్సదా ధార్యతామ్ ॥
ఇతి హోమభస్మధారణమ్ ॥ *

ఇతి చతుష్పాత్రప్రయోగ స్సమాప్తః. మ॥ చ॥

శ్రీకృష్ణ.

అథ పట్టాత్రప్రయోగః.

ఆచమ్య...ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం...హోమామంకరిష్యామినమః॥
హోమార్థం ఋత్విగ్వరణందద్యాత్ ॥ తతః అగ్నిప్రతిష్ఠాపనాదిప్ర
యోగః ఆచార్యః కుర్యాత్ । యథా । ఆదాభూమింసంమృజ్య ॥

శ్లో॥ పాచీః పూర్వముదక్సంస్థం దక్షిణారంభమాలిఖేత్ । అథో
దీచీః పురస్సంస్థం పశ్చిమారంభమాలిఖేత్ ॥ ఇతిస్థండిలేదర్భాభ్యా
ముల్లిఖ్య ॥ తతః అగ్నిప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యామినమః॥

శ్లో॥ మహాతేజంస్వర్ణవర్ణం తేజోవంతంహుతాశనమ్ । ద్విశక్తి
మహితందేవం మండలేశానసంస్థితమ్ ॥ ఇత్యగ్నింప్రతిష్ఠాప్య ॥ తద
గ్నింప్రజ్వాల్య శ్లో॥ ఏహ్యగ్నే ఇహలోకేచ ఇంద్రాదికాంలసంస్థితాః॥
జగతితంసప్తజహ్నునాం త్వచోవర్షంహుతాశనమ్ ॥ తతః ధ్యానమ్ ॥

శ్లో॥ సప్తవిధ్యోద్విశీర్షశ్చ మేసారూఢస్తతైవచ । శక్తిద్వయస
మేతశ్చ విశ్వమూర్తిహుతాశనః ॥ త్రయత్రింశతిదేవాశ్చ త్వన్మథే
తృప్తిమానసాః । పార్థనాంమనసావందే క్షిప్రంమేసంప్రసాదయ ॥
పాఞ్చభాఽగ్నే మమాభిముఖోభవ, సుముఖోభవ, స్సుప్ర
సన్నోభవ, వరదోభవ, అధ జలేనసంప్రోక్ష్య, అగ్నింపరిసమూ
హ్య! అలంకృత్య, అగ్న యేనమః, వహ్నయేనమః, వీతిహూత్రా
యనమః, ధనంజయాయనమః । జాతవేదసేనమః, తనూనపదేనమః,
దేవప్రియాయనమః, శ్రీయజ్ఞపురుషాయనమః, పూర్వపరిస్తరణం
నమః, దక్షిణపరిస్తరణంనమః, పశ్చిమపరిస్తరణంనమః, ఉత్తర
పరిస్తరణంనమః । అగ్నిముత్తరదేశే ఉపరిస్తరణంనమః । తత్ర
దర్శ్యం, ఆజ్యపాత్రం, ప్రోక్షణపాత్రం, వ్రణితాపాత్రం, ఇద్ధ్యం,
యితరదర్శ్యం యితీవత్పూత్రాణి - నిధాయ ॥ దాదర్శ్యాపవిత్రే కృ
త్వా ॥ హస్తేనజలముపస్పృశ్య ॥ పవిత్రం అద్భిరనుమృజ్య ॥ ప్రోక్షణ
పాత్రమాదాయ ॥ ప్రోక్ష్య ॥ తత్పాత్రే అక్షతాన్నిక్షిప్య ॥ జలేనా
పూర్వ ॥ పాత్రే ఉత్పవనంకృత్వా ॥ ప్రోక్షణపాత్రస్థితజలేన యితర
పూత్రాణిసంప్రోక్ష్య ॥ పాత్రాణ్యుత్తానానికృత్వా ॥ ఇద్ధ్యంచసంస్పృ
శ్య ॥ ప్రోక్షణపాత్రం దక్షిణభాగేసంస్థాప్య ॥ పూర్ణపాత్రమాదాయ
తత్పాత్రే అక్షతాన్నిక్షిప్య ॥ జలేనాపూర్వ ॥ ఉత్పవనంకృత్వా ॥
పార్థాగ్భేతండులో పరినిధాయ ॥ గంధాక్షతై స్సహపురోహితం
సంపూజ్య ॥ ఆజ్యపాత్రమాదాయ ॥ ఆజ్యంనిధాయ ॥ స్థంఢిలస్య
ఉత్తరభాగస్థిత అంగరాన్నిరూహ్య ॥ అగ్నిప్రజ్వాల్య ॥ ద్వాదర్శ్యా
గ్నావచ్ఛిద్య ప్రత్యుశ్య ॥ ఆశ్వేద్రత్యస్య ॥ త్రివర్గ్యగ్నికరణంకృత్వా ॥
ఘృతపాత్రంసీత్వా ॥ అంగరాన్నిస్రస్య ॥ ఆజ్యపాత్రే ఉత్పవనం
కృత్వా ॥ పవిత్రగ్రంథింవిస్రస్య ॥ ప్రత్యుశ్య ॥ అగ్నేప్రహరతి ॥
అగ్నేపాత్రావత్ప్రత్యుశ్య ॥ అగ్నేప్రతితప్య ॥ పునఃప్రతితప్య ॥ ప్రోక్ష్య

నిధాయ॥ తదర్థా అగ్నాప్రహరతి॥ తతః ఇద్ధమాదాయత్రిః
 పరిధిం ప్రత్యేకంపశ్చిమ దక్షిణోత్తరేషు నిధాయ॥ శ్లో॥ భూత
 ప్రేత పిశాచాద్యా రక్షసా విష్ణుకారిణః॥ రక్షణార్థంక్రియామత్ర
 సమిధం దిక్తపేక్షిపేత్॥ అగ్నిసంరక్షణార్థం ప్రాగ్దేశే ద్వాసమిధా
 నిధాయ॥ పూర్వపరిషేచనంనమః, దక్షిణ...నమః, పశ్చిమ—
 నమః॥ ఉత్తర...నమః॥ తతః ఇద్ధపూజాం కరిష్యామినమః॥ శ్లో॥
 మత్కర్మసఫలంకుర్యాత్ పావకోదేవహవ్యవాత్॥ సర్వదాశుచి
 రవ్యగ్రా మేషాయాశస్త్రపావకః॥ ఆజ్యంసమిద్భిస్సహ అగ్నానిధా
 య - అస్మిక్...ముహూర్త...అస్తు॥ వాయవ్యాదిఆగ్నేయపర్యంతం
 నైఋత్యాది ఈశాన్యపర్యంతం ఆజ్యధారాంహుత్యా-ప్రథమముఖా
 హుతిః॥ శ్లో॥ వనస్పతేమహీజాత సర్వాభీష్టఫలప్రద॥ జహోమ్య
 ద్యైవతేప్రీత్యై ఆజ్యాదిభిరతంద్రితః॥ వనస్పతయేనమః॥ ద్వితీయ
 ముఖాహుతిః॥ శ్లో॥ సర్వప్రాణిహితాకార వారిణాతండులేనహి॥
 గృహీష్యామిమయాదత్తం॥ సంగ్రాహకహుతాశన॥ అగ్నయేనమః॥
 అథ ఏతత్కర్మాచుసారేణ హోమంసమాపయేత్॥ తతఃప్రాగిది
 పరిషేచ నాంతంకృత్యా॥

అథ స్విష్టకృద్ధోమః.

శ్లో॥ మంత్రమధ్యే క్రియామధ్యే॥ వీతిహూత్రహుతాశన॥
 తుమస్వవరదోదేవ॥ శేషేణాహుతికంవహ॥ అగ్నయేనమః॥ శ్లో॥
 సర్వకామసమృద్ధ్యర్థం॥ సర్వాభీష్టప్రదాయక॥ క్రియామంత్రసమృ
 ద్ధ్యర్థం॥ శేషేణాహుతికంవహ॥ అగ్నయేష్విష్టకృతేనమః॥ అథ
 ఇద్ధసన్నహనాన్యద్భిస్సగ్గుస్పృశ్యాగ్నాప్రహరతి॥ శ్లో॥ పృథివ్యాదిషు
 భూతాని తుప్త్యర్థంపావకోనలః॥ వేదిపూర్ణేనహోమేన దత్తమాజ్యం
 సమర్పయ॥ రుద్రాయనమః॥ జలముపస్పృశ్య - కర్మసమృద్ధ్యర్థం
 కేశవాది హూమంకరిష్యామినమః॥ *

కేశవాయనమః । నారాయణాయనమః ॥ మాధవాయనమః ।
 గోవిందాయనమః । విష్ణవేనమః । మధుసూదనాయనమః । త్రివిక్ర
 మాయనమః । వామనాయనమః । శ్రీధరాయనమః ॥ హృషీకేశా
 యనమః । పద్మనాభాయనమః । దామోదరాయనమః । సంకర్ష
 ãయనమః । వాసుదేవాయనమః । ప్రద్యుమ్నాయనమః । అనిరు
 ద్ధాయనమః ॥ పురుషోత్తమాయనమః ॥ అఖోక్షజాయనమః । నారసింహ
 యనమః । అచ్యుతాయనమః ॥ జనార్దనాయనమః । ఉపేంద్రాయనమః ।
 హరయేనమః । శ్రీకృష్ణాయనమః । అగ్నియేనమః । వాయవేనమః ।
 సూర్యాయనమః ॥ ప్రాక్షేతస్థితద్వాపమిథా అగ్నప్రహరతి తదితరాణి
 విస్ఫుజేత్ ॥ అస్మిన్కర్మాణి మంత్రవిపర్యాసతంత్రవిపర్యాస కాలవిప
 ర్యాస కర్మవిపర్యాస సమస్తదోష నిర్వరణార్థం విశేషాజ్ఞాహుతిం
 కరిష్యామినమః ॥ అగ్నియేనమః । అగ్నివరుణాభ్యాంనమః । ఇంద్రాయ
 నమః । శ్రీవిష్ణవేనమః ॥ త్వంబికాయనమః । ఇంద్రాదిదేవతాభ్యోనమః ।
 వస్వస్విభ్యాంనమః । ప్రజాపతయేనమః । ప్రాగాదిపరిషేచనంనమః ।
 పూర్ణపాత్రమూదాయ ॥ శ్లో ॥ సురాస్త్యామభిషించంతు... సర్వకామా
 ర్థసిద్ధయే ॥ అక్షతా శిరసిధారయేత్ తతః బ్రహ్మాణంపూజయామి-
 యథాశక్తి దక్షిణం అచార్యాయదద్యాత్ - ఏతత్స + స్తు ॥ యస్య
 స్మృత్యాచ ... పరిపూర్ణంతదస్తుతే ॥ తతః ఉదీచ్యాంగ పూజాంకరి
 ష్యామినమః ॥ షోడశోపచారపూజాం సమర్పయామి ॥ అథప్రదక్షిణం ॥
 శ్లో ॥ నమస్తేయజ్ఞభోక్త్రేచ నమస్తేహవ్యవాహన । నమస్తేవీతిహా
 త్రాయ సప్తజహ్వయతేనమః ॥ గోవిందపుండరీకాక్ష యజ్ఞేశాచ్యుత
 మాధవ । రామకృష్ణహృషీకేశ నారాయణనమోస్తుతే ॥ స్థాణు
 శంభుః శివః శూలీ శర్వేశ శానశంకరః । పినాకీచంద్రచూడశ్చ సదా
 శివనమోస్తుతే ॥ ప్రమూదాత్కుర్వతాంకర్మప్రచ్యవేతాధ్వరేయది ।
 స్మరణాదేవతద్విష్టాః సంపూర్ణంస్యాదితిస్మృతిః ॥

షట్పాత్రప్రయోగ స్సమాప్తః. కృ॥ బ॥

శ్రీరస్తు.

అథ గర్భాధానమ్.

←(౧)→

శ్లో॥ ఊడశర్తుర్నితాస్త్రీణాం తస్మిన్యగ్మానుసంవిశేత్ । శుభే
హనిచకల్యాణేనక్షత్రే ప్రాణసంయమః ॥ శ్లో॥ ఋతుస్వాభావికః
స్త్రీణాం రాత్రయష్టోడశః స్మృతాః ॥ చతుర్భరితరై స్సార్థమహోభి
స్సర్వసమ్మతైః ॥ తాసామాద్యాశ్చత్రస్త్రునింద్యా ఏకాదశీచయా ।
త్రయోదశీచశేషాస్తు ప్రశస్తాదశరాత్రయః ॥ ఇతిమనువచనాత్ ॥
ఋతుస్నాతాయాంభార్యాయాం శుభేహనిరాతౌ శుభలగ్నేగర్భా
ధానమితికర్తవ్యం ॥

శ్రావ్యణాన్వార్ధయేత్ । పత్నీసహజన్మ్య—ఏవంగు
ణ—శుభతిథౌ మమభార్యాయాః ప్రథమగర్భాది సర్వగర్భశుద్ధ్య
ర్థం గర్భాధానాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః... మహాజనైస్సహకర్మణః
పుణ్యాహవాచనం కరిష్యామినమః ॥ ఆచార్యేషేనపరిసమాప్త్యర్థం
శ్రీమహా గణాధిపతి పూజాం కరిష్యామినమః । గణాధిపతిపూజాం
కృత్వా । తతః కర్మణః పుణ్యాహం కుర్యాత్ ॥ కర్మణః పుణ్యాహం
భవంతో బ్రువంత్యిత్యాది పత్నీమార్జనాంతంకుర్యాత్ - తతః వధూ
వరయోః నూతన వస్త్రాలంకారాదీకథారయేత్ ॥ పునఃజన్మ్య -
ఏవంగుణ—శుభతిథౌ దంపత్యోః ఆయుర్బలాభివృద్ధ్యర్థం అస్యాం
భార్యాయాం ప్రథమగర్భాది సర్వగర్భశుద్ధ్యర్థం గర్భాధానాఖ్యం
కర్మకరిష్యామినమః॥ అథశ్రీలక్ష్మీనారాయణపూజాంచకృత్వా-ఉత్తరో
వరః ॥ అథనారికేళఫల పుష్పతాంబూల దక్షిణాదికంగృహీత్వా ॥
ఆరుహ్యోరుమధాపిబాహు యుగళంసమ్మక్ పరిష్యజ్యచ । పాపైస్త్రి
నాంనిజశ్చ క్షిత సదుపరికీడాంచకృత్వాంశుభాం ॥ రేతసిచనిజంతదా

భవతుతద్గర్భం ప్రియా యాశ్చ తే । విష్ణుస్తేభువనేశ్వరో విదధతాం
 గర్భం శచీనాయకః ॥ ౧ ॥ సాభాగ్యంధనధాన్యవృద్ధి మతులాంత్యష్టా
 శతంచాయమః । సాందర్యంచసుమంగళీత్వ మచలాంశారీ పతిస్సం
 పదం ॥ సర్వేదేవగణాదిశంతు సతతం మాంగల్యవృద్ధిం పరాం । పూర్ణే
 మాసదశేప్రశోవ్యతిశుభంపుత్రం గుణాలంకృతం ॥ ౨ ॥ విష్ణుస్తం
 గదీశ్వరో విదధ తాం సంజాతపూర్ణాయుషం । పుత్రార్థద్రగ్గుణా
 చదాతు పునరప్యనోన్యమద్వేషిణః । సంపన్నార్థ సమూహశోభిత
 మహాగేహంతు పుత్రైర్యుతాపాత్రైశ్చాపి తథాప్రపాత్ర నివహై
 ర్యుక్తానమాత్యైస్తథా ॥ ౩ ॥ రాజ్యం గైర్జయూథవాజసుభృతై
 స్సంపూర్ణదుర్గా బహూ ॥ ధర్మజ్ఞా బహుశాస్త్రవృత్త కలితా
 శ్రీవిష్ణుభక్తానపి ॥ రాజ్యం యచ్ఛతు వృత్తహాథవిజయం సీతామనో
 నాయకః । సాభాగ్యజగదీశ్వరో గుణనిధిశ్చీచంద్ర చూడస్సదా ॥
 ధాన్యంచాపి పశూనసంత ధనదోయక్షేశ్వరో యచ్ఛతు । శ్రీమా
 సర్వజనప్రియో విదధతాం దీర్ఘాయుషంచాబ్జజః ॥ పత్నీ మభిమంత్యై ॥
 యథాస్థానముపవిశ్య ॥ గర్భాధానముహూర్త స్సముహూర్తోఽస్తు ॥
 సూర్యాదీనాం...రస్తు ॥ ఏవంగుణ...ర్థం ఫలప్రదానాని కరిష్యామి నమః-
 ఫలం మనోరథఫలం ఫలదాదిసదాన్యణాం । పుత్రసౌత్రాభి వృద్ధ్యర్థ
 మతశ్చాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ శ్రీలక్ష్మీనారాయణ ప్రీత్యర్థం ఇదం ఫలం
 సతాంబూలం సదక్షిణాకంతుభ్య మహం సంప్రదదేనమమ ॥ *

ఏవం ఫలదానాని దద్యాత్ ॥ ఇదం ఫలదానే...భవతు ॥ తతః
 అశీర్వాదః ॥ అఫలశ్వగంధ్యారసం దూర్వారసం భార్యదక్షిణనా
 సాయామభివేశయేత్ ॥ అశ్వగంధయనగా = పిల్లివేండ్రరసము దూ
 ర్వలరసమును భార్యయొక్కముక్క కుడిచెరమలో కొంచెము
 విడువవలెనని కమలాకర స్మృతియం దున్నది. సీరాజితాస్మార్యం
 మనుస్కుర్యాత్ ॥ తతో రాత్రాశయ్యాయాం విష్ణువేనమః ॥ ఏవంత్యప్తే

నమః । ప్రజాపతయేనమః । ధాత్రేనమః । సినివాలై నమః । సరస్వత్యై నమః । అశ్వినభ్యాంనమః । షష్టన్యాయనమః । ఇతి స్త్రీయోనిమభిమృశ్య-
తయాసహసంభోగం కుర్యాత్ ॥ ఋతేన్నానంకుర్యాత్ - స్త్రీయాః
నన్నానం । అఋతేమూత్రవచ్ఛాచాచమనే ॥

ఇతి పురాణోక్తకర్మప్రకాశికాయాం

గర్భాధానం సమాప్తమ్.

శ్రీరస్తు.

అ థ పు ం స వ న మ్.

వ్యక్తేగర్భే తృణీయేమాసిశుభతిథౌపుష్యనక్షత్రేపుంనక్షత్రే
శువాపత్నయఃపుంసవనంకర్మకరిష్యామి ఇతిసంకల్ప్య-పూర్వేద్యరా
భ్యుదయికంకృత్వాపరేద్యుర్గంపతీ మంగళన్నాతౌ భూత్వా- ఆచమ్య
ఏవం...తిథౌ అన్యాయమమభార్యాయాం జనిష్యమాణగర్భస్యపుంరూ
పతా ప్రాప్త్యర్థం బీజగర్భసముద్భవైవో నిబర్హణార్థం పరమేశ్వర
ప్రీత్యర్థం గర్భస్థపిండ శుద్ధ్యర్థం పుంసవనాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణఃతదా
దా శుద్ధ్యర్థం...సహస్వస్తిపుణ్యాహవాచనంకరి ష్యామినమః ఆదౌ
నిర్విఘ్నోనపరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యామినమః
గణాధిపతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంచక్రత్వా-ఏవంగుణేశ్వరశుభ
తిథౌ మమపత్నయః ప్రథమగర్భ సంస్కారద్వారా సర్వగర్భ సం
స్కారార్థం పుంసవనాఖ్యం కర్మకరిష్యామినమః । ఇతిసంకల్ప్య-వధూం
దక్షిణత ఉపవేశ్య స్వయముత్తరతః - ఉపవిశ్య॥ పునఃఆచమ్య-ఏవం
పత్నీసమేతస్య మమపుంసవనాంగ త్యేనోభయోః రక్షార్థంరక్షాబంధ

నంకరిష్యామినమః॥ శ్లో॥ బధ్నామి వామహస్తేషు పంచసూత్రంచ కం
కణం । పుత్రపాత్రాభివృద్ధ్యర్థం స్త్రీణాంసాభాగ్యవర్ధనం॥ బధ్నామి
దక్షిణహస్తే నవసూత్రంచకంకణం । పుత్రపాత్రాభివృద్ధ్యర్థం పురు
షస్యసుఖప్రదం॥ రయోబాధనముశూర్త స్సుముహూర్తో...స్తు॥
అత్రహిమవిషయో వైకల్పికః । తత్కరణే - ఏవంగుణత్యాది
శుభతిథౌ అస్యాః మమభార్యాయాః- గర్భస్థపిండశుద్ధ్యర్థంపుంసవన
హోమంకరిష్యామినమః॥ బ్రాహ్మణ్యైస్సహస్థండిగోల్లేఖనాద్యగ్నిప్రతి
ష్ఠాపనాంతంకుర్యాత్ -వట్టప్రప్రయోగః॥ శ్లో॥ ఫలద్వయేనసంయు
తం వటంకురందృషత్సుతౌ । సుపాయనాయవస్త్రకంఠీపే త్సహై
వపుంసవే॥ తతః అగ్నింప్రజ్వాల్య । గోధూమతంఘలాజ్యేన గుడ
పయనాసహమిశ్రయిత్వా॥అథసూర్యాదినవగ్రహహోమంకుర్యాత్
అథ కేశవాదిహోమంసమాపయేత్ - అథ ఉదీచ్యాంగ పూజాంకరి
ష్యామినమః॥ షోడశోప...మి । గోవుయొక్కపెరుగు భార్యకుడిహస్త
మందుంచి దాని మధ్యయందు తూర్పున యవబీజమును - దానికి
నిరుప్రక్కలను రెండుమినపగింజలనుంచి “కింపివసి” యేని ముమ్మారు
మ్మి - పుంసవనమని 3 ముమ్మారుపలికి ఇది షష్ఠిభక్షింపవలెను.
ఇట్లు కమలాకరస్మృతియంగు, జెప్పబడినది. హిమశేషంపత్ని
భక్షయేత్ ॥ తతః బ్రాహ్మణభోజన ప్రత్యామ్నాయ యథాశక్తి
హిరణ్యందద్యాత్ ॥ ఆశీర్వాదః॥ చంద్రచూడియే॥ శ్లో॥ ద్వితీయేచ
తృతీయేవా మాసిపుంసవనంభవేత్ । వ్యక్తేగర్భే భవేత్కార్యం
సీమంతేనసహాధవా ॥

ఇతి పురాణోక్తకర్తృప్రకాశికాయాం

పుంసవనం సమాప్తమ్. బ॥ వె॥ మ॥ గు॥ క॥

శ్రీ రస్తు.

అథ షష్ఠీ పూజా.

మితాక్షరాయాం మార్కండేయః॥ శ్లో॥ రక్షణీయాతథావస్థీ
నిశాత్రవిశేషతః । రాత్రోజాగరణీకార్యం జన్మదానాంతథాబలిం ।
పురుషాశ్శత్రు హస్తాశ్చనృత్య గీతైశ్చయోషితః రాత్రోజాగరణం
కుర్యాద్దశమ్యాంచైవసూతకే॥ వ్యాసః॥ సూతికావాసనిలయాజన్మదా
నామదేవతాః॥ తాసాంతుబలిదానేనశుద్ధిజన్మనికీర్తితా ॥ ప్రవమేదివసే
షష్ఠీదశమేచైవసర్వదా । త్రిష్వేతేషునకుర్వీత సూతకంపుత్రజన్మని॥
అపరాక్మేబ్రాహ్మే॥ కన్యాశ్చతస్మాద్రాకాద్యావతఃస్మి చైవపంచ
మీ క్రీడనార్థాచబాలావాంషష్ఠీచశిశురక్షణీ । ఖడ్గేతు పూజనీయాన్తై
వైశ్యవ్రాత్యైర్ద్విజాతిభిః॥ రాకాసుచాతిః సినివాలీకుహూరితీచతస్రః ।
కన్యాఇత్యర్థః ॥ పీతాదేశకాస్త్వస్త్వామమాస్యశిశో స్సర్వాఽప్య
శాంత్యాయురారోగ్యసిద్ధ్యర్థం గణేజన్మదాజీవంతి కారాకాదీనాం
పూజనంకరిష్యామినమః ॥ ఇతిసంకల్ప్య ॥ తతఃకలశంసంస్థాప్య తత్ర
పూర్ణపాత్రేవస్త్రోపరిగణేశంజన్మదాంజీవంతికాంస్కందం రాకామను
మతినసిని వాలీంతుహూంవాతఃస్మిం చ ప్రతిమానావాహ్య ॥ ఖడ్గే
శిశురక్షణీంకుడ్యేలిఖత్వా - షష్ఠీంచావాహ్య - అథషోడశోపచారైః
సంపూజ్య అథమాషభక్తాదిబలిందత్వా ॥ అథ ప్రార్థయేత్ ॥ శ్లో॥
గారిపుత్రో యథాస్కంద శిశుత్వేరక్షితఃపురా । తథామమాప్య
యం బాలషష్ఠీ కేరక్ష్యతానమః ॥

ఇతి పురాణోక్త కర్మప్రకాశికాయాం

షష్ఠీపూజావిధి స్సమాప్తః.

అథ దత్త పుత్రవిధిః

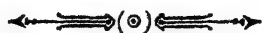
వ్యాహృత్యాదిహోమస్య పుత్రప్రతిగ్రహంగత్వా చుస్త్రీ
 శూద్రయోర నధికారాత్తయోర్దత్తకఃపుత్రో నభవత్యేవేతిరుద్రధ
 రావయః॥ విప్రద్వారా హోమాదికార యేదితివర్ధమాన హరినా
 భాదయోగౌఢాః॥ సంబంధతత్వేష్యేవం॥ ప్రయోగపారిజాతే శౌనకః॥
 శ్లో॥ అపుత్రోమృతపుత్రోవా పుత్రార్థంసముపాష్యచ । వాససీకుం
 డచేదత్వా ఉష్ణీషంచాంగులీయకం॥ బంధూనన్నేనసంభోజ్య బ్రాహ్మ
 ణాంశ్చవిశేషతః । అన్వాధానాదియత్తంత్రం కృత్వాజ్యోత్పివనాం
 తకం॥ దాతుస్సమక్షంగత్వాతుపుత్రం దేహీతియాచయేత్ ॥ మితా
 తురాదావసిష్ఠేనతు వ్యాహృతిభినాజ్యేన హోమఉక్తః । సచవిప్ర
 ద్వారాకరణీయః॥ విశేషస్తునిర్ణయసింధౌజ్ఞేయః॥ సచదత్తకః పంచ
 వర్ష మధ్యేగ్రాహ్యోనోర్ధ్వం॥ ఉర్ధ్వంతుపంచఘాద్వర్షా న్నదత్తా
 ద్యా స్సతానృపేతి కాళికాపురాణాత్ ॥ ఉర్ధ్వంతుస్వదాసేచ్ఛో
 రేవదానం॥ హేమాద్రావ్యాసః॥ శ్లో॥ విక్రయంచైవదానంచ ననే
 యాస్సృరనిచ్ఛవః । దారణ్యపుత్రాశ్చసర్వస్వమాత్మనై వతుయోజ
 యేత్ ॥ తతఃయాజ్ఞవల్క్యః॥ శ్లో॥ స్వకుటుంబావిరోధేవ దేయః
 దారసుతాదృతే॥ ఇతితత్స్వదానానిచ్ఛః పుత్రపరమిత్యన్యత్రవిస్తరః॥

ఇతి పురాణోక్త కర్మప్రకాశికాయాం

దత్తపుత్రవిధిస్సమాప్తః.

అథ పుత్రదానప్రయోగః.

శ్లో ॥ యశ్శివోనామరూపాభ్యాం...సర్వేభ్యోమహాజనేభ్యో
 నమః ॥ ఆచమ్య...ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం మమపితౄణాం శాశ్వత
 పుణ్యలోకఫలావాప్తిద్వారాశ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం పుత్రదానాఖ్యం
 కర్మకరిష్య మాణస్తదంగత్వేన తదాదాశుద్ధ్యర్థం... స్సహస్వస్తి
 పుణ్యాహవాచసం కరిష్యామినమః॥ఆదానిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం
 శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాంకరిష్యామినమః॥గణపతిమభ్యర్చ్యపుణ్య
 హంవాచయిత్వా ॥ ఆచమ్య...ఏవంగుణ + తిథౌమమపితౄణాం
 శాశ్వతపుణ్యలోక ఫలావాప్తిద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం పుత్ర
 దానాఖ్యం కర్మకరిష్యామినమః - అథ దంపతీపూజా-శ్రీలక్ష్మీనారాయణ
 స్వరూపస్యవరస్య ఇదమాసనంనమః॥శ్రీలక్ష్మీనారాయణస్వరూ
 పాభ్యాముభాభ్యామిదంపాద్యంనమః ॥ శ్లో ॥ నమోస్త్యనంతాయ...
 యుగధారిణేనమః - శ్రీలక్ష్మీనారాయణ స్వరూపస్యఅమీగంధాః -
 అలంకారార్థాఇమేలక్షితాస్సంత్యక్షతాస్సకలారాధనైశ్శోభనమస్తు॥
 నూతనవస్త్రాభరణైశ్శహ ప్రపూజయేత్ ॥ ఏవం... శ్రీపరమేశ్వర
 ప్రీత్యర్థం పుత్రదానసమయే మహాసంకల్పమంత్రవతనంకుర్యాత్ ॥
 ప్రతిగ్రహీతృనంత్రః॥ శ్లో॥ తవబీజసముత్పన్నం సర్వాలంకార సం
 యుతమ్ : ఐహికాముష్మికాథాయ పుత్రందేహివరంమమ ॥ ఇతి
 వాచయేత్ ॥ అథదాతా ॥ శ్లో ॥ మమబీజసముత్పన్నః సర్వాలం
 కారసంయుతః । ఐహికాముష్మికాథాయ తుభ్యందత్తోమయా
 సుతః ॥ ఇంద్రాగ్నియమనైర్పతి వరుణానిలయక్షపాః । ఈశానో
 బ్రహ్మవిష్ణుచ సాక్షిణోభాస్కరాదయః । విశేణంభరాస్సరగభూతా

సాక్షిణ్యస్సర్వదేవతాః॥ మమపుత్రంకుమారంశ్రీమహావిష్ణుప్రీతింకా
మయమానస్తుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ॥

శ్లో॥ దేవస్యప్రీతయేదానం గృహ్యమ్యర్థమతుష్టయే॥ బాహు
భ్యాంపుష్టహస్తాభ్యాం పుణ్యకర్మప్రసూతయే॥ తతోదానసాధుణ్యా
ర్థం సువణాపూర్వకందక్షిణాందద్యాత్॥ శ్లో॥ సాక్షిణస్సమరుద్రా
ద్యాభాస్కరశ్చసంచంద్రమాః॥ ఇమంకుమారమదదం పరలోకసుఖే
చ్ఛయా॥ అథాఽశీర్వాదః॥

ఇతి పుత్రదానప్రయోగ సమాప్తః.

అథ దత్త హోమః.

ఆచమ్య - ఏవం... ఘంఘాలపుత్రస్య మేస్వీకృతస్య పుత్రస్య
పుత్రత్వసిద్ధిద్వారా శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం దత్తహోమాఖ్యం కర్మ
కరిష్యమాణస్తదంగత్వేనతదాదాశుభ్యర్థం... సహస్వస్తి పుణ్య
హవాచనంకరిష్యామినమః॥ అదానిద్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థంశ్రీమహా
గణాధిపతిపూజాం కరిష్యామినమః॥ గణాధిపతిపూజాంకృత్వా పుణ్య
హంవాచయిత్వా॥

శ్లో॥ జాతంకుమారం త్వత్తోహంగృహ్యామి సుభగేప్రియే
ఆయుష్మంతం యశస్వంతం కులవృద్ధికరంశుభమ్॥ శ్లో॥ జాతం
కుమారం * శుభం॥ ఇతి ఆశీర్వాదఃకర్తవ్యః॥ ఏవంగుణ *
ప్రీత్యర్థం మమదత్తకుమారస్య ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ఆదిత్యాది
నవగ్రహదేవతా ఉద్దిశ్య * ప్రీత్యర్థం ఆదిత్యాదినవగ్రహ రాధనం
కరిష్యామినమః॥ పూర్వోక్తమేవ నవగ్రహరాధనంకుర్యాత్॥ తతఃఅగ్ని
ప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యామినమః॥ అథషట్పుత్రప్రయోగంకుర్యాత్॥ పూ
గోం కమేవనవగ్రహహోమంసమాప్తయేత్॥ అథకేశవనామాదిహో

మంచకృత్వా అభబ్రహ్మత్వపూజాంకరిష్యామి-వస్త్రాదికందద్యాత్ ||
 దేశాచారేణ పూర్వోక్తమేవనామ కరణంకుర్యాత్ || అంగాదంగా
 దితి మూర్ధన్యవస్త్రాణం || శ్లో || అంగాదంగాచ్చసంభూతో హృద
 యాదజనిష్టవై | ఆత్మత్వంపుత్రనామాసిత్వంజీవశరదాంశతం ||
 మమపుత్రస్య శ్రీనివాసనామ || తాభ్యామేవమూర్ధన్యవస్త్రాణం ||
 అంగాదంగాచ్చ...శరదాంశతం|| ఆభ్యుదయికం కర్మణః పుణ్యాహ
 వాచనంచకుర్యాత్ || తతః ఆశీర్వాచనంకుర్యాత్ ||

ఇతి దత్తహేమామ సుమాప్తః.

అథ గంగా ప్రార్థనా.

←→(0)←→

శ్లో || గంగాగంగేతియోబ్రూయాద్వ్యజనానాంశఙ్కైరపి | ముచ్యతే
 సర్వపాపేభ్యో విష్ణులోకం సగచ్ఛతి || అంబత్పద్మనాన్మక్తిర్నజానే
 స్నానజంఘలం | స్వర్గారోహణ సాపానేమహాపుణ్యతరంగణి | విశ్వేశం
 మాధవందుండిం దండపాణించభైరవం | వందేకాశీం గుహంగంగాం
 భవానీంమణికర్ణికాం || అతితీక్ష్ణ మహాకాయకల్పాంతదహనోపమ |
 భైరవాయనమస్తుభ్యమనుజ్ఞాం దాతుమహాసి || త్వంరాజాసర్వ
 తీర్థానాంత్వమేవజగతఃపితా | యాచితోదేహిమే తీర్థంసర్వ పాపాప
 నుత్తయే || యోఽసాసర్వగతోవిష్ణు శ్చిత్స్వరూపీనిరంజనః || సప్తవ
 ద్రవరూపేణ గంగాంభోనాత్రసంశయః || నందినీనలినీ సీతామాలినీ
 చమహాపగా | విష్ణుపాదాబ్జసంభూతా గంగాత్రిపథగామినీ | భాగీ
 రథీభోగవతీ జాహ్నువీత్రిదశేశ్వరీ || ద్వాదశైతాని నామూనియత్ర
 యత్ర జలాశయే | స్నానకాలేపతేన్నిత్యం మహాపాతకనాశనమ్ ||

ఇతి గంగా ప్రార్థనమ్. రో-ఉ-మా-గృ.

శ్రీరస్తు.

అథ స్నానప్రయోగః.

తత్ర గంగాధ్యానపురస్కరం గంగాంశవిశ్మయ నాభిమాత్రజలే
స్థిత్యాశిఖాంద్విధావిధాయ । నిరుద్ధకణానాసప్త్రై గావృత్య ఆచమ్య
శిఖాంబధ్యాపునరా చమ్యవవంగుణ... తిథౌమమసర్వపాప క్షయ
ద్వారా శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం ప్రాతస్నానమహరికరిష్యామినమః॥
వరుణాయనమః ఇతీజలంస్పృష్ట్యా॥ అథ స్నానంకుర్యాత్ ॥ తతోమా
ర్జయేత్ ॥ అపవిత్రఃపవిత్రోవాసర్వావస్థాంగతోపిచా । యస్మిన్
త్పూండరీకాక్షం సబాహ్యభ్యంతరస్సృచిః॥ శ్రీకాశ్యాంచగయా ప్రయా
గహిమనత్కేదారరామేశ్వరా శ్రీశైలాదినమస్తప్సురనదీ శ్చ
హిమాలిలంకాంచికాం । శ్రీమద్వేంకటకుంభకోణ మఘరాంశ్రీరంగ
సింహాచతాశ్రీకూర్మంపురుషోత్తమ ప్రతినిధింస్వక్షేత్రయోగ్యంఘలం॥
పుననిఃమజ్య॥ నమోనమః ॥ ఆచమ్యవవం...ప్రీత్యర్థం స్నానాంగ
త్వేనదేవాదితర్పణం కరిష్యామినమః ॥ బ్రహ్మదిదేవతాస్త్రప్యంతాం
నమఇతివాదేవతీర్థేనదకఃపకఃసవ్యేనదేవాన్నిపీతి॥కృష్ణద్వైపాయనాది
ఋషయస్త్రప్యంతామితిద్వాద్వా ॥ విస్మజేదపసవ్యేన॥ సోమఃపితృ
మదాదిపితరస్త్రప్యంతా మిత్యంజలిత్రయం దత్వా॥ ఆచమ్య ॥
శ్లో॥ యన్మయాదూషితం తోయంశారీర మలసంయుతం॥ తస్యపాపవిశు
ద్ధ్యర్థం యత్కృణం తర్పయామ్యహం ॥ అసంస్కారాశ్చయే కేది
జ్జలాశాపితరోమమ । తేమామ్యాఽయనార్థాయదీయతే సలిలం
మయా॥ ఇతి తటహస్తాభ్యాముదకంనిశీప్య॥ వస్త్రంచతుగ్ధణీకృత్వా
శ్లో॥ యేకేచాఽస్మత్కులేజాతా అపుత్రాగోత్రీణామృతాః । తేగృ
హ్లాంతుమయాదత్తంవస్త్రం నిషీడనోదకమ్ ॥ ఇతి ప్రాచీనావీతి
నావస్త్రం నిషీడ్య॥ శ్రీరామరామ॥ తృ-ము-న-సం॥

ఇతి స్నానప్రయోగ స్సమాప్తః.

సింధుస్నానవిధిః.

—(0)—

శ్లో॥ అశ్వత్థసాగరాసేవ్యా నస్పృష్టవ్యాకదాచన । అశ్వత్థం
 మందవాచేతు సాగరంపర్వణిస్పృశేత్ ॥ అత్రసముద్రోదకేన నాచ
 మనంసకార్యం । కింతుదకాంతకేణైవకార్యం ॥ ఆచమనయోగ్య
 స్థలాని॥ శ్లో॥ గోకణ్ఠేచ ప్రభాసేచగంగా సాగరసంగమే । జగన్నాథే
 రామసేతావభావాచమనంచరేత్ ॥ అత్రాయంప్రయోగః ॥ సింధు
 తీరంగత్వా ॥ ధనుర్బాణాలిఖత్వా ॥ శ్లో॥ రఘుపీరిపదాంభోజ పవిత్ర
 కృతపాంసవే దశకంఠిరశ్చేద పే తివేనేతదేనమః ॥ త్రిత్రఫలపుష్ప
 హిరణ్యంనిధాయ ॥ యానికానిచపాపా + + + రక్షరక్షిసరిత్పతే ॥
 ఇతి ప్రదక్షిణత్రయంకృత్వా ॥ ధాత్రీత్రయపుష్ప హిరణ్యం గృహీత్వా ॥
 సింధౌప్రక్షిప్య ॥ శ్లో॥ విష్ణులాదాత్సముత్పన్నే కృత్వాకథయంకరి ।
 పాపాణాంతే మయాదత్తమాహారాఢ్యం ప్రకల్ప్యతామ్ ॥ ఇతి పాపా
 ణంప్రక్షిప్య ॥ అథ వ్రాథయేత్ ॥ శ్లో॥ షిశ్వాచీచఘృతాచీచ విశ్వ
 యోనెవిశాంపతే । సాన్నిధ్యంకురుమేదేవ సాగరేలవణాంభసి ॥ త్రి-
 తత్త్వాత్మక మిశానంసమోవిష్ణుముమాపతంసాన్నిధ్యంకురుమేదేవ
 సాగరేలవణాంభసి ॥ నమస్తేవిశ్వగుప్తాయ । నమస్తైస్త్ర్యంభసాంపతే ।
 నమోజలధిరూపాయనదీనాంపతయే నమః ॥ ఇతివ్రాథయేత్ ॥ సమస్త
 జగదా ధారశంఖ చక్రగదాధర । దేవదేహిమమానుజ్ఞాంతవత్థిర్థని
 పేవణే । ఇత్యనుజ్ఞాంస్వీకృత్య ॥ నమోనారాయణాయేతిమంత్రం
 పఠేత్ ॥ నమోనారాయణాయనమః తతస్సన్నిహ్వా ఆచమ్య... ఏవం
 గుణ ... ప్రీత్యర్థం మమసమస్త పాపక్షయార్థం స్నానమహాసంక
 ల్పంపఠిత్వా । స్నాత్వా తతోమార్జయేత్ ॥ అపవిత్రోపవిత్రోవా...
 శ్శుచిః ॥ శ్రీకాశ్యాంచ... యోగ్యఫలం ॥ పునర్నిమజ్య ॥ ఆచమ్య-సవం॥

ఏవం + + ధం || ప్రా + తీ || పితృపితౄణాం అత్యుపుణ్యలోక
 ఫలావాప్త్యర్థం ఆకామానైప్రయుక్తమహాపర్వణి పుణ్యకాలే పితృ
 పితామహప్రపితామహానాం... గోత్రాణాం... రూపాణాం || మూర్త్య
 పితామహి ప్రపితామహీనాం ... గోత్రాణాం ... దాంబానాం ||
 మూతామహమాతుః పితామహమాతుః ప్రపితామహానాం... గోత్రా
 ణాం + రూపాణాం సపత్నీకానాం సర్వేషాం పితౄణామత్యుపుణ్య
 లోకఫలావాప్త్యర్థం సింధుస్నానమహంకరిష్యామి || స్నాత్వా || తతః
 ... ప్రీత్యర్థం సింధుస్నానాంగమర్ఘ్యప్రదానంకరిష్యామినమః || శ్లో || సర్వ
 రతోద్భవశ్రీమాన్ సర్వరత్నకరోయతః | సర్వరత్నప్రదాతస్త్వం
 గృహాఞ్ఘ్రియమహాదధే | ఇత్యర్ఘ్యందత్వా ఉదకాంతరేణాచమ్య
 ఏవం... ప్రీత్యర్థం సింధుస్నానాంగ పిష్పలాదితర్పణంకరిష్యామి || పిష్ప
 లాదంకలింకణ్యం కృతాంతం జీవనేశ్వరం | వసన్తం వామదేవంచ
 పరాశరమహాపతిం || వాల్మీకినారదంచైవ వాలఖిల్యాంస్తథైవచ |
 నలంసీలంగవాక్షంచ గవయంగంధమాదనం || జంబవంతం హను
 మంతం సుగ్రీవంచాంగదంతథామైందంచద్వివిదంచైవ వృషభంశరభం
 తథా || రామంచలక్ష్మణంచైవ సీతంచైవయశస్వినీం | ఏతాంస్తతర్ప
 యేద్విద్వాన్ జలమధ్యేవిశేషతః || ఆబ్రహ్మస్తంబపర్యంతం య
 త్కించిత్రచరాచరం | మయాదత్తైసతోయేనతృప్తిమేవాభిగచ్ఛతు
 సూర్యాఽర్ఘ్యప్రదానాని కరిష్యామినమః || మిత్రరవిసూర్యభాను
 ఖగపూషపారణ్యగర్భమరీచ్యాఽదిత్యసవిత్రర్కభాస్కరేభ్యోనమః ||
 ఇదమర్ఘ్యం సమర్పయామి || ఆచమ్య || యన్మయాదూషితంతోయం
 శారీరమలసంయుతం | తస్యపాపవిశుద్ధ్యర్థం యత్కృణాం తర్పయా
 మ్యహం || అసంస్కారాశ్చ యేకేచిజ్జలాశాః పితరోమమ | తేషా
 మూప్యాయనాథాయ దీయతే సలిలం మయా || ఇతి తపఃపాస్తాభ్యాం

ఉదకంనిశీప్య || యేకేచాఽస్మత్కు ... నోదకం || వస్త్రంనిశీప్య ||
బ్రాహ్మణభ్యోయథాశక్తి దానానికుర్యాత్ ||

ఇతి సింధున్నానప్రయోగ స్సమాప్తః. 1-2-ము-చె||

శ్రీరస్తు.

ఆ చ మ న వి థి :

శుచాదేకేపాజ్జుఖఉదజ్జుఖో వోపవిశ్యాంతర్జాను కరంగో
కర్ణాకృతింకృత్వాతాలుగాభిః శుద్ధాభిరద్భిః సక్పదాచామేత్ త్రి
శ్వేతి స్మృతికౌముద్యాం || అంగుష్ఠమాత్రం స్పృశేదితిభట్టాః || త
తోంగుష్ఠమూలేనోష్ఠాద్విరున్మృజ్యాంగుష్ఠతర్జనీభ్యాం నాసికేంగుష్ఠ
మధ్యమాభ్యాం చక్షుషీలంగుష్ఠా నామికాభ్యాం శ్రోత్రేంగుష్ఠ
కనిష్ఠికాభ్యాం నాభింపాణితలేనహృదయం సర్వైశ్చిరశ్చస్పృశేత్ ||

శుద్ధమైనదేశమందు దూర్పుమొగముగనైన నుత్తరాభి
ముఖముగనైనను గూరుచుండి ముఖకులమధ్యమందు చేయుంచు
కొని గోవుచెవివలె నంగుష్ఠతర్జనులు మాత్రము ముడిచినహస్తముచే
జలముగ్రహించి దవడలకుమాత్ర మంటెడుజలము నొకమారు ద్రా
గవలెను. అదియే యాచమనము. మూడుమారులైన గావచ్చునని
స్మృతికౌముదియందున్నది. అంగుష్ఠముమాత్రమే స్పృశింపవలెనని
భట్టమతము. అపై నంగుష్ఠమూలముచే రెండుమారులు పెదవు
లొత్తి యంగుష్ఠతర్జనులు గలపి ముక్కుచెరములు స్పృశించి యం
గుష్ఠమధ్యములు గలపి నేత్రములముట్టి యంగుష్ఠానామికలచే శ్రోత్ర
ములుముట్టి యంగుష్ఠకనిష్ఠకలచే నాభినసరచేచిచే హృదమునునన్ని
ప్రేళ్లచే శిరసును భుజములను నంటవలెను.

శ్లో॥ విప్రీణాంక్షుత్రియాణాంచ ప్రణవాదినమోంతకం । సు
వాసినీనాంనైశ్యానాం కేశవాదినమోంతకం । శూద్రాణాం విధవా
నాంచ నామమాత్రం విధియ్యతే ॥

శ్లో॥ హస్తాద్రాబహ్యతీర్థంచ హస్తగ్రేదేవతీర్థకం । హస్త
పార్శ్వేముపీతీర్థం తత్పార్శ్వేపితృతీర్థకం । తన్మధ్యేచాగ్నితీర్థంచ
పంచతీర్థంప్రశస్యతే ॥ బ్రహ్మతీర్థేన ఆచమనంగృహ్స్థాయ్యాత్ ॥

కించ॥ తస్మిన్మధ్యమామధ్యే యోవిహోదీయతేజలం । తేన
తృప్త్యంతితేనర్వే యేచరారవవాసినః । కేచిజ్జీవ్యాఃకామ్యమానాః
కేచిత్కర్మా వశానుగాః । భుంజంతుచమమోచ్ఛిష్టం పాత్రకేషం
మయాప్నితం ॥ ఇతి చోక్తమ్ ॥

ఆచమనవిధి స్సమాప్తః.

శ్రీరస్తు.

అథ తర్పణవిధిః.

వ్యాసః॥ ఏకైకమంజలిందేవా ద్వాద్వాత్సుససకాదయః ।
అన్వంతిపితరస్త్రీంస్త్రీః స్త్రీయస్త్యైకైకమంజలిం॥ పితృవర్గం అంజలి
త్రయమేకైకస్య ॥ విష్ణుపురాణేతు ॥ త్రిరథః ప్రీణనార్థాఘ దేవా
నామపినిర్వచేత్ ॥ ఇతి దేవేభ్యః త్రయఉక్తాః॥ పాద్మ ॥ దేవాబ్ర
హ్మర్షిముఖ్యాంశ్చ తర్పయేతాశ్చతోదకైః । తర్పయేత్తుపితౄణా
భక్త్యాసతిలోదకచందనైః॥ శంఖః॥ సావర్ణేనరాజతేనాదుంబరేణ
శృంగపాత్రేణ కుశేనవాపుషదకంపితృతీర్థంస్పృశేద్దద్యాత్ ॥ యో
గయాజ్ఞవల్క్యః॥ తిలానామప్యలాభేతుసువర్ణ రజత్వానితం । తద
భావేనిమించేత్తు దగ్ధైర్గర్భైః తేణవాప్సథ॥ తృప్యతిగిరిసముచ్ఛార్స తృ

పృథామిత్యథాపివా? విధిజ్ఞోనిషీపేత్తోయం దేవాదీనామశేషతః ।
 సవ్యంజానుమధః కృత్వాసలిలందక్షిణాముఖః ॥ యనుః ॥ ద్వాహస్తా
 యుగ్మతః కృత్వాపూరయేనుదకాంజలిం । గోశృంగమాత్రముద్ధృత్య
 జలమధ్యేజలంక్షీపేత్ ॥ దక్షః ॥ అస్త్రైస్తుతర్పయేద్దేహా మనుష్యాన్
 కుశమధ్యతః । పితౄణాంస్తుకుశమూలాన్గ్రైద్విధిః కౌశోయథాక్రమమ్ ॥
 మదనపారిజాతే యోగయాజ్ఞవల్క్యః ॥ బ్రహ్మణీంతర్పయేత్పూర్వంవి
 ఘ్నంరుద్రంప్రజాపతిం దేహాఞ్చందాంసి వేదాంశ్చఋషీంశ్చైచ్చవసనాత
 నాన్ ॥ ఆచార్యాంశ్చైచ్చవగంధర్వానాచార్యతనయాంస్తథాసంవత్సరం
 సావయవం (దేవిశ్చాపసరస్తథా) । శథా దేవానుగాన్నాగాన్సాగ
 రాన్పర్వతానపి । సరితోథమనుష్యాంశ్చ యత్యౌరత్యౌంసిచైవహి ।
 పితౄణాంశ్చ సుపర్ణాంశ్చ భూతాన్యథాపశూంస్తథా । వనస్పతీనోషధీ
 శ్చభూతగ్రామంచతుర్విధం ॥ విష్ణుః ॥ తతః కృత్వా నివీతంతు యజ్ఞ
 సూత్రమతంద్రితః । ప్రాజాపత్యేనతీర్థేన మనుష్యాంస్తర్పయేత్పృథక్ ॥
 తథా ॥ కాష్ఠాన్జినిః ॥ సనకస్సనందనశ్చైచ్చవ తృతీయాశ్చ సనాతనః । కపి
 లశ్చసురిశ్చైచ్చవ వోధుః పంచశిఖాస్తథా ॥ పార్శ్వే ॥ అస్యానంతరం ॥
 మరీచిమత్స్యంగిరసాపాలస్త్యంపుంహంక్రతుం । ప్రాచేతసంవసిష్ఠంచ
 భృగుంనారదమేవచ ॥ యోగయాజ్ఞవల్క్యః ॥ అపసవ్యం తతఃకృత్వా
 భూత్వాచపితృదిక్కుఖః । పితౄణాందివ్యానదీవ్యాంశ్చ పితృతీర్థేనతర్ప
 యేత్ ॥ దివ్యాంబరధరోద్భవశ్చిత్యాదయోనసవః ॥ అజైకపాదాదయో
 గుదాః ఇంద్రధాతౌదయ ఆదిత్యాశ్చప్రత్యేకంసముదితావా ॥ సవవః
 శ్లో ॥ కవ్యవాహంనలంసోమంయమమర్యమణంతథా ॥ అగ్నిష్వాత్తా సో
 మపాశ్చతథాబహ్నిషదోపిచ । యదిస్యాజ్జీవపితృకా ఏతాన్విద్యాత్పి
 తౄణాంస్తథా ॥ స్మృతికాముద్యాంతర్పణే యద్యనేకప్రకారాఃఉక్తాః ॥
 తథాపికాత్యాయనసూత్రసంవాదాత్ ॥ శూద్రావాజసనేయనః ॥ ఇతి
 గౌడోక్తదక్షసంవాదాత్సూనాదౌ దర్శనాచ్చ యోగయాజ్ఞ
 వల్క్యేక్త ఏవాఽయంప్రకారః ॥ శూద్రాణామితత్త్వంఏవంవైశ్పదే
 వాద్యపికాతీయమేవ ॥

ఇతి తర్పణవిధి స్సమాప్తః.

శ్రీ రస్తు.

అథ తర్పణ నిర్ణయః.

←(0)→

అంగతిలతర్పణవిధిరుచ్యతే. తత్రపితృతర్పణం ద్వివిధం నిత్యం
 నైమిత్తికం చ తి తత్రవర్గద్వయోద్దేశేన (వసుధుదాదిత్య) ప్రత్యక్షము
 సంకర్షణవాసుదేవ రూపరహిత తయాజలమాత్రేణ కర్తవ్య తయా
 యద్విహితం తన్నిత్యం తథా || పార్వణేనయతేశాద్ధే రూపముద్విశ్య
 తర్పయేత్ | అన్యథాతర్పయేద్విద్వాన్ నామగోత్రాదిసంయుతమితి ||
 తన్నిత్యతర్పణం - తదాహయాజ్ఞవల్క్యః || సవర్ణేభ్యోజలం దేయం
 నాసవర్ణేభ్య ఏవచ || నామగోత్రస్వధాకారైః ప్రత్యహంతర్పయేత్సుధీ
 రితి || సంహితాయామపి || తర్పయేత్ప్రినిత్యానాదా తతశ్చైవతతు
 మాతరం | సపత్నీమాతరంపశ్చ త్పితామహ్యదికాః క్రమాత్ ||
 ఆదిశబ్దాన్మాతామహాదీనామపిసంగ్రహః - తథాచాన్యత్రాపి || ఆదా
 పితా తథామాతాసాపత్నీజననీ తథామాతా మహాస్సపత్నీ కా ఆత్మ
 వత్నీత్వనన్తరం || సుతభ్రాతృ పితృవ్యాశ్చ మాతులా స్సహభార్య
 కాః || దుహితాభగినీచైవ దాహిత్రో భాగినీయకః | పితృష్వ
 సామాతృష్వసా జామాతాభావుకస్సుమా | శ్వశురా చార్యగురవః
 స్వామిసఖ్యాదయస్తథా || ఇత్యేతేపితరస్తీర్థైస్తర్పణీయా యథా
 విధి || అన్యత్రాపి || పితృష్వసామాతృష్వసా జామాతాభావుకస్సు
 మా | శ్వశురశ్శాలకశ్చైవ స్వామినో గురురర్థిన ఇతివదంతి || తథా ||
 ఏకైకమంజలిం దేవాః ద్వాద్వాతుసనకాదయః | అర్హంతిపితర
 స్త్రీస్త్రీ స్త్రియశ్చైకైకమంజలిం || అత్రవిశేషమాహ || మాతృ
 ముఖ్యాస్తు యాస్తీస్తాసామేవాంజలిత్రయం | దద్వాదేకైక మన్యా
 సాం స్త్రీణాంచైవాం జలింబుధఇతి || నారాయణీయేపి || ఏకైకం

[illegible]

కరణశ్రాద్ధే ప్రేతశ్రాద్ధానుమాసికే || సంవత్సరవిమోచకే నకుర్యా
 త్తీలతర్పణ మిత్యనుమాసికే తిలతర్పణస్య నిషిద్ధత్వాత్కథం || శ్రాద్ధా
 నంతరకాలకర్త వ్యత్యోక్తిరితిచేత్ || మైవం || ఇదంవచనం పరేహని
 తిలతర్పణానిషేధతి | నతిలతర్పణమాత్రం || తథాచస్మృతిః | వృద్ధి
 శ్రాద్ధేసపిండేచ ప్రేతశ్రాద్ధానుమాసికే | పరేహనివిమోచకేచ నకు
 ర్యాత్తిలతర్పణం || స్మృత్యంతరేవిశేషమాహ | కృత్వానుమాసికం
 శ్రాద్ధం సపిండికరణాత్పరం | వైశ్వదేవంతతఃకుర్యాత్తర్పణం తిల
 సంయుతమితి | శ్రాద్ధానంతరకాలవచ తిలతర్పణంవిహితం || తథా
 ప్రత్యాబ్ధికాదాతు || తీర్థశ్రాద్ధేగయాశ్రాద్ధే శ్రాద్ధేప్రత్యాబ్ధికేపిచ | ప
 రేహనిద్విజఃకుర్యాత్తర్పణంతిలసంయుతమితి | పక్షశ్రాద్ధంతునిర్వర్త్య
 తర్పణంతదనంతరం | సకృన్మహాలయేశ్రాద్ధే పరేహనితిలోదకమిత్యా
 దినా ప్రత్యాబ్ధికాదిశ్రాద్ధేషుపరేద్యుః పాత్రకాలవిశేషతయా శ్రా
 ద్ధాంగతర్పణంవిహిత మస్తి | ఏవంతత్కాలవిశేషేషు కర్తవ్యతయా
 విహితం | తత్తచ్చాచ్ఛ్రాద్ధాంగతిలతర్పణం నిత్యతర్పణ భిన్నమేవేతి
 తర్పణం వైవిధ్యముక్తం | ఏవంద్వివిధమపితర్పణ ప్రత్యాబ్ధికాది
 శ్రాద్ధదివసేషుసముచ్చిత్య కర్తవ్యం | తథాహినిత్యతర్పణస్య స్మార్యో
 దయమారభ్యలసాయంకాలోభవతి | తథాపిప్రత్యాబ్ధికేశ్రాద్ధే
 నిత్యతర్పణం శ్రాద్ధానంతరమేవకర్తవ్యం || తథాచహరితః || పిత్రోః
 ప్రత్యాబ్ధికేప్రాప్తేతర్పణంతుకథంభవేత్ || జలేనైవప్రకుర్వీత నివృ
 త్తే పితృకర్మణీతి | పితృవ్యాదికారుణ్య శ్రాద్ధేతుబ్ధికశ్రాద్ధే తదేవ
 నిత్యతర్పణంశ్రాద్ధా తుర్పర్వమేవకర్తవ్యం | నిత్యతర్పణస్య పితృ
 పూర్వకత్వాత్ || తథాచకారికా || నిత్యకర్మాబ్ధికశ్రాద్ధే కారుణ్య
 నాంకథంభవేత్ | ఆబ్ధికాత్తర్పణంపూర్వం కుర్యాచ్చాచ్ఛ్రాద్ధ మనంతర
 మితి || శౌనకాపి || పితృవర్గమాత్మవర్గంవర్గంమాతృమహస్యచ | తర్ప
 యుత్వాధికారుణ్యవర్షయేదితిశౌనకఇతి | దర్శాదిశ్రాద్ధేషుసర్వేషుపి

నిత్యతర్పణశ్రాద్ధానంతరమేవకర్తవ్యం॥ తథాచవైతివసః॥ శ్రాద్ధం
కృత్వాతువిధివద్యైశ్వ దేవమతఃపరం । బ్రహ్మయజ్ఞంతతః కుర్యా
తర్పణంతుతిలైర్విసేతి శ్రాద్ధాంగ తిలతర్పణ మపి శ్రాద్ధాదిషు
తత్తత్కాలవిశేషేషుకర్తవ్యం । తథాహి । పితౄఃప్రత్యాబ్దిక శ్రాద్ధే
తదంగతిలతర్పణం । పరేద్యుః ప్రాతస్త రేవకర్తవ్యం । తథాచహ
రీతః॥ తతఃపరేహ్నికుర్వీత తర్పణం పురుషస్సుః॥ తచ్ఛేషైస్తిల
దర్భైస్తు ప్రాతస్సాన్నత్వామృతైర్జలైః ఇతిపరేద్యుః । ప్రాతస్తరాం
తర్పణేకృతే తజ్జలం అమృతంభవతీతి జ్ఞాపనార్థం అమృతైర్జలైర్విత్కృ
క్తం । తథాచ ప్రచేతాః । తర్పణంత్యమృతంప్రాతః ద్వితీయ్యేప్రహ
రేపయః । తృతీయేజలమిత్వాహు శ్చతుర్థేరుధిరంభవేత్ ॥ తస్మా
చ్ఛ్రాద్ధంతుపూర్వేద్యుః కృత్వాన్న త్వాపరేహని । ప్రాతఃపితౄణాం
శ్చసంతర్ప్య పశ్చాత్సంధ్యాదికంచరేత్ ॥ అన్యత్రాపి॥ తిలదర్భ
యతుతోయం స్వధయాయ తదీయ్యతే తతోయమక్షయంఘృత్వా
పితౄణాం తృప్తిదంభవేదితి । ప్రయోగపారిజాతేషి॥ పరేహన్యుషసి
న్నాత్వాకృత్వా శ్రాద్ధాంగతర్పణం । పునస్నాన్వైవకుర్వీత ప్రాత
స్సంధ్యాం సమాహితః॥ ఉదితేతురవాన్నాత్వా సంధ్యాంకృత్వైవ
తర్పయేదితి । యస్తుతర్ప యతిప్రాతఃకృత్వాశ్రాద్ధంపరేహని । పితర
స్తృప్తిమాయాంతి నచేత్కుప్యంతివైధుః॥ పరేద్యు శ్రాద్ధ
కృన్మ్యో యోనతర్పయతేపితౄః ఆత్మప్రాపితరస్తస్య శాపందత్వా
వ్రజంతితథితి । ఏవం ప్రత్యాబ్దికవత్తీర్థ శ్రాద్ధేగయాశ్రాద్ధే చాంగ
తిలతర్పణంపరేహన్యేవకర్తవ్యం । తథాచస్మృతిః । తీర్థశ్రాద్ధేగయా
శ్రాద్ధే శ్రాద్ధేప్రత్యాబ్దికేపిచ । పరేహనిద్విజఃకుర్యా తర్పణంతిల
సంయుతమితి । సకృన్మహాలయేపిపరేహన్యేవ కర్తవ్యం॥తథాచదక్షః
శ్రాద్ధాంతే ప్రత్యహంకుర్యా త్పక్షశ్రాద్ధాంగతర్పణం । సకృన్మహ
ాలయేశ్రాద్ధే పరేహనిలోదకమితి । దర్శేవాతేచసంక్రాంతౌ యుగ

మన్వంతరాదిశాస్త్రేషు శ్రాద్ధాత్పూర్వమేవాంగ తిలతర్పణం కర్తవ్యం
 తథాహమత్యేక పితృయజ్ఞంతునిర్వర్త్య తర్పణాఖ్యం ద్విజోత్తమః ।
 పిండాన్వాహార్య కంశాగ్రధంకుర్యాదిందుక్షయేపిచ । పిండాన్వాహార్య
 కంశాగ్రధంస్మృత్యంతరేపి । దర్శేన్నాత్వాపితేభస్తు దద్యాత్కృష్ణతి
 లోదకం । అన్నంచవిభివద్దద్యా త్వరత స్తన్నవర్ధతే । దర్శేనాతేచ సం
 క్రాంతౌ యుగమన్వంతరాదిషు తర్పయిత్వాపితౄణాం పశ్చాచ్ఛాగ్రధం
 కుర్యాత్ప్రియత్నత ఇతి । పక్షశాగ్రధహిరణ్యశాగ్రధ అష్టకశాగ్రధే
 అనుమాసికశాగ్రధేషు శాగ్రధానంతరమేవాంగ తిలతర్పణం కర్తవ్యం
 తథాచస్మృతిః । పక్షశాగ్రధేహిరణ్యేచ పశ్చాద్దద్యాత్ప్రిదకం । తథా
 దేవాష్టకశాగ్రధే శ్రాద్ధేచై వానుమాసికఇతి । పక్షశ్రాద్ధాదిష్వంగతిల
 తర్పణానంతరం నిత్యతర్పణమపేక కర్తవ్యం । ప్రైతినసవచనంపూర్వమేవో
 దాహృతం । పితృవ్యాదికారుణ్య ప్రత్యాబ్ధికేశాగ్రధేచాంగ తిలతర్ప
 ణంపక్షశ్రాద్ధాచ్చ శ్రాద్ధానంతరమేన కుర్కుర్మ పరేద్యుః । తథాచ
 స్మృతిః । శాగ్రధాంగతర్పణంకుర్యాత్ప్రతిలత్వపరేహని । పితౄర్విష
 యమేవస్యాన్న చాన్యవిషయేభవేదితి । నను । వైకశాగ్రధ ద్వయం
 కుర్యాత్సమాసేహనికుత్రచిత్ । నయజ్ఞంనబలిందేవనదేవ ఋషి
 తర్పణమితి । వైవేదిత్యతర్పణస్యప్రత్యాబ్ధికాదిషు నిసిద్ధత్వాత్కథం
 కర్తవ్యతాప్రతి చాదనమితిచేత్సత్యం । తస్యనిషేధస్య శ్రాద్ధాదర్వా
 గ్విషయత్వాత్ ॥ అతఏవవైవపతివసః । శ్రాద్ధనిర్వర్త్యవిభివద్వైశ్వదేవ
 మతఃపరం । బ్రహ్మయజ్ఞంతతఃకుర్యాత్తర్పణంతుతిలైర్విసేతి । నస్వేవం॥
 పితుఃక్షయాహేసంప్రాప్తే సర్వేషాంతర్పణంనహిఃసూతుః క్షయాహే
 సంప్రాప్తేతద్వర్గేతర్పణంనహీతివచనేన పితృమాతృవిభాగేనతర్పణని
 షేధఃకథమితిచేన్నైవం । ఇదంవచనంజీవపితృకస్యప్రమాతమాత్మకస్య
 మాతృశ్రాద్ధాంగతిల తర్పణనిషేధపరం । ననిత్యతర్పణనిషేధపరం
 తథాచాయం వచనస్యార్థః । పితుఃక్షయాహేసం ప్రాప్తేనతిశ్రాద్ధాం

గతిలతర్పణం పితృపితామహప్రపితామహా నామేనకర్తవ్యం । సస
 ర్వేషాం । మాత్రాదీనామపిశ్రాద్ధేయావంతఉద్దిష్టాః ప్రాతస్తానేవత
 ర్పయేదితి విశేషితత్వాత్ । తత్తత్కాల విశేషేణతర్పణంకార్యం
 జీవత్పితృకస్య ప్రమితమాతృకస్య శ్రాద్ధాంగతర్పణంనకర్తవ్యం ।
 మాతుఃక్షయాహేసంప్రాప్తే సతిజీవత్పితృకేణ మాతృవగ్గో ద్వేషేన
 మాతుశ్రాద్ధాంగతిలతర్పణంనకర్తవ్యం తదాహ ॥ జీవమానః పితా
 యస్యమాతాయదిపద్యతే ॥ మాతుఃశ్రాద్ధంసుతకుర్యాన్న కుర్యా
 త్తిలతర్పణమితి । విశేషనిషిద్ధత్వాత్ । తథాపినిత్యతర్పణంశ్రాద్ధా
 హేతునానుష్ఠేయం । స్మృత్యంతరేవిశేషమాహ । సజీవపితృకకు
 ర్యాచ్చాద్ధాంగతిలతర్పణం । శ్రాద్ధమాత్రంప్రకుర్వీతతర్పణంతుపితా
 చరేదితి ॥ అథశ్రాద్ధద్వయసాసంగఃషయమాహ ॥ మన్వాదిశ్రాద్ధేన
 ప్రసంగా ద్దృశికశ్రాద్ధసిద్ధినత్ । శ్రాద్ధాంగతర్పణేన ప్రసంగాన్ని
 త్య తర్పణ సిద్ధిర్భవేదితిచేత్ । చనైషమ్యాదృశికమన్వా ద్యోససం
 పాతే దేవతానామభేదాదెకామస్థాన ఇతరస్యాపి సిద్ధిర్భవిష్యతి ।
 ప్రకృతేతుదేవతాభేదసత్వాత్త వైవంసిగ్యతి తథాహ । ప్రత్యాబ్దిక
 తావత్పితృపితామహ ప్రపితామహానాంత్రయాణామేవదేవతాత్వ మి
 త్యే త్తదంగతిలతర్పణే పితృమామేవదేవతాత్వంనేతరేషాం పితృబాంగ
 తిలాంబుకాన్ని సిద్ధిపిపరేహ ॥ శ్రాద్ధేయావంతఉద్దిష్టాః ప్రాతస్తానే
 వతర్పయేదితిస్మరణాత్ । తథాచప్రత్యాబ్దికేనిత్యశ్రాద్ధవ నిత్యతర్ప
 ణముపికర్తవ్యం దేవతా భేదాత్ ॥ తథాచదర్శాదావపి ॥ పితరోయ
 త్రపూజ్యంతేతత్రమాతామహాలపి । అవిశేషేణకర్తవ్యం విశేషాన్న
 రకం ప్రజేదితిస్మరణాత్ ॥ వర్గద్వయస్యైవదేవతాత్వమితీతదంగతిలత
 ర్పణేపి తస్యైవదేవతాత్వంనాన్యేషామితి దేవతాభేదోస్తి । అతోద
 ర్శాదావపిదర్శశ్రాద్ధానంతరంతర్పణంకుర్యాత్ । తథామహాలయేపి ॥
 వర్గద్వయంసముద్దిశ్య శ్రాద్ధంచాపరపక్షకమితివచనేన వర్గద్వయమా

ప్రోక్షణేనైవ అపరపక్షశ్రాద్ధస్యవిహితత్వాత్ । తదంగతలతర్పణేపి
 వగద్వయమాత్రస్యైవదేవతాత్వమితి దేవతాభేదోస్తి తస్మాచ్ఛ్రాద్ధే
 ఋగ్వేదాదుఃపూజయవిధతర్పణమప్యనుష్ఠేయమేవమితియుక్తం॥ ననుపితృ
 తర్పణంకైవ విధ్యమేవేతి నయుక్త బ్రహ్మయజ్ఞాంగదేవరుషి పితృతర్ప
 ణస్యా తిరిక్తనిత్యపితృతర్పణస్యా పినిత్యశ్రాద్ధాంగత్వాత్ తథాచ
 ప్రత్యహంగ్రియమూఢనిత్య పితృతర్పణస్యాప్యంగపితృ తర్పణత్వమే
 వేతిచేన్నైవనిత్యపితృతర్పణస్య నిత్యశ్రాద్ధాంగత్వానుపపత్తేరూప
 రహితత్వాద్భిన్న దేవతాకత్వాచ్చ యన్నిత్యతర్పణంకుర్యా ద్రూపహీ
 నందినేది నే । శ్రాద్ధాంగతర్పణంకుర్యా ద్దూపయుక్తం తిలాంబుభిరితి
 వచనాన్నిత్య తర్పణంవసురుద్రాదిత్యరూపరహితం । నిత్యశ్రాద్ధంచ
 రూపయుక్తమితితయోర్నాంగంగీభావః । నిత్యశ్రాద్ధంచషడైవత్యం ।
 నిత్యతర్పణంచపితృకారుణ్యాది దైవతమితితయోర్భిన్న దేవతాత్వం॥
 కించ ॥ కుర్యాదహరహశ్రాద్ధమన్నా ద్యేనోదకేనవేతి నిత్యశ్రాద్ధప్రతి
 నీధిత్వేన స్మరణాదపినిత్యపితృతర్పణస్య సతదంగత్వంతథాచమనుః ।
 ఆధ్యాపనంబ్రహ్మయజ్ఞః పితృయజ్ఞస్తుతర్పణంపాహామోద్దేవ బలి
 ర్హితోన్మయజ్ఞోతథిపూజనమితియత్పితృభ్యస్సద్భాకరోత్పప్యపస్తప్తి
 తృయజ్ఞస్సంతిష్ఠతథిత్రుతేన్న । దస్మాన్నిత్యతర్పణంస్వతంత్రంనాం
 గమితిప్రత్యాబ్ధికాదా వుభయోస్సంపాతే దేవతాభేదాచ్ఛ్రాద్ధద్వయ
 వదుభయవిధతర్పణవచనమప్యనుష్ఠేయమేవేత్యలం ప్రపంచేన ఉభ
 యమప్యత్రతర్పణానుష్ఠానోత్కర్షః । పితృప్రత్యాబ్ధికశ్రాద్ధే పితృ
 తర్పణంశ్రాద్ధా నస్తరమేవకర్తవ్యం । అంగతలతర్పణంపరేద్యుః ప్రా
 తస్తరాంత్రీనుద్దిశ్యకర్తవ్య జీవపితృ కేనమాతుప్రత్యాబ్ధికే తదనంతరం
 వాపరేద్యుర్వానాంగతలతర్పణంవానిత్య తర్పణమపి కర్తవ్యం॥ జ్యేష్ఠ
 భౌతృపితృవ్యాది కారుణ్యశ్రాద్ధేప్రత్యాబ్ధిక శ్రాద్ధేతునిత్యతర్పణం

శ్రాద్ధాత్పర్వం । అంగతిలతర్పణం శ్రాద్ధానంతర మేవకర్తవ్యం
 నపరేద్యుః॥ శ్లో॥ దర్శనా తేచ సంక్రాంతౌ యుగమన్వంతరాదిషు । అంగ
 తిల తర్పణం శ్రాద్ధాత్పర్వం ॥ నిత్యతర్పణంతచ్చాద్ధా నంతరమేవ
 పక్షశ్రాద్ధకారుణ్యశ్రాద్ధఅప్తక శ్రాద్ధానుమాసికశ్రాద్ధేషు శ్రాద్ధా
 నంతర మేవాంగతిలతర్పణంకర్తవ్యం । నపరేద్యుః । సకృన్మహాలయే
 తుపరేద్యురేవాంగతిలతర్పణం నిత్యతర్పణంతుశ్రాద్ధాంతరమేవేతి ।
 మహాలయశబ్దోద్వివిధః॥ ముఖ్యోగ్గాణశ్చేతి తత్రపక్ష శ్రాద్ధముఖ్య
 సకృన్మహాలయోగ్గాణః । తత్రముఖ్యపక్షమహాలయ శ్రాద్ధాంగతిల
 తర్పణం తదనంతర మేవకర్తవ్యం । గ్గాణసకృన్మహాలయముఖ్యశ్రాద్ధే
 త్వంగతిలతర్పణంపరేద్యుఃప్రాతరేవేతిస్థితః అతపవపక్ష శ్రాద్ధదర్శన
 చిశ్రాద్ధాహేషు శ్రాద్ధానంతరమేవకర్తవ్యం । కర్తుప్రాంబూలచర్వణేపి
 నానుపపత్తిః । సాంగపితృకర్మణోనివృత్తత్వాత్ । తథాచప్రయోగ
 పారిజాతే ॥ పక్షశ్రాద్ధేతథాదర్శే యుగమన్వంతరాదిషు శ్రాద్ధం
 నిర్వర్త్యభుక్త్యాతు తాంబూలంఖాదయేద్విజః॥ మోహదకృత్వాయ
 శ్రాద్ధం తాంబూలంయదిఖాదయేత్ । శ్రాద్ధహంతాభవేత్కర్తా
 రారవంసరకం వ్రజేదితి । పితృప్రత్యాబ్ధికేశ్రాద్ధే దివారాత్రౌ
 తాంబూలచర్వణంనిషిద్ధం అంగతిలతర్పణస్య పరేద్యుఃప్రాతర్విహి
 తత్వేనసాంగపితృకర్మానివృత్తేః । తథాచతత్రైవ । మృతాశాచే
 తథాశ్రాద్ధేమాతాపితృర్మృతేహని । ఉపవాసేచతాంబూలం ది
 వారాత్రౌ విసర్జయేది ॥ చ॥ నా॥ కు॥ ల॥

ఇతి తర్పణనిర్ణయ స్సమాప్తః.

శ్రీ రస్తు.

అథ బ్రహ్మయజ్ఞః.

(0)

వేదాధర్వపురాణాని సేతిహసానిశక్తితః । జపయజ్ఞప్రసి
ద్ధ్యర్థం విద్యాంచాధ్యాత్మికీంజపేత్ ॥ ఇతియాజ్ఞవల్క్యక్తేః ॥ పురాణ
భారతాది పాఠవిధానేషికర్మస్య పాఠాస్తక్తేః ॥ శ్రవణస్థైర్యవ కర్మాం
గత్వాత్పురాణశ్రవణమేవబ్రహ్మయజ్ఞమితికేచిత్ ॥ తన్నమస్కారేణ
మంత్రేణ పంచయజ్ఞాన్నహాపయేదితి యాజ్ఞవల్క్యక్తేః ॥ తత్ర ॥
యోనమసాస్వధ్వరఃఇతి శ్రుతేర్యజ్ఞోనైనమ ఇతి హి బ్రాహ్మణంభవ
తీతివచనాచ్చ నమోనమఇతిత్రిజ్జ పేదితిస్మృతికొముద్యాముక్తం ॥
తత్త్వంతు వేదా దీనామర్థభాగేస్వరూపస్థైర్యవ గ్రహణాత్ ॥ నమ
శ్రుతేచ్ఛతదంతత్వే నావ్యుపపత్తేర్నమోంతః శబ్దైకార్యమితి ॥ తద్య
థాదర్శాసనేఉపవిశ్య ॥

తత్రాయంప్రయోగః ॥ ఆచమ్య * ఏవంగుణ... శుభతిథౌఉపా
త్తదుర్నిత్యయద్వారా శ్రీపరమేశ్వరముద్దిశ్య + ప్రీత్యర్థం బ్రహ్మయజ్ఞం
కరిష్యామినమః ॥ ఇతి సంకల్పేష్టపస్థితిం కృత్వాదర్శ గర్భంబ్రహ్మం
జలింకృత్వా నమోనమోనమః ॥ ఇతిజపేత్ ॥ యథా ॥ ఋగ్వేదాయ
నమః - యజుర్వేదాయనమః - సామవేదాయనమః - అథర్వవేదా
యనమః-శిక్షాయైనమః-కల్పాయనమః- వ్యాకరణాయనమః - నిరుక్తా
యనమః- శ్లోతిషాయనమః - ఛందోవిచిత్రైస్యనమః - అధ్యాత్మవిద్యా
యైనమః-ఇతిహాసపురాణేభ్యోనమః-తర్కవిద్యాయైనమః-పూర్వమీ
మాంసాయైనమః- ఉత్తరమీమాంసాయైనమః- ఇతిజపిత్వా ॥ దేవతా
భ్యః పితృభ్యశ్చమహాయోగిభ్యవవచ ॥ నమస్స్వధాయై స్వాహాయై
నిత్యమేవనమోనమః ॥ ఇతిత్రిజ్జపిత్వా ॥ విద్యాధ్వరతపోయోనిరయో
నిర్విష్ణురీడితః ॥ వాగ్యజ్ఞేనాచ్చిత్తోదేవః ప్రీయతాంమేజనార్దనః ॥ ఏవ
ముక్తా ॥ ఉదకంస్పృశేత్ ॥ ఇతి బ్రహ్మయజ్ఞ స్సమాప్తః.

వసం...ప్రీత్యర్థం దేవర్షిపితృనుద్దిశ్య దేవర్షి పితృప్రీత్యర్థం
 దేవర్షి పితృతర్పణంకరిష్యామివసుః॥ తచ్చమదనపారిజాతేయో గయా
 జ్ఞవల్క్యః । కాతీయసూత్రానుసారేణోచ్యతే॥ ఆసనందక్షిణంజాన్వా
 కృత్వాసమదర్భాక్షతైర్హస్తద్వయేనదేవతీర్థేన తర్పయేత్ ॥ యథా ॥
 బ్రహ్మతృప్యతాం - విష్ణుస్తృప్యతాం - రుద్రః-ప్రజాపతిః-దేవాః-ఘం
 దాంసి-వేదాః- ఋషయః - పురాణాచార్యాః-గంధర్వాః - ఇతరాచా
 ర్యాః-సంవత్సరస్సావయవః - దేవ్యః-అపరసః దేవానుగాః-నాగాః-
 సాగరాః-పర్వతాః-సరితః-మనుష్యాః - యత్యే-రత్యేంసి - పిశాచాః-
 సుపర్ణాః-భూతాని-పశవః-వనస్పతయః-ఓషధయః - భూతగ్రామాశ్చ
 తుర్విధాస్తృప్యతాం॥ ఆచార్యచూడామణౌతు - ప్రజాపతిస్తృప్య
 తాం॥ అథ ॥ దేవాయత్యైస్తథానాగాగంధర్వాఃపురసోసురాః । కూ
 రాస్సర్వాసుపర్ణాశ్చ తరవోజంబుకాఃఖగాః॥ విద్యాధరాజలాధారా
 స్తథైవాకాశగమినః । నిరాహారాశ్చ యేజీవాః పాపేధర్మై రతా
 శ్చయే । తేషామాప్యాయనాయైతద్దీయతే సలిలంమయా॥ ఇతి
 మాతోన్యైక్తేస్తర్పణముక్తం॥ అథఋషయః॥ నివీతి॥ సనక స్తృప్య
 తాం-సనందనః సనాతనః * కపిలః * ఆసురిః * వోధః * పంచశిఖః
 * అథపితృతర్పణం॥ దక్షిణాభిముఖః సవ్యంజానుమావర్జ్య॥ ప్రాచీనా
 వీతి॥ పితృతీర్థేనద్విగుణదర్భైస్తిలమిశ్రాంస్త్రీ నంజలీన్ దద్యాత్ ॥
 వసవస్తృప్యంతాం-రుద్రాః*ఆదిత్యామరుతః * అశ్వినాతృప్యేతాం*
 కవ్యవాహన స్తృప్యతాం । సోమపాః-బర్హిషదః-ధర్మరాజస్తృప్య
 తాం-మృత్యుః-అంతకః-వైవస్వతః-కాలః-సర్వభూతక్షయః - ఔదుం
 బరః-దధ్నిః-సిలః-పరమేష్ఠిః-వృకోదరః-చిత్రః-చిత్రగుప్తః జీవత్పితృకో
 ప్యేతదంతాసర్వాస్తర్పయేత్ ॥ అనేనపురాణోక్తబ్రహ్మయజ్ఞేన
 దేవర్షి పితృతర్పణేనచభగవాన్సర్వాత్మక శ్రీపరమేశ్వరార్పణముస్తు॥

కేచిత్పాతః॥ ఆచమనంకృత్వా॥ + + ఏవంగుణం + ప్రి
త్యర్థం దేవర్షిపితృతర్పణం కరిష్యామినమః॥ ఇతిసంకల్ప్య॥ దేవా
తర్పయామినమః॥ దేవగణా తర్పయామినమః॥ దేవపత్నీ స్తర్ప
యామినమః॥ దేవపుత్రా తర్పయామినమః॥ దేవపౌత్రా తర్ప
యామినమః॥ నివీతి॥ ఋషీ తర్పయామి నమ స్తర్పయామినమః॥
ఋషిగణా తర్పయామినమ స్తర్పయామినమః॥ ఋషిపత్నీ స్తర్పయా
మి నమ స్తర్పయామినమః॥ ఋషిపుత్రా తర్పయామి నమ స్తర్పయా
మినమః॥ ఋషిపౌత్రా తర్పయామి నమ స్తర్ప + నమః॥ అపనవ్యం॥
పితౄ తర్పయామి నమ స్తర్పయామి నమస్తర్పయామినమః॥ పితృ
గణా తర్ప + నమః॥ పితృపత్నీ స్తర్పయామి + నమః॥ పితృ
పుత్రా తర్ప + నమః॥ పితృపౌత్రా త + నమః॥ అనేనదేవర్షి పితృ
తర్పణేనభగవాన్సర్వాత్మక... ఏతత్ఫలం శ్రీ పరమేశ్వరార్పణమస్తు.
ఇతి దేవాదితర్పణం సమాప్తమ్. పె॥ కు॥ సు॥

ని త్య పి తృ త ర్ప ణ మ్.

మదనపారిజాతే హరీతః॥ శ్లో॥ వసిత్వావసనంశుక్లం స్థలేవి
స్తీర్ణజన్తిషి । విధిజ్ఞస్తర్పణంకుర్యా న్నతుపాత్రేకదాచన॥ తద
మధ్యతోదక స్థలతర్పణ పరం॥ ఉద్ధృతేనపవ । పాత్రాద్వాజలమా
దాయస్వయంపాత్రాంతరేక్షి పేత్ । జలపూర్ణేభవాగర్తేనస్థలేనతు
బన్తిషి॥ యోగయాజ్ఞలక్ష్మః॥ యద్యుద్ధృతేనసింధేతేతిలా సమి
శ్చయేజ్జలే । అతోన్యథాతు సవ్యేనతిలాగ్రాహ్యవిచక్షణైః॥ ఏతచ్చ
గృహేపుత్రవతానకార్యం॥ సప్తమ్యాం రవివారేచ గృహేజన్మది
నేతథా॥ భృత్యపుత్రకళత్రార్థీనకుర్యాత్తలతర్పణమితిమరీచిస్మృతేః॥

కించ॥ వ్యాసః॥ శ్లో॥ శూద్రోవర్ణశ్చతుర్థోపి వర్ణత్వాద్ధర్మ
మర్హతి । వేదమంత్రస్వధాన్వాహ వషట్కారాదిభిర్విదా ॥

తా॥ చతుర్థః ప్రైవశ్చాద్రుద్రును నొకవర్ణమగుటచే భర్తృమాచరించుట కర్హుఁడుగాని వేదమంత్రములు, స్వధాశబ్దము, స్వాహాశబ్దము, ఋషీ అనుశబ్దము, ప్రయోగములయందుచ్చరింపక తత్రనమశ్శబ్దము పఠింపఁదగునని వ్యాసవచనము. *

తత్రాయంప్రయోగః॥ ఆచమ్య * ఏవం x పీత్యర్థంతస్మత్ప్రీత్యా నుద్దిశ్యాఽస్మత్ప్రీత్య పీత్యర్థమస్మత్ప్రీత్యతర్పణం కరిష్యామినమః॥ దక్షిణాభిముఖః - పాచీనాపిఠీ॥ పితరంగోత్రం తర్పయామినమః॥ తృప్యతామితి కేచిత్ ఏవంత్రిపితామహం + గోత్రం + మినమః॥ 3॥ ప్రపితామహం + గోత్రం + మినమః॥ 3॥ మాతరిం + గోత్రాం + నమః॥ పితామహీం + గోత్రాం + తర్పయామినమః॥ 3॥ ప్రపితామహీం + గోత్రాం + మినమః + మాతామహం + గోత్రంతర్పయామినమః॥ 3॥ మాతూఃపితామహం + గోత్రం తర్పయామినమః॥ 3॥ మాతూఃప్రపితామహం...గోత్రం * మినమః॥ 3॥ మాతామహీం + గోత్రాం + తర్పయామినమః॥ 3॥ మాతూః పితామహీం + గోత్రాం + యామినమః॥ 3॥ మాతూః ప్రపితామహీం * గోత్రాం తర్పయామినమః॥ 3॥ అథ కారుణ్యతర్పణం కుర్యాత్ యథా॥ శ్లో॥ ఆదౌ పితృతథామాతౌ సాపత్నీ జననీ తథా॥ మాతామహస్సపత్నీ కా ఆత్మపత్న్యస్తస్వనంతరం । సుతభాగ్నితృప్తివ్యాశ్చ మాతూలా స్సహభార్యకాః । దుహితాభగినీచైవ దోహిత్రాభాగినీయకః । పితృష్వసామాతృష్వసా । జామాతాభావు కస్నుషా । శ్వశురస్సాస్వలకశ్చైవ స్వామినోగురవస్తథా॥ అథ॥ ఆ బ్రహ్మస్తంబపర్యంతం దేవగ్నిపితృమానవాః । తృప్యంతుపితరస్సశ్వే మాతృమాతామహోదయః । అతీతకులకోటినాం సప్తద్వీపనివాసినాం । ఆబ్రహ్మభువనాల్లోకా దిదమస్తుతిలోదకం॥ ఏవంతర్పణం కుర్యాత్॥ ఏకేచాస్మత్కులేహతా అపుత్రాగోత్రిణోమృతాః । కేగృహ్యంతు మయాదత్తంసూత్ర(వస్త్ర)నిష్పీడనోదకం॥ (నిత్యముగా యావములేదు) ఇతి నిత్యపితృతర్పణం సమాప్తమ్.

య మ త ర్ప ణ మ్.

యమతర్పణం వృద్ధమనూక్తం॥ శ్లో॥ దీపోత్సవచతుర్దశ్యాం
కార్యంచయమతర్పణం । కృష్ణాంగారచతుర్దశ్యామపికార్యంతథైవచ॥
నియమస్తు॥ దక్షిణాభిముఖోభూత్వాత్తిలైః స్సవ్యంసమాహితః । దేవ
తీర్థేన దేవత్వాత్తిలైః ప్రేతాధిపత్యతః॥ ఏవంకుర్వతః శలమాహ
మనుః॥ యత్రక్వచన నద్యాంహిన్నాత్వా కృష్ణచతుర్దశీం॥ సం
తర్ప్య ధర్మరాజానంముచ్యతే సర్వకిల్బిషైః॥ ఆచమ్య * ఏనం *
త్యర్థందీపోత్సవ చతుర్దశ్యాంయమతర్పణం కరిష్యామినమః॥దక్షిణాభి
ముఖ స్తీర్ణేబద్ధిషి దేవతీర్థేన తిలమిశ్రితం జలందద్యాత్॥ యమంతర్ప
యామినమః॥ ౧॥ ధర్మరాజంతర్పయామినమః॥ ౨॥ మృత్యుం॥ ౩॥
అంతకం॥ ౪॥ వైవస్వతం॥ ౫॥ కాలం॥ ౬॥ సర్వభూతక్షయం॥ ౭॥ ఔదుం
బరం॥ ౮॥ దక్షం॥ ౯॥ నీలాం॥ ౧౦॥ పరమేష్ఠినం॥ ౧౧॥ వృకోదరం॥
౧౨॥ చిత్రం॥ ౧౩॥ చిత్రగుప్తం॥ ౧౪॥ ఇతితర్పయేత్॥ తర్పణసంగ్రహ
శ్లోకా॥ యమాయధర్మ రాజాయమృత్యవేచాంతకాయచ । వైవ
స్వతాయకాలాయసర్వభూతక్షయాయచ॥ ఔదుంబరాయదక్షాయ
నీలాయపరమేష్ఠినే । వృకోదరాయచిత్రాయ చిత్రగుప్తాయతేనమః॥
కృష్ణాంగారక చతుర్దశ్యామితితత్ప్రిథిసంకల్పవిశేషః॥

ఇతి యమతర్పణం సమాప్తమ్.

భీష్మ తర్పణ మ్.

వ్యాసః॥ శుక్లాష్టమ్యాం తుమాఘస్యదద్యాద్భీష్మాయ యో
జలం । సంవత్సరకృతంపాపం తక్షణాదేవనశ్యతి॥ ఆచమ్య ఏవం...ప్రీ
త్యర్థం మాఘశుక్లాష్టమ్యాం భీష్మతర్పణంకరిష్యామినమః॥ వైయాఘ్ర
పాదగోత్రం సాంకృతిప్రవరంగంగాపుత్ర వర్మాణంతర్పయామినమః ॥
వైయాఘ్రపాదగోత్రం సాంకృతిప్రవరంభీష్మ వర్మాణంతర్పయామి

సమః॥ వైయాఘ్నిపాదగోత్రం సాంకృతిప్రవరం అపుత్రవర్మాణం
తర్పయామిసమః॥ ఇతి తర్పయేత్ । అన్యైవాన్యశ్చకల్పః॥ వై
యాఘ్నిపాదగోత్రాయ సాంకృతిప్రవరాయద । గంగాపుత్రాయ
భీష్మాయప్రదాస్యేహంతిలోదకం॥ అపుత్రాయ దదా మ్యేతజ్జలం
భీష్మాయవర్మణ ఇతి॥

ఇతి భీష్మతర్పణం సమాప్తమ్.

వైశ్వదేవప్రకరణమ్.

శంఖః॥ పంచయజ్ఞవిధానంతు గృహేనిత్యం సహపయేత్ ।
యమః॥ బ్రహ్మయజ్ఞోదేవయజ్ఞః పితృయజ్ఞస్తధైవచభూతయజ్ఞోఽన్య
యజ్ఞశ్చపంచయజ్ఞః ప్రకీర్తితః॥ సచలౌకికాగ్నావిత్వాచార ఇతి
విజ్ఞానేశ్వరః॥ అతవతంత్రతే స్థపతీప్తిర్లాకికాగ్నాఉక్తా॥ యత్తు
లౌకికాగ్నావపిష్వయోగస్య సభవతీత్యాహుస్తేమూర్ఖావప॥ విజ్ఞా
నేశ్వరాపరార్కమేధాతి ధయోష్యేవమాహుః॥ తత్రాపిపాకాగ్నా
కార్యః॥ గృహ్యగ్నాతుపచేదన్నం లౌకికేవాపినిత్యశః । యస్మిన్నగ్నా
పచేదన్నంతస్మిన్ హోమోవిధీయతే॥ ఇతిమనూక్తేః॥ అసంభవేశాతా
తపః॥ లౌకికేవైదికేవాపిహుత్వోత్పృష్టేజలేషీతౌ । వైశ్వదేవస్తు
కర్తవ్యః పంచసూనాపనుత్తయే॥ సచపక్షేనాపికార్యః స్థపతీప్తివత్
అన్యథాతత్రాప్యమంస్యాదితికేచిత్ - పక్షముచ్చిష్ట ముచ్యతేఇత్యు
క్తే॥ స్వకర్తృక ఆమెనైవేతి స్మార్తకాదాః॥ తత్రవైశ్వదేవమన్వా
ద్యైర్నానాప్రకారాఉక్తాః॥ తేషుమనూక్తానిరగ్నిద్విజపరః॥

మార్కండేయపురాణే॥ తతస్సంపూజయేద్వహ్నిం దద్యా
దైవవాహుతీః క్రమాత్ । ప్రథమాంబ్రహ్మణేదద్యా త్పిజానాం
పతయేతతః । తృతీయాంచైవగృహ్యభ్యః కశ్యపాయతథాపరామ్ ।
తతోఽనుమథయేదద్యా ద్దద్యాద్గృహబలింతతః । పఞ్చన్యాంభోధరి

త్రీణాం దద్యాన్మధ్యేత్రయంతథా । వాయవేప్రతిదిగ్భ్యశ్చ దిగ్భ్యః
ప్రాచ్యాదితఃక్రమాత్ ॥ బ్రహ్మణేచాంతరిక్షాయ సూర్యాయచయ
థాక్రమం । విశ్వేభ్యశ్చైవదేవేభ్యః విశ్వభూతేభ్యవచవ । ఉషసే
భూతపతయే దద్యాచ్చోత్తరతస్తతః । స్వధానమిత్యుక్త్వా పితృభ్య
శ్చాపిదక్షిణే । కృత్వాఽపసవ్యంనాయవ్యాం యత్క్రోతతాఽవసే
జనమ్ । తతస్తాయముపాదాయ తేహంనామ్నాక్షీవేద్భువి ॥

తా॥ సంకల్పముచేసి వహ్నినిబూజించి క్రమముగ నాహుతులీకరెను. ఎట్ల
నిన, మొదటబ్రహ్మకు నటువైని ప్రజాపతికినాపై గృహ్యదేవతలకును పిమ్మట కశ్య
పునికిని పిమ్మట అనుమతికి నీవరెను. ఆపైగృహబలినీవరెను. పర్ణమృనికి జలదేవతలకు
భూమినికి మధ్యమందీవరెను, వాయువునకు బ్రతిదిక్కులకు ప్రాచ్యాదిక్రమముగ నీ
వరెను. బ్రహ్మకు సంతరిక్షమునను సూర్యునికిని విశ్వేదేవతలకును విశ్వభూతములకు
ఉషస్సునకు భూపతికి నుత్తరమందును స్వధానమయని పితృదేవతలకు దక్షిణమందు
నపసవ్యములోనిచ్చి వాయువ్యమందు యత్క్రోదేవతలకవసేజనము అవైనదకము గ
పించి వాగినామములచే భూమియందు జల్లవరెను.

విష్ణుపురాణేవ్యవం హోమఉక్తః బలౌవిశేషఉక్తః ॥ తచ్ఛేష
మశీకెపృథ్వీ పజన్యాద్భ్యుక్షీపేత్తతః । ద్వారేధాతుర్విధాతుశ్చ
మధ్యేచబ్రహ్మణఃక్షీపేత్ ॥ ఇంద్రాయధర్మరాజాయ వరుణాయతథేం
దవేప్రాచ్యాదిషుబుధోదద్యాద్ధృత శేషాత్మకంబలిం । ప్రాగుత్తరేచది
గ్భాగే ధన్వంతరి బలింవిదుః । వాయవ్యే వాయవేదిక్షుసమస్తాసుతతో
దిశామ్ । బ్రహ్మణేచాంతరిక్షాయ భానవేచక్షీవేద్భులిమ్ । విశ్వేదేవాన్వి
శ్వభూతాంతృతోవిశ్వ పత్నిపితౄన్ । యత్క్రోణంచసముద్దిశ్యబలింద
ద్యాన్న రేశ్వర ॥ కాతీయసూత్రేపిఇదమేవ బలిహరణం కించిన్నాన్య
నంతేనశూద్రేపిదమేవ ॥ తత్రస్వాహాకారోనమస్కారోమంత్రశ్శూద్రే
విధీయతే ॥ ఇతిభారతౌక్తే హోమస్వాహాశబ్దోబలౌనమశ్శబ్దః ॥
ఇతిస్మృతికొముదీ-తన్న నమస్కారేణ మంత్రేణత్యే తద్విరోధాత్ ।
తచ్ఛబలిదానంగృహదేశేషు కార్యంతిగ్నుః పశ్చిద్వాకార్యం.

* తత్రాయంప్రయోగః॥ ఆదౌ విభూతిధారణం. భూతిర్భూతక
 రీపవిత్రజననీపాపస్యవిధ్వంసినీ । చిత్తానందకరీ యశశ్శుభకరీ సర్వార్థ
 సంపత్కరీ । రక్షో భూతపిశాచ రాక్షసమహారక్షైక సంత్రాసినీ॥ తే
 జోరాజ్యవిశేషపుణ్య జననీభూతిస్సదాధార్యతామ్॥ తతః సూర్యప్ర
 ధానంకృత్వాచమ్య॥దర్భస్థః॥ ఆచమ్య... శ్రీపరమేశ్వరముద్దిశ్య...
 ప్రీత్యర్థం పంచసూనాపనుత్తయే వైశ్వదేవంకరిష్యామినమః॥ ఇతిసంక
 ల్ప్య ॥ స్థూడిలంసమృజ్యోపలిప్యోల్లిఖ్యాంగుష్ఠానామికాభ్యాం మృద
 ముద్ధృత్యాఽభ్యక్ష్య-తాకికాగ్నిం సంఘాప్య ॥ అగ్నయేనమః ॥
 శ్లో॥ ముఖాయస్సర్వదేవానాం హవ్యభుక్తవ్యభుక్తధా॥ పితౄణాం
 చనమస్తస్మై విష్ణవేతావకాశ్మనే ॥ ఇతిసంపూజ్య అభ్యుత్యైఽగ్న
 చరుపాకంకృత్వా అధవాతండులైరాజ్యపుష్పైఃఫలైర్వాకుర్యాత్॥తద్ద్ర
 వ్యమగ్నానిధాయో ద్వాప్యాఽభ్యక్ష్య । హస్తేనఘృతప్లుతంజహు
 యాత్॥ ఆశుతీర్ద్వాదశపర్వపూజికా ఆమలకమాత్రంవాయథా॥ అ
 గ్నయేనమః॥ ఏవం-వాయవే-సూర్యాయ-ప్రజాపతయే - అగ్నయే-
 బ్రహ్మణేఇతిషట్ ఇతిశాకలప్రయోగః॥ అధపారాణః॥ బ్రహ్మణే-ప్ర
 జాపతయే-గృహ్యభ్యః-శశ్యపాయ-అనుమతయే-విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః-
 అగ్నయేఽప్విష్టకృతేఇతి॥ తతఃపరిషిచ్య॥విజ్ఞానేశ్వరమతే॥ దేవతాభ్యః
 పితృభ్యశ్చమహాయోగిభ్యఏవచ॥నమస్సద్విధాయైస్వాహాయై నిత్యమేవ
 నమోనమః ఇత్యేతేనసకృద్గోమః॥ నమఃఇత్యేవమంత్రేణ హోమ
 ఇత్యేకే॥ నమోమంత్రేణహోమమితితేమాం॥ మదనపారిజాతేపరి
 శిష్టే॥శ్లో॥శాశంవాయదివాప్రత్రంమూలంవాయదివాఘలం । సంకల్ప
 యేద్యదాహారే బుధోగ్నాజహుయాదపి॥ వ్యాసః॥ జహుయాత్స
 గ్నిమాభ్యక్తం వైలక్ష్యైరవివర్జితం । దధ్యక్తంపయసాభ్యక్తం । తదభా
 వేంభసాపివా ॥ చతుశ్శీతిమశే ॥

అలాభేయేన కేనాపి ఫలశాకోదకాదిభిః । పయోదధిఘ్నైః
కుర్యాద్వైశ్వదేవంస్రువేణతు ॥ మాస్తేనామాదిభిః కుర్యాదద్భిరంజలి
నాజలే ॥ ఇతి దేవయజ్ఞః ॥ అభభూతయజ్ఞః ॥ మధ్యేష్వర్యన్యాయనమః ॥
అద్భ్యోనమః-పృథివ్యైనమః - ద్వారశాఖయోః ధాత్రేనమః - ఇదృ
ధాత్రేవమన్యేషి - విధాత్రేనమః - ప్రతిదిశంవాయవే ప్రతిదిగ్భ్యః -
ఇంద్రాయ - ధర్మరాజాయ - వరుణాయ - ఇందవే - ఈశాన్యాం - ధన్వం
తరయే - వాయవ్యాం - వాయవే - బ్రహ్మణే అంతరిక్షాయ - సూ
ర్యాయ - ఉత్తరే - విశ్వేభ్యోదేవేభ్యోనమః - విశ్వేభ్యో భూతేభ్యో
నమః - భూతానాం పతయేనమః - తతః దక్షిణే ॥ ప్రాచీనావీతి - పితృభ్యో
నమః ॥ ఇదం పితృభ్యః - జలముపస్పృశ్య ॥ అథుంకాతీయపక్షః ॥

శ్వానబలి శ్లోకా.

శ్లో॥ శ్వానోహి శ్వామశబరా వై వస్వతకులోద్భవా తాభ్యాం
బలింప్రదాన్యామి రక్షేతాంపథిసర్వదా ॥ శ్లో॥ ఏంద్రవారుణవాయవ్యా
సాన్యమ్యవైవైరృతాస్తథా ॥ వాయసాప్రతిగృహ్యంతు భూమాపిండం
మయాఽర్పితం ॥ ఇతి కాకబలిందత్వా ఇదం వాయవేభ్యః । ఇత్యుక్త్వా -
పునర్దాదాయ - విష్ణుపురాణోక్తైః మంత్రైర్బలిందద్యాత్ ॥ యథా ॥ దేవా
మనుష్యాః పశవో వయాసి సిద్ధాస్సయత్కోరగదైత్యసంఘాః ప్రేతాః పి
శాచాస్తరవస్సమస్తా యేచాన్యమిచ్ఛంతి మయాప్రదత్తం ॥ ఇదందేవాది
పిశాచాంతానాం బలిందద్యాత్ ॥ ఇదందేవాదిభ్యః ఇత్యుక్తేః ॥ పిపీలికాః
కీటపతంగకాద్యాః భుక్షితాః కర్మనిబంధబద్ధాః । ప్రయాంతు తే
తృప్తిమిదం మయాన్నంతేభ్యో విస్మయం సుఖినోభవంతు ॥ ఇదం పిపీలి
కాదిభ్యః ఇత్యుక్తేః ॥ యేషాం నమాతానపితా నబాధునైవానన్య
సిద్ధిర్న తథాన్నేమస్తి । తత్తృప్తయేన్నంభువిదత్తమేత త్రేయాంతు
తృప్తిముదితాభవంతు ॥ ఇదమనాథబంధుభ్యః ॥ భూతాని సర్వాణి
తథాన్నమేతదహంచవిషుర్న యతోన్మదసి ॥ తస్మాదహంభూతని

కాయభూత మన్నం ప్రయచ్ఛామి భవాయ తేమామ్ || ఇదంభూతేభ్యః ||
చతుర్విధో భూతగణోయపమః తత్తస్థితాయేఖలభూతసంఘాః | తృ
ప్త్యర్థమన్నం హిమయావిస్మప్తం తేహంమిదంతే ముదితాభవంతు |
ఇదం భూతగణాదిభ్యః || ఇత్యుచ్ఛార్యనరోదద్యా దన్నం శ్రద్ధాసమ
న్వితః || భువిభూతోపకారాయ గృహీసర్వాశ్రయోయతః | శ్వచండాల
విహంగానాం భువిదద్యా తతోనరః | యేచాన్యేపతితాః కేచిదపు
త్రాభువిమానవాః || తతోగోదోహమాత్రంవైకాలం తిష్ఠేద్గృహం
గణే || శతఃక్రిమ్యాదిపతితపాపరోగిభ్యశ్చపంచమాదిభ్యో దద్యాదితి
దేవాహ్ని కెహరిహర భాష్యేచ తదేతద్వైశ్వదేవం ద్విజానాం య
ద్యపిసాయం ప్రాతరుక్తం తథాపి శూద్రాణాందివై వసతుసాయం
పంచయజ్ఞమాశ్రోక్తైః వైశ్వదేవవిధ్యభావాత్ | తదాహ మదన
పారిజాతే జమదగ్నిః || వైశ్వదేవంతథారాత్రౌ కుర్యాద్భలిహృతిం
తథా | మహతః పంచయజ్ఞాంస్తు దివైవేత్వా హధర్మవిత్ || తేన
రాత్రౌన వైశ్వదేవః కరణీయః ||

ఇతి వైశ్వదేవ ప్రకరణం సమాప్తమ్.

శ మి పార్థనా.

దశమ్యాంసాయాహ్నే శ మి పూజాంకృత్వా తదనంతరం శమిం
ధ్యా యేత్ | ధ్యాసమంత్రః || శమిశమయమేపాపంశమిశత్రువినాశనీ |
అర్జునస్యధనుర్ధారీ రామస్యప్రియదర్శినీ || ౧ || శమింకమలపత్రాక్షీం
శమింకంటకధాన్వినీం | ఆరోహతుశమింలక్ష్మీ ర్నృణామాయుష్యవ
ధిన్ || ౨ || సమోవిశ్వాస వృత్తాయ పార్థశస్త్రాస్త్రధారిణే || త్వత్తఃప
త్రంప్రతీచ్ఛామి సదావిజయదోభవ || ౩ || ధర్మాత్మాసత్యసంధశ్చ
రామోదాశరధిర్వది | పారుషేచాప్రతిద్వంద్వో మచ్ఛత్రాజహి
సాయక || ౪ || అమంగళాది శమనీందుష్కృతస్యచనాశినీ | దుస్వ
ప్నుహసినింధన్యాం ప్రపద్యేహంశమిం శుభాం || ఇతిసమస్కారః ||

మ ను వ్యయజ్ఞవిధానమ్.

ఇందు-హరితః॥ సర్వాఅన్యదేవతా గృహానాగచ్ఛంతియన్త్యై
వం బ్రాహ్మణోవిద్వాన్ గృహమభ్యేతితమభ్యు పతిష్ఠతః ప్రాణ
దేవతాఉపశమంతి॥ బృహస్పతిః॥ పీయతేస్వాగతేనాగ్ని రాసనేనశత
క్రతుః । పితరః పాదశౌచేన భోజనేనప్రజాపతిః॥ యాజ్ఞవల్క్యః ॥
అధ్వసీఽతిథిజ్ఞేయశ్శ్రో త్రియోవేదపారగః॥ మాన్యావేతౌగృహ
స్థస్య బ్రహ్మలోకమభీష్యతః । అతిథింశ్రోత్రియంవృత్తమా సీమాంత
మనువ్రజేత్ ॥ యమః॥ నపృచ్ఛన్తోత్రప్రవరే దేశంనామరుణంశ్రుతం
అధ్వనోభ్యాగతంవిప్రంభోజనార్థముపస్థితం॥ విష్ణుపురాణే దినేఽతిథౌ
తువిముఖేగతేయత్పాతకం నృణాంతదేవాప్యగుణంపుసా మార్యో
ధేవిముఖేగతే ॥ ఇస్టోవాయదివాద్వేష్యోమూర్ఖః పండితపవనా । సం
ప్రాప్తోవైశ్వదేవాంతేసోఽతిథిస్త్వర్గసంక్రమః । మదనపారిజాతేఽఋశ్య
శ్శృంగః॥ గవాంగ్రాసంచకుర్వీతనిత్య మేవసమాహితః । గవాంకంఢూ
యనంస్పర్శంగ్రాసమాహ్నికమేవచ॥ అథగ్రాసమంత్రః॥ సారభేయ్యస్స
ర్వహితాః పవిత్రాఃపాపనాశనాః । ప్రతి గృహ్సంత్యై మంగ్రాసంగావ
ప్తైలోక్యమాతరః॥ సురభేత్వంజగన్మాతర్దేవివిష్ణుపదస్థితా । గ్రాసం
గ్రహణమద్దత్తం గోమాతస్త్రాతు మ్హసి । శ్రీదత్తీయై భవిష్యః॥ తృ
ణోదకేన సంయుక్తం ప్రదద్యాచ్చగవాహ్నికం॥ కపిలాశతదానస్య
ఫలం విందేన్న సంశయః॥ తత్రమంత్రః॥ పంచభూత శివేపుణ్యేపవిత్రే
సూర్యసంభవే । ప్రతీచ్ఛేమం మయాదత్తం సౌభాగ్యేనమోస్తుతే॥

ఇతి మనుష్యయజ్ఞవిధానం

సమా పమ్.

(శ్రీ) ర స్తు.

నిశ్చయతాంబుల ప్రకరణము.

◀==▶(౧)◀==▶

ఇందుముందుగా వివాహభేదములను గుఱించి కొంచము వాగ్దాయచున్నాడను, ఎట్లనిన బ్రాహ్మణము. దైవము, ఆర్షము, వ్రాజాపత్యము, ఆసురము, గాంధర్వము, రాక్షసము, వైశాచము, యెనిమిది విధములు వివాహములు.

౧ బ్రాహ్మవివాహము.

అందుయోగ్యమైన వరునిఁబిలిచి యలంకరించి విధిప్రకారము కన్యాదానము చేయుట బ్రాహ్మవివాహము.

౨ దైవవివాహము.

యజ్ఞమందు ఋత్విజుడై కర్మచేయుచున్నవానికి దనకన్యనిచ్చుట దైవవివాహము.

౩ ఆర్షవివాహము.

వరునివలన రెండుగోవులను బుచ్చుకొని కన్యకనిచ్చిన నార్షవివాహము. యిచ్చటగోమిథునము గ్రహించుట నింద్యముగాదు ఏమనిన నదికుమారీ పూజనము కొఱకు గావున గన్యావిక్రయమనబడదు.

౪ వ్రాజాపత్యము.

మీరిద్దరుగూడి ధర్మచూచరింపుడని పలికి కన్యకనిచ్చిన వ్రాజాపత్యవివాహము.

౫ ఆసురవివాహము.

ధనముబుచ్చుకొని కన్యకనిచ్చినేని యాసురవివాహము.

౬ గాంధర్వము.

దంపతులిద్దరు పరస్పరమొకరినొకఁడు ప్రేమించి విడువకుండగ కపథమున స్వయముగవివాహముచేసుకొనుట గాంధర్వము.

౭ రాక్షసము.

యుద్ధాదులచే గన్యమబలాత్కారముగ గ్రహించుట రాక్షసము.

౮ వైశాచము.

దొంగతనమున గన్యమహరించుట వైశాచవివాహము.

తత్ప్రమాణమ్ - యజ్ఞవల్క్యః॥ శ్లో॥ బ్రాహ్మణ్యవివాహ
ఆహూయ దీయతే కర్తృలంకృతా । యజ్ఞసముత్థిజేదైవ ఆదాయా
ర్షస్తుగోద్వయమ్ । ఇత్యుక్త్వాచరతాంధర్మం సహయాదీయతేఢినే ।
సకాయాపావయేత్తజ్జ షడ్వంశ్యాకసహస్రతనా । ఆసురోద్రవిణా
దానా ద్ధాంధర్వస్సమయాన్మిధః । రాక్షసోద్ధహరణా ఘైశాచః
కన్యకాఫలాత్ ॥

మఱియొకవిషయము. సదరువివాహములలో విప్రనికి బ్రాహ్మదైవవివాహ
ములు ప్రశస్తములు. క్షత్రియునికి గాంధర్వరాక్షసములు ప్రశస్తములు. శైశ్యని
కాసురాక్షసవివాహములు ప్రశస్తములు. ఆర్షప్రాజాపత్య వైశావములందరుసంకట
మందు గ్రహింపవచ్చును. అందురాక్షసము తప్పతక్కిన యేడును విప్రనికి, బ్రాహ్మ
దైవములు తప్పదక్కిన యారును క్షత్రియునికి, వైశ్యశూద్రులకు బ్రాహ్మదైవ
రాక్షసములుతప్ప దక్కినయేడును గ్రహింపదగినది.

బ్రాహ్మవివాహముచే బెండ్లాడినస్త్రీయందు బుట్టినపుత్త్రుడు పదిమంది పూ
ర్వులను పదిమందిసపరులను వంశస్థులను దరింపజేయును. దైవవివాహముచే బెండ్లా
డిన స్త్రీపుత్త్రుడు. పూర్వపరములమందొప్పదుగు రేడుగురు వంశస్థులదరింప జేయును.
పా్విజాపత్యవివాహితురాలిపుత్త్రు డార్ధరాధ్యు నుదరింపజేయును. ఆర్ష వివాహిత
పుత్త్రుడు ముగ్ధురుముగ్ధురు వంశస్థులను దరింపజేయును. ఆశ్వలాయననూత్రమందు
బ్రాహ్మము మొదలు నాల్గవివాహములందుఁ బుట్టినపుత్త్రులు క్రమముగ ౧౨ రేసియు
పదుగు రేసియు ౮ మంద్రేసియు, ౭ డ్దురేసియు బురుషులను పూర్వులను పరులను
గూడ దరింపజేయుదురని యున్నది. తక్కిన దుర్వివాహములందు బ్రహ్మశ్రద్ధేషు
లైన పుత్త్రులుగలుగుదురు. వాగ్దానమైన వైనివరుడు దేశాంతరమునకు వెల్లినయెడల
నాణుమానములపర్యంతము ప్రతీక్షించి మరియొకని కీయవలెను. కన్యకు శుక్ర
మనఁగ నలంకారమిచ్చి దూరదేశముపొయినచో నొక సంవత్సరము ప్రతీక్షింపదగియు
న్నది. ఇకబలాత్కరముగవివాహమాడినను సగోత్రత్యము నపుంసకత్యము మొదలగు
మహాదోషములున్నను సప్తపదీవిధికైనగూడ మరియొకవరుని కివ్వవచ్చునని చె
ప్పదురు.

పరివేత్తినిగుఱించి కొంచమువాయబడును.

శ్లో॥ దారాగ్నిహోత్రసంయోగం కురుతేయోఽగ్రజేస్థితే ।

సకనిమఃపరీవేత్తా జ్యేష్ఠస్తుపరివీత్తికః ॥

తా॥ జ్యేష్ఠానికంటే ముందుకనిష్ఠాదు వివాహముగాని యాధానముగాని జేసుకొనిన పరివేత్తియనబడును. జ్యేష్ఠాదు పరివేత్తియనబడును. ఇట్లు జ్యేష్ఠకన్యకంటే కనిష్ఠకన్యకు ముందువివాహముచేసిన కన్యయగ్రేదిధిహవనబడును. జ్యేష్ఠకన్యదిధిహవనబడును. అట్టి దోషములకు ప్రాయశ్చిత్తమును జరుపుకొనవలెనని ధర్మశాస్త్రములు చెప్పుచున్నవి. పరివేత్తిపరివేత్తలగు సోదరులిద్దరు రెండేసికృచ్ఛములు జేయవలయును. ఎట్లనినకన్యయొక్కకృచ్ఛము, దాతకులికృచ్ఛము, పురోహితుడు చాంద్రాయణమును జేయవలెను. పితౌద్రులకు సమాధానములేకున్నచో వివాహము బొత్తిగా చేయతగదు. పితౌద్రులు తప్పకచేయవలెనని సంకల్పించిచేసినచో మూడుమాసములు కృచ్ఛము. ఈ దోషమున కపవాదము జ్యేష్ఠాదు సవతిగల్గి కొడుకైనను దత్తుడైనను గనిష్ఠాదు వివాహము తప్పక చేసుకొనవచ్చును. దోషములేదు. జ్యేష్ఠానికి వివాహనిమిత్తము పితౌద్రులు కొంతద్రవ్యమిచ్చి వివాహమునకు ఆజ్ఞయిచ్చి కనిష్ఠాడైన సోదరునికిగాని - కనిష్ఠారాలైన సహోదరికిగాని వివాహముచేతురు. కొందరు జ్యేష్ఠానియొక్క ఆజ్ఞనుతిసుకొనిచేతురు. మఱియు నపుంసకుడైనను, మూగివాడైనను, చెమిటివాడైనను, సాట్రవాడైనను, మరగుజ్జువాడైనను, దేశాంతగంచారియైనను, వేశ్యాసత్తుడైనను, జాతిభిష్టుడైనను, దీర్ఘగోగియైనను, అతివృద్ధుడైనను, చాగ్యపగుడైనను, పెరివాడైనను, వివాహమును కోరికలనివాడైనను, జ్యేష్ఠాడున్నచో గనిష్ఠాదువివాహము చేసుకొనవచ్చును. అప్పుడుదోషములేదు. ఇట్లు జ్యేష్ఠకన్య భిన్నోదరురాలైనను గనిష్ఠకువివాహము గావచ్చును.

పెద్దలయొక్క ఆజ్ఞానుసారముగ వివాహముచేయునప్పుడు పురోహితునకు దోషములేదు.

కన్యాదానముగాని వాగ్దానముగాని చేయుటకధికారులనిర్ణయము.

తండ్రియు, తాతయు, సోదరుడు, పినతండ్రి, మొదలగు పితృవంశస్థులు, మాతృవంశస్థులగు మాతామహుడు మేనమామ, మొదలగువారును, నెవ్వరులేనిచో తల్లియును సోదరులుపనయనమైన వారేయధికారులు. అనుపసీతుడైన సోదరుని కంటే తల్లి యధికారము - ఇట్లధికారు లెవ్వరులేనిచో గన్యవో గన్యస్వయముగానే వరుని వరించవలెను. అట్టి స్వయంవరమందును తల్లి కన్యాదానముచేయునప్పుడును నాందీశ్రాద్ధము వారేచేయవలెను. అప్పుడు తల్లిగాని కన్యయేగాని తానుప్రధాన సంకల్పమును మాత్రముచేసి తక్కినది బ్రాహ్మణునిచే జేయింపవలెను. ఉపవీతుడైన భారత మొదలగువారుండునప్పుడు తల్లినాందీశ్రాద్ధసంకల్పము చేయగూడదు.

కొందరికి పుత్రికాసంతానము లేక యుండును. అప్పుడు పరకీయకన్యను సువర్ణముచే కన్యనుకొని దానముచేతురు, తత్ప్రమాణము “అప్రీక్ష్యత్యసువర్ణేన పరకీయాంతుకన్యకామ్ । ధర్మేణవిధినాదాన మసగ్నాత్రేపీయుజ్యతే ॥ అని యుండెను. అనుక యీ కన్యాదానమువలన దాతకు బహువిశేషముగలదు. యిట్టి కన్యాదానము సేయునప్పుడేవిధమైనదోషములును లేవు.

గండనక్షత్రములగుగురించి కొంచమువ్రాయుచున్నాను.

మూలానక్షత్రము మొదటి మూడుపాదములందుబుట్టిన వధూవరులు మామ గారికి హానికరులు. ఆక్రేవద్వితీయపాదము మొదలు మూడుపాదములందు బుట్టినవో నత్తగారికి గండము, జ్యేష్ఠాత్యపాదమందు బుట్టినవో నన్యోన్యజ్యేష్ఠభౌతలకును స్యాలకునికి భౌవుకునకును గండము, విశాఖాత్యపాదమందుబుట్టినవో నన్యోన్య కనిష్ఠాభౌతలకుగూడదు. మఖాప్రథమపాదమైనవో మూలానక్షత్రమువలె ఫలచుని కొందరు చెప్పుదురు. ఈనక్షత్రగండములగుగురించి కొంతవిషయము ప్రసూతిచంద్రి కయను జ్యోతిషగ్రంథమందు వ్రాసియున్నాను ఆగ్రంథమందు జూడదగును.

కన్యావిక్రియమునుగురించి కొంచమువ్రాయుచున్నాను.

కావ్యపః ॥ శ్లో ॥ శుశ్రేణయేప్రయచ్ఛంతి స్వసుతాంభోధ మోహితాః । ఆత్మవిక్రయిణఃపాపా మహాకిల్బిషకారిణః । పతంతినర కేఘోరే ఘ్నంతిఞాస్తప్తమంకులమ్ ॥

తా। ధనలోభముచే మోహితులై శుక్లముగా ధనముగ్రహించి కన్యక నిచ్చువారు తనకర్తృ మానసుమిచ్చిన వారనబడుదురు. అట్టిమహాపాపులు ఘోరనరక మందు బడుచును ఎరిమకదా సప్తమపురుషుని పర్యంతము తలమును జెరువుదురని తాత్పర్యము.

స పృథదినిగురించి వ్రాయుచున్నాను.

చంద్రుః ॥ శ్లో ॥ నోదకేననవావాచా కన్యాయాపతిరుచ్యతే । పాశేగ్రహణసంస్కారా త్పతిత్వంసప్తమేపదే ॥

తా॥ ఉగ్రకన్యానము చేతను వాగ్దానముచేతను బతిత్వము సిద్ధింపదు, మఱియే మనిన పాశేగ్రహణ సత్కార సప్తపదముల ద్రోక్కినవో బతియనబడును.

కించ॥ మనుస్మృతిః ॥ శ్లో ॥ పాశేగ్రహణికామంత్రా నియతం చారలక్షణమ్ । తేహానిస్తాతువిక్షయా విద్యద్భి సప్తమేపదే ॥

కించ॥ స్మృతికౌముద్యాం॥ శ్లో॥ యుక్తంతుపాణిగ్రహణం సర్వ
వర్ణేషుసర్వశః । జలపూర్వంతువిప్రాణా మన్యేషామపికామ్యయా॥

అనిచెప్పబడినది తక్కినవిషయములు నిర్ణయసింఘవునందు జూడవలెను.

అథవాగ్దానమ్.

అథాతోషోడశ మహాదానాం తర్గతకన్యా మహాదానాంగవాగ్దానం
వ్యాఖ్యాన్యమః ఉదగయన ఆపూర్వమాణ పక్షే॥ మలమాస గురు
శుక్రమూఢౌ శూన్యమాసాన్ వర్జయత్వా శుద్ధమాసాన్ మాఖ
ఫాల్గుణ చైత్రనైశాఖ జ్యేష్ఠకాతీక మాగ్నేశ్వరమాసేషు శుక్ల
పక్షేషుపూర్ణతిథిషు పూర్ణనక్షత్రేషు అథ నావి నాహనక్షత్రేషు యజ
మానః పత్నీయసహ బ్రాహ్మణైర్బంధుభిస్సహవరస్యగృహంగత్వా॥
ఉపవిశ్య కులశీలాది విచార్య॥

అత్రవరలక్షణమ్.

శ్లో॥ కులంచ శీలంచవయస్సరూపం విద్యాంచ విత్తంచసనా
ధతాంచ । ఏతాన్ గుణాన్ సప్తసమీక్ష్యదేయా కన్యాబుధైశ్చేష
మచిన్త నీయమ్॥

ఆదా గణపతిప్రార్థనంకృత్వా॥ బంధుమహాజనేభ్యోనమః॥
ఇతి పఠిత్యా॥

ప్రాజ్ఞుఖమ్.
కన్యాదాత
నిష్పయ తాంబూలంవరస్య
పితౌదద్యాత్ ॥

ప్రత్యజ్ఞుఖమ్.
ప్రతిగ్రహీత
నిష్పయతాంబూలం వధూ
పితౌదద్యాత్ ॥

తత్రకన్యాదాతృప్రమాణమ్॥ శ్లో॥ నాచాదత్తామయాకన్యా
వరాధంస్వీకృతాత్వయా । కన్యావలోకనవిధౌ నిశ్చిత స్త్వంసుఖభవ॥
ఇతి పఠిత్యాతాంబూలదద్యాత్ ॥ తత్రవరస్యపితౌప్రమాణమ్॥ శ్లో॥
నాచాదత్తాత్వయాకన్యా వరాధంస్వీకృతామయా । వరావలోకనవి
ధౌ నిశ్చిత స్త్వంసుఖభవ॥ ఇతిపఠిత్యా॥ తాంబూలందద్యాత్ ॥

అయ్యా! ఒకనికినొకరు చందనము పుష్పహారము
 { కస్తూరిమొదలగు సుగంధద్రవ్యములచేతను నూతన వస్త్రాభరణములచేతను పూజించు కోసందగును. }

తదుపరి చూచి కాదిమంత్రా వాచయేదితి కేచిత్ । తతః
 బంధుమహాజనేభ్యో తాంబూలాదికందద్యాత్ ॥

యోగ్యకన్యాలక్షణమ్.

శ్లో॥ అవ్యంగాంగీసౌమ్యసామ్నీం హంసవారణగామినీం ।
 మృదులోమకేశదళనాం మృద్వంగీమద్వహేత్త్రియమ్ ॥

తా॥ వక్రములుగాని అవయవములు కలిగినట్టియు, మనోహరమయిన నామము గలదియు, హంసవలెను గజమువలెను పడకకలిగినదియు, మృదులోమములు కలిగినదియు, నూత్నకేశములు కలదియు, నూత్నదంతములుకలదియు, మృదువైన యంగముగలదియు వివాహముచేసికొనుటకుఁ దగినది. లోకములో సర్వజంతువులకును తల్లితేత్రమనియు, తండ్రిబీజమనియుఁ ప్రసిద్ధము. తేత్రబీజములుఁబెండును కలిసి యంతురమును పుట్టింపుచున్నది. కావున తేత్రరూపమయిన కన్యక సులక్షణము గలదిగా నుండవలెను.

అయోగ్యకన్యాలక్షణమ్.

శ్లో॥ నోద్వహేత్కపిలాంకన్యాం నాధికాంగీంసరోగిణీం ।
 నాలోమికాంనాతిలోమాం నవాచాలాంనపింగళామ్ ॥

తా॥ కపిలవర్ణము కలిగినచిన్నదానిని, తనకంటెపొడుగుగనుండుదానిని, తోగముగలదానిని, తోమములులేనిదానిని, మిక్కిలిరోమములుకలదానిని, ఎక్కువ మాటల్లాడుదానిని, పింగళవర్ణముకలదానిని వివాహముచేసికొనరాదు. ఇదియును గాక దుష్టస్వభావముకలదానిని, దుష్టవాక్యమును నుడువుదానిని, తల్లిదండ్రుల పోలిక లేనిదానిని, ముఖమందురోమములు కలదానిని, పురుషకారముకలదానిని, పెండ్లాడకూడదని శాస్త్రప్రమాణము కన్యవయస్సుకంటె పరుడధికవయస్సుగలవాడుగా నుండుటయుక్తము సమానవయస్సుకూడదు.

సపిండులలో వివాహముచుగుఱింపి.

(“ అసగోత్రా మసపిండా మసమాన ప్రవరాం కన్యారే వరయేత్ ”)

అనగా సగోత్రయును, సపిండయును, సమానప్రవరయుఁ గానట్టి కన్యను గోరవలయునని తాత్పర్యము. సగోత్రమనగా నొకవంశము. వరుడును గన్యయునొకటే వంశమునకుఁ జేరకుండుట యసగోత్రమనఁబడును. వివాహమందుఁ గన్యతండ్రియొక్కయు, వరునియొక్కయు, మూలపురుషుఁ డొకఁబుష్పిగా నుండగూడదు. ఈ నిబంధనను మొదటనుండి పొందుపులందఱు ననుసరింపుచున్నారు. ఇప్పుడు గోత్రానుక్రమ

మ బ్రాహ్మణులందుమాత్రము, పరంపరగాఁ జెప్పచుండినను, నితరులసయితము, గోత్రసంబంధమైన సంకేతము ననుసరించి యొకటేవంశమునకుఁ జేరినవారిలో వివాహముఁ జేసికొనుట లేదు.

అసపిండవివాహమ్.

ఇచ్చట నసపిండమనఁగా (“సమాను ఏకఃపిండో దేహవయవోయేషాంతే సపిండాః నసపిండా అసపిండాః”) అనఁగా దేహసంబంధమువలన సేకపిండ మెవరికిఁ గలదో వారు సపిండులు, కానివా రసపిండులు ఎట్లనగాః— (“మాతృవ్యసృమాతు లాదిభిస్సహ మాతామహదేరన్వయాత్, తథా పితృవ్యపితృవ్యసౌదిభిరపి పితామహదేరన్వయాత్, ఏవంత్రతసాక్షత్ పరంపరయావా ఏకశరీరావయ వాన్వయేన సాపిండ్యం యోజనీయం”) అనఁగాఁ దల్లియొక్క తండ్రిదేహసంబంధమువలనఁ దల్లియొక్క యొక్కచెల్లెండును, మేనమామగారును, తండ్రియొక్క దేహసంబంధము వలనఁ దండ్రి యొక్కచెల్లెండు మొదలగువారును, సపిండులని తెలియవలయును. ఇందుచే మేనత్తగారివంశములోను, మేనమామగారివంశములోను, దల్లియొక్కచెల్లెండ్ర వంశములోను, తనయొక్కచెల్లెండ్ర వంశములోను, సపిండత్వ బాధకమునుబట్టి పెండ్లి సేసి కొనఁగూడదని విశదమగుచున్నది. ఇంకొక స్మృతియందు. శ్లో॥ పితృపితృ వ్యసుః పుత్రాఃపితృర్యాతృవ్యసు స్సృతాః । పితృర్యాతులపుత్రాశ్చ విక్షేయాః పితృబాంధవాః । మాతుఃపితృవ్యసుఃపుత్రాః మాతుర్యాతృవ్యసు స్సృతాః । మాతు ర్యాతులపుత్రాశ్చ విక్షేయా మాతృబాంధవాః॥ అనఁగాః— తండ్రితండ్రియొక్క యొక్కసెల్లెండ్ర కొడుకులును,తండ్రితల్లియొక్క యొక్కసెల్లెండ్రకొడుకులును,తండ్రి మేనమామగారి కొడుకులును పితృబంధువులనియుఁ దల్లితండ్రియొక్కసెల్లెండ్రకొడుకులును, దల్లితల్లియొక్కసెల్లెండ్ర కొడుకులును, తల్లి మేనమామగారి పుత్రులును, మాతృబంధువులని యెఱుంగవలయు. సపిండత్వ మీవంశమువా రందఱికిని వ్యాపించి యున్నది కనుక నీవంశములో వివాహము సేసికొనఁ దగదు. “ఆయాహీంధ్రపథి భీరభీతేభిర్యజ్ఞ మిమంనోభాగధేయం జాపస్వత్ప్రప్తంజాహు ర్యాతులస్యేవయేషా భాగస్తే వైతృవ్యసేయోవపామితి॥” అనుమంత్రప్రమాణము ననుసరించి మేనమామ కొమార్తె వివాహమునకు యోగ్యమని చెప్పదురు. ఈమంత్రార్థమేమన నోయింద్రుఁ డా మృతులతోఁగూడ మాయొక్కయాయజ్ఞమును గూర్చిరమ్ము, వచ్చిమాచే నియ్యఁ పడిన వావిర్భాగమును గ్రహింపుము. ఆజ్ఞాదులచే సంస్కరింపఁబడినవపమ నీయుజ్జేశముచే విడుచుచున్నాను. ఎట్లనఁగాః— మేనమామకొమార్తెయు, మేనత్తకొమార్తెయు, మేనల్లని కెట్లగ్న మెయులులనే యయిన నీమంత్ర ఘర్థవాదముగా నెంచవలెనని తలంచి మేనమామ మేనత్తకొమార్తెలను వివాహముఁ జేసికొనఁదగదని యనేకులు

నిషేధించియున్నారు. కాతాతపధర్మకాస్త్రీయందు. శ్లో॥ మాతులస్య సుతామూఢ్వ
మాతృగోత్రం తత్రైవచ । సమానప్రవరాంచైవ ద్విజశ్చాద్రాయణంచరేత్ ॥ అనఁగా
మేనమామకొమార్తైన, తల్లిగోత్రముయొక్క కన్యను, సమాన వ్రవరగలవంశములోని
పడుచును వివాహముఁ జేసికొనిజన్మింపఁడు చాంద్రాయణ మాచరింపవలెననియును,
బైతీననుండు “పితృమాతృవ్యస్సమసీతతో మాతులస్యసుతాధర్మతో భగిన్యస్తా
వర్జయే దితివిజ్ఞాయతే” అనఁగా తండ్రియొక్క పెల్లెండ్రయొక్కయు, తల్లి యొక్క
పెల్లెండ్రయొక్కయు, మేనమామగారియొక్కయుపుత్రికలునువ్యామముగాఁ జెల్లెం
డ్రగుచున్నారుగాన వివాహమందు విడువఁదగినవారనియును; సుమంతువు “పితృ
పత్నీస్సగ్ధామాతరస్త ద్భృతకోమాతులాస్తద్వసీతరశ్చభగిన్యః” తండ్రిభార్యలు
దఱును దల్లులును, వారిసోదరులందఱును, మేనమామగారును, వారికొమార్తెలు నక్క
పెల్లెండ్రుగాన వివాహము సేసికొనఁదగనివారనియును; వ్యాసులు “మాతుస్సపిండా
యత్నేన వర్జనీయాద్విజాతిభిః” తల్లి పౌర్వపుత్రపిండులలో సర్వప్రయత్నములచే
ద్విజులు వివాహముఁజేసికొనుట వినుభవలయుననిచెప్పిరి. ఉత్తరదేశముం దనఁగా
గోదావరీనది కుత్తరమునుండి హిమవత్సర్వప్రదేశమువఱకు మేనమామ మేనత్తకొమా
ర్తెలను వివాహముఁ జేసికొనుట కేవలము నిషేధముగా నెఱచియున్నారు. ఆభాగ
మందు, ముఖ్యముగా నర్మదానది కుత్తరమునుండి మేనమామ మేనత్తకొమార్తెలను
బొత్తిగా వివాహముఁ జేసికొనుటయేలేదు. దక్షిణదేశమందు నిశ్చిహ్వైత్వతులగు శ్రీ
వైష్ణవులీ నిబంధన ననుసరించియున్నారు. ఇతరులలో నిషేధమని యెంచక వివా
హము సేసికొనుచున్నారు. వైశ్యులలోమాత్రము మేనమామకొమార్తెను వివాహముఁ
జేసికొనుట విధిగా కొందఱుఁచెంచియున్నారు. మఱియు మేనమామకుమార్తెను మే
నల్లని కీయకుండుట గొప్పతప్పినముగా వారెంచెదరు. మేనమామకొమార్తెలను వివా
హముఁ జేసికొనుటవలన నావంశములలో రూపవంతులును, ధైర్యవంతులును, బలిష్ఠు
లును బుట్టుట తగ్గుచున్నదని యూహింపవలసినదిగానున్నది. ఉత్తరదేశమందువలె
దక్షిణదేశమందు జనులు దార్ధ్ర్యముగను, రూపవంతులుగను, దఱుచుగారేరు దక్షిణ
దేశమందు మేనమామకొమార్తెలను తప్పక వివాహముసేసికొను వైశ్యులలో రూప
వంతులు మిక్కిలి యరుదు, ధైర్యగుణమంతకన్నఁ దక్కువ. ఇది యనుభవసిద్ధమని
నాకుఁదోచుచున్నది. మేనమామ మేనత్తకొమార్తెలను వివాహముఁ జేసికొనుటను
గుఱించి తాత్ప్రయోజనమున్నదిగనుక సంగీకరించిన సంగీకరింపవచ్చుననుకొందము. బొ
త్తిగా నంతటను నిషేధింపఁబడియుండెను అక్కపెల్లెండ్ర బిడ్డలు మొదలగువారిని
సర్వసాధారణముగా వివాహముఁ జేసికొనుచున్నారు. ఇందుకే మనవలయు.

శ్రీ గురవ.

పురాణోక్తాష్టవాక్యజపమంత్రాః.

శ్లో॥ కృత్తికాఃపాతునక్షత్రం అగ్నిరన్యధేవతా । ఆదిమం
సకలర్మాణాం జ్ఞేయంతస్థిసదాబుధైః ॥ భాస్వయస్యప్రదీప్యంతి భువనే
సచరాచరే । తద్వక్ష్యేణసమాయుక్తః దద్యాత్సన్నిశ్చివానినః ॥ శ్లో॥
రోహిణీపాతునక్షత్రం బ్రహ్మయన్యాధేవతా । బృహజ్జ్యోతిర్జగద్వ్య
ద్యో వర్ధయేదాయురుభితం । ప్రదీప్యంతిసదాయావై సకలామర
సేవితా । ఆమోదంసందిగంత్యస్మాత్ రోహిణీపావతాత్సదా ॥ శ్లో॥
మృగశిర్షంతునక్షత్రం సోమోయన్యాధేవతా । యస్యధానుప్రియం
లోకే వర్ధతేఽనేకధాన్వజాం । స'మన్యర్థాన్సప్తేప్రియః ఓషసోస్య
సంతతం । తంనఃప్రియకరంభూయా దారోగ్యాదిప్రవర్ధనాత్ ॥ శ్లో॥ ఆద్రా
నక్షత్రమవ్యాన్మః రుద్రోయన్యాధేవతా । పూజ్యోఽమరాణాంసర్వే
షాంస వై శం సంతనోతునః । అస్మాకం దుఃఖితాన్యద్య మోచయత్వ
ఘవాశనం । తన్నస్సర్వాశిభద్రాణి సంతతంపరివర్ధయేత్ ॥ శ్లో॥
పునర్వస్వాన్యనక్షత్రం ఆదితిరన్యధేవతా । పునఃపునశ్శుభంకుర్యా
త్పునర్వసుచవర్ధయేత్ । అదితిర్జీనపుత్రాసా లోకానాంశర్మనధిసీ ।
జగత్ప్రతిష్ఠాసంధాతా జీవపుత్రాః పునాతునః ॥ శ్లో॥ తిష్యనక్షత్ర
మవ్యాన్మః జీవోయన్యాధేవతా । ఆరాధ్యోమరుతాంసాక్షాత్సం
జసాపరిరక్షితాత్ । యేనాభయంప్రపద్యంతే లోకేమర్త్యాచరాచ
రే । సహఅంగీరసోదేవః పునానోమాంసదావతాత్ ॥ శ్లో॥ వ్యాళ
నక్షత్రమవ్యాన్మః సర్పాయన్యాధేవతాః । యేరోచమానాస్సర్వ
త్ర దయమావోలనాగసే । యేసర్పాభిశోక్తూరాః విందతేచాప్య
నుద్ధతిం । తేభ్యఏవనమస్కర్మః ఆరోగ్యాభిప్రవర్ధయేత్ ॥ శ్లో॥ మఖా
నక్షత్రమవ్యాన్మః పితరోయన్యధేవతా । యేవైయజ్ఞేప్రసిద్ధాస్యః

సర్వదావందితాజనైః । సర్వకర్మసువిఖ్యాతాః పావయంతిచరాచరం ।
 తేహంప్రియతమంనిత్యం దిశతుశ్రేయఉత్తమమ్ ॥ శ్లో ॥ పుబ్బానక్షత్ర
 మవ్యాన్నః అర్యమాయస్యదేవతా । భాగ్యప్రదాయినీతస్మాత్ సాభా
 గ్యాదిప్రదాతీచ । పూర్వాతుఫల్గునీసావై సద్భిస్సంపరికీర్తితా । సకలా
 గమశాస్త్రీషు తారాసంపరిచోదితా ॥ శ్లో ॥ ఉత్తరాఫల్గునీనామ సక్ష
 త్రంయస్యదేవతా । ఋషిభిస్సంపరిఖ్యాతం భగోయన్యాధిదేవతా ।
 ఉత్తమంసర్వతారాణాం ఉత్తమోత్తమఘాతదం । ఉత్తమంశుభమా
 దద్యా దుత్తరోత్తరవృద్ధయే ॥ శ్లో ॥ మాస్తానక్షత్రమవ్యాన్నః రవిర్య
 న్సాధిదేవతా । యోమృతంసందిశంత్యద్ధా సనఃపుష్టాతుసంపదః ।
 యంకర్మసాక్షిణంసాక్షోత్పరమాహుర్మనీషిణః । తంవందేశిరసాదేవం
 జగచ్ఛత్రుషమీశ్వరమ్ ॥ శ్లో ॥ చిత్రానక్షత్రమవ్యాన్నః త్వష్టాయ
 న్సాధిదేవతా । చిత్రంసముపగీతం తచ్చిరసౌఖ్యం ప్రయచ్ఛతి । త్వ
 ష్టాహివిశ్వకర్మాసా విశ్వస్మిన్పరిగీయతే । దేవానాం సపురోధాహి
 రోచమానోజయత్యరమ్ ॥ శ్లో ॥ స్వాతీనక్షత్రమవ్యాన్నః వాయుర్య
 న్సాధిదేవతా । సవవబలమత్యర్థం విష్ణోఽజగతామపి । తన్నఃసాతుస
 మీరోసా సమీరయతివిష్టపం । యస్సర్వతాభిగమ్యాత్మా జగ
 త్ప్రణోహగీయతే ॥ శ్లో ॥ విశాఖభంశుభం దద్యాద్విద్రాగ్నీయస్య
 దేవతే । ఆరాధ్యమానేవిశ్వస్త్విజగద్భారవహపుభా । యజ్ఞేయజ్ఞే
 సమిద్ధాంశౌ భాగ్యస్వీకరణాయనై । తావేతౌరక్షతాం సమ్యక్సర్వ
 ధర్మాభివృద్ధయే ॥ శ్లో ॥ అనూరాధర్షమవ్యాన్నః మిత్రోయ న్సాధి
 దేవతా । అవతాన్నిత్రవన్నిత్యం అమిత్రపరివర్జనం । ఆపదాంపరిహర్తా
 సా సంపదామభివర్ధనః । తస్మాదాపదమాహృత్య సంపదంపరివర్ధయే
 త్ ॥ శ్లో ॥ కృత్తికానక్షత్రమవ్యాన్నః కింధోయన్సాధిదేవతా । యస్మిన్
 వృత్రంజఘానాసా విశ్వస్యాపన్నివారకః । సవాత్తిధాను భావోగ్రే
 దేవానాంచసమాహితః । విరరాజసదావిద్యా విహరన్నభివోదివి ।

శ్లో॥ మూలానక్షత్రమవ్యాన్నః దనుజాయస్య దేవతాః । యోజనం
సమనుప్రాప్తాః ఏధం తేకామగానిశి । మూలంప్రజానాం సమభూత్
తస్మాన్మూలాభిధానకం । సంపదామపిమూలంన్య దిత్యాత్మనిభ శేష
హి॥ శ్లో॥ పూర్వాషాఢాఖ్యనక్షత్రం ఆపోయస్యాధిదేవతాః । యాఃకూ
ల్యాశ్చనదీస్సింధూః అభియాతిపునఃపునః । తావనవావనీపుంసాం భా
హ్యంతర్గలమోచనీః । ఆపోయాచామవృద్ధ్యర్థం నిత్యంసజ్జీవనప్రదః॥
శ్లో॥ ఉత్తరాషాఢనక్షత్రం విశ్వేయస్యాధిదేవతాః । యత్ప్రసా
దాత్ప్రపద్యంతై పశుధాన్యాదిసంపదః । కన్యాశ్చచారుసర్వాంగీస్సుపు
త్రాంశ్చసువర్చసః । వాహనాంబరభూషాది తన్న సమభిరక్షతాత్ ।
శ్లో॥ అభిజన్నామనక్షత్రం బ్రహ్మయస్యాధిదేవతా । అభిరస్సర్వశత్రు
ఘ్నం శుభంసంప్రప్రయచ్ఛతు॥ యస్మిన్ బ్రహ్మభిసంధత్తాంచరాచరవి
ధౌక్షమః । ఆబభౌసోఽతిరిక్తాత్మా సర్వదేవైర్నమస్కృతః శ్లో॥ శ్రవ
ణార్థంసమవ్యాన్నః విష్ణుర్యస్యాధిదేవతా । యస్మిన్ దేవాస్తృశృణ్వంతి
పుణ్యాపుణ్యఫలం హరేః ॥ ఆనందవర్ధనంనిత్యం అనంతం సచ్చిదా
త్మకం । అభిరక్షతుసర్వత్ర విష్ణునాసంప్రచోదితః॥ శ్లో॥ శ్రవిష్ఠానక్షత్ర
మవ్యాద్వ సవోయస్య దేవతాః । వసూనామభివృద్ధ్యర్థం వసుకా
మిభిరీడ్యతే । యదత్రాముత్రభద్రాణి ధారయత్యనిశంసృణాం । దద్యా
త్సర్వాణివస్తుని దిశతుశ్రేయసాధవం॥ శ్లో॥ శతతారాఖ్యనక్షత్రం
వరుణోయస్య దేవతా । అవతాచ్ఛతభిషక్సౌమనక్షత్రాణామహత్తమం
శ్లో॥ పూర్వాభాద్రాఖ్యనక్షత్రం యదక్షైకాఘ్రిదైవతం । వితస్వత్స
ర్వభూతాని విశ్వవ్యాపిమహూదధి । సోవ్యాదక్షైకపాదేవః శుభద
స్సర్వదేహినాం । విశ్వాత్మావిశ్వమవ్యగ్రం విశ్వగోవిశ్వభావనః॥
శ్లో॥ ఉత్తరాభాద్రనక్షత్రం యదహహిర్ముగ్ధి దైవతం । అధికై
శ్వర్యసంధాన మవతాన్నః పదేపదే॥ యేనాప్తకామోహిర్ముగ్ధ్యై
శాశ్వతీంకీర్తిమశ్నుతే । తస్మాల్లస్మై నమస్కర్మః అహ యేబుధ్వి

యామచ || శ్లో || రేవతీనక్షత్ర మవ్యాత్పూషాయ స్యాధిదేవతా ।
 యఃపుష్కతితరాశ్రేయః సదసగ్గోచరఃప్రభుః । విశ్వవిద్యాప్రసన్నా
 త్మాత్కలోచనఃకుశ్వరఃబ్రహ్మనిష్ఠుశివాత్మాసాసర్వదేవమయోవిభుః
 శ్లో || అశ్వినీనక్షత్రమవ్యా దశ్వినాయస్యదేవతే । మరుతాంభిష
 జావేతౌ మహితావఖిలోన్నతౌ । ఆరోగ్యాదిప్రదానిత్య మభివ్యోతి
 తవైభవౌ । అనంతభోగదాస్యాతాం । అఘరోగీతవైభవౌ ||
 శ్లో || భరణీనక్షత్రమవ్యాద్య మోయస్యాధిదేవతా । కాలస్వరూపీ
 ప్రాశస్తీః ధర్మాధర్మఫలప్రదః । యమాయరాజ్ఞేజగతాం క్షేమస్థైర్య
 ప్రదాయచ । పితౄణామధినాథాయ శాశ్వతాయనమోనమః ॥

అథ నక్షత్రదేవతాధ్యానాది.

కృత్తికాదిక్రమేణ || శ్లో || కృత్తికాహ్యగ్నిదైవత్యా మేషవాహ
 నసంస్థితాః । స్రుక్రునాభీతివరద చతుర్నస్తాన మామ్యహమ్ । కృత్తి
 కానక్షత్ర దేవతామగ్నిమా—మి || ౧ || ప్రజాపతి శ్చతుర్బాహుః
 కమండల్వక్షసూత్రధృత్ । వరాభయకరశ్శుక్లోరోహిణీదేవతాస్తు
 మే || రోహిణీనక్షత్ర దేవతాంప్రజాపతిమా—మి || ౨ ||

మృ || శ్లో || శ్వేతవణాకృతీ స్సోమో ద్విభుజోవరదండ్
 భృత్ । దశాశ్వరథమూరూఢో మృగశీరోస్తు మేముదే || మృగ
 శీర్షానక్షత్రదేవతాంసోమమా—మి || 3 ||

ఆద్రాక్షా || శ్లో || రుద్రశ్వేతవృషామూఢ శ్వేతమాల్యశ్చతు
 భుజః । శూలఖడ్గాభయవరా దధానోమేప్రసేదతు || ఆద్రాక్షానక్షత్ర
 దేవతాంరుద్రమా—మి ||

పునర్వసు || శ్లో || అదితిః పీతవర్ణాచస్రక్రువం దర్భసంయుతం ।
 దధానాశుభదాభూయాత్పునర్వసుకృతాహ్వయా || పునర్వసునక్షత్ర
 దేవతాంఅదితిమా—మి ||

పుష్యశ్లో॥ వందేబృహస్పతిం పుష్యదేవతాంమానుషాకృతిం ।
సర్వాభరణసంపన్నందేవమన్త్రిణమాదరాత్ ॥ పుష్యనక్షత్రదేవతాం
బృహస్పతిమా—మి॥

ఆశ్రేషః శ్లో॥ సర్వోరక్షప్రితేత్రభృ ఫలరాశికరద్వయః ।
ఆశ్రేషాదేవతాపీతాంబరభృగ్వరదోఽస్తుమే॥ ఆశ్రేషానక్షత్రదేవతాం
సర్పమా—మి॥

మఖశ్లో॥ పితరః పిండహస్తాశ్చకృతాధూమాః పవిత్రిణః ।
కుశలందద్యు రస్మాకం మఘానక్షత్ర దేవతాః॥ మఘానక్షత్ర దేవతాం
పిశ్యూనా—మి॥

పుబ్బశ్లో॥ సంపూజయామ్యర్చ్యమణం ఫల్గునీతారదేవతామ్ ।
ధూమ్ర వణరథారూఢం సశక్తికరసంయుతమ్ ॥ ఘోర్వఫల్గునీ దేవ
తాంసూర్యమా—మి॥

ఉషశ్లో॥ భగంవరరథారూఢం ద్విభుజంశంఖచక్రిణం । ఫల్గు
నీదేవతాంధ్యాయేద్భక్తాశీష్టవరప్రదం ॥ ఉత్తరఫల్గునీ నక్షత్రదేవతాం
భగమా—మి॥

హస్తశ్లో॥ సవితారమహంవందే సప్తాశ్వ రథవాహనమ్ ।
పద్మాసనస్థంఛాయే శంహస్త నక్షత్రదేవతామ్ ॥ హస్తానక్షత్ర దేవ
తాంలర్యమమా—మి ॥

చిత్రాశ్లో॥ త్వష్టారంరథమారూఢం చిత్రానక్షత్రదేవతాం ।
శంఖచక్రాన్వితకరం కిరీటి నమహంభజే॥ చిత్రానక్షత్ర దేవతాంత్వ
ష్టారమా—మి॥

స్వాతిశ్లో॥ వాయుంమృగ వరారూఢం స్వాతీనక్షత్ర దేవ
తామ్ । ఖేటచర్మోజ్జ్వలకరద్వితయంప్రణమామ్యహమ్ ॥ స్వాతీనక్ష
త్రదేవతాంవాయుమా—మి ॥

విశాఖా॥ శ్లో॥ ఇంద్రాగ్నిశుభ దాస్యాతాం విశాఖాదేవతే
ఉభా॥ నమామ్యేకరథారూఢా వరాభీతికరాంబుజా॥ విశాఖానక్షత్ర
దేవతే ఇంద్రాగ్ని ఆవా—మి॥

అనూరాధా॥ శ్లో॥ మిత్రంపద్మాసనారూఢ మనూరాధేశ్వ
రంభజే॥ శూలాంకుశధరంబాహ్వ్యః దేవంశోఽనితవర్ణకమ్॥ అనూ
రాధానక్షత్రదేవతాం మిత్రం ఆ—మి॥

జ్యేష్ఠా॥ శ్లో॥ ఇంద్రంగజవరారూఢం వజ్రపాశవరాభయమ్॥
కరైశ్చతుర్భిర్దధతంజ్యేష్ఠా ధీశ్వరమాశ్రయే॥ జ్యేష్ఠా నక్షత్రదేవతాం
ఇంద్రమావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి॥

మూల॥ శ్లో॥ కరాశవదనంకృష్ణం యాతుధానంనృవాహనం॥
ఉర్ధ్వకేశం విరూపాక్షం భజేమూలాధిదేవతామ్॥ మూలానక్షత్ర
దేవతాం అసురమా—మి॥

పూషా॥ శ్లో॥ ఆషాఢాదేవతానిత్య మాపస్సంతుశుభప్రదాః॥
సముద్రగాస్తరంగిణ్యః పావిన్యస్సర్వదేహినామ్॥ పూర్వాషాఢానక్ష
త్రదేవతా ఆపఆవా—మి॥

ఉషా॥ శ్లో॥ విశ్వోదేవానహంవందేఽషాఢానక్షత్రదేవతాః
శ్రీపుష్టికీర్తి ధీదాత్రీస్సర్వపాపాపనుత్తయే॥ ఉత్తరాషాఢా నక్షత్ర
దేవతా విశ్వోదేవానా—మి॥

అభిజిత్తు॥ శ్లో॥ నిర్గుణంబ్రహ్మభూయా స్తేజ్ఞానైశ్వర్యప్రదం
సదా॥ అభిజిత్తారకేశానం వేదాంతకృతసంశ్రయమ్॥ అభిజిత్తునక్షత్ర
దేవతాంబ్రహ్మణమావా—మి॥

శ్రవణా॥ శ్లో॥ శాస్తాకారంచతుర్హస్తం శ్రోణానక్షత్రవల్లభమ్॥
విష్ణుంకమలపత్రాక్షం ధ్యాయేద్గరుడపాహునమ్॥ శ్రవణానక్షత్రదేవతాం
విష్ణుమా—మి॥

ధనిష్ఠా॥ శ్లో॥ శ్రవిష్ఠాదేవతాంవందేవసూరభవరాశితా॥
శంఖచక్రాంకితకరా కిరీటాంకితమస్తకా॥ ధనిష్ఠానక్షత్రదేవతా
వసూనావా—మి॥

శతతారా॥ శ్లో॥ వరుణంసతతంవందే సుధాకలశధారిణమ్ ।
పాశహస్తంశతభిష ద్వేవతాందేవవందితమ్ ॥ శతభిషక్షుక్షత్ర దేవ
తాంవరుణమూ—మి॥

పూర్వాభాద్ర॥ శ్లో॥ శిరసాహమజంవందే ఏకపాదంతమోప
హమ్ । ముద్రేప్రోష్ఠపదేశానం సర్వదేవనమస్మృతమ్ । పూర్వాభాద్ర
పదనక్షత్రదేవతా మజైకపాదమా—మి॥

ఉత్తరాభాద్ర॥ శ్లో॥ అహిర్భేరున్నియోభూనూ న్ముదేప్రో
ష్ఠపదేశ్వరః । శంఖచక్రాంకితకరః కిరీటోజ్జ్వలమాశిమా॥ ఉత్తరా
భాద్రదేవతా మహిర్భున్నియమా—మి॥

రేవతీ॥ శ్లో॥ పూషణంద్విపదంవందే రేవతీశంసమృద్ధయే ।
వరాభయోజ్జ్వలకరం రత్నసింహంసనేశితమ్ । రేవతీనక్షత్రదేవతాం
పూషణమావా—మి॥

అశ్విని॥ శ్లో॥ అశ్వినాదేవతేశ్వేత వర్ణాతాద్విభుజౌస్తుమః ।
సుధాసంపూర్ణకలశ కరాబ్జావశ్వవాహనా ॥ అశ్వినీనక్షత్రదేవతే
అశ్వినావాహయామి॥

భరణి॥ శ్లో॥ పాశదండోజ్జ్వల భుజ ద్వయంమహిషవాహనమ్ ।
యమంనీలతనుంభీమం భరణీదేవతాంభజే॥ భరణీనక్షత్రదేవతాయమ
మావాహయామి ॥

ఇతి నక్షత్రదేవతాధ్యానాది

సమాప్తమ్. చ॥ ల॥

శ్రీ రఘు.

అథ పునస్సంధానమ్.

←== (౧) ==→

ఆచమ్య-వహూముత్తరత ఉపవేశ్యస్వయం దక్షిణతఃసీనః—
 ఏవం...త్యర్థంతాకిక పునస్సంధానాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణ స్తదం
 గత్యేవ తదాదా శుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం శాంత్యర్థమభ్యుదయార్థంచ
 మహాజనై సహస్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యామినమః॥ ఆదానిర్వి
 ఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాంకరిష్యామినమః।
 గణాధిపతిపూజాంకృత్వా । పుణ్యాహంవాచయిత్వాపునః ఆచమ్య ।
 ఏవం...త్యర్థం ఔపాసనాతిక్రమణదోషనివృత్త్యర్థం యథాసంభవత్ప్రా
 యశ్చిత్తం కరిష్యామినమః॥ అథ పంచప్రస్థతండులతాంబూల ఫలదక్షి
 ణాదీః గృహీత్వా॥ శ్లో॥ సమస్తసంపత్సమవాప్తి హేతవస్సముశితా
 వత్కులధూమకేతవః । అపార సంసారసముద్రసేతవః పునంతుమాం
 బ్రాహ్మణపాదపాంసవః॥ ఆపద్ధనధ్వంతసహస్ర భానవస్సమిహి
 తార్థార్పణ కామధేనవః । సమస్తతీర్థాంబుపవిత్ర మూర్తయోరతుం
 తుమాం బ్రాహ్మణపాదపాంసవః । ఆసిన్యాధిహరంన్యణాం మృత్యు
 దారిద్య్రినాశనం । శ్రీపుష్టికీర్తిదంపదే విప్రశ్రీపాదపంకజమ్॥ అశే
 షే హేపరిషన్మదీయాం విజ్ఞాపనామవధార్యమయాసమర్పితాం పరిష
 ద్దక్షిణాయథోక్త దక్షిణామివస్వీకృత్య । మహాపాసనాంత రితదినా
 దారభ్య ఏతత్త ణపర్యంతంతాకిక ఔపాసనాతిక్రమణ దోషనివృత్త్యర్థం
 మమఆయుర్బలాభి వృద్ధ్యర్థం తదుక్తప్రాయశ్చిత్తం నిశ్చిత్త ఉపదిశ్య
 మామనుగృహ్లాంతు భవతః॥ అనుగృహాణ॥ పునస్సంధానాధికారసిద్ధి
 రస్త్వీతి భవంతోబ్రువంతు । పునస్సంధానాధికార సిద్ధిరస్తు॥ పునః
 ఆచమ్య-ఏవం...త్యర్థం ధర్మపత్నీసమేతస్య మమశరీర శుద్ధ్యర్థం స్వ
 ణ్ణాజ్యధాన్యకృచ్చాగ్నిత్యాచరిష్యే॥ శ్లో॥ స్వర్ణంపవిత్రమమలం స్వర్ణం

పాపప్రణాశనం । స్వర్ణంహిశంకరంయస్మాదతశ్శాంతిప్రయచ్ఛమే॥
 ౧॥ కామధేనోస్సముద్భూతం సర్వక్రతుషుసంస్థితం । దేవానామాజ్య
 మాహార మతశ్శాంతిప్రయచ్ఛమే॥ ధన్యంకరోషిదాతార మిహ
 లోకేపరత్రచ । యస్మాత్తస్మాచ్ఛివంమేస్య దతశ్శాంతిప్రయచ్ఛ
 మే॥ ౩॥ శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయ బ్రాహ్మణాయ మమశరీరశుద్ధి
 కామయమానః శ్రీమహావిష్ణుప్రీతయే కృచ్ఛిత్రయప్రత్యామ్నాయ
 యథాశక్తి హిరణ్యంతుభ్య మహంసంప్రదదేనమమ॥ పూర్వోక్త
 ఏవం...తిథౌ మయాకృతైరేభి స్వర్ణాజ్యధాన్యకృచ్చైర్భగవాన్
 సర్వాత్మకః శ్రీమహావిష్ణుస్సు ప్రీతోవరదోభూత్వామమ శరీరశుద్ధిర
 స్త్వితీభవంతోబ్రువంతు । శరీరశుద్ధిరస్తు పునఃఆచమ్య ఏవం...తిథౌ
 ...ర్థం హోమద్రవ్యదానం కరిష్యామినమః । బ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య
 అస్మైబ్రాహ్మణాయ హోమాతిక్రమణ దోషనివృత్త్యర్థం హోమ
 ద్రవ్యం తుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ॥ పునఃఆచమ్య ఏవం...తిథౌ
 మమ ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం పునస్సంధానాఖ్యంకర్మకరిష్యామినమః
 బ్రాహ్మణైస్సహ । స్థండిలోల్లేఖనాద్యగ్ని ప్రతిష్ఠాపనాంతంకృత్వా
 తత్రచతుష్పాత్ర ప్రయోగంకుర్యాత్ । పూర్వపరిషేచనం కృత్వా
 స్రువేణచతుర్గృహీతంగృహీత్వా॥ శ్లో॥ పృథివీజలమగ్నిశ్చ వాయు
 రాకాశమేవచ । భూతాత్మకంధనందేహి పుత్రందేహిహుతాశన॥ ఇద
 మగ్న యేనమః॥రసంసృష్టాసుమేథాస్త్రీ మమశుక్లస్తద్దేవచ । ఆత్మా
 నంసంభవందేహి పుత్రందేహిదివాకర॥ ప్రజాపతయేనమః॥ మిథునం
 గర్భసంభూతం దశమసాక్ష ప్రసూతికాక్ష । సుగుణంధార్మికందేహి
 యజ్ఞవంతంక్రియాయుతం॥ అగ్న యేనమః॥ ప్రతాపవదేహిపుత్రం
 దివంతంచదేహిమే । ఆత్మానమాత్మసంభూతో రూపవాక్ రూప
 సంభవః॥ బ్రహ్మణేనమః॥ అథనవగ్రహహోమంకుర్యాత్॥ అస్మిన్
 పునస్సంధానకర్మాణి మంత్రవిపర్యాస తంత్రవిపర్యాస కర్మవిపర్యాస

సమస్తదోష నిర్వరణార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యామినమః॥ పృథి
వ్యాదిషుభూతానాం తుష్ట్యర్థం పావకేశల॥ వేదీపూర్ణేన హోమేన
దత్తమాజ్యం సమర్పయ॥ అగ్నయేనమః॥ ఉత్తరపరిషేచనం కృత్వా
అచమ్య॥ ఏవం—ప్రీత్యర్థం ప్రాతఃకాలే తండులహోమం కరి
ష్యామినమః॥ తతః అగ్నిప్రాహ్లానం కుర్యాత్ పూర్వపరిషేచనం కృత్వా
వీతిహూత్రాయనమః - విధాతేనమః॥ ఇత్యాహుతిద్వయం ప్రా
తరగ్నానిక్షిపేత్॥ మార్తాండాయనమః॥ విధాతేనమః॥ ఇత్యా
హుతిద్వయం సాయ మగ్నానిక్షిపేత్॥ అభవనస్పతిహోమం కరిష్యామి
నమః॥ శ్లో॥ వనస్పతేమహీజాత సర్వాభీష్టఫలప్రద॥ జహోమ్య
దైవతే ప్రీత్యై ఆజ్యాదిభిరతందితః॥ వనస్పతయేనమః॥ ఉత్తరపరి
షేచనాతే - అభ ఉదీచ్యాగపూజాం కరిష్యామినమః॥ షోడశోప
చార...మి॥ అభప్రదక్షిణమ్॥ శ్లో॥ నమస్తేయజ్ఞభోక్త్రేచ నమస్తే
హవ్యవాహననమస్తేపితృనాథాయ సప్తజహ్వయతేనమః॥ గోవింద
పుండరీకాక్షయజ్ఞేశాయ్యతమాశవ॥ రామకృష్ణహృషీకేశనారాయణ
నమోస్తుతే॥ స్థాణుశంభుః శివశూరీ శర్వేశ శానశంకరః॥ పినాకీచంద్ర
చూడశ్చ సదాశివనమోస్తుతే॥ తతః బ్రాహ్మణాః శీర్వాదః॥

ఇతి పునస్సంధానప్రయోగ స్సమాప్తః.

సా శ వేష్టన శాంతిః.

అతః పరం ప్రవక్ష్యామి నాశవేష్టనజంఫలం॥ శిక్షేకంకేచ నా
భాచ వేష్టతేచేద్యవేన్మృతిః॥ తత్పితౄర్దక్షిణేబాహూ పితృవ్యస్య
త్తరేభుజే॥ మాతృవ్యసుర్భవేన్మృత్యు దుదరేమాతులస్యచ॥ పా
ర్శ్వయోస్సహజాపార్శ్వా త్సర్వనాశోభవేన్మృత్యువం॥ నాభ్యాది
మాలాకారేణ సర్వమృత్యుప్రదంభవేత్॥ తద్దోషపరిహారార్థం శాం
తిం కుర్యాద్విచక్షణః॥

సీమంతోన్నయనం ప్రథమేగర్భచతుర్థే మాసిష్ఠ్యేష్టమేవా శుభేహని దంపతీమంగళస్నాతౌ భూత్వా - వహూందక్షిణతడపవేశ్య స్వయము త్తరతటిసీమః॥ ఏవంగుణ—తిథౌ అస్యాంసుమభార్యాయాం జనిష్యమాణసర్వగర్భాణాం బీజగర్భసముద్భవై నోనిబర్హణద్వారా ప్రతిగర్భసంస్కారాఽతి శయద్వారాశ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం సీమంతోన్నయనం కర్మకరిష్యమాణః తదాదౌశుద్ధ్యర్థం...సహస్వస్తి పుణ్యాహవాచనం కర్మకరిష్యామినమః-ఆదానిర్విఘ్నేనపరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యామినమః। గణాధిపతిపూజాంపుణ్యాహవాచనంచకృత్వా - ఆచమ్య - ఏవంగుణ...తిథౌ అస్యాంసుమభార్యాయాం—థం సీమంతోన్నయనం కర్మకరిష్యామినమః! పునః ఆచమ్య - ఏవంగుణ—పత్నీ సమేతోఽహం సీమంతోన్నయనాంగ త్వే నోభయోః రక్షణం రక్షోబంధనం కరిష్యామినమః అథ షోడశోపచారై రభ్యర్చ్య ॥

బధ్నామివామహస్తేషు స్త్రీణాంసౌభాగ్యవర్ధనమ్ । బధ్నామి దక్షిణహస్తే పురుషస్యసుఖప్రదమ్ ॥ వధ్వావామక రేబధ్నాతి ॥

రక్షోబంధనముహూ...అస్తు ॥ ఏవం—తిథౌ అస్యాం...ర్థం సీమంతోన్నయనాంగ త్వేన ఆభ్యుదయికం కర్మకరిష్యామినమః-తదంగ బ్రాహ్మణపూజాంకరిష్యామినమః- శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయ బ్రాహ్మణాయాఽభ్యుదయకప్రత్యామ్నాయయథాశక్తిహిరణ్యోతుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ । తదంగకర్మణః పుణ్యాహంవాచయిష్యే కర్మణః పుణ్యాహంభవంతో బ్రువంత్యిత్యాదీపత్నీ మార్జనాంతంకుర్యాత్ - అత్ర సీమంత హోమవిషయేవై కల్పికః! తత్కరణే-ఏవంగుణాభ్యాది శుభతిథౌమమభార్యాయాం + ర్థం సీమంతహోమం కరిష్యామినమః! బ్రాహ్మణై స్సహస్థండిలో ల్లేఖనాద్యగ్ని ప్రతిష్ఠాపనాంతంకుర్యాత్ ॥

(వట్పుత్రప్రయోగః) ఈ సీమంతకర్మయందలి పాత్రాపాద నముచేయునప్పుడు యవాంకురములను ఏదుపందిముల్లును, మేడి కొమ్మును కట్టెత్తోడునుగూడ నాసాదించవలయును.

తతః అగ్నిప్రజ్వాల్య శ్లో॥ ఆత్మానమాత్మసంభూతో యాపే
వాయాపసంభవః । తత్కాలేచవరంపుత్రం దాతుమేసర్వదేవతాః ॥
ధాత్రేషదంసమమ ॥ అథనవగ్రహహోమంకుర్యాత్ । తతః కేకవాది
హోమంసమాపయేత్ ॥ ఉత్తరపరిషేచనాంతే బ్రహ్మత్వపూజనం
కుర్యాత్ - అక్షతాంతిరసిధారయేత్ ॥ తతః దంపత్యో నూతన
వస్త్రాణిధారయేత్ ॥

సీ మం త క్రి య.

శుభముహూర్తమునందు పత్నిని అగ్నికి పడమరవైపు ప్రాబ్ధిభూముగా గూ
ర్బుండ బెట్టి తానుపశ్చిమముఖుడయియుండి నవగ్రహోష్ఠకమంత్రములను జెప్పించు ఏడు
బందిముల్లను మూడుదర్భకట్టలను మేడికొమ్మలతోచేర్చి వక్రమాయగ్రహించి నాభి.
ప్రదేశము మొదలు పాపిటవఱకు నూర్ధ్వముగాబొందించి పడమరవైపువారవేసి ఉడక
మును స్పృశించవలయును. అప్పుడు వీణాగానముచేయించవలయును. యవాంకుర
ములను పత్ని కిరస్సుయందుకుట్టకలెను. సాయిత్రంపరశువుంచి నతతోదయమయిన
తరువాత విడువలెను.

తతోసిరాజనంతదుత్సంగే ఫలలష్టుకాదిదత్వా । బ్రాహ్మణా
సంతోషయేత్ ॥ తతః అగ్నిప్రదక్షిణం ॥ ఆశీర్వాదః ॥ సీమంతోన్నయనే
ప్రాప్తే పశ్చాత్పూర్వంసమాపయేత్ ॥ యస్మిన్కాలే సీమంతోక్తచతుర్థ
మాసాదికాలే సీమంతంపుంసవనంచకరోతి । తదాస్యకాలబలవత్తరేణ
సీమంతంకృత్వా పశ్చాత్పుంసవనంకుర్యాత్ । నత్యేకాదినే తత్రాప్యే
కస్మిన్నహస్యేవకుర్యాత్ చేత్తదావాచం యచ్ఛత్యానక్షత్రేభ్య ఇతి
వచనబలాత్పూర్వం పుంసవనం పశ్చాత్సీమంతంకుర్యాత్ ॥ శ్లో॥
సీమంతోన్నయనంకర్మయస్మిన్నేకాదినేభవేత్ । తత్రపుంసవనంచేత్తు
పూర్వాపుంసవనక్రియా । ఏకస్మిన్కాదినేచేత్తు యుగపద్గర్భకర్మణః । తత్ర
పుంసవనంపూర్వం షష్ఠాత్సీమంతమాచరేత్ । సత్యవతః । స్త్రీయ
దాకృతసీమంతా ప్రసూయేతకథంచన । గృహీతపుత్రావిధివత్పున
స్సంస్కారమహాకరి । ఇతి సీ మం త ప్ర యో గ.

స్స మా త్తః.

అథ జాతకర్మప్రయోగః.

←====(0)====→

శ్లో॥ పుత్రేణ తేపితుస్సాన్నినం సచేలంతువిధీయతే । యావన్న
 చ్చిద్యతేనాశం తావన్నాపి తిసూతకమ్ ॥ ఇన్నే నాశేతతఃపశ్చాత్పూ
 తకంతువిధీయతే ॥ శ్లో॥ తస్మిన్జన్మముహూర్తేపి సూతశాంతేధవా
 శిశోః । జాతకర్మచక్రవ్యం పితృపూజనతత్పరైః ॥ పృథ్వీచంద్రోదయే
 శార్వాణి ॥ శ్లో॥ ప్రాదుర్భావేపుత్రపుత్ర్యో ఛృద్రసూర్య గ్రహే
 తథా । స్నాత్వానంతరమాత్మీయాన్ పితౄన్ శ్రాద్ధేనతర్పయేత్ ॥ ఆ
 చమ్య - ఏవంగుణ విశేషణ—ప్రీత్యర్థం శ్రీమతః గోత్రస్య నామధే
 యస్య పత్నీ సమేతస్య మమకుమారస్య యుష్యాభివృద్ధ్యర్థంగర్భాం
 బుపానజనితదోష పరిహారద్వారా బీజగర్భ సముద్భవై నోనిబర్హణ
 ద్వారా బలాయురభివృద్ధ్యర్థం జాతకర్మాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః
 తదంగత్వేన తదాదాశుద్ధ్యర్థం ... సహస్వప్తిపుణ్యాహవాచనం కరి
 ష్యామినమః - ఆదానిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి
 పూజాంకరిష్యామినమః । గణాధిపతిపూజాంపుణ్యాహవాచనంచక్రత్వా
 అథహిరణ్య ద్రవ్యేణ నాందీంసమాపయేత్ ॥ ఆభ్యుదయిక బ్రాహ్మణ
 భోజనప్రత్యామ్నాయ యథాశక్తిపీరణ్యంతుభ్య మహంసంప్రదదే
 నమమః । ఏవంగుణ - ప్రీత్యర్థం శ్రీమతః గోత్రస్య నామధేయస్య పత్నీ
 సమేతస్య మమకుమారస్య యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం గర్భాంబుపానజనిత
 దోషపరిహారద్వారాబీజ గర్భసముద్భవై నోనిబర్హణద్వారా బలాయు
 రారోగ్య సిద్ధ్యర్థం జాతస్య కుమారస్య జాతకర్మ కరిష్యామినమః ॥
 కుమారమభిమృశ్య ॥ శ్లో॥ అదిత్యోర్గోరవిర్భాను ర్భాస్కరశ్చదివా
 కరః । మూర్తాండ స్తవితాహేలి సీతాంశుర్విహిరోరవిః । చంద్రశశి

శశాంకశ్చవిధుస్సా మోనిశాకరః॥ శీతాంశురుదువాధశ్చ ఇందుశ్చంద్ర
స్తధావిధుః॥ ఆరోవక్రోమహీజశ్చ దుధిరోరక్తవచః॥ అంగారకః
కుజోభామోలోహితాంగో మహీసుతః॥ సామ్యోవిజ్ఞో బుధోహేమ
స్సామజోబోధనః॥ క్రమాత్॥ జీవఅంగీ రసోవాచస్పతిశ్చిత్ర శిఖండిజః
ఆర్యోబృహస్పతి స్సూరిర్వాగీశో వచసాంపతిః॥ శుక్రోభృగుర్భృగు
సుత స్త్వపుజశ్చసితశ్చసః॥ ఉశనాదైత్య పూజ్యశ్చకావ్యః కవితి
స్సృతః॥ కోణోమందశ్శనిః కృష్ణ స్సూర్యపుత్రోయమశ్చసః॥ పంగు
శ్చనై శ్చరస్సారిః కాలశ్చాయాసుతశ్చసః॥ రాము స్తమస్సు రోగశ్చ
స్వర్భానుశ్చవిధుంతుదః॥ పాతశ్చనైహికేయశ్చ భుజగాఖ్య ఇతి
స్సృతః॥ కేతుశ్చిఖధ్వజోధూమ్ర ఉత్పాతో బహురూప కృత్॥
శిరోహీనోఘోరరూప శ్చిత్రవర్ణస్సు కేతనః॥ ఇతి కుమారమభిమృశ్య॥
శ్లో॥ అంగాదంగాచ్చసంభూతో రూపాద్రూపాచ్చసంభవః॥ దీర్ఘ
యుష్మాన్భవోదార పుత్రవంశహితంకర॥ జాతస్య దక్షిణేకర్ణే పతి
త్వా॥ అంగాదంగా...తంకర॥ నక్షత్రనామచంద్రిశతి - తద్రహస్యం
భవతి॥ అభస్వర్ణ రజితకాంస్య పాత్రాణిమధు ఘృతశర్కరా మిశ్రి
తాన్యానీయప్రవాళమాక్రితైః సువర్ణేనాలోద్య॥ ప్రాశనంశుభదం
కుర్యాత్పవిత్రం పాపనాశనం॥ ఆయుస్తేజోబలంసౌఖ్యం స్వస్వకర్మ
క్రియాత్మకం॥ ఏవంజాతస్యశిశోఃసువర్ణేనమధుమివారం పాశయేత్॥

తతః మధుఘృతంజాతస్యశిశోఃకర్ణ యోర్నిధాయౌదేవాయసవి
త్రేనమః॥ సరస్వత్యైన్యనమః॥ అశ్వినభ్యాంనమః॥ ఇత్యుక్త్వా॥ తతఃకుమారం
మాతురంకఆదాయ॥ శ్లో॥ కుమారీదేవతాసేయం భూయాజాతాయ
వృద్ధిదా॥ ఆయుష్కంతం యశస్వంతం తేజస్విసమపిక్రియాత్॥ మాతు
ర్దక్షిణ స్తనం ప్రతిధాప్య॥ దీర్ఘమాయుః॥ తతః పృథివీ మభిమృశ్య॥
శ్లో॥ సముద్రమేఖలేదేవి పర్వత స్తనమండల॥ విష్ణుపత్ని నమస్తుభ్యం
భూమిదేవివమోసుతే॥ యుతకుమారశః యువం తెతతతం కుమార

మభివృద్ధ్యానాం భూమామాతా సంవేశయతి । దీర్ఘమాయుః ॥
 శిశోఃశిరస్సమీపే ఉదకుంభం నిధాయ ॥ శ్లో॥ పానీయంపావనం శ్రేష్ఠం
 గంగాదిసరిదుద్భవం । సర్వపాపప్రళమన కుంభోదకనమోస్తుతే ॥
 తతః ఏవంగుణ...తిథౌమమకుమారస్య యుష్మాభివృద్ధ్యర్థం బాల
 సూతికయోశ్చండాలాది పిశాచభ్యస్సంరక్షణార్థం ఫలకరణవహా
 మం కరిష్యామినమః । స్థండిలోల్లేఖనాద్వగ్నిప్రతిష్ఠాపనాంతం కృ
 త్వా ॥ అత్ర చతుష్పాతప్రయోగం కుర్యాత్ ॥ తూర్ణీంసర్వపాన్సలి
 కరణ మిశ్రానంజలినా సకృదవదాయ ॥ అథ నవగ్రహహారామం
 కుర్యాత్ ॥ అథ ఇంద్రాయనమః అగ్నయేనమః - యమాయనమః -
 నిర్ముతయేనమః - వరుణాయనమః వాయవేనమః - కుబేరాయనమః -
 ఈశానాయనమః - అథ ఉత్తరపరిషేచనం కుర్యాత్ ॥ అథ బ్రాహ్మ
 ణా సంతుష్టయేత్ ॥ ఆశీర్వాదః ॥ స్త్రీణాంతు శ్లో॥ అంగదంగా
 శ్చసంభూతే రూపాదూపాచ్ఛసంభవే । దీర్ఘాయుష్మాన్భవోధారే
 పుత్రివంశహితంకరే ॥ ఇతి వక్తవ్యం ॥

ఇతి చాతకర్మప్రయోగ స్సమాప్తః.

అథ ముఖావలోకనమ్.

దేశకాలాసంకీర్త్య ॥ అథముఖావలోకన విధింవ్యాఖ్యాన్య
 మోపుణ్యాపే దంపత్యోశ్చంద్రతారాబలాన్నితే పూర్వాష్టాదంపతీ
 మంగళస్నాతౌభూత్వా । ఏవంగుణ...తిథౌ ఉత్తరానక్షత్ర ప్రథమ
 చరణజాతస్యకుమారస్య తిథిచారనక్షత్ర వర్జ్యాదిజనితసకలారిష్ట నివృ
 త్తి ద్వారాజాయా పక్ష్యశ్చి శోశ్చత్రయాణాం ఆయుష్మాభివృద్ధ్య
 ర్థం శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం ముఖావలోకన పూర్వకం గ్రహముఖా
 ఖ్యం కర్మకరిష్యమాణస్తదంగత్వేన తదాచావృద్ధ్యర్థం...సహస్వస్తి
 పుణ్యాహవాచనం కరిష్యామినమః । ఆదానిద్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం

శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యామిసమః | గణాధిపతిపూజాం కృత్వా
 పునః సంకల్ప్య - ఏవంగుణ...తిథౌ ఉత్తరానక్షత్ర ప్రథమ చరణే
 యుక్తగండేజాతస్య కుమారస్యతిథివారనక్షత్ర వర్జ్యాదిజనిత సకలా
 రిష్టనివృత్తిద్వారా జాయాపత్నీ శ్శిశోశ్శత్రయాణా మాయుష్యాభి
 వృద్ధ్యర్థంమమకుమారస్య ముఖావలోకనాఖ్యం కర్మకరిష్యామిసమః |
 గంధమాలైరలంకృత్య | స్వర్ణయుక్తం కాంస్యపాత్రం గోమృత
 పూరితం || శ్లో || యాపగుంజననం పుణ్యం సర్వకల్మషనాశనం | ఆయు
 ర్వృద్ధికరం యస్మాత్కుర్యా దాజ్యావలోకనమ్ | ముఖావ లోకన
 ముహూర్తస్సముహూర్తోఅస్తు | ఇత్యేతాభ్యామాజ్యమహోక్త్యసదక్షి
 ణాజ్యకాంస్యపాత్రంమృత్యుంజయస్వరూపిణదద్యాత్ | శ్లో | చత్వారిం
 శత్పలాదూర్ధ్వ మయఃపిండంసదక్షిణం | తవాధీనానిసర్వాణి | శస్త్రాణ్య
 స్త్రాణియానిచ | అయఃపిండనమస్తుభ్యం | దుష్టానిష్టంనివారయ | ఇతిస
 దక్షిణమయః పిండదానందద్యాత్ || పాదావ్రత్యాశ్యాచమ్య | తతః
 పుణ్యాహవాచనం సమాపయేత్ ||

అత్ర శాంతిసంకల్ప సప్తగ్రహారాధనాది సర్వప్రకారేణ విధి
 సమాప్త్య- శాస్త్రోక్తయథావిధిశాంతింకుర్యాత్ | కేవలముఖావలోక
 నపక్షే ఆచార గణాధిపతిపూజాం ముఖావలోకనం పుణ్యాహవాచ
 నంచ సమాచరేత్ | తతః ఆశీర్వాదః ||

ఇతి ముఖావలోకనం సమాప్తమ్.

శాంతిసంకల్పః.

అథాతశ్శాంతి సంకల్పవిధిం వ్యాఖ్యాన్యమా పుణ్యాహేదం
 పత్యో శ్చంద్రతారాబజాన్వితే పూర్వాష్టాదంశతీ మంగళస్నాతే
 భూత్వాపుణ్యాహం వాచయిత్వా | ఏవంగుణ...తిథౌ శ్రీమహాగణే

ప్రీత్యర్థం జాతస్యకుమారస్య తిథివారనక్షత్రవర్జ్యాది జనితసకలారిష్ట
నివృత్తి ద్వారాజాయాపత్నీ వ్యభికోశ్చత్రయాణామాయుష్యాభి వృ
ద్ధ్యర్థం జపనక్షత్రపూర్వకమాదిత్యాది నవగ్రహదేవతా ముద్దిశ్య...
ప్రీత్యర్థం-మమజన్మరాశివశాత్ - నామరాశివశాత్ -జన్మనక్షత్రవశా
త్ - నామనక్షత్రవశాత్ -జన్మలగ్నవశాత్ -నామలగ్నవశాత్ -జన్మాం
శవశాత్ - నామాంశవశాచ్చ - మహాదశాధివశాత్ - షడ్బలవేధ
వశాత్ - గోచారవేధవశాద్వా మవేధవశాత్ (త్రివిధ శాస్త్ర) క్త
వేధవశాత్కాల చక్రవశాత్సర్వతో భద్రచక్రవశాచ్చ - అష్టకర్క
వశాచ్చ - అంగగ్రహవశాచ్చ - భావగ్రహ వశాత్పక్ష గ్రహవ
శాచ్చ-అథనక్షత్రగ్రహవశాచ్చ - అథనామాంశవశాద్భూత గ్రహవ
శాచ్చ-భూతాద్యంతరిక్ష మహోత్పాతకదు స్వప్నదుశ్శకువవశాచ్చ-
యోఽరిష్టస్సూచితఃతదరిష్టపరిహార ద్వారాఽయుష్యాభివృద్ధ్యర్థంయే
యేగ్రహః శుభస్థానేషుస్థితాః తేహంగ్రహాణా మతిశయఫలావాప్త్య
ర్థంయే యేగ్రహః అరిష్టస్థానేషుస్థితాః తైస్తైక్రియమాణకరిష్యమాణ
వర్తమాన వర్తిష్యమాణ సూచితాగామిసర్వారిష్ట పరిహారద్వారా
శుభస్థాన ఫలావాప్త్యర్థం యజమానిసీసహితయజమానస్య గోతో
ద్భవస్యనామధేయస్య మమక్షేమ...వృద్ధ్యర్థంఅస్యాంగోమయేనాను
లిప్తాయాం భూమారంగవల్లీ విరచితశ్వేతతండులూపరి విరచితాష్టదశ
పద్మకర్ణి కోపదినవకోష్ఠాదిమధ్యమ కోష్ఠే ఏకైకగ్రహస్య అధిదేవతా
ప్రత్యధిదేవతాసహితం తత్తద్దిక్షుతత్తన్మంత్రైరావాహ్య సంభవద్భి
ర్ద్రివై సుంభవద్భిః పద్మార్థైస్సంభవద్భిరుపచారై స్సంభవతానియ
మేన పూజించ మమ ఆయురభివృద్ధ్యర్థం + నక్షత్ర పూర్వక ఆది
త్యాది నవగ్రహాణాంతత్తత్సమిదాజ్యం ప్రత్యేకంప్రతిద్రవ్యంహోమ
కర్మచ మమ ఆయురభివృద్ధ్యర్థం అభిమంతిత కలశపూజించ, దుర్గా
గణపతి క్షేత్రపాలశాఽభయంకర మృత్యుంజయ సదాశివముదిశ...

ప్రీత్యర్థం॥ త్ర్యంభకమంత్రేణ న్యాసపూర్వకంమృత్యుం జయజపంచ
హోమంచ మమఅయురభివృద్ధ్యర్థం అవేక్షితాజ్యపూరిత కాంస్య
పాత్రదానంచ నక్షత్రదేవతాముద్దిశ్య...ప్రీత్యర్థం స్వర్ణ స్వచ్ఛితవస్త్ర
ప్రతిమాదానంచ అభిమంత్రిత కలశోదకేన మార్జనంచ నక్షత్ర పూ
ర్వక షోడశదానానిచ మమఅయురభివృద్ధ్యర్థం ఛాయోమాసమేత
శ్రీసూర్యనారాయణ దేవతాముద్దిశ్య...ప్రీత్యర్థం కల్పాక్షప్రకారేణ
సూర్యనమస్కారాః అశ్వత్థప్రదక్షిణానిచ-మమ...ర్థం । జాపకేభ్యో
దక్షిణాదానంచ - బ్రహ్మత్వదక్షిణాదానంచ - దశదానానిచ - గోదా
నంచ - భూదానంచ మహిషదానంచ - గజదానంచ - అనడుహదా
నంచ - అయః ఖండకార్పాస లవణదానానిచ - బ్రాహ్మణేభ్యో మృ
ష్టాన్న దానంచ - ఇతరేషాం భూరిదానంచ - తదనంతరం తాంబూల
దానంచవవంకల్పాక్షవిధినా-మమ కుమారస్య జననసమయే పుత్రా
రిష్ట - పితరీష్ట భౌతరీష్ట మాతులారిష్టాది సర్వారిష్ట నివృత్త్యర్థం మా
తాపితౌశ్శిశోశ్చ...ర్థం ధనకనక వస్తువాహన సమృద్ధ్యర్థం అప
మృత్యు పరిహార ద్వారాయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం-ఏవంసాంగోసాంగం
నక్షత్రపూర్వక నవగ్రహమఖిల్యం కర్మకరిష్యామినమః—తదంగ
ఆచార్యబ్రహ్మఋత్విగ్వరణం కరిష్యామినమః ॥ ఆచార్యంత్యా మహం
వృణే ॥ బ్రహ్మణంత్యామహంవృణే ॥ నక్షత్రపూర్వకాదిత్యాది నవ
గ్రహజపమస్మదర్థం భవంతఃకుర్వంతు ॥ ...దుద్రాభిషేకార్థ + తు ॥
సూర్యనమస్కారార్థం + తు ॥ అశ్వత్థప్ర + తు ॥ వృతోస్మికరిష్యా
మితి ప్రతివచనమ్ ॥ శ్లో॥ ఏకస్మిన్నేవ నక్షత్రే భౌతోర్వా పితృ
పుత్రయోః । ప్రసూతిశ్చేత్తయోర్మృత్యుర్భ వేదేశస్యనిచ్చితః ॥ ఇత్యేక
నక్షత్రజనన సంభవేయథా విధిశాంతిం కుర్యాత్ ॥

శాంతిసంకల్ప స్సమాప్తః.

శ్రీ రస్తు.

అథ నవగ్రహాణాం సవర్నాది నియమాః.

- శ్లో॥ ప్రభవాస్సమ్యరాక్షస్స అంగీరసచధాతయోః ।
పాథివేచప్రమోదూత రాక్షసోరాక్షసస్తథా ॥ ౧॥
- శ్లో॥ మాఘేచకార్తికేమాసి హ్యమాఢేమాగ్నీర్షకే ।
వైశాఖేశావశిష్యే మాసేభాద్రేచచైత్రకే ॥ ౨॥
- శ్లో॥ సప్తమ్యాంచదశేమ్యాంచ చతుర్దశ్యాంచసప్తమీం ।
చతుర్దశ్యాంచద్వాదశ్యా మప్తమ్యాంతిథిరేవచ ।
చతుర్దశ్యాంచతుర్దశ్యాం సూర్యాదీనాయథాక్రమమ్ ॥ ౩॥
- శ్లో॥ శుక్లపక్షేద్వయంచైవ కృష్ణేశుక్లేచపక్షకే ।
కృష్ణపక్షేశుక్లపక్షే కృష్ణపక్షత్రయంతథా ॥ ౪॥
- శ్లో॥ కృత్తికాచోత్తరాభాద్రా మృగశీర్షంతథైవచ ।
పూర్వాభాద్రాచభరణీ జ్యేష్ఠస్వాతితథైవచ ।
హస్తశ్చరేవతీచైవ జన్మనక్షత్రసంజ్ఞికాః ॥ ౫॥
- శ్లో॥ సింహస్యాధిపతిసూర్యశ్చంద్రః కర్కటకప్రభుః ।
మేషవృశ్చికయోర్భామః కన్యామిథునయోర్భుధః ।
ధనుర్జనద్వయోర్మౌత్రి తులాపుషభయోర్భృగుః ।
మకరేకుంభరాశౌచ నాయకసూర్యనందనః ॥ ౬॥
- శ్లో॥ అర్కఃపలాశఃఖధిర అపామాగ్నోధపిప్పలః ।
ఔదుంబరశృమిదూర్వా కుశాశ్చసమిధస్సృతాః ॥ ౭॥
- శ్లో॥ గోధూమస్తండులాఙ్గక్యః ముద్గాశ్చణకబర్బరాః ।
తిలమాషకుళుద్ధాశ్చ నవధాన్యాఃప్రకీర్తితాః ॥ ౮॥

మధ్యేవర్తులమండల మాదిత్యాయ । ఆగ్నేయ్యాం సమచతుర
శ్రమగ్ం సోమాయ । దక్షిణేత్రికోణమండల మంగారకాయ । ఈ
శాన్యాంబాణాకార మండలంబుధాయ । ఉత్తరేదీర్ఘ చతుర శ్రమం
డలం బృహస్పతయే । పాక్షింపకోణమండలగ్ం శుక్రాయ । పశ్చి
మేధనురాకార మండలగ్ం శనైశ్చరాయ । నిర్ఋత్యాంశూర్పా
కారమండలగ్ం రాహవే । వాయువ్యాం ధ్వజాకారమండలం కేతవే॥

శ్లో॥ తామ్రకాత్స్పటికాద్రక్త చందనా త్వన్వర్ణ కాదుభౌ ।

రాజతాదయసస్పీసాత్కంన్యాత్కార్యాగ్రహాక్రమాత్ ।

అథప్రతిమానియముః.

నక్షత్రప్రతిమ బంగారము.

సూర్యప్రతిమ బంగారము.

చంద్రప్రతిమ వెండి.

ప్రతిమయైత్తుసరి ౮౦ చిహ్నములు.

అథవా ౮౦ చిహ్నములు, అథవా ౨౦ చిహ్నములు, అథవా
౧౦ చిహ్నములు, అథవా ౫ చిహ్నములు, అథవా యథాశక్తి
ప్రతిమ లుండవలయును.

ప్రమాణములు గ్రంథవిస్తరభీతిచే వ్రాయలేదు.

అథ నవగ్రహారాధనమ్.

పౌగ్ధాగే సూర్యవస్త్రోద్వయేన మంటపద్వయమాసాద్య ।
తస్యోపరియథాశక్తి తండులాన్నిక్షిప్య । తత్రతామ్రనిర్మితకలశ ద్వ
యంనిధాయ । తత్రపంచపల్లవాని నారికేళాది ఫలపుష్పాదికలశే
నిధాయ । సూర్యనవస్త్రేణావేష్ట్య ।

పత్నీసహచర్య - ఏవంగుణేత్యాది శుభతిథౌ—నక్షత్ర
పూర్వక ఆదిత్యాదీనాం నవానాం గ్రహాణాం మధ్యేయేయేగ్రహః
అరిష్టస్థానేషుస్థితాః తేషాం గ్రహాణా మనుకూలత్వ సిద్ధ్యర్థంయే
యేగ్రహః శుభస్థానేషుస్థితాః తేషాం గ్రహాణాం అత్యంత శుభ
ఫలావాప్త్యర్థం అపమృత్యు పరిహారద్వారా ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం
ఆదిత్యాది నవగ్రహదేవతా ఉద్దిశ్య...ప్రీత్యర్థం నవగ్రహప్రసాద
సిద్ధ్యర్థం నవగ్రహ మంటపారాధనాఖ్యం కర్మకరిష్యామినమః । గృ
హస్య ఈశాన్యదిగ్భాగే గ్రహరాధనం కుర్యాత్ ॥ తదంగ ప్రతిమా
శోధనం కరిష్యామినమః॥ శ్లో॥ దధిసర్పిర్మధుక్షీరై శ్శర్కరేణ ఫలై
స్సహాప్రత్యుశనంప్రకుర్వీత ప్రతిమాంశోధయేత్తతః॥ ఇతి పంచామ్య
తేన శుద్ధోదకేనప్రత్యుశ్య ॥ కృత్తికాబహుళాష్టమ్యా...జ్వలన స్తథా ॥
కృత్తికా నక్షత్రదేవతా...మి॥ నక్షత్రేశామధి దేవతాప్రత్యధిదేవతా
మావాహ్యాయథా॥అధిదేవత భరణి - ప్రత్యధిదేవత రోహిణి-సూర్య

అథ సూర్యగ్రహరాధనమ్.

ధ్యానం ॥ శ్లో॥ సూర్యారిష్టేతు సంప్రాప్తే సూర్య పూజాంచ కార
యేత్ ॥ సూర్యధ్యానంప్రవక్ష్యామి ఆత్మపీడోపశాంతయే ॥ శ్లో॥
వేదీమధ్యే లలితకమలే కర్ణికాయాం రథస్థస్సప్తాశ్వోర్కో రుణ
రుచివపుస్సప్తరజ్జర్ద్విబాహుః॥గోత్రేరమ్యేబహువిధగుణై కాశ్యపాఖ్యే
ప్రసూతః కాళింగాఖ్యేవిషయజనితః ప్రాజ్ఞుఖంపద్మహస్తః॥పద్మాసనః
పద్మకరోద్విబాహుః॥ పద్మద్యుతి స్సప్తతురంగవాహః॥దివాకరోలోక
వపుఃకిరీటీ॥మయిప్రసాదం విదధాతుదేవః॥శ్లో॥ జపాకుసుమంకరం॥
సూర్యగ్రహేహగచ్ఛ-సూర్యగ్రహం-రక్తవర్ణంరక్తగంధంరక్తపుష్పం
రక్తమాల్యాంబరధరం రక్తచ్ఛత్రధ్వజరథపతాకాదిశోభితం దివ్యరథ
సమారూఢం మేరుం ప్రదక్షిణీకుర్వాణం ప్రాజ్ఞుఖంపద్మాసనస్థం -
ద్విభుజం-సప్తాశ్వం - సప్తరజ్జం-కళింగదేశాధిపతిం- కాశ్యపసగోత్రం

విశ్వామిత్రఋషిం ప్రభవసంవత్సరే మాఖమాసే శుక్లపక్షే సప్తమ్యాం
 కృత్తికానక్షత్రజాతం సింహరాశ్యధిపతిం-భానువారాధిపతిం కిరీటినం
 సుఖాసీనం పత్నీపుత్రపరివారసమేతం గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మి
 న్నధికరణే మధ్యేవర్తులాకారమండలే గోధూమధాన్యస్యోపరిసూర్య
 గ్రహమావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి || జటిలం హేమ
 మారాధ్యం శక్తిస్వస్తికధారిణం | వరదాభయహస్తంచ ధ్యాయే
 ద్వహింజపారుణం || సూర్యగ్రహాధిదైవతం అగ్నింసాంగంసాయుధం
 సవాహనంసశక్తిపత్నీపుత్రపరివారసమేతం సూర్యగ్రహస్యదక్షిణతః
 అగ్నిమావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి || జ్వాలామాలా
 వృతంరుద్రం వహ్నిమండల మధ్యగం | ధ్యాయేత్కృతా దశయుతం
 శక్తిస్వస్తికధారిణమ్ || సూర్యగ్రహపత్యధి దైవతం రుద్రంసాంగం...
 సమేతం సూర్యగ్రహస్యోత్తరతః రుద్రమావాహయామి స్థా...మి ||

అథ చంద్రగ్రహారాధనమ్.

శ్లో || చంద్రాగ్రిష్టేతుసంప్రాప్తే చంద్రపూజాంచకారయేత్ | చంద్ర
 ధ్యానంప్రపత్యైమి మనఃపీడోపశాంతయే || చంద్రధ్యానం || శ్లో ||
 ఆగ్నేయభాగేసరథో దశాశ్వ శాసిత్రేయజోయా మునదేశజశ్చ |
 ప్రత్యజ్ఞుఖస్థ శ్చతురశ్రపీతేగదా ధరాంగోహిమవత్స్వభావః | శ్వే
 తాంబర శ్వేతవపుః కిరీటీ శ్వేతద్యుతిర్దండధరోద్విబాహుః | చం
 ద్రోఽమృతాత్మావరదః కిరీటీశ్చేయాం సిమహ్యంవిదధాతుదేవః ||
 శ్లో || దధిశంఖ...భూషణం || చంద్రగ్రహేహః చ్చ చంద్రగ్రహం
 శ్వేతవర్ణం శ్వేతగంధం శ్వేతపుష్పం శ్వేతమాల్యాం బరధరం శ్వేత
 చ్చుత్రధ్వజ రథపతాకాదిశోభితం దివ్యరథసమారూఢం మేరుంప్రద
 ట్టిణీకుర్వాణం దశాశ్వరథవాహనంప్రత్యజ్ఞుఖంపద్మాసనస్థంద్విభుజం
 దండధరం యామునదేశాధిపతిం ఆత్రేయసగ్రతం సామ్యవన్నేశోర్ధ్వ
 మాసే శుక్లపక్షేదశమ్యాం ఉత్తరాభాద్రాపదానక్షత్రజాతంకర్మటకరా

శ్వధిపతిం ఇందు వాసరాధిపతిం - కిరీటినం సుఖాసీనం పత్నీపుత్రపరి
 వార సమేతం గ్రహమండలే భవిష్యమస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహ
 స్యాగ్నేయ దిగ్భాగే సమచతురశ్రమండలే తండుల ధాన్యస్యపరి
 చంద్రగ్రహ మావాహయామి స్థా...మి॥ శ్లో॥ ధవళంమకరారూఢం
 పాశపాణిం ప్రచేతసం । శాంతాయుధంసుశాంతంచ చింతయేద్ధ్యాన
 గోచరం ॥ చంద్రగ్రహాధిదైవతం అపః సాంగం...తం చంద్రగ్రహస్య
 దక్షిణతః అప ఆవాహయామి స్థా...మి ॥ శ్లో॥ గౌరీం సువర్ణ
 వర్ణాభాం । స్వర్ణ పద్మసువాసినీం । పాశాంకుశధరాంభూతిధరాంధ్యా
 యామివల్లభాం ॥ చంద్రగ్రహ ప్రత్యధిదైవతం గౌరీంసాంగాం...
 తాం చంద్రగ్రహస్యోత్తరతః గౌరీ మావాహయామి స్థాపయామి ॥

అథ అంగారకగ్రహారాధనమ్.

శ్లో॥ కుజారిప్రేతుసంప్రాప్తే కుజపూజాంచకారయేత్ । కుజధ్యానంప్రవ
 త్వామి రోగపీడోపశాంతయే ॥ కుజధ్యానం ॥ శ్లో॥ యామ్యేగదా
 శక్తిధరస్త్రిశూలీ వరప్రదోయామ్యముఖాతిరిక్తః । కుజ స్త్వవంతీ
 విషయస్త్రికోణస్తస్మిన్ భరద్వాజకులేప్రసూతః । రక్తాంబరీరక్త
 వపుః కిరీటీ చతుర్భుజోమేష గమోగదాభృత్ । ధరాసుతశ్శక్తి ధ
 రశ్చశూలీ సదామమస్యాద్వరదఃప్రశాంతః ॥ శ్లో॥ ధరణీగర్భః ప్రణ
 మామ్యహం ॥ అంగారక గ్రహేహగచ్ఛ - అంగారక గ్రహం రక్త
 వర్ణం రక్తగంధం రక్తపుష్పం రక్తమాల్యాం బరధరం రక్తచ్ఛత్ర
 ధ్వజ రథపతాకాది శోభితం - దివ్యరథసమాఘాతం - మేరుంప్రద
 క్షిణీ కుర్వాణం - మేషవాహనం దక్షిణాభిముఖం - చతుర్భుజం -
 గదాశూలశక్తిధరం - అవంతిదేశాధిపతిం - భారద్వాజసగోత్రం -
 రాక్షసనామ సంవత్సరే ఆషాఢమాసే కృష్ణపక్షే చతుర్థాశ్వాం
 మృగశీర్షానక్షత్రేజాతం మేషవృశ్చిక రాశ్యధిపతిం - భామవారాధి
 పతిం కిరీటినం సుఖాసీనం - పత్నీపుత్ర పరివారసమేతం - గ్రహమండలే

ప్రవిష్టమస్మిన్నేధికరణే సూర్య గ్రహస్య దక్షిణదిగ్భాగే త్రికోణా
కారమండలే ఆశక ధాన్యస్యాపరి అంగారకగ్రహ మావాహయామి
స్థా...మి॥ శ్లో॥ చిత్రవర్ణాంధరాంసామ్యాంసర్వసస్యా లయాంశుభాం ।
చింతయే ద్భక్తిమానోక్త బలయుక్తకరాం బుజామ్॥ అంగారక గ్రహాధి
దైవతం పృథివీం సాంగాం...తాం అంగారక గ్రహస్య దక్షిణతః
పృథివీ మావాహయామిస్థా...మి॥ శ్లో॥ శుద్ధస్ఫటికసంకాశం సహ
స్రాదిత్యోవర్చసం॥ నీలజమూతసంకాశం నీలాంజనసమప్రభం॥ అంగా
రక గ్రహ ప్రత్యధిదైవతం క్షేత్రపాలకం సాంగాం...తం అంగారక
గ్రహస్యాత్తరతః క్షేత్రపాలక మావాహయామి స్థా...మి॥ బుధ

అథ బుధగ్రహారాధనమ్.

ధ్యానం॥ శ్లో॥ ఉదబ్బుఖోమాగధజో హరిస్థశ్చాత్రేయ గోత్రశ్శర
మండలస్థః । సఖ్యచక్రోరుగదాధరోజ్ఞ స్త్విశానభాగే వరదస్సుపీ
తః॥ పీతాంబరః పీతవపుఃకిరీటీ చతుర్భుజోదండధరశ్చసౌమ్యః॥ చర్మా
సిద్ధతోమనుతస్సు మేరుస్సింహాధిరూఢో వరదోబుధశ్చ॥ శ్లో॥ ప్రి
యంగు...నందనం॥ బుధగ్రహేహాగచ్ఛ - బుధగ్రహంపీతవర్ణం పీత
గంధం పీతపుష్పం పీతమాల్యాంబరధరం పీతచ్ఛత్రధ్వజ రథపతాకాది
శోభితీం దివ్యరథసమారూఢం మేరుప్రదక్షిణీకుర్వాణం సింహవా
హనం - ఉదబ్బుఖం - మగధదేశాధిపతిం - చతుర్భుజం - ఖడ్గచర్మా
బరధరం - ఆత్రేయసగోత్రం - ఆత్రేయఋషిం - ఆంగీరసనామసంప
త్సరేమార్గశీర్షమాఘే శుక్లపక్షేసప్తమ్యాం పూర్వాభాద్రాపదాక్షత్రే
జాతం కన్యామిధున రాశ్యధిపతిం - సౌమ్యవారాధిపతిం - కిరీటినం
సుఖాసీనం పత్నీపుత్ర పరివారసమేతం - గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మి
న్నేధికరణే సూర్యగ్రహస్యేశానదిగ్భాగే విరచితబాణాకారమండలే
ముద్గధాన్యస్యాపరి బుధగ్రహమావాహయామి స్థా.....మి॥
శ్లో॥ మహావిష్ణుం శంఖపద్మ సుదర్శన గదాధరం । ధ్యాయేహం నీల

గౌరాంగం పద్మస్థకమలాపతిం || బుధగ్రహాధిదైవతం విష్ణుసాం
గం...తం | బుధగ్రహస్యదక్షిణతః విష్ణుమావాహాయామి స్థా...మి||
శ్లో|| పీతపద్మాసనా సీనం చతుర్భాహుం కిరీటినం | చింతయేశం
ఖచక్రాభ్యాం గదాధారిణమచ్యుతమ్ || బుధగ్రహప్రత్యధిదైవతం
నారాయణం సాంగం ... తంబుధగ్రహస్యోత్తరతః నారాయణమా

అథ బృహస్పతిగ్రహారాధనమ్.

వాహయామి స్థా...మి|| శ్లో|| గుర్వరిష్టేతుసంప్రాప్తేగురుపూజాంచ
శారయేత్ | గురుధ్యానంప్రవక్ష్యామి పుత్త్రీపీఠోపశాంతయే || బృ
హస్పతిధ్యానం || శ్లో || సామ్యేసుదీర్ఘచతురశ్రపీఠేరథేంగిరాః పూర్వ
ముఖస్వభావః | దండాక్షమాలా జలపాత్రధారి సింధ్యాఖ్యదేశేవరద
స్ఫురేశః | కనకాంబరః కనక వపుః కిరీటీచతుర్భుజో దేవగురుః ప్ర
శాంతః | తథాసిదండంచకమండలుంచ తథాక్ష సూత్రంవరదోస్తు
మహ్యం || శ్లో || దేవానాంచ...బృహస్పతిం || బృహస్పతి గ్రహేహా
గచ్ఛ - బృహస్పతిగ్రహం కనకవర్ణం - కనకగంధం - కనకపుష్పం -
కనకమాల్యాంబరధరం - కనకఛత్రధ్వజరథ పతాకాదిశోభితం - దివ్య
రథసమారూఢం - మేరుంప్రదక్షిణీకుర్వాణం - ఉదజ్జుముఖం - పద్మా
సనస్థం - చతుర్భుజం - దండాక్షమాలాధారిణం - సింధుద్వీప దేశాధి
పతిం ఆంగీరసగోత్రం ధాతనామసంవత్సరే వై శాఖమాసే కృష్ణపక్షే
చతుర్దశ్యాం భరణీనక్షత్రేజాతం - ధనుర్మీనరాశ్యధిపతిం గురువారాధి
పతిం కిరీటినం సుఖాసీనం పత్నీపుత్త్రీపరివారసమేతంగ్రహమండలే
ప్రవిష్టమస్మిన్న ఖిరణే సూర్యగ్రహస్యోత్తర దిగ్భాగే దీర్ఘచతురశ్ర
మండలే చణక ధాన్యస్యో పరిబృహస్పతి గ్రహమావాహయామి
స్థా...మి || శ్లో|| బ్రహ్మణంరక్తగౌరాంగం చతుర్వక్త్రంజగత్ప్రభుం |
అక్షుప్రక్కుండికాభీతివరపాణింవిచింతయే|| బృహస్పతిగ్రహాధిదైవతం
బ్రహ్మణంసాంగం...తం బృహస్పతి గ్రహస్య దక్షిణతః బ్రహ్మణ

మానాహయామి స్థామి॥ శ్లో॥ ఇంద్రమైరావతారూఢం వజ్రాయుధ
ధరంప్రభుం॥ పూర్వదిక్పాలకందేవం సర్వదేవసమ్మృతమ్॥ బృహ
స్పతి గ్రహప్రత్యధిదైవతం ఇంద్రంసాంగం...తం బృహస్పతి గ్రహ
అథ శుక్రగ్రహారాధనమ్.

స్వోత్తరతః ఇంద్రమానాహయామి స్థా...మి॥ శ్లో॥ శుక్రకారిష్టేతు
సంప్రాప్తే శుక్రపూజాంచకారయేత్॥ శుక్రధ్యానం ప్రవక్ష్యామి
పత్నీపీఠోపశాంతయే॥ శుక్రధ్యానం॥ శ్లో॥ ప్రాచ్యాంభృగురోభజ
కటిప్రదేశ స్సభార్గవఃపూర్వ ముఖస్వభావః॥ సపంచకోణేశరథాధి
యాథోదండాక్షమాలా వరదోంబుపాత్రః॥ శ్వేతాంబర శ్వేతవపుః
కిరీటీచతుర్భుజో దైత్యగురుః ప్రశాంతః॥ తథాసిదండంచకమండ
లుంచ తథాక్షసూత్రం వరదోఽస్తుమహ్యం॥ శ్లో॥ హేమకుంభ...మ్య
హమ్॥ శుక్రగ్రహేహగచ్ఛ శుక్రగ్రహంశ్వేతవర్ణం శ్వేతగంధం -
శ్వేతపుష్పం - శ్వేతమాల్యాంబరధరం - శ్వేతచ్ఛత్రధ్వజరథ పతా
కాదిశోభితం దివ్యరథసమారూఢం - మేరుంప్రదక్షిణీకుర్వాణం పౌ
జ్జుఖం - పద్మాసనస్థం - చతుర్భుజం - దండాక్షమాలా జటా
వల్కులధారిణం - కాంభోజదేశాధిపతిం భార్గవసగోత్రం వార్ధివనామ
సంవత్సరే శ్రావణమాసే శుక్లపక్షేద్వాదశ్యాం జ్యేష్ఠాసక్షత్రేజాతం -
తులావృషభరాశ్యధిపతింభృగువారాధిపతింకిరీటినంసుఖాసీనం పత్నీ
పుత్ర పరివారసమేతం గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే సూర్య
గ్రహస్య ప్రాగ్భాగే పంచకోణాకారమండలే రాజమాషధాన్యస్వో
పరిశుక్రగ్రహమానాహయామి స్థా...మి॥ శ్లో॥ సింహాసనస్థాం ద్విభు
జాం స్వర్ణాభాంచసుసుందరీం॥ శిలాసనాంశచీంధ్యాయే రక్తాంబుజ
కరాంబుజమ్॥ శుక్రగ్రహాధిదైవతం ఇంద్రాణిం సాంగం... తాం
శుక్రగ్రహశ్చంద్రాణితః ఇంద్రాణీమానాహయామి స్థా...మి॥ శ్లో॥
ఇంద్రంశీతంచతుర్భుహం సహస్రనయనోద్జ్వలం॥ వజ్రాంకుశాసి

సంయుక్త పాణింధ్యా యేత్సు సంయుతమ్ || శుక్రగ్రహ ప్రత్యధిదైవతం
ఇంద్రమరుత్వం తంసంగం... తం శుక్రగ్రహస్యోత్తరతః ఇంద్రమరు

అథ శనిగ్రహరాధనమ్.

త్వంత మావాహయామి స్థా...మి || శ్లో || శన్యరిష్టేతుసంప్రాప్తే శని
పూజించకారయేత్ | శనిధ్యానంప్రవక్ష్యామి ప్రాణపీడోపశాంత
యే || శనైశ్చరధ్యానమ్ || శ్లో || చాపాసనోగృధ్ర రథసునీలః ప్రత్య
జ్ఞుఖః కాశ్యపజః ప్రతీచ్ఛామ్ | సశూలచాపేషు వరప్రదశ్చ సా
రాష్ట్రదేశే ప్రథవశ్చసానిః | నీలద్యుత్కన్నీలవపుః కిరీటీ గృధ్రస్థితి
శ్చాపకరో ధనుష్మాక్ | చతుర్భుజ సూర్యసుతః ప్రశాంతస్స
చాస్తునుహ్యం వరమందగామి || శ్లో || నీలోంజన ... మ్యహం |
శనైశ్చర గ్రహేహగచ్ఛ - శనైశ్చరగ్రహం నీలవర్ణం - నీలగంధం
నీలపుష్పం - నీలమాల్యాంబరధరం - నీలచ్ఛత్రధ్వజ రథపతాకాది
శోభితం - దివ్యరథసమారూఢం మేరుంప్రదక్షిణీ కుర్వాణం, చాపా
సనస్థం - ప్రత్యజ్ఞుఖం - గృధ్రధరం - చతుర్భుజం శూలాయుధ
ధరం సారాష్ట్రదేశాధిపతిం కాశ్యపసగోత్రం విశ్వామిత్రఋషిం - ప్ర
మోదూతనామసంవత్సరే పుష్యమాసే కృష్ణపక్షే అష్టమ్యాం స్వా
తీనక్షత్రేజాతం - మకరకుంభరాశ్యధిపతిం మందవారాధిపతిం - కిరీ
టినం సుఖాసీనం పత్నీపుత్ర పరివారసమేతం గ్రహమండలే ప్రవిష్ట
మస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్య పశ్చిమదిగ్భాగే ధనురాకారమండ
లే తిలధాన్యస్యోపరిశనైశ్చర గ్రహమావాహయామి స్థా.....మి ||
శ్లో || దండపాణింయమందేవం మహిషోత్తమ వాహనం | యమునా
భారతరంప్రీత్యా యమమావాహయామ్యహమ్ | శనైశ్చరగ్రహాధి
దైవతం యమంసంగం... తం శనైశ్చర గ్రహస్య దక్షిణతః యమ
మావాహయామి స్థా.....మి || శ్లో || విరించింవాక్పతింశ్వేతం వంక
జాసనమచ్యుతం | అక్షస్రక్కుండికాభీతి వరపాణింవిచింతయే | శనై

శ్చైర గ్రహప్రత్యధి దైవతం ప్రజాపతిం సాంగం ... తం శనైశ్చర
గ్రహస్యోత్తరతః ప్రజాపతిమావాహయామి స్థా...మి॥ శ్లో॥ రాహ్వ
అథ రాహుగ్రహారాధనమ్.

రిష్టేతుసంప్రాప్తే రాహుపూజాంచకారయేత్ । రాహుధ్యానంప్రవ
య్యామి చక్షుఃపీడోపశాంతయే ॥ రాహుధ్యానంశ్లో॥ వైశీససోబర్హ
రదేశజాతశ్శూర్పాసన సింహగతస్వభావః । యామ్యానసోనైర్వృత
దిక్కరాళో వరప్రదశ్శూల సచర్మఖడ్గః । నీలాంబరో నీలవపుః కిరీటీ
కరాళవక్త్రః కరవాలశూలీ । చతుర్భుజశ్చర్మధరశ్చరాహు సింహాధి
రూఢో వరదోఽస్తు మహ్యంశ్లో॥ అర్ధకాయం...మ్యహం । రాహు
గ్రహే హగచ్ఛ - కాహుగ్రహం - నీలవర్ణం - నీలగంధం - నీలపు
ష్పం నీలమాల్యాం బరధరం-నీలచత్రధ్వజరథపతాకాదిశోభితం-దివ్య
రథసమారూఢం - మేరుమప్రదక్షిణీకుర్వాణం సింహవాహనం-దక్షి
ణాభిముఖం శూర్పాసనస్థం- చతుర్భుజం కరాళవక్త్రం - ఖడ్గచర్మవ
రకరం వైశీససగోత్రం బర్హరదేశాధిపతిం రాక్షససంవత్సరేభాద్రపద
మాసే కృష్ణపక్షే చతుర్దశ్యాం హస్తానక్షత్రే జాతం - భానువారే
సింహరాశిప్రయుక్తం కిరీటినం సుఖాసీనం పత్నీపుత్ర పరివార సమేతం
గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే సూర్య గ్రహస్య నైర్ఋతి
దిగ్భాగే శూర్పాకారమండలే మాషధాన్యస్యపరి రాహుగ్రహమా
వాహయామి స్థా...మి॥ శ్లో॥ నీలోత్పలదళశ్యామాం దీర్ఘశృంగోప
శోభితాం మూర్ధజంపాశేదండంచ దధానాంసర్వమంగళామ్॥ రాహు
గ్రహాధిదైవతంగాం సాంగం...తాంరాహుగ్రహస్య దక్షిణతఃగామా
వాహయామి సా...మి ॥ శ్లో॥ కిరీటినంద్విబాహుంచ ఖడ్గచర్మగదా
ధరం । కరాళవదనంభీముం దీర్ఘపుచ్ఛం మహాబలమ్ ॥ రాహుగ్రహ
ప్రత్యధిదైవతం సర్పం సాంగం ... తం రాహుగ్రహస్యోత్తరతః సర్ప
అథ కేతు గ్రహారాధనమ్.

మావాహయామి స్థా...మి ॥ శ్లో॥ కేతురిష్టేతుసంప్రాప్తే కేతుపూ

జాంచకారయేత్ । కేతుధ్యానంప్రవక్ష్యామి జ్ఞానపీఠోపశాంతయే॥
 కేతుధ్యానం ॥ శ్లో॥ ధ్వజాననోజైమినిగోత్రజోఽంతర్వేదేషు దేశేషు
 విచిత్రవర్ణః । యామ్యాననోవాయుదిశీప్రఖడ్గ శృంగాసిభిశ్చాప్తసుత
 శ్చకేతుః ॥ ధూమ్రోద్విబాహుర్వరదోగదాభృద్గ్రహాసనస్థావికృ
 తాననశ్చ । కిరీటకేయూరవిభూషితాంగస్సచాస్తుమేకేతుగణప్ర
 శాంతః ॥ శ్లో॥ పాతాళధూమ్ర...మృహమ్ ॥ కేతుగ్రహేహగచ్ఛ-
 కేతుగ్రహంచిత్రవర్ణం - చిత్రగంధం చిత్రపుష్పం చిత్రమాల్యాంబర
 ధరం చిత్రచ్ఛత్రధ్వజ రథపతాకాది శోభితం దివ్యరథ సమాయాధం
 మేరుమప్రదక్షిణీకుర్వాణం-ధ్వజాననస్థం దక్షిణాభిముఖంచతుర్భుజం
 గృధ్రీవాహనాయాధం అంతర్వేదిదేశాధిపతిం ద్విబాహుంగదాధరం
 జైమినిగోత్రం రాక్షసనామసంవత్సరే చైత్రమాసేకృష్ణపక్షే చతుర్ద
 శ్యాంరేవతీనక్షత్రేజాతం ఇందువారే కర్కటకరాశిప్రయుక్తం గ్రహ
 మండలే ప్రవిష్ట మస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్య వాయవ్యదిగ్భాగే
 ధ్వజాకారమండలే కుశుతథాన్యస్యోపరికేతుగణమావా...మి స్థా...
 మి॥ శ్లో॥ చిత్రగుప్తంమహాప్రాజ్ఞం వేత్రధారిణమవ్యయం । రక్తవర్ణం
 బరధరం సర్వపాపహరంవిభుమ్ ॥ కేతుగణాధిదైవతం చిత్రగుప్తంనాం
 గం...తం కేతుగణస్యదక్షిణతః చిత్రగుప్తమావా...మి స్థా...మి॥ శ్లో॥
 బ్రహ్మణంరక్తగౌరాంగంచతుర్వక్త్రంజగత్ప్రభుం అక్షస్రస్కంఢికా
 భీతివరపాణింవిచింతయే॥ కేతుగణప్రత్యధిదైవతంబ్రహ్మణంసాంగం...
 తంకేతుగణస్యోత్తరతఃబ్రహ్మణమావాహయామిస్థా...మి॥ శ్లో॥ దుర్గాం
 సింహాసనాయాధాం సర్వాయుధ పరిష్కృతాం । పూజయేద్భక్తి
 సంయుక్తం మనోభీష్టస్యసిద్ధయే ॥ దుర్గామావాహయామి స్థామి॥
 శ్లో॥ విఘ్నేశ్వరమహావందే చింతితార్థప్రదాయకం । శైలాత్మజా
 నుతందేవం నిర్విఘ్నార్థం గణాధిపమ్ ॥ శ్రీమహాగణాధిపతి మామి॥
 శ్లో॥ శుద్ధస్ఫటికశంకాశం సమాప్రాదిత్య వర్చసంసీలజేముతసంకాశం

సిలాంజన సమప్రభమ్ । తేత్రపాలక మా...మి । శ్లో । అభీష్టమ
భయంశీఘ్రం మనసాచింతయన్నపి । పూజయే త్వర్వకార్థేషు గృ
హేచ జయసిద్ధయే । అభయంకరమ్మా...మి । శ్లో । ఇంద్రోఽమరావతీ
నాథ శ్చవీదేవ్యాస్తునాయకః । వజ్రాయుధశ్చ పృగీశస్తస్యచైరా
వనోగజః । ఇంద్రంలోకపాలక మా...మి । శ్లో । అగ్నిస్తేజోవతీ వాసీ
స్వాహాదేవ్యాః ప్రియఃపతిః । మేషారూఢశ్చక్తిధరః దిశ్యాగ్నేయ్యాం
ప్రతిష్ఠితః । అగ్నింలోకపాలకమావాహ...యామి । శ్లో । యమస్సంయ
మసీనాథశ్చామలాయామనఃప్రియః । దండభృన్మహిషారూఢోదక్షిణ
స్యాందిశిస్థితః । యమం లోకపాలకమావాహ...యామి । శ్లో । కృష్ణాంగ
నాపురంయస్య దీర్ఘాభార్యానరోహయః । శత్రుంకుంతో నిర్మతి
శ్చనైర్వత్స్యాందిశిస్థితః । నిర్ఋతింలోక...మి । శ్లో । పురీశద్ధావతీ
యస్య ప్రియభార్యాచకాళికా । నక్రవాహఃపాశధరో వరుణఃపశ్చి
మేశ్వరః । వరుణం లోక...మి । శ్లో । వాయుర్గంధవతీనాథః కించ
తస్యాంజనాప్రియా । సారంగవాహనాభ్యజ భృద్వాయవ్యాందిశివ
ర్తతే । పాయుంలోక*మి ।

శ్లో । కుబేరశ్చలకాయాంతు చిత్రరేఖా ప్రియాంగనా । హ
యోవాహః ఖడ్గధరః ఉదీచ్యాందిశివర్తతే । కుబేరంలోక...మి । శ్లో ।
యశోవతీశఃశానః సార్వతీపరమేశ్వరః । ఈశాన్యాందిశిస్థితీవృషా
రూఢ స్త్రిశూలభృత్ । ఈశానంలోక*మి । శ్లో । ఉద్ధృష్ఠితం మహా
కాయమంతరిక్షే మరుత్పథే । పూజయేద్భక్తియుక్తంచ మనోగత
విధాయనమ్ । ఉద్ధృప్తురుషమా...మి । శ్లో । చిత్రవర్ణాంధరాంసామ్యాం
సర్వసన్తాళయంశుభాం । చింతయేద్భక్తిమాన్రక్తబలయుక్త కరాం
బుజామ్ । పృథివీమా...మి । శ్లో । మందిరాదిగృహస్థాయ వాస్తవే
పురుషాయవై । సాంగాయక క్తియక్తాయ సమఃకల్యాణహితమే వా
న్మపురుషమా...మి ।

శ్లో॥ బ్రహ్మణంరక్తగౌరాంగం చతుర్వక్త్రంజగత్ప్రభుంఅమ
స్రక్కుండకాభీతి వరనాణి విచింతయే । బ్రహ్మణమా...మి॥ శ్లో॥
శారదాశారదాంభోజ వదనావదనాంబుజే । సర్వదా సర్వదాస్మాకం
సన్నిధిస్సన్నిధింక్రియాత్ । సరస్వతీమా...మి॥ శ్లో॥ మహావిష్ణుం
శంఖపద్మం సుదర్శన గదాధరం ధ్యాయేత్సువర్ణగౌరాంగం వద్మస్థ
కమలాపతిమ్ । విష్ణుమా...మి॥ శ్లో॥ కరద్వయేనకమలేధారయంతిం
స్వలీలయా । హరనూపుఢసంయుక్తాం లక్ష్మీందేవీంనమామ్యహమ్ ।
లక్ష్మీమా...మి॥ శ్లో॥ జ్వాలామాలాపరివృతం వహ్నిమండలమధ్య
గంధ్యాయేత్కళాదశయుతం శక్తిధారిణిమీశ్వరం రుద్రమా...మి॥

శ్లో॥ గౌరీంసువర్ణవర్ణాభాం స్వర్ణపద్మసువాసినీం । పాశాం
కుశధరాంభూతి ధరాంచ శివవల్లభామ్ । గౌరీమావాహయామి॥ శ్లో॥
భవత్యశ్విని—హరిః॥లశ్వినీ దేవతామావాహయామి॥ శ్లో॥ కుంకు
మాంకిత వర్ణాయ కుందేందు ధవళాయచ । విష్ణువాహనమస్తుభ్యం
పక్షిరాజాయతేనమః॥ గరుడమా...మి॥ శ్లో॥ ధన్వంతరిం సుధ
న్వానం సర్వరోగ వినాశనం । నమామిదేవ భిషజం సర్వ కా
ర్యేషు సర్వదా । ధన్వంతరిమా...మి॥ ఇంద్రాగ్ని తేజసాయుక్తా
సహస్ర నయనోజ్వలా । వజ్రాంకుశ ధరాభూతి యుతేధ్యాయేసు
సంయుతే॥ ఇంద్రాగ్ని ఆ...మి॥ శ్లో॥ దేశాశ్చనగరగ్రామా మనో
భీష్టస్యసిద్ధయే । త్వయావిలాకితాస్తేచ మమభూయాసురద్యవై॥
శత్రుఫలమా...మి॥ శ్లో॥ విశాఖంశూర్పమింద్రాగ్నిం ద్విదైవత్యం
విశాఖభం । విశాఖనక్షత్రమా...మి॥ శ్లో॥ త్రియంబక మహాభేవ
త్రాహిమాంశరణాగతం । జన్గమృత్యుజఘాతోగైః పీడితంకర్మ బం
ధనైః । తావక స్వద్గతప్రాణ స్తచ్చిత్తో హంసదామృడః । త్ర్యంబక
మా...మి॥ శ్లో॥ మృత్యుంజయనమస్తుభ్యం । త్రాహిమాంశరణా
గతం । తావక స్వద్గతః ప్రాణ స్తచ్చిత్తో హంసదాసుఖి॥ మృత్యుం

జయమా...మి శ్లో! పాశహస్తంచ...శ్వరం! వకుణమా...యామి శ్లో! అచ్యుతః కల్పవృక్షః అనంతఃకామధేనవః! చింతామణిస్తు గోవిందో నామత్రయముదాహృతమ్! అచ్యుతమా...మి! అనంతమా...మి! గోవిందమా...మి శ్లో! అపమృత్యుంసమస్యామి మనసా చింతయన్నపి! దేహిచారోగ్యమైశ్వర్యం గ్రహపీఠాంవృతహతు! మమసర్వాపమృత్యుర్నశ్యతుఆయుర్వర్ధతామ్! మంటపస్థనక్షత్ర పూర్వక ఆదిత్యాదినవగ్రహ దేవతాభ్యోనమః ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలక దేవతాభ్యోనమః! దుర్గాగణపతి క్షేత్రపాలక అభయంకర వాస్తుపురుషాది దేవతాభ్యోనమః! ధ్యానాది షోడశోపచారపూజాం సమర్పయామి శ్లో! ఆదిత్యంచంద్రభౌమా బుధగురు భృగుజా భానుజం రాహుకేతూ! నత్వానిత్యంత్రిసంధ్యం జగదుదయలయ సైర్యసంపత్తి హేతుః! జ్యోతిశ్చక్రేరవీందూ హ్యుడుగణసహితౌ మేషరాశ్వాది రాశీ! నేతానాసక్తమూర్తిః ఖచరసురవరాభక్తితః ప్రార్థయామః! ఇతి నవగ్రహపార్థినంకృత్వా! అనయాపూజయా మంటపస్థ దేవతాస్సుప్రీతాస్సుప్రసన్నా వరదాభవంతు!

ఇతి నవగ్రహారాధనం సమాప్తమ్.

అథ నవగ్రహమంత్రః.

←→(0)←→

రవి! శ్లో! జపాకుసుమసంకాశం కాశ్యపేయంమహాద్యుతిం! తమోఘ్నం సర్వపాపఘ్నం ప్రణమామి దివాకరమ్! చంద్ర! శ్లో! దధిశంఖతుషాధాతం క్షీరోదార్ణవసంభవం! నమామి శశినం దేవం శంభోర్మకుటభూషణమ్! కుజ! శ్లో! ధరణీగర్భసంభూతంవిద్యుత్కాంచన సన్నిధం! కుమారం శక్తిహస్తంచ మంగళం! ప్రణమామ్యహం! బుధ! శ్లో! ప్రియంగు కలికా భాసం యాపేణా ప్రతి

మంబుధమ్ । సౌమ్యం సర్వగుణోపేతం నమామి శశినందనమ్ ॥ గురుః
 ॥ శ్లో ॥ దేవానాంచఋషీణాంచ గురుంకాంచనసన్నిభం । వంద్యం
 భక్త్యా త్రిలోకేశం తం నమామి బృహస్పతిమ్ ॥ శుక్రః ॥ శ్లో ॥
 హేమకుంభమృణాలాభం దైత్యానాంపరమంగురుం । సర్వశాస్త్ర
 ప్రవక్తారంభార్గవంప్రణమామ్యహమ్ ॥ శనిః ॥ శ్లో ॥ నీలాంజనసమాకారం
 రవిపుత్రంమహాప్రభుం ఛాయాయాగర్భసంభూతం శనించప్రణమా
 మ్యహమ్ ॥ రాహుః ॥ శ్లో ॥ అర్ధకాయంమహావీర్యం చంద్రాదిత్యవి
 మర్దనమ్ । సింహికాగర్భసంభూతం రాహుంతం ప్రణమామ్యహమ్ ॥
 కేతుః ॥ శ్లో ॥ పాతాళధూమ్రసంకాశం తారకాగ్రహమస్తకం రాద్రం
 రుద్రాధికంఘోరం కేతుంచప్రణమామ్యహమ్ ॥ ఇదంవ్యాసముఖో
 ద్గీతంయఃపఠేత్సుసమాహితః । దివావాయదివారాత్రౌ విఘ్నశాంతి
 ర్భవిష్యతి ॥ విశ్వరూపతులంచైవ ఆరోగ్యంపుష్టివర్ధనం । నరనారీశ్వరా
 నాంచ భవేద్దస్త్వన్ననాశనమ్ ॥ అధిదేవతావ్రత్యధిదేవతామంత్రాః
 నవగ్రహరాధనేజ్ఞయాః ॥

*

కేచిత్పాఠః.

శ్లో ॥ దివాకరందీప్తిసహస్ర రశ్మింతేజో మయంజగతః కర్మ
 సాక్షిం । హంసంభానుం సూర్యమాదిం గ్రహాణాం రవింసదాహం
 శరణంప్రపద్యే ॥ ౧ ॥ శ్లో ॥ యఃకాలహేతోః క్షయవృద్ధిమేతియం దేవ
 తాః పితరశ్చాపిబంతి । తం వైవరేణ్యం బ్రహ్మాండ్రవండ్యం సోమం
 సదాహం శరణంప్రపద్యే ॥ ౨ ॥ శ్లో ॥ మహేశ్వరంచానల సన్నికాశం
 భూమకాజాతంరక్త మాల్యాంబరాఙ్గం । సువర్చసంబోహితాంగం
 కుమారంకుజంసదా...ద్యే ॥ ౩ ॥ శ్లో ॥ విశుద్ధబుద్ధిం శుచికాలబోధిం
 సత్యావాచం సోమవంశక్రదీపం । ప్రభాపతేరాత్మజం ధర్మనిత్యం
 బుధంసదా...ద్యే ॥ ౪ ॥ శ్లో ॥ బుధ్యాసనోయశ్చానఘశ్చధన్యమతిర్దేవా
 దయోజీవంతియస్మాత్ ॥ ౫ ॥ తంభార్గవంఛాందసం విశ్వరూపం గురుం
 సదా...ద్యే ॥ ౬ ॥ శ్లో ॥ వర్తప్రదంచంతితార్దాను కూలంనయప్రదానం

వివయాతింక్తం । తంభార్గవంయోగినం శుద్ధసత్వంశుక్రంసదా...ద్యేః
 ౨॥ శ్లో॥ శనైశ్చరంరాజితాయోధ నేషుశనైర్యభిమా గమనంచేష్టి
 తంచ । సూర్యార్మజంక్రోధనం సుప్రసన్నంశనింసదా...ద్యేః 2॥ శ్లో॥
 యం విష్ణునైవామృతంభోజ్య మానంవృత్వాశిరోగ్రం గ్రహభావేని
 యుక్తః యోలర్కచంద్రాగ్రసతిపర్వకాలే రాహుంసదా...ద్యేః ౩॥
 శ్లో॥ యోబహుపుత్రోగ్రహభావేనియుక్త బ్రహ్మాద్భవం బ్రహ్మవి
 దుఃకుమారం । బ్రహ్మత్మజంహృదయేదామదగ్నిం కేతుంసదాహం
 శరణంప్రపద్యేః

ఇతి నవగ్రహమంత్రాస్సమాప్తాః.

న వ గ్ర హ స్తో త్ర మ్.

అథ సూర్యకవచ ప్రారంభః.

అస్య క్రీసూర్యకవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య - కణ్విబుషి - అనుష్టుప్చందః - క్రీ
 సూర్యనారాయణోదేవతా - మమ సూర్యనారాయణ - ప్రసాదసిద్ధిర్థే - జపే విని
 యోగః ॥ ధ్యానమ్ ॥ దేవాసురవరైర్వస్త్యంగప్రాశ్నపరిసేవితమ్ । ధ్యాయేత్కేతున్
 వర్ణాభం క్రీసూర్యకవచంసదా ॥ అనువాసంప్రవక్ష్యామి కవచంసర్వకామదమ్ । ఇ
 దంకుకవచంబుధ్వా వివరేద్విరభైరవః ॥ ఘృణింపాతుశిరోదేశం సూర్యపాతు లలా
 టకమ్ । అదివ్యోలోచనపాతు కుటిపాతుదివాకరః । మూర్ఖిణంపాతు సదాభానుః
 ముఖంపాతుసదాగవిః ॥ జిహ్వంపాతుఃకర్ణేత్రం కంఠంపాతువిభావనుః ॥ స్కంధా
 గ్రహపతింపాతు భుజ్పాతుప్రభాకరః ॥ కరావృష్ణకరంపాతు హృదయంపాతుభాను
 మాన్ ॥ మధ్యంపాతుచపప్రాశ్నో నాభింపాతునభోమణిః । ద్వాదశకర్మాకటింపాతు
 సవితాపాతుసర్గినీ । ఊరూపాతుసురక్రేష్ఠో బానుసీపాతుభాస్కరః । జంఘమేపాతు
 మూర్తాండో గుల్ఫపాతుత్రిమంపతిః ॥ పాదాదిసమణిః పాతుపాతు మిత్రిభిలం
 వపుః । య ఇదంసూర్యకవచంపురుషార్థప్రదంవృణామ్ ॥ సతతంప్రాతరుత్థాయ పఠే
 త్నియతమానసః । సమరాజామపిల్లాఘ్నః క్షాణ్ఘ్నాబ్ధిమతామపి ॥ సర్వకామ మవా
 ప్నోతి సూర్యపాయజ్యమాత్మయాత్ ॥ గ్రహలోగభయాత్పాపాన్మృత్యుతే నాత్ర
 సంశయః ॥ అదిత్యకవచంపుణ్య మభేద్యంవజ్రసన్నిభం । పర్వలోగభయాదిభ్యోముచ్యం
 తేనాత్రసంశయః ॥ సంవత్సరముపాదిత్యా సామృద్ధ్యపదమీలభేత్ ॥ అనేకరత్న

సంయుక్తం స్వర్ణాభరణభూషితమ్॥ కల్పవృక్షసమాశ్రితం కదంబకుసుమప్రభం । అశేష
రోగకాంత్యర్థం ధ్యాయేదాదిత్యమండలమ్॥ ఇతి నూత్యకవచం సమాప్తమ్.

అథ చంద్రకవచపారంభః.

అస్యశ్రీ చంద్రకవచ స్తోత్రమహామంత్రస్య - గౌతమఋషిః-అనుష్టుప్ ఛందః-
సోమోదేవతా మమ సోమప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః॥ ధ్యానం॥ సోమంచతుర్భుజం
దేవం కేయూరమకుటోజ్జ్వలం । వాసుదేవస్యనయనం శంకరస్యచభూషణమ్॥ ఏనం
ధ్యాత్వాజపేన్నీత్యం సర్వాభీష్టప్రదాయకమ్ ॥ ఓషధీశశ్చిరఃపాతుపాతుఫాలంక
నిధిః॥ చతుషీచంద్రమాపాతు త్రుతిపాతుకళాత్యక్తః । ఘ్రాణంతుపాకరఃపాతు ముఖం
కుముదబాంధవః॥ సోమఃకరాచమేపాతు స్కంధాపాతుసుధాత్యక్తః॥ వక్షోజైవాత్మకః
పాతుమధ్యం పాతునిశాకరః॥ కటింతుపాకరః పాతుడూహశశధరోఽనతు॥ మృగాంకో
జానునీపాతుజంఘే పాతుద్విచాధిపః॥ పాదోహిమకరః పాతుపాతుచంద్రోభిలంపః॥
ఏతద్ధివచంపుణ్యం భుక్తిముక్తిప్రదాయకమ్ ॥ యఃపఠేన్నృణుయాద్వాపి సర్వత్ర
విజయాభవేత్ ॥ ఇతి శ్రీబ్రహ్మకైవర్తే - దక్షిణఖండే - చంద్రకవచం సమాప్తమ్.

అథ అంగారకకవచప్రారంభః.

అస్యశ్రీ అంగారక కవచస్తోత్రమహామంత్రస్య విరాపఋషిః-అనుష్టుప్ ఛందః-
మమఅంగారక ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః॥ ధ్యానం॥ నమామ్యంగారకందేవం
రక్తాంగంవరభూషణం । జానుస్థవామహస్తాశ్చ సాధయేతరపాశినం ॥ చతుర్భుజం
మేమవానాంవరదంచధరాసుతమ్ ॥ అంగారకః శిరోరజ్జేత్ ముఖంవై ధరణీమతః॥ కర్ణ
రక్తాంబరః పాతుశ్శేత్రేమేరక్తలోచనః । నాసికాంమేకశ్చిధరః । ఓష్ఠంమే పాతు
భూమిజః । భుజౌచరక్తమాలీచ వాస్తాశ్చక్తిధరస్తథా । చతుర్భుజోమేహృదయం
కుక్షింరోగాపహరకః । కటింమేభూమిజఃపాతు డూహపాతుగదాధరః । జానుజంఘే
కుజఃపాతు పాదౌభామఃసదావతు । సర్వాణియానిచాలీగాని పాతుమేమేమవానానః॥
య ఇదం కవచంనిత్యం సర్వశక్త్రువినాశనమ్ । భూతప్రేతపిశాచానాం నాశనంసర్వ
సిద్ధిదం । సర్వరోగచారంచైవ సర్వసంఘత్పీడంకుభం । భుక్తిముక్తికరంఘ్రాణాంసర్వ
సౌభాగ్యవర్ధనం ॥ ఋణబాధవిమోక్షంచ సత్యమేవనసంకయః॥ స్తోత్రపాతంతుకర్తవ్యం
దేవస్యాగ్రేహమాద్యుతే । రక్తగంధైశ్చపుష్పైశ్చ ధూపదీపగుడోదనైః । మంగళం
పూజయిత్వాతు మంగళేనానిభర్వదా॥ బ్రాహ్మణాన్భజయిత్వాతు చతురోద్వాదకా
వ్రజా । అశేనవిధి నాయస్త కృత్వావ్రతమనుత్తమం । నచైనంజేధయంతీహవృశ్చికా
ద్యుగ్రజంతకః । తమోమిహిరసంబంధాక్ మూర్తాండస్యేదయేమథా । విలయంయాంతి
హిపానిశేరజన్మాస్తి తాస్యపి । ఆయురాశోగస్త్యమైశ్చ్యత్సం ప్రదదాతిసదాన్మదాం॥ ఇతి

మార్కండేయపురాణే - శాఖిఖండే - మార్కండేయసంస్కృతా - మారసంవాదే - అంగా
రక్షకవచం - సమప్తమ్.

అథ బుధకవచప్రారంభః.

అస్మిన్ బుధకవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య - శాత్రాయనఋషిః - అనుష్టుప్శుం
దః = బుధోదేవతా - మమబుధగ్రహప్రసాదసిద్ధిర్థై జపేవినియోగః॥ ధ్యానం॥ బుధ
పుస్తకవస్త్రశ్చ కుంకుమస్యసమద్యుతః । పీఠాంబరధరద్రగ్వీ పీఠమాల్యానులేపనః ॥
బుధఃపాతుశిరోదేశం సౌమ్యఃపాతుచఫాలకం । శ్లేతేష్టానమయః పాతుశ్రుతే పాతు
విధోస్సుతః ॥ పూరిణంధధరంపాతు భుజౌపుస్తకభూషితః । మధ్యంపాతు సురా
రాధ్యః పాతునాభింఖగేశ్వరః ॥ కటింకలాత్మజంపాతు ఊరూపాతుసుశేశ్వరః । జామనీ
శోపిణీనూనుః పాతుజంఘేఫలప్రదః ॥ పాదౌబాణాననః పాతుపాతు సౌమ్యాభిలం
వపుః । ఏతద్ధికవచంపుణ్యం సర్వోష్ఠదవనాశనం॥ సర్వరోగప్రళయమనం సర్వదుఃఖనివా
రణం । ఆయురారోగ్యఫలదం పుత్రపౌత్రఫలప్రదం ॥ యఃపఠేచ్ఛబుయాద్వాపి క్రా
వయేద్వాసమపిఠః ॥ సర్వాక్ కామానవాప్నోతి దీర్ఘమాయుశ్చవిందతి ॥ ఇతి శ్రీ
స్కాందపురాణే ఉత్తరఖండే - బుధకవచం సమప్తమ్.

అథ బృహస్పతి కవచప్రారంభః.

అస్మిన్ బృహస్పతి కవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య - ఈశ్వరఋషిః - అనుష్టుప్శుం
దః = బృహస్పతిర్దేవతా - మమబృహస్పతి గ్రహప్రసాద సిద్ధిర్థై జపేవినియోగః॥ ధ్యానం
అభీష్టఫలదంక్షేపం సర్వజ్ఞం సురపూజితం । సర్వకార్యార్థసిద్ధిర్థం ప్రణమామి
గురుంసదా॥ బృహస్పతిశ్శిరః పాతులలాటం పాతుమేగురుః । కర్ణౌసురగురుః పాతు
శ్లేతేమే భీష్టదాయకః ॥ నాసాంపాతుసురాచార్యోజిహ్వోమే వేదపారగః । ముఖం
మేపాతు సర్వజ్ఞోభుజౌపాతుకుభప్రదః । కరావజ్రధరః పాతురక్షోమే పాతుగీవ్వతి
స్త్రనామేపాతు వాగీశః కుటీంమేకుభలక్షణః । నాభింమేపాతునీతిజ్ఞః కటింమే
పాతుసర్వగః ॥ ఊరూమేపాతు పుణ్యాత్మా జంఘేమే జ్ఞానదః ప్రభుః । పాదౌమే
పాతువిశ్వాత్మా సర్వాంగం సర్వదాగురుః ॥ ఇత్యేకత్ కవచందివ్యంప్రతి సంధ్యంయః
పఠేన్నరః । సర్వాక్ కామానవాప్నోతి సర్వత్రవిజయౌ భవేత్ ॥ ఇతి వామనపురాణే
బృహస్పతికవచం సమప్తమ్.

అథశుక్రకవచ ప్రారంభః.

అస్మిన్ శుక్రకవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య - భరద్వాజఋషిః - అనుష్టుప్శుం
దః = శుక్రోదేవతా మమశుక్రగ్రహ ప్రసాదసిద్ధిర్థై జపేవినియోగః॥ ధ్యానం॥ మృతాశ
కుండేందుపయోహిమప్రథం నితాంబరం స్నిగ్ధవరామాలినం । సమస్తకామక్రతు

తత్వదర్శనం ధ్యాయేత్ కవివాంఛితకస్తు సిద్ధయే॥ కఠిమేభార్గవః పాతుఫాలం
 పాతుగ్రహాధిపత్యే నేత్రేదైత్యగురుః పాతుక్రోతే త్రిచందనద్యుతిః॥ కాన్యోమేవాసి
 కాం పాతువదనందైత్య వందితః । రసనామకనాః పాతుకంఠంకీకంఠభక్తిమూకా॥
 భుజాతేజోనిధిః పాతువక్షోయోగవిదాంవరః॥ అక్షమాలాధరో రక్షేత్కుక్షింమేకా
 న్త్రుపారగః॥ కటింమేపాతువిశ్వాత్మా సక్తీనీసర్వపూజితః । జానునీభృగుజః పాతు
 జంఘమే దేవతాంవరః । గుల్ఫేగుణనిధిఃపాతుపాదౌమేపాండురాంబరః॥ సర్వాణ్యం
 గాని మేపాతుశుక్రః కజిరహస్తిశం॥ ఇదంతంకవచందివ్యం పత్యశ్చేద్యయాన్వితఃసతేషాం
 జాయతేపీడాభార్గవస్య ప్రవాదతః॥ ఇతిక్రిష్కాన్తపురాణే - శ్లోకవచనం సమాప్తమ్
 అదశ నైశ్చరకవచ ప్రారంభః.

అస్మక్ కే శనైశ్చరకవచ షహామంత్రస్య - కాశ్యపఋషిః అనుష్టుప్ ఛందః ।
 శనైశ్చరోదేవతా - శంఖీజం - సంకేతీః - మంకీలకం శనైశ్చరకృత పీడాపరిహారార్థ
 జపేవినియోగః - శనైశ్చరాయ - అంగుష్ఠాభ్యాంనమః - మందగతయే తర్జనీభ్యాం
 నమః - అధోక్షజాయమధ్యమాభ్యాంనమః - సారయే అనామికాభ్యాంనమః - శుక్లా
 దరాయకనిష్ఠికాభ్యాంనమః - ఛాయాత్మజాయకరతలకర పృష్ఠాభ్యాంనమః - శనైశ్చ
 రాయ మృదయానమః॥ మందగతయే శిరసేస్వాహా । అధోక్షజాయ శిఖాయైవవత్ - శనైశ్చ
 రాయ శుక్లాదరాయకవచాయనమః । ఛాయాత్మజాయనేత్రత్రయాయనావత్ - శనైశ్చ
 రాయ అస్త్రాయఫట్ - భూర్భువస్సువగోమితి ద్విధింధః॥ ధ్యానం॥ నీలద్యుతిశ్శూల
 ధరః కిరీటీగ్రధస్థితశ్శూలధరోధనుష్కృత్ । చతుర్భుజ మ్నార్యమతః ప్రకాంతస్సదాస్తు
 మహ్యంవరమందగామి ॥ ౧ ॥ కృష్ణాంబరధరదేవం ద్విభుజం గృధ్రసంస్థితం । సర్వ
 పీడాహరం నృణాంధ్యాయేత్ గ్రహగణోత్తమం ॥ ౨ ॥ శనైశ్చరశ్చిరోక్షే స్తుభం
 భక్తార్చిభంజనః । కర్ణాకృష్ణాంబరోరక్షేన్నేత్రే సర్వభయంకరః ॥ ౩ ॥ కృష్ణాంగోవాసి
 కాం గతేత్కంఠంమేశితకంఠకః । భుజౌమేనుభుజః పాతువాస్త్రేనీ లోత్పలప్రభః॥ ౪ ॥
 పాతుమేహృదయం కృష్ణః కుక్షింశుక్లాదరస్తథా । కంఠంమేవికటః పాతుసక్తీనీ
 ఘోరరూపవాక్ ॥ ౫ ॥ జానునీపాతుదీప్తో మేజంఘమేమంగళప్రదః । గుల్ఫేగుణ
 కరఃపాతు పాదౌమేపంగుపాదకః॥ ౬ ॥ సర్వాణ్యపిమమాంగాని పాతుభౌస్మరసం
 దనః॥ యఇదంకవచందివ్యం సర్వపీడాహరంప్రకాం । పతతిశ్చేద్యాయుక్తో సర్వా
 న్నామానవాప్నుయాత్ ॥ ౭ ॥ తిలధాన్యేచసంస్థాప్యయంత్రలోహ వినిర్మితం । కృష్ణ
 గంధాక్షతైః పుష్పైరర్చయేన్మూలమంత్రతః ॥ ౮ ॥ కృష్ణవస్త్రయంతందద్యాహ్నిత్రయా
 యతుటుందినే । క్రితశ్చనైశ్చరస్తస్యసర్వ బాధాంవ్యపోహతి ॥ ౯ ॥ దద్యాత్సర్వ సమృ
 ద్ధించ పుత్రప్రాప్తాదిసంకతిం । ఆయుష్యందీర్ఘ మారోగ్యం సర్వప్రవిజయందిశత్ ॥ ౧౦ ॥

ఇతిదశరథరాజవిరచితం - శనైశ్చరకవచం, సమాప్తమ్.

కథారంభః.

మాతాః॥ కృణుధ్వంయనయస్సుర్యే శనిపీడాహరంకుభమ్ । కృత్తికా రస్త్రాత్రం
సర్వాభీష్టఫలప్రదమ్ ॥౧॥ ఈశ్వరః॥ రఘువం శేతివిభావోరాజా దశరథః ప్రభుః ।
బభూవచక్రవర్తిచ సప్తద్విపాధిపాః॥ ౨॥ కృత్తికాంతేశ నిర్వాహా దైవజ్ఞైర్జాపితా
హిసః । రోహిణీం భేదయత్వాతు శనిర్వాస్యతిసాంప్రతమ్ ॥ ౩॥ ఈటంభేదయత్వాతు
సురాసురభయంకరః । ద్వాదశాబ్దంతుదుర్భిక్షం భవిష్యతి సుదారుణమ్ ॥ ౪ ॥ ఇతి
శ్రుత్వాతతోవాక్యం శ్రీభిష్మనాపార్థివః । మంత్రయమాసకిమిదం భయంకరముప
స్థితమ్ ॥౫॥ దేశాశ్చక్షర గ్రామాభయభీతాస్తదాభవత్ । బ్రువంతిసర్వల్లోకాశ్చక్ష
యవిషసుమాగతః ॥ ౬॥ అటలంచజగద్వైష్ట్యే పౌరజానపదాదిషు । పప్రచ్ఛప్రయతో
రాజావసిష్ఠం మునిపుంగవమ్ ॥ ౭॥ సంవిధానంకిమస్యాప్తి వదయంద్విజ సత్తమ్॥వసిష్ఠః
ప్రజానాంపరిత్యార్థం తస్మిన్భీతిన్నేతుతఃప్రజాః ॥౮॥ పాపిజాపర్యంస నక్షత్రంశనిర్వా
స్యతిసాంప్రతం । ఇమంయోగమసాధ్యంతు బ్రహ్మశక్రాదిభిస్సురైః ॥ ౯ ॥ స్కంధం॥
తతస్సంచింత్యున సాసాహసం పరమంస్వపః । సుమాదాయధన్వదివ్యం దివ్యాయుధ
సుమన్వితమ్ ॥౧౦॥ రథమాయహ్య వేగేనగతోనక్షత్ర మండలే । ఈకటంయోజనంబుక్షం
సూర్యశక్త్యే పరిసంస్థితమ్ ॥ ౧౧॥ రోహిణీంప్యత్తః కృత్వా రాజాదశరథస్తదా । రథేచ
కాంచనే దివ్యమణిరత్న విభూషితే ॥ ౧౨ ॥ సాంసవర్తమాద్యైర్ముక్తై మహాకేతు సుమ
న్వితే । దీప్యమాణో మహారత్నేః కేయూరమకుటాజ్జ్వలః ॥ ౧౩॥ విరాజితస్తధా
కాశేద్విచీయ ఇవభాస్కరః । ఆకర్ణిపూరితంచాపిసంహారాత్త్రం నియోజయత్ ॥౧౪॥
కృత్తికాంతేశనిః స్థిత్యాప్రవిశత్కలరోహిణీమ్ । దృష్ట్వాదశరథశ్చాగ్రే సారీశఽభ్రుకు
టీముఖమ్ ॥౧౫॥ సంహారాత్త్రం శనిర్దృష్ట్వాసురాసురభయంకరమ్ । వాసిత్వాతద్భ
యాత్సారి రిదంవచన మబ్రవీత్ ॥ ౧౬ ॥ పాయంతవరాజేంద్రపరం రిపుభయంకరమ్
దేవాసుర మనుష్యాశ్చసిద్ధవిద్యాధరహోరగాః ॥ ౧౭॥ మయావిలోక తారాజ్జగత్సృసా
న్చభవంతి తే । తుష్టేహంతవరాజేంద్రతపసా షోరుషేణమ్ ॥ ౧౮॥ వరంబూహిప్రదా
స్యామిమథేష్టం రఘునందనమ్ । దశరథః । రోహిణీం భేదయత్వాతు నగంతవ్యంత్వయా
శనే ॥౧౯॥ సతశ్చాగరాత్తైవయాన చ్చంద్రార్కమేదిసి యాచితంతుమయాసౌశ
క్యాన్యమిచ్ఛాన్యహంవరమ్ ॥౨౦॥ ఏవమన్తుశనిః పాపిహవరందత్వాతు కాశ్యతమ్ । పా
త్రిన్దతు వరంరాజాశ్చత కృత్వోభవత్తదా ॥౨౧॥ ద్వాదశాబ్దంనదుర్భిక్షం భవిష్యతిశ
చాచక । క్షీరిశేషమదీయాచత్సైలోక్యేతు భవిష్యతి ॥ ౨౨॥ తతోవరంచసం పాపిన్య
హ్యైవోమానపార్థివః । ఉపరథేభవన్త్యైవై భూత్వావై కృత్వా చలిః ॥ ౨౩ ॥
ధ్యాత్వా సుస్వప్నం జేతంగణవాధం విదాయకమ్ । మునుపాచారబుజుస్సృత్వాస్త్రాత్రం

కర్తృప్రచక్షుః ॥ ౨౪ ॥ రాజాదళరథస్తోత్రం సారేదమధాకళాత్ ॥ ౨౫ ॥ నమఃకృష్ణాయ
 యనీలాయశతీకంఠనిభాయచ ॥ నమః పురుషగాత్రాయ స్థూలలోమాశ్రతాయచ ॥ ౨౬ ॥
 నమోనీలమణిగీవ నీలోత్పలనిభాయచ ॥ నమోనిత్యంతుధారాయ హృత్ప్రత్యాయనమో
 నమః ॥ ౨౭ ॥ నమఃకాలాగ్ని రూపాయకృతాంతాయ నమోనమః ॥ నమోఘోరాయ
 రాద్రాయభీషణాయకరాలిశే ॥ ౨౮ ॥ నమః ప్రేమర్పభిక్షాయ వరీమఖనమోస్తుతే ॥ శూర్య
 పుత్రనమః ప్రేక్షు కాశ్యపాయనమోనమః ॥ ౨౯ ॥ నమోమందగతేతుభ్యం కృష్ణవిల్వనమో
 స్తుతే ॥ తపసాదగ్ధ దేహీయనిత్యం యోగరతాయచ ॥ ౩౦ ॥ జ్ఞానచక్షుః నమః ప్రేక్షు కాశ్య
 పాత్మజనూననే ॥ తుష్టోద్ధదాతిరాజ్యంచ రుష్టాహరతితత్క్షణాత్ ॥ ౩౧ ॥ దేవాసుర
 మనుష్యైశ్చ పశుపక్షిమహారగాః ॥ త్వయావిలాకితా సుర్వేదై నమఃకుర్రజుతితే ॥ ౩౨ ॥
 శక్రాదయస్కురాశ్చైవ నమః సయస్సుప్తతారకాః ॥ స్థానభృష్టభవంత్యేతే త్వయాదృష్టి
 విలాకితాః ॥ ౩౩ ॥ దేకాశ్వసగ్రగామా ద్వీపాశ్చైవ సద్రుమాస్తధా ॥ త్వయావిలాకితా
 స్తేచ విలాకితాయాంతిమూలతః ॥ ౩౪ ॥ ప్రసాదంతురుమేసూరేవరార్థంత్యాముపాగతః ॥
 ఏకమక్షప్రదాసా రిద్ధిహరాజోమహాబలః ॥ ౩౫ ॥ అబ్రవీచ్ఛనిర్వాక్యం హృష్ణరో
 మాసభాస్కరిః ॥ తుష్టోహంతవరాజేంద్రస్తజేనానేనసువ్రతః ॥ ౩౬ ॥ వరబ్రూహి ప్రదా
 న్యామిమధ్యం రఘువందనః ॥ రాజా ॥ అద్యప్రభృతిమేసూరేజీడా కార్యానకస్యచిత్ ॥
 ౩౭ ॥ దేవాసురమనుష్యజాం పశుపక్షిసరీసృపాః ॥ శనిః ॥ గృహ్లాంతిత్రిగ్రహజ్ఞేయా స్తేచపీ
 డాకరాస్తధా ॥ ౩౮ ॥ అద్యత్వత్పార్థితంరాజక్యం క్తంచైవదదామితే ॥ రాజా ॥ అదిశత్వం
 వరంమన్యాయం క్త మస్మిక్మామాహూతుతే ॥ ౩౯ ॥ శనిః ॥ త్వయాప్రోక్తమిదం స్తోత్రంయః
 పఠిష్యతి మానవః ॥ ఏకకాలం ద్వికాలంవా పీడాంముంచామి తస్యతు ॥ ౪౦ ॥
 క్రావశేమాసియోధ్యానం కుర్యాచ్ఛనిదిశేతదా ॥ మామస్త్రీలాకంబలంచనతంచైవ పీడ
 యాప్యహం ॥ ౪౧ ॥ పురుషేశ్వస్త్రీయోవాపి మద్భయేనోపపీడితాః ॥ స్తోత్రమేతత్పఠి
 వ్యంతిన్నాత్వాచవిజితేంద్రియాః ॥ ౪౨ ॥ పీడాంతేషాంనచైవాహంకరిష్యమికదాచన ॥
 దేవాసురమనుష్యైశ్చ సిద్ధవిద్యాధరోరగాః ॥ ౪౩ ॥ యేపఠిష్యంతిమత్ స్తోత్రంనాహం
 తేషాంప్రపీడకః ॥ యః పునశ్చృద్ధయాయం క్త త్సుచిన్నాత్తస్సమాహితః ॥ ౪౪ ॥ శని
 యంత్రంసమభ్యర్చ్యప్రతిమాంలాహజాంమమ ॥ మద్దిశేగంధపుష్పైశ్చదీప్తైర్నైవేద్య
 భూషకైః ॥ ౪౫ ॥ తిలమాషప్రదానైశ్చకృష్ణాసురభిదానతః ॥ మాషదానంతిలైర్విశ్రం
 దద్యాన్నైవేద్యమత్తమం ॥ ౪౬ ॥ లోహంచదక్షిణాండద్యాద్యుపభంచఘరంధరం ॥
 తిలదానేనసంతోష్యస్తోత్రేజానేనసంస్తుతః ॥ ౪౭ ॥ గోచారేణన్మలగ్నైచ దకాన్యంత
 ర్దకాసుచ ॥ రక్షావిసతతంతుచపీడా భ్యోన్యగ్రహాదపి ॥ ౪౮ ॥ పూజయిత్వాజపేత్
 స్తోత్రంభూత్వాచైవకృతాంజలిః ॥ తస్యపీడాంనచైవాహం కరిష్యమికదాచన ॥ ౪౯ ॥
 మృత్యుస్థానతోయద్యాదకా జన్మతోపదా ॥ తస్యపీడామర్త్యభావాన్మరణానా

గ్రహాదపిరగ్రామం నతుర్థస్థానోవాసి తద్వత్సమ్యగతోపివా । అనేనచవిధానేనపిదా
ముక్తంజగద్భవత్ ॥ నరద్వయంతుసంప్రాప్యరాజా దశరథస్థధా ॥ ౧౦ ॥ మేనే
కృతార్థమత్యానంనమస్కృత్యేకనైశ్చరం ॥ కనివాసమనుష్ఠాత స్వస్థానమగమత్రతః ॥
౧౧ ॥ స్వస్థానంవివృత్యత్యా పాప్రైవ్యేక్యోభవత్రదాతదీదంప్రాజ్ఞతాయ సారే
ర్యారెయదాపతేత్ ॥ ౧౨ ॥ పూజయిత్వశనించైవతస్యతువ్యతిభాసకరిః ॥ సర్వాభీష్ట
ప్రదోనిత్యం భవిష్యతిసంశయః ॥ ౧౩ ॥ క్షుశ్చరః ॥ శోణశ్చపింగళోబుధుః కృష్ణాకా
ద్రోంతశోయమః ॥ పారిశ్చనైశ్చరోమందః పిప్పలాదానసంయుతః ॥ ౧౪ ॥ ఏతానిదశ
నామాని ప్రాతరుత్థాయయవతేత్ ॥ శనేకృతార్థస్థపిదానోపేతుకదాచన ॥ ౧౫ ॥ ఏ
తత్రేకధికంజేవి మావాత్మ్యంశనిదైవతమ్ ॥ సర్వదుఃఖప్రశమనం సర్వాభీష్టఫలప్రదమ్ ॥
ఇతిక్రిస్కాందపురాణే ప్రభాసక్షేత్రమాహాత్మ్యేదశరథకృతం శనిస్తోత్రం సంపూర్ణమ్

రామకవచప్రారంభః.

అస్మక్కిరామకవచస్తోత్రమహామంత్రస్య-చంద్రముషిః - అనుష్ఠాపుండః రామ
దేవతా - మమసర్వాభీష్టసిద్ధిర్నిరే జపేవినియోగః ॥ ధ్యానం ॥ ప్రణమామి సదారామం
సర్వాకారం కిరీటినమ్ ॥ జనైంహి కేయంకరాశాస్థం భక్తానామభయప్రదమ్ ॥ నీలాం
బరఃశిరఃపాతు లలాటంలాకవందితః చక్షుషీపాతు మేరామ, శ్శ్రీత్రేమేర్థశరీరవాణ్ ॥
నాసికాంమేకరాశాస్థ్యశూలపాణిర్యుఖింమమ ॥ జిహ్వంమేసింహితానానుః కంఠం
మేకంఠనాశనః ॥ భజగళోభుజాపాతు నీలమాల్యఃకరామమ ॥ పాతువక్షస్థపా
మూర్తిపాతుకుక్షీంవిఘంతుదః ॥ కటింమేవికటఃపాతు ఊరూమేసురపూజితః స్వ
ర్గానుర్జ్వానుసేపాతు జంఘేమేపాతుచాక్రహిః ॥ గుల్ఫగ్రహాధిపః పాతుపాతుమే
భీమకాకృతిః ॥ సర్వాణ్నింగానిమేపాతు నీలచందనభూషితః ॥ రాహుగోదంకవచమీ
సిగత సిద్ధిదంయోభక్త్యాపతతత్త్వమదిసం నియతశ్శుచిస్సృజ్ ॥ పాప్రైవ్యేతిక్రియతులం
క్రియమృద్ధిమాయురారోగ్య మాత్మవిజయిత్వమహిప్రసాదాత్ ॥ ఇతిక్రిస్కాందేశం
కరసంహితాయాం రామకవచం సమాప్తమ్.

కేతుకవచ ప్రారంభః.

అస్మక్కిరేతుకవచస్తోత్రమహామంత్రస్య - పురందరముషిః - అనుష్ఠాపుండః -
కేతుదేవతామమసర్వా భీష్టసిద్ధిర్నిరే జపేవినియోగః ॥ ధ్యానం ॥ కేతుంకరాశవచనం
చిత్రవర్ణంకిరీటినం ॥ ప్రణమామిసదాకేతుం భృజాకారంగ్రహేశ్వరం చిత్రవర్ణశ్శిరఃపాతు
ఫాలంమేధూమగ్రవర్ణకః ॥ పాతుశ్రేపింగళాక్షః శ్రోత్రేమేరక్తలవనః ॥ ఘ్రాణం
పాతుసువర్ణాభః చుబుకంసింహితానానుః ॥ పాతుకంఠంమేకేతుస్కంధఃపాతుగ్రహా
ధిపః ॥ బాహుపాత్యకురక్ష్మః కుక్షీంపాతుమహారగః ॥ భీమాత్మామేకటింపా

కు శుభ్యంపాతుమహాసురః । ఊహాపాతుమహాశిన్వా । బానునీతివ్రణోపసః । పాతు
పాదాపమేకుగ్రంః సర్వాంగంసహపీడకః ॥ య ఇదంకవచందివ్యం సర్వలోగవివాళ
నమ్ । సర్వోత్తమత్రయసంధారయోస్సమ్యక్సంసరః॥

ఇతి నవగ్రహస్తోత్రం సమాప్తమ్.

అథ నవగ్రహజపాదికమ్.

న్నాత్వాఆచమ్య ఆదౌ అఖండదీపారాధనం కృత్వా॥ ప్రణ
మ్య - బ్రాహ్మణానాహూయ, నక్షత్రపూర్వక నవగ్రహజపార్థం బ్రా
హ్మణైభ్యో ఋత్విగ్వరణం దద్యాత్ ॥ వృషోస్మి కరిష్యామితి ప్రతి
వచనం ॥ అత్రసంకల్పక్రమః । ఏనంగుణ + ర్థం మమశరీరేవర్తమాన
వర్తిష్యమాణవాలపిత్రశ్రేష్ఠకఫోద్భవనా నాప్రకారనిమిత్తజ్వరక్షయ
పాండుకుష్ఠశూలాఽతిసార ధాతు క్షయప్రణామేహ భగంధరాదినా
నామేహసమస్తామయనిదానహేతుర్భూతదురితక్షయద్వారాక్షీప్రమే
వాయురారోఽన్యైశ్చిర్యాభి వృద్ధ్యర్థం సమస్తపాపక్షయార్థం నక్షత్ర
పూర్వక ఆదిత్యాది నవగ్రహప్రసాద సిద్ధ్యర్థం పురాణోక్తవిధానేన
నక్షత్ర పూర్వక నవగ్రహమంత్రజపం (హోమం) కరిష్యామినమః॥
ఇతిసంకల్ప్య॥ (నవగ్రహరాక్షసమందు నవగ్రహమంత్రములు జూడద
గును.) గ్రంథవిస్తరభీతిచే వాయునై తిని.

ఇతి నవగ్రహజపాదికం సమాప్తమ్.

నవగ్రహజపసంఖ్యాదినియమః.

శ్లో॥ ఆయురేంచసహస్రంచ షట్చతుంద్విసహస్రకం । చతుఃపం
చసహస్రేణ త్రిశతందిననిర్ణయః॥

తా॥ రవికి ౧౦ వేలు, చంద్రునకు వేయి, కుజునకు ౬ నూజీలు, బుధునకు ౩
వేలు, శుక్రునకు ౪ వేలు, శనికి ౩౦౦ మున్నూరు. ఈప్రకారము
దినము ౧-కి జపసంఖ్య. ఈప్రకారము ౪౦ దినములు గానిలేక తదర్థముగానియధాళక్తి
గ్రహజపము చేయించవలెను, పిమ్మట ఆయున జప సంఖ్యలో పదియవయంశము తర్హ

ణము. అసంఖ్యలో దశాంశముహోమము, అసంఖ్యలో దశాంశము బ్రాహ్మణభోజనము.

శ్లో॥ గ్రహాణాం వపధాన్యాని సద్విప్రీయనిపేదయేత్ | గ్రహా
దోషం నిహంత్యాశు గాగ్రేయవచనంతథా || అపిచ | అరిష్టకాలేచాచిప్త
గ్రహమంత్రం జపేత్సుధీః | మహాసారవిధానేన మండలం బ్రాహ్మణైః సచ
అరుణోక్తప్రకారేణ చార్కమారాధయేత్సుధీః || పూర్వజన్మకృతం
పాపం వ్యాధయోపేణ బాధతే | తచ్చాంతిరాషధైర్దానైర్జప హోమా
ర్చనాదిభిః || సవగ్రహజపసంఖ్యావిషయ సమాప్తః.

అథ సవగ్రహతర్పణమ్.

ఆచమ్య... ఏవంగుణ... ప్రీత్యర్థం యజమానస్య శరీరే వర్త
మాన వర్తిష్యమాణ వాతపిత్త శ్లేష్మకఫోద్భవ నానాకారణ నిమిత్త
జ్వరక్షయ పాండుకుష్ఠ శూలాఽతిసారధాతుక్షయ వ్రణమేహభగం
ధరాదినానామేహ సమస్తామయ నిదాన హేతుర్భూత దురితక్షయ
చ్ఛ్వారాక్షీప్రమే వాయురారోగైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం నక్షత్రపూర్వక
ఆదిత్యాది సవగ్రహదేవతా... ప్రీత్యర్థం యవసహితక్షీరతర్పణం కరిష్యా
మినమః || ఇతి సంకల్ప్య || శ్రాహ్లానైః కార్యమ్ || నక్షత్రాది సవగ్ర
హమంత్రమాలన్నియు ఈ గ్రంథములో వాయుః బడియున్నందున నిచ్చు
టచేర్చునైతిని ||

సవగ్రహతర్పణమ్ సమాప్తమ్.

అథ సవగ్రహదానవిధిః.

గ్రహాధాన్యాః || శ్లో || గోధూమాస్తండులాఖిల్వాః ముద్గా
శ్చణకబర్బరాః | తిలమాషకుణ్ఢాశ్చ గ్రహాధాన్యాః ప్రకీర్తితాః || ఆచ
మ్య-ఏవం... ప్రీత్యర్థం ఉత్తరానక్షత్ర ప్రథమచరణే జాతస్య కుమా
రస్య తిథివారనక్షత్రవర్జ్యాది సకలారిష్ట నివృత్తిద్వారా - జాయాప
తోష్ణిశోశ్నితయాగామాయురారోగైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం నక్షత్ర

పూర్వకాదిత్యాది నవగ్రహదేవతా ఉద్దిశ్య...ప్రీత్యర్థం కల్పితప్రకారేణ తత్తద్ధాన్య దానాదింకరిష్యామినమః॥ తతఃప్రత్యేకం బ్రాహ్మణ పూజాంకరిష్యామినమః॥ ప్రతిగృహీతారంబ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య! శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపస్య బ్రాహ్మణస్య ఇదమాసనంనమః॥ ఉభాభ్యామిదం పాద్యంనమః॥ శ్లో॥ నమోస్త్యనంతాయ సహస్రమూర్తయే సహస్రపాదాక్షి శిరోరుబాహవే ॥ సహస్రనామ్న పురుషాయ శాశ్వతే సహస్రకోటి యుగధారిణేనమః ॥ అయంవోగంధః ॥ అలంకారార్థా ఇమే అక్షతాః ॥ సకలరాధనై శ్శోభనమస్తు ॥ శ్లో॥ పుండరీకాక్ష గోవిందవాసుదేవ జనార్దన ॥ మయార్చితమిదం ద్రవ్యంపవిత్రం కురు సర్వదా॥ ధాన్యేజలం సంప్రోక్ష్య అన్యైర్బ్రాహ్మణాయ... ప్రతిగృహీతైశ్రీమాన్...గోత్రః—పత్నీ సమేతా హంమమసకలారిష్టనివృత్త్యర్థం నక్షత్రప్రీతయే శ్వేతతండులా తుభ్యమహంసం ప్రదదేనమమ ॥ శ్లో॥ దేవస్యప్రీతయేదానం గృహ్లామ్యర్థమతుష్టయే ॥ బాహుభ్యాం పుష్పహస్తాభ్యాం పుణ్యకర్మప్రసూతయే ॥ ఏతద్దానసాగ్ధ్యాగ్ధ్యార్థం దక్షిణాం తుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ - ఇతిదక్షిణాందద్యాత్ ॥

తాంబూలఫలదానం తుభ్యమహం + నమమః॥ ఏవంనవగ్రహ త్యంబకమృత్యంజయా, అయఃపిండ, శ్రీమహావిష్ణు, తాంబూల, ఫల దానాదిపుష్పకృత్తనైఃపూర్వోక్తమి॥ ఏవంసమావయేత్ ఏవం...తిథౌ - మంటపస్థదేవతానాంపునః పూజాంకరిష్యామినమః॥... ఫత్రంధారయామి - చామరంపీఞయామి- నృత్యందర్శయామి- గీతం శ్రావయామి - వాద్యంఘోషయామి, ఆందోళికా నారోపయామి అశ్వానారోపయామి ॥ గజానారోపయామి, సమస్తరాజోపయామి॥ అనయాపూజయా...భవంతి॥ మంటపస్థదేవతాః యథాస్థానంప్రతిష్ఠా...మి ॥ అథస్వర్ణస్వచ్చితవస్త్రప్రతిమా మంటపదానం కరిష్యామినమః పూర్వోక్తమేవ బ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య! తతఃమంటపదానందద్యాత్

బ్రాహ్మణభ్యో ఋత్విగ్భ్యో దక్షిణాందద్యాత్ । నవగ్రహమఖాఽ
భిషేకజపాది బ్రాహ్మణభ్యో యథాశక్తిదక్షిణాందద్యాత్ । తతః
బ్రాహ్మణానోభ్యయేదితి ।

నవగ్రహదానవిధి స్సమాప్తః॥

అథ నామకరణమ్.

మదనరత్నే బృహస్పతిః । శ్లో॥ ద్వాదశేదశమేవాపి జన్మతో
పిత్రయోదశే। షోడశేవింతౌచైవ ద్వాత్రింశేవర్ణతఃక్రమాత్॥ నార
దీయే॥ సూతకాంతేనామకర్మ విధేయంస్వకులోచితం నామపూర్వం
తుబాలస్య మంగళంసుసమాక్షరైః । తత్రైవగార్గ్యః । మాస
నామగురోర్నామ దద్యాద్బాలస్యవైపితా । నక్షత్రనామాపికార్యం
కులదేవతానక్షత్రసంబంధం పితౄనామకుర్యాదితి తత్రైవశంభూతైః॥
పరిశిష్టేపి॥ తదక్షరాదికంనామ । యస్మిన్ధిష్ట్యయదక్షరం॥ తత్ర
చాశౌచాంతే ద్వాత్రింశేవాహ్నిపితాదేశకాలాస్సృత్వా - మాతా
పితరౌమంగళన్నతౌ భూత్వోపవిశ్య ఆచమ్య ఏవంగుణ + శుభతిథౌ
మమకుమారస్య(మమకుమార్యాః) ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థంనామప్రక
టన సిద్ధ్యర్థం, నామకరణాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః...మహాజనైస్సహ
స్వస్తి పుణ్యాహవాచనం కరిష్యామిసమః, ఆదాగణపతి మభ్యర్చ్య
పుణ్యాహవాచన నాందీమాత్మకాపూజాం సమాపయేత్ । సూతన
వస్త్రాదికంధారయిత్వా॥ ఏవం...తిథౌ మమకుమారస్యా(మమకుమ
ర్యాః) ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం సభాయాం సకలసత్పురుషమభ్యేనామ
ప్రకటనసిద్ధ్యర్థం మాసనామ్నా నక్షత్రనామ్నా వ్యావహారికనా
మ్నాచ వత్స్యేమి॥ ఉత్తరోవరః । తండులపూర్ణ కాంస్యపాత్రేమాస
నామనక్షత్ర నామవ్యావహారిక నామానిచలిఖిత్వా వ్యవహారనామ
సమాక్షరంపునః - విషమాక్షరంస్త్రియః॥ శ్లో॥ కృష్ణానంతోఽమృత

శ్చక్రే వైకుంఠోఢజనార్దనః । ఉపేంద్రోయజ్ఞపురుషోవాసుదేవస్తథా
హరిః । యోగీశఃపుండరీకాక్షో మాసనామాన్యనుక్రమాత్ । వై
తాద్రి ఛాల్లనాంతాః క్రమేణవిజ్ఞేయాః । ఏవంపురుషాణాం । స్త్రీ
ణాంతు । శ్లో । మార్గశీర్షేచవాగ్దేవి పుష్పేపద్మావతీతథా । శ్రీదేవి
చాపినావిత్రీ భూమికళ్యాణికాతథా । సత్యభామాపుణ్యవతీ రూపి
ణీచేందుమత్యపి । చంద్రావతీచలక్ష్మీచ స్త్రీనామకరణేవిదుః । ఏవం
నామత్రయేపి స్త్రీపుంనామ్నో రాద్యంతయోః శ్రీకారంలిఖత్వా -
నామత్రయదేవతాభ్యోనమః - ధ్యానాదిషోడశోపచారపూజాం సమ
ర్పయామి । మమ (కుమార్యాః) కుమారస్యాయుష్మాభివృద్ధిరస్తు ।
అథ పుత్రస్యదక్షిణేకర్ణేపఠిత్వా శ్లో । అంగాదంగాచ్చసంభూతో రూ
పాద్రూపాచ్చసంభవః । దీర్ఘాయుష్మాన్భవోదార । పుత్రవంశహితం
కర । స్త్రీణాంతు శ్లో । అంగాదంగాచ్చసంభూతా రూపాద్రూపాచ్చ
సంభవా । దీర్ఘజీవిన్యదారాచ పుత్రివంశహితాభవ । తతఃజాతస్య
దక్షిణేకర్ణేపఠేత్ । అముకభక్తోసి, (అముకభక్తాసి.) అముకోసి, (అము
కాసి.) అగ్నిరివశుచిర్భవ ఆదిత్య ఇవతేజోభవ విష్ణురివ శ్రీమాభవ
బ్రహ్మాయురాయుర్భవ ధాన్యంధనం పశుంబహుపుత్రలాభగ్ం శత
సంవత్సరం దీర్ఘమాయుః । మాతృనామనక్షత్ర నామవ్యావహారిక
నామాభిధృత్వాత్వం దీర్ఘాయుష్మాభవ । నామకరణముహూర్త
స్సుముహూర్తోఽస్త్విత్యను గృహ్లాంతు సుముహూర్తోఽస్తు । తతః
బ్రాహ్మణా సంతోషయేత్ । దక్షిణతోవరః అథ ఆశీర్వాదః ।
శ్లో । నామాదినాండికరణం పుణ్యాహం ద్విజభోజనమ్ । రథోబంధన
మన్నాది చాలాద్యం కురమేపచ ।

నామకరణం సమాప్తమ్.

అథ నిష్క్రమణమ్.

జ్యోతిర్ని బంధేయమః॥ శ్లో॥ తృతీయేవాచతుర్థేవామాసి నిష్క్రమణంభవేత్ ॥ మనుః ॥ మాసేచతుర్థేకర్తవ్యం శిశోర్నిష్క్రమణం గృహేత్ ॥ షష్ఠేఽన్నప్రాశనం మాసియచ్చేష్టం మంగళంతులే ॥ అత్ర శిశూక్తిర్నతుద్విజోక్తిః ॥ అత్ర మేధాతిథిః ॥ మదనరత్నే బృహస్పతిః ॥ అన్నప్రాశనకాలేవా కుర్యాన్నిష్క్రమణక్రియామ్ ॥ విష్ణుధర్మోత్తరే ॥ శ్లో॥ దిగ్విశానాం దినేతత్రతథాచంద్రార్కయోర్ద్విజా పూజనంవాసుదేవ స్యగగనస్యచకారయేత్ ॥ బహిర్నిష్క్రమయేద్దేహచ్ఛంఖపుణ్యాహని స్వనైః ॥ మాతాపితాశిశుశ్చైవ త్రయస్సన్నతాయథావిధి ॥ ఆచమ్య-
ఏవం... శుభేతిథౌ అస్యశిశోర్నిష్క్రమణం సముద్భవైనో నిబర్హణద్వారా బలాయురారోగ్య సిద్ధ్యర్థం నిష్క్రమణాఖ్యం కర్మకరిష్యామినమః ... స్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యామినమః ॥ ఆచానిర్విఘ్నైః పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాంకరిష్యామినమః గణపతిమభ్యర్చ్య పుణ్యాహవాచనాది నాందీమాతృకాపూజాం సమాపయేత్ ॥ ఏవం... తిథౌ అస్యశిశోర్నిష్క్రమణాఖ్యం కర్మకరిష్యామినమః ॥ తతః మంటపారాధనంకుర్యాత్ ॥ విధిప్రకారేణ మంటపమాసాద్య ॥

శ్లో॥ సంజ్ఞాచ్ఛాయా సమీయంతం భాస్కరం విశ్వరూపిణమ్ ॥ త్రయోమయతనంధ్యాయే జగత్సాక్షిణమీశ్వరమ్ ॥ సూర్య నారాయణం సాంగం... తం సూర్యనారాయణ మావాహయామి ఘ్నా... మి ॥ శ్లో॥ గ్రహదీపందీప్తిమంతం లోకస్థిత్యంతకారకం ॥ ప్రత్యక్ష ఫలదంలోకే ధ్యాయేసోమంనిశాకరమ్ ॥ చంద్రంసాంగం... మి ॥ శ్లో॥ మహావిష్ణుం శంఖపద్మం సుదర్శన గదాధరమ్ ॥ ధ్యాయేత్సవర్ణగ రాంగం పద్మస్థకమలాపతిమ్ ॥ విష్ణుంసాంగం... మి ॥ తతః ఇంద్రాద్యక్ష దిక్పాలకానావాహ్యా - పూర్వోక్తప్రకారేణగ్రాహ్యః ॥ అథమండశోః

త్ శ్లో॥ చంద్రార్కయోద్ధిగీశానాం దిశాంచగగనస్యచ । నిత్యేపార్థ
మిదందద్ధి తేత్వాంరతుంతుసర్వదా ॥ అప్రమత్తంప్రమత్తంవా దివా
రాత్రమథాపివా । రతుంతుసతతంసర్వే దేవాశ్చక్రపురోగమాః ॥ ఆశీ
ర్వాదః ॥ (బీయలుడేరడం) ఇతి నిష్క్రమణం సమాప్తమ్.

అ థ ఉ ప వేశ న మ్.

ప్రయోగపారిజాతే శ్లో॥ పంచమేచతథామాసి భూమా
సముపవేశయేత్ । తత్రసర్వేగ్రహశ్చస్తా భౌమోప్యత్రవిశేషతః ॥
విష్ణుధర్మోత్తరే శ్లో॥ వారాహంపూజయేద్దేవం పృథ్వీంచైవతథాద్విజ
మ్ ॥ పితాదేశకాలాస్సృత్వా - అస్యకుమారస్యసర్వారిష్ట శాంత్యా
యురారోగ్య తేమార్థముపవేశనాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః...పుణ్యా
హవాచనంకరిష్యామినమః । ఆదా నిర్విఘ్నంసమస్తాప్త్యర్థం శ్రీ
మహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యామినమః । గణాధిపతిపూజాంపుణ్యాహ
వాచనంచకృత్వా ॥ ఏవం...థౌ అస్యకుమారస్య సర్వారిష్టశాం
త్యాయురారోగ్యసిద్ధ్యర్థం ఉపవేశనం కరిష్యామినమః ॥ శ్లో॥ ధరణీ
గర్భ...మృహమ్ ॥ అంగారకగ్రహమావా...మి ఘ్నా...మి ॥ ఇంద్రాద్యష్ట
దిక్పాలకావాహనంకృత్వా ॥ తతఃవరాహం - పృథివీంచ నామ్నా సం
పూజ్య ॥ తదగ్రేపంచసప్తవా ధాన్యస్య ప్రథానినిత్యేష్య, తస్మధ్యే క
రోతుస్వస్తితే బ్రహ్మఇత్యాది పూర్వోక్తమంత్రైః శిశుముపవేశ్య ॥
తతఃమృత్యుం జయప్రార్థనంకుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ మృత్యుంజయ నమస్తేస్తు
తాహిమాంశరణాగతం । తావక స్వద్ధృతప్రాణః త్వచిత్తోహం సదా
సుఖి ॥ తతఃభస్మధారణంకుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ భూతింభూతకరీ ... ధార్య
తామ్ ॥ అథప్రార్థనా శ్లో॥ రత్నైవంపసుధేదేవి సదాసర్వగతంశుభే ।
ఆయుఃప్రమాణంసకలం నిత్యేషస్వహరిపియే ॥ అచిరాదాయుష స్త్వ
స్యయేకేచిత్పరిపంథినః । జీవితారోగ్యవిత్రేష్ఠ నిర్దహస్వాచిరేణతా ॥

ధారిణ్యశేషభూతానాం మాతాత్వమసికామధుక్ । అజరాచాప్రమే
యాచ సర్వభూతనమస్కృతా ॥ చరాచరాణాంభూతానాం ప్రతిష్ఠా
చావ్యయాహ్వసి । కుమారంపాహిమాత స్త్వం బ్రహ్మతదనుమన్య
తామ్ ॥ ఇతి అత్యైవకటి సూత్రబంధనం శిష్టాస్త్యన్నప్రాశనదినే ని
ష్క్రమణ ముపవేశనంచకుర్వంతి ॥ తతః బ్రాహ్మణపూజాం సమా
పయేత్ ॥ (శిశువును భూమియందు కూర్చుండ బెట్టడము)

ఇతి ఉపవేశనం సమాప్తమ్.

అన్నప్రాశనమ్.

విష్ణుధర్మోత్తరే శ్లో॥ బ్రహ్మణాంశంకరంవిష్ణుం చంద్రార్కా
చదిగీశ్వరాకా । భువందిశశ్చసంపూజ్య హుత్యావహ్నాతథాచరుమ్ ॥
జేవతాపురతస్తస్య ధాత్యుత్సంగగతస్యచ । అలంకృతస్యభూషాభి
రన్నప్రాతేచవాంఛితే । మధ్యాజ్యకనకోపేతే ప్రాశయేత్పాయసం
శుభమ్ ॥ విశేషశ్చ నిర్ణయసింధౌజ్ఞేయః ॥ దేశకాలాసంకీర్త్య అచ్ఛమ్య ॥
ఏవంశుభతిథౌపత్నీసమేతస్య మమకుమారస్యాయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం
అన్నప్రాశనాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః...పుణ్యాహవాచనం కరిష్యామి
నమః । ఆదా నిర్విఘ్నేనపరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహా...నమః ॥ గణాధి
పతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంచకృత్వా । అథనాందీమార్తృకా పూ
జనంకుర్యాత్ ॥ ఏవం...శుభతిథౌ మమకుమారస్యాయుష్యాభి వృ
ద్ధ్యర్థం ఇమం శ్రీనివాసం కుమారమన్నప్రాశనాఖ్యంకర్మకరిష్యామి
నమః ॥ అన్నప్రాశనాంగత్వేన రక్షార్థంరక్షాబంధనంకరిష్యామినమః ॥
శ్లో॥ బధ్నామిదక్షిణేహస్తే నవసూత్రంచకంకణమ్ । ఆయురారోగ్య
వృద్ధ్యర్థం పురుషస్యసుఖప్రదమ్ ॥ రక్షాబంధనముహూర్త...అస్తు ॥
పూర్వోక్తమేవ ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలకపూజాంకుర్యాత్ । తతః ఆజ్య

దధిమధుయుతమన్నం పాయసంవాక్మమారంప్రాశయేత్ || శ్లో || కుమారంగుణసంపన్నం వంశవృద్ధహితంకరం । ఆయుష్మంతం యశస్వంతం ప్రాశయామియథావిధిః । ఇతిపుత్తస్య || శ్లో || పుత్రీంసౌభాగ్యసంపన్నాం సతీందీర్ఘసుమంగలీం । ఆయుష్మతీంసుచారిత్రిం । ప్రాశయామియథావిధిః || ఇతి కుమార్యాః || అగ్రేసువర్ణంపుస్తకా రత్న హేమ మణి భాజనాదీనిచ నిధాయ । బాలేనస్పర్శయే త్సమ్యక్ జీవితేపిపరీక్షయేత్ || స్త్రీణాంతు || కుంకుమహరిద్రా చూర్ణాద్భక్షనిధాయ || చూర్ణికాదిపఠిత్యా || ఆశీర్వాదః ||

ఇత్యన్నప్రాశనం సమాప్తమ్.

అబ్బపూర్వ్యత్వప్రయోగః.

జన్మతిథౌ-అథవాజన్మనక్షత్రేప్రతివార్షిక అబ్బపూర్వ్యత్వసంకార్యం || శ్లో || మార్కండేయంసోభక్త్యా పూజయేత్ప్రియతస్తథా । తతో దీర్ఘాయుషంవ్యాసం రామంద్రాణిం కృపంబలిం । ప్రహ్లాదంచహనూమంతం విభీషణమథార్పయేత్ । స్వనక్షత్రం జన్మతిథిం ప్రాశ్యసంపూజయేన్నరః || షష్ఠీచదధిభక్తేన వక్షేవక్షేపునఃపునః । సర్వైశ్చజన్మదివసేన్నాతైర్మంగళవారిభిః || గురుదేవాగ్నివిప్రాశ్చపూజనీయాః ప్రయత్నతః । స్వనక్షత్రంచపితరస్తథాదేవః ప్రజాపతిః || శ్లో || కుముదామాధవిశారదుద్రాణి పార్వతీడమా । కాలీసరస్వతీచైవసావిత్రి బ్రహ్మణప్రియా । సతీసంజ్ఞాతథామేధా పుష్టితుష్టిసమన్వితా । నృపడింభపరిత్రాణాజీవంతీనామహోడక । పూజనీయ్యాః ప్రయత్నేనసూర్యంమధ్యే విరచ్యతు || ప్రతిసంవత్సరంయత్నా త్కర్తవ్యశ్చమహాత్మనః || అయం ప్రయోగః || న్నాత్వాచమ్య || నూతనవస్త్రాభరణకటిసూత్రంచ ధారయిత్వా || యజ్ఞాకః నూతనవస్త్రంధృత్వా । ఆజాభూమింగోమయేనవిలిప్య || రంగవల్యాదిభిరలంకృత్య । తదుపరిపీఠంనిక్షిప్య || నూతన

వస్త్రం నిధాయ || తదుపరిపంచప్రసవమిత తండులాన్ని ధాయ || దీపా
రాధనంకృత్వా || ప్రణమ్య || శ్లో || శుక్లాంబరధరం... మహాజనేభ్యో
నమః || ఆచమ్య... ఏవంగుణ... శుభతిథౌ శ్రీమాన్... గోత్రః... నామ
ధేయః శ్రీమతః... గోత్రోద్భవస్య... నామధేయస్య మమ ఆయుష్యాభి
వృద్ధ్యర్థం (స్త్రీకైతే) శ్రీమాన్ శ్రీమతీ... గోత్రవతీ... నామధేయవతీ
శ్రీమత్యాః... గోత్రవత్యాః... నామధేయవత్యాః మమ ఆయుష్యాభి
వృద్ధ్యర్థం అబ్రహ్మర్ష్యత్సవాఖ్యం కర్మకరిష్యామాణ... పుణ్యాహవాచ
నం కరిష్యామినమః || ఆదానిర్విఘ్నన పరిసమాప్త్యర్థం గణాధిపతి
పూజాంకరిష్యామినమః || విధిప్రకారేణ గణాధిపతిపూజాం పుణ్యాహ
వాచనంచకుర్యాత్ || పునఃఆచమ్య... ఏవం... ర్థం మమ ఆయుష్యాభి
వృద్ధ్యర్థం అబ్రహ్మర్ష్యత్సవాఖ్యం కర్మకరిష్యామినమః || ఆదామూర్త్యం
డేయప్రతిమా శోధనం కరిష్యామినమః పాత్రేప్రతిమాం నిధాయ ||
శ్లో || దధిసద్విమధుక్షీరైః శర్కరేణఫలై స్సహ | ప్రత్యుశనంప్రకుర్వీత
ప్రతిమాంశోధయేత్తతః || ఇతిపంచామృతేనశుద్ధోదకేనచ ప్రత్యుశ్య
ప్రతిమామలంకృత్య || ఆదాగణాధిపతి మావాహనం || శ్లో || విఘ్న
శ్వరమహానందే చింతితార్థప్రదాయకం | శైలాత్మజానుతందేవం నిర్వి
ఘ్నార్థంగణాధిపమ్ || గణాధిపతిమావాహయామి || ... స్వనక్షత్రమా
వాహయామి || శ్రీమార్కండేయమా + మి || వ్యాసమా + మి || రామ
మా + మి || ద్రాణిమా + మి || పరశురామమా + మి || అశ్వత్థమా
+ మి || ప్రహ్లాదమా + మి || హనుమంతమా + మి || విభీషణమా
+ మి || ప్రజాపతిమా + మి || కుముదామా + మి || మాధవీమా
+ మి || రుద్రాణిమా + మి || ఉమామహేశ్వరమా + మి || కాలీమా
+ మి || సరస్వతీమా + మి || సావిత్రిమా + మి || బ్రహ్మణమా + మి ||
సతీమా + మి || సంజ్ఞామా + మి || మేధామా + మి || పృష్ఠీమా + మి ||
శుక్తిమా + మి || ఆత్మనః కులదేవతామా + మి || పూర్వోక్ష పకారేణ

సూర్యాదినవగ్రహనష్టదిక్పాలకాంశ్చవాహ్యః॥ అథషోడశోపచారై
రభ్యర్చ్య ॥ తతః గుగ్గులునింబసర్వప దూర్వాగోరోచన గుడా
శిశుహస్తేబద్ధ్యా॥ తతఃప్రార్థయేత్ ॥ శ్లో ॥ చిరంజీవియథాత్వంభో భవి
ష్యామి తథామునే । రూపవాన్ విత్తవాంశ్చైచివ శ్రియాయుక్తశ్చ
సర్వదా ॥ మార్కండేయనమస్తేస్తు సప్తకల్పాంతజీవన । ఆయురా
రోగ్యసిద్ధ్యర్థంప్రసీదధగవన్మునే । చిరజీవియథాత్వంతు మునీనాంప్ర
వరద్విజ । కురుష్వమునిశార్దుల తథామాంచిరజీవిన॥ మార్కండేయ
మహాభాగ సప్తకల్పాంతజీవన । ఆయురారోగ్యసిద్ధ్యర్థ మస్మాకంవర
దోభవ॥ ఏవంపితావదేత్ ॥ తతోదుగ్ధమాదాయ ॥ శ్లో ॥ సదుగ్ధంగుడసం
మిశ్ర మంజల్యర్థమితంపయః॥ మార్కండేయాద్వరంభ్యా పిబామ్యా
యుర్వివృద్ధయే ॥ ఇతిపీత్వా ॥ తతః గుడదానం - తిలదానం వేణు
శాత్రదానందద్యాత్ ॥ తతః పితృమాతృవందనంకుర్యాత్ ॥ ఆశీర్వాదః॥
హోమంకేచిత్ కుర్వంతి॥ తత్కరణేనవగ్రహహోమం బ్రాహ్మణైః
కార్యమ్ ॥ ఇతి అబ్ధపూర్త్యుత్సవప్రయోగ స్సమాప్తః.

అథ చూడాకర్మప్రయోగః.

బ్రహ్మస్పతిః ॥ శ్లో ॥ పాపగ్రహాణాంవారాదా విప్రాణాం శుభ
దంభవేత్ । క్షత్రియాణాంక్షమాసూనావిట్కూడాణాంశేనాశుభమ్॥
శ్లో ॥ జన్మతస్తుతృతీయేభ్యేశేష్ఠమిచ్ఛంతి పండితాః । పంచమేసప్తమే
వాపిజన్మతోమధ్యమంస్మృతం । అధిమంగర్భోస్సన్యత్తునవమే దశ
మేపివేతి॥ సూనోర్మాతగర్భిణ్యాం చూడాకర్మనకారయేత్ । పంచ
మాసాదధః కుర్యాదతఃకర్థ్వంనకారయేత్ ॥ శుభేహనిదంపతి మంగళ
స్నాతౌభూత్వా - ఏవం...పత్నీసమేతస్యసమకుమారస్యాయుష్యాభి
వృద్ధ్యర్థంచూడాకర్మకరిష్యమాణః*పుణ్యాహవాచనం కరిష్యామినమః

నమః । గణాధిపతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంచ కృత్వా । తతః నాస్తి
మాతృకాపూజాసమాపయేత్ । ఏవంగుణ...పత్నీ సమేతస్య మమ
కుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం చూడాకర్మకరిష్యామి నమః ఇతి సంక
ల్ప్య ఏవం...వృద్ధ్యర్థం చూడా కర్మాంగ త్వేన రక్షార్థం రక్షాబంధనం
కరిష్యామి నమః ॥ శ్లో ॥ బద్ధామి దక్షిణే హస్తే । పంచనూత్రంచ కంకణం పు
త్రపాత్రాభివృద్ధ్యర్థం । పురుషస్య సుఖప్రదం ॥ శిశోర్దక్షిణకరే కంకణం
బద్ధ్వా । అస్మిన్విషయే హోమో మైత్రకల్పకః । తత్కరణే ॥ ఏవం...ర్థం అస్య
శిశోర్బీజగర్భ సముద్భవదోష వినాశద్వారా బలాయురారోగ్యసి
ర్థంచూడాకర్మహోమం కరిష్యామి నమః ॥

మి నమః ॥ షట్పత్రప్రయోగకాలే ॥ శ్లో ॥ జలద్వయం కుశాయవా
శలాలుదర్భపుంజలా ॥ శకృచ్ఛలల్యస్థి పేత్సహైవచాలకర్మణి ॥
అథ బ్రాహ్మణేన వగ్రహహోమం కుర్యాత్ ॥ తతః కేశవాదిహోమం
సమాపయేత్ ॥ కుమారం ప్రాచీముపవేశ్య - తతః కుమారస్య శిరసి
కుంభోదకేన ప్రోక్ష్య ॥ శ్లో ॥ యురేణయేన సవితా త్వష్ట్రోల్లేఖమవాప
సః । వసామి తేన కూటేన బృహస్పతిసమోభవేత్ ॥ ఇతి ముత్రేణ దక్షిణ
కర్ణప్రదేశే శిరఃపుష్టే మూలే చ వామకర్ణప్రదేశే త్రికదర్భా విచ్ఛి
ద్యతత్కుమారాంజలం నిక్షిపేత్ ॥ శిఖాం కేశపక్షిం వా సర్వం వా ప
పనం యథాచారం కార్యం అథ కుమారః స్నానమాచరేత్ ॥ హోమాం
తే శ్రీయజ్ఞ పురుషాయ నమః । అనేన చూడాకర్మ హోమేన భగవాన్
సర్వాత్మకస్త్రియజ్ఞైశ్చ రక్షితః ॥ తతః బ్రాహ్మణాశీర్వాదః ॥

ః ఇతి చూడాకర్మప్రయోగ స్సమాప్తః ॥

అథ విద్యారంభః ॥

మదనరత్నే స్పృశింహః ॥ శ్లో ॥ అక్షరస్వీకృతిం కుర్యాత్ప్రే
పంచమహాయనే । ఉత్తరాయణశాస్త్రే కుంభమాసం వివర్ణయేత్ ॥

ఏవం...ర్థం అస్యకుమారస్యా యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం సకలవిద్యాసారం
గతసిద్ధ్యర్థం విద్యారంభకర్మకరిష్యమాణః...పుణ్యాహవాచనం కరి
ష్యామినమః ఆదానిర్విఘ్నేనపరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూ
జాంకరిష్యామినమః గణాధిపతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంచ కృత్వా ।
ఏవం...ర్థం విద్యారంభసమయే శ్రీమహాసరస్వతీపూజాం కరిష్యామి
నమః॥ శ్వేతతండులపుంజేషు॥ శ్లో॥ శారదాశారదాంభోజ । వదనావద
నాంబుజే సర్వదాసర్వదాస్సౌకం । సన్నిధిసన్నిధింక్రియాత్ । సరస్వతీ
మా...మి॥ శ్లో॥ కరద్వయేన...నమామ్యహమ్ ॥ లక్ష్మీమా...మి॥ శ్లో॥
సంజ్ఞాచాయాసమాయుక్తం భాస్కరంవిశ్వరూపిణం॥ త్రయీమయత
నుంధ్యాయే జ్వగత్సాక్షిణమీశ్వరమ్॥ శ్రీసూర్యనారాయణ మా...మి
స్థా...మి ॥ పూర్వోక్తమేవ అప్తసుదిక్షుదిక్పాలకానావాహ్య ॥ అథ
షోడశోపచార పూజాంకృత్వా॥ శ్లో॥ సర్వాయుధమహామాత్రసర్వ
దేవారిసూదన । చాపమాంసమరేరక్ష సాకంశరవరైఃహ । ధృతం
కృష్ణేనరత్నార్థం సంహారాయహరేణచ । త్రయీమూర్తిగతం దేవం
ధనురస్త్రం వహామ్యహమ్ ॥ ఇతిమంత్రేణ సంపూజ్య నత్వాబాణం
ప్రాచ్యాంముక్త్వా - తతఃవిప్రాకపూజయేత్ ॥ అథఆశీర్వాదః॥ అత్ర
కేచిత్ ॥ శ్లో॥ శుభేలగ్నే శుభేముఖే చంద్రతారాబలాన్వితే । శ్రద్ధా
మేధాతథాప్రజ్ఞావిద్యా సుజ్ఞానసిద్ధయే తత్ప్రయుక్తంగణాధ్యక్షంశార
దాం వనమాలికామ్ । పూజయేద్భక్తియుక్తశ్చప్రసంఖ్యానేన సంయు
తః । విద్యారంభమితి ప్రోక్తం ఆయుర్వర్షోచ్చలంతథా॥

ఇతివిద్యారంభ స్సమాప్తః॥

అథ ఛరికాబంధనమ్.

జ్యోతిర్నిబంధేనారదః॥ శ్లో॥ ఛరికాబంధనంపక్ష్యే నృపాణాం
ప్రాక్కరగ్రహేత్ । వివాహోక్తేషుమాసేషు శుక్లపక్షేష్యవస్తవే ।

జీవేతుక్తేచభూపుత్రే చంద్రతారాబలాన్వితే । మాంజీబంధర తిథిషు
 కుజవర్జితవాసరే ॥ సంగ్రహే ॥ శ్లో ॥ శూద్రాణాం రాజపుత్రాణాం
 మాంజ్యభావేత్ప్రబంధనం । మాంజీబంధోక్త తిథ్యాదా కార్యంభా
 మదినంవినా ॥ విష్ణుధర్మేశ్వోపూజయిత్వా హరింలక్ష్మీం తథాదేవీం సర
 స్వతీమ్ ॥ స్వవిద్యాసూత్ర కారారశ్చస్వాంచ విద్యాంవిశేషతః । ఏ
 తేషామేవదేవానాం నామ్నాతు జుహుయాద్భుతమ్ ॥ దక్షిణాభిద్వి
 జేంద్రాణాంకర్తవ్యం చాత్రపూజనమ్ ॥ మంత్రస్తు ॥ శ్లో ॥ సర్వాయు
 ధానాం ప్రథమంనిర్మితాసిపినాకినా । శూలాయుధాద్వి నిష్కృప్య
 కృత్వాముష్టి గ్రహంశుభమ్ ॥ చండికాయాః ప్రదత్తాసి సర్వదుష్టని
 బర్హణీ ॥ తయావిస్తారితాచాసి దేవానాంప్రతిపాదితా ॥ సర్వ స
 త్వాంగ భూతాసి సర్వాశుభనిబర్హణీ ॥ ఛరికేరక్షమాంనిత్యంశాంతిం
 యచ్ఛనమోస్తుతే ॥ ఇతి సంపూజ్యనత్వాదక్షిణే కటిభాగేబద్ధీయాత్
 అపరాశ్చేవృద్ధకాతాతపః ॥ శ్లో ॥ శిశోరభ్యక్షణంప్రోక్తం బాలస్యా
 చమనంస్మృతం ॥ జలస్థలాదిసంస్పర్శేన్నానమేవకుమారకే ॥ ప్రాక్
 చూడాకరణాద్బాలః ప్రాగన్న ప్రాశనాచ్ఛితుః ॥ కుమారస్సతు విశ్లే
 యో యావన్మోజీనిబధ్యతే ॥ బాలస్యపంచమాద్వర్షా ద్రక్షార్థం
 శౌచమాదిశేడిత్యాది నిర్ణయసింధౌజ్ఞేయమ్ ॥

ఛరికాబంధనం సమాప్తమ్.

అథ ముక్తి కారంభః.

* కాలామృతే ॥ ముద్రారంభవిధౌత్రయోదశ వసుశ్రోణాత్రి
 పూర్వోత్తరా ॥ బ్రాహ్మణిత్వకృతానుశక్రపవనా పుత్రార్థదాస్తా
 రకాః ॥ వారాజీవకవిజ్ఞమం దశశినాం శ్రేష్ఠాలభాశోభనా ॥ రిక్తామా
 దివసాదివిష్టితిథయః పాతోవమావైధృతిః ॥ శుభేహనిశోభనద్రవ్యేణ
 కన్యాగృహమాగత్య-పాజ్జుఖం కన్యాద్వయంఉపవిశ్య ॥ తతఃగణాధి

పతి పూజాంకుర్యాత్ । అథ ముద్రికారంభః - ఏవం... ఆయుష్యాభి
వృద్ధ్యర్థం ముద్రికారంభసమయే శ్రీమహాలక్ష్మీపూజాంకరిష్యామినమ॥
శ్లో॥ కరద్వయేన...వ్యూహం॥ శ్రీమహాలక్ష్మీమా...మి॥ శ్లో॥ శార
దా...క్రియాత్ ॥ సరస్వతీమా...మి॥ శ్లో॥ గౌరీసువర్ణ...వల్లభాం ।
గౌరీమా...మి॥ అథ ధ్యానావాహనాదిషోడశోపచారపూజాం సమప్న
యామి॥ తతో మంగళద్రవ్యాదీన్ కన్యాద్వయాయదద్యాత్ ॥ అథ
మంగళాష్టకాదిచూర్ణికాది బ్రాహ్మణాన్ వాచయేత్ ॥ లక్ష్మీశ్రియ
స్తథాకామో కామాలక్ష్మీయశస్తథా । శిరసాధారయిష్యామి అక్ష
తారోపణంకురు॥ ముద్రికారంభః...సుముహూర్తోఽస్తు॥ అథ ఆశీర్వాదః॥
ముద్రికారంభ స్సమాప్తః.

అథ లగ్నపత్రికా.

బృహస్పతిః॥ శ్లో॥ శుభేదినేదేవవిదంత్యభిజ్ఞం తాంబూల పు
ష్పాక్షతపూర్ణపాణిః । కర్తాచగత్వాప్రణివత్య పృచ్ఛేన్ని వేద్య తస్మై
వరకన్యయోర్భం॥ దంపత్యోర్జన్మతారాభ్యాం నామర్క్షాభ్యామథా
పివా । ప్రీజన్మతారాపూర్వాభ్యాం బూరియాత్పిజ్ఞ శ్శుభాశుభ
మ్॥ అథ జ్యోతిశ్శాస్త్రోక్తఫలంవదేత్ । తతః॥ పంచాంగశుద్ధివివే
చంద్రతారాబలాన్వితే । నిష్పంచకేసులగ్నే చ కూరదోషాదివర్జితే ।
ఇతి జ్యోతిశ్శాస్త్రోక్త శుభసమయేదంపత్యోః సుఖప్రాప్తయే॥ ఏవం
శుభముహూర్తంలిఖత్వా॥ తతః ఆదిత్యాదిగ్రహాన్ సంపూజ్య అథ
దైవజ్ఞేనాశీర్వాదఃకర్తవ్యః॥ తత్సమయేలగ్నపత్రికాందద్యాత్ ॥

ఇతి శుభలేఖనవిధి స్సమాప్తా.

అంకురారోపణమ్.

స్మృతికాముద్యాంబ్రాహ్మే॥ శ్లో॥ ఇష్టింవైనాయకీం కృత్వా
కచీయాగంచశోధనమ్ । నాందీముఖేభ్యశ్శాస్త్రంపి తత్పథ్యకార్యమ్॥

సిద్ధయే । వారాహసంహితాయామ్ । శ్లో । గృహీస్థితాంవై పురు
 శూతపత్నిం ప్రాజ్ఞధ్యసంధ్యాసమయేషుకన్యా । సగ్గంధధూపైః
 వ్రతిపూజయేత్తుపాణిగ్రహేయాసముపాగతేతి ॥ శ్లో । సర్వేషు మం
 గలేష్వాదావంకురార్పణమిష్యతే । పూర్వంవాత్రిదినేనప్త దివసేపం
 చమేపినా । పంచాంగశుద్ధదివసే బీజనక్షత్రసంయుతే । సహమంగళ
 ఘోషాద్యైర్విప్రపుణ్యాంగనాదిభిః । స్వగ్రామాత్ప్రాగుదగ్ధ్యత్తు మృ
 త్తికానయనంశుభమ్ । అత్రాయంప్రయోగః ॥ అయంముహూర్త స్సు
 ముహూర్తోఽస్తు ॥ శ్లో । యశ్చిహోనామ ... సర్వభ్యోమహాజనేభ్యో
 నమః ॥ ఆచమ్య । ఏవంగుణ... శుభతిథౌ । మమకుమారాః (మమ
 కుమారస్య) ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థంశుభకర్మాంగభూత మంకురారోప
 ణాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణస్తదంగత్వేన తదాచాశుద్ధ్యర్థం ... మహా
 జనైస్సహస్వస్తి పుణ్యాహవాచనంకరిష్యామినమః ॥ ఆచానిర్విఘ్నన
 పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యామినమః ॥ గణాధి
 పతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంచకృత్వా ॥ ఆచమ్య...తిథౌ ॥ అంకు
 రా...ష్యామినమః ॥ శుచాదేశేభూమిం గోమఠేనవిలిప్య । రంగవల్లి
 భిరలంకృత్య । గంధపుష్పాక్షయైస్సంకీర్య పంచపాలికా సావర్ణ్యరజిత
 తామ్రమృణ్మయైర్వాయథా సంభవంగృహీత్వా ॥ శ్లో । మధ్యేచతు
 ర్ముఖంవింద్యా త్వా ర్వేవజ్జిణమేవచ । దక్షిణేచయమంవిద్యాత్పశ్చిమే
 వరుణంతథా । ఉత్తరేశశినంవిద్యా త్పాలికాస్థాపనంక్రమాత్ ॥ దూ
 ర్వామశ్యత్ఫలరంజన శిరీషంబిల్వపత్రకమ్ । తాసాంమూలేతుబద్ధ్వియా
 చ్చ్యేతస్మాత్రేణవేష్టయేత్ ॥ శుద్ధప్రదేశేభూమిమభిమంత్రి ॥ శ్లో ।
 సర్వాధారధరేదేవి త్వద్రాసాంమృత్తికామిమాం । గృహీష్యామి
 వ్రసన్నార్థం వల్మీకీంమృత్తికామిమామ్ ॥ ఇతిమృదమభిమంత్రి ॥ భూ
 మింఖాత్వామృదమాదాయశ్లో । వల్మీకమృత్తికాంచైవ గోమయంచ
 తదైవచ । ఏతానివ్రక్షీపేత్తాసు పాలికాసుయథాక్రమమ్ ॥ ఇతి మధ్యే

బ్రహ్మపాలికాయాం । ప్రాచ్యాంశుద్రపాలికాయాం । దక్షిణస్యాం
 యమపాలికాయాం । పశ్చిమేవరుణపాలికాయాం । ఉత్తరేషామపాలి
 కాయాంచ । క్రమేణమృదంపూరయిత్వా ॥ తిలమాషయవప్రీహి
 ముద్గసర్వపచణకకుఘృత గోధూమప్రియంగుశ్యానూ కాదిచతుర్దశ
 ద్వీదశవాయథా సంభవంగృహీత్వా ॥ శ్లో॥ దధిసర్పిమధుక్షీరై శ్శ
 ర్కరేణఫలైస్సహ । ప్రత్యౌశనరీప్రకుర్వీత గోధూమచణకాదికాః ॥
 ఇతి తానోషధిఃక్షీరాదినా శుద్ధజలేనవాప్రత్యౌశ్య ॥ బ్రహ్మాదిపంచ
 పాలికాసు క్రమేణసంవాప్య ॥ తదుపరిమృత్తికానిక్షిప్య । తాసు
 శుద్ధజలమవోక్ష్య ॥ తతఃపాలికా సుబ్రహ్మాదీనావాహయేత్ ॥ శ్లో॥
 బ్రహ్మణంరక్తశౌరాంగం చతుర్వక్త్రంజగత్పృథుం । అక్షస్రక్కుండి
 కాభీతివరపాణింవిచింతయేత్ ॥ పశ్చిమపాలికాయాం । బ్రహ్మణ
 మావాహయామి । ప్రజాపతి మావాహయామి । చతుర్ముఖ మా
 వాహయామి । హిరణ్యగర్భమావాహయామి ॥ శ్లో॥ ఇంద్రమైరా
 వతారూఢం వజ్రాయుధధరంశుభమ్ । పూర్వదిక్పాలకందేవం సర్వ
 దేవసమస్కృతమ్ ॥ పూర్వపాలికాయాం । ఇంద్రమావాహయామి ।
 వజ్రణమావాహయామి । శతక్రతుమావాహయామి । శచీపతిమా
 వాహయామి ॥ శ్లో॥ దండపాణింయమందేవం మహిషోత్తమవాహ
 నమ్ । యమునాభ్రాతరంప్రీత్యా యమమావాహయామ్యహమ్ ॥
 దక్షిణపాలికాయాం । యమమావాహయామి । వైవస్వతమావాహ
 యామి । పితృపతిమావాహయామి । ధర్మరాజమావాహయామి ॥
 శ్లో॥ ప్రాచేతసంప్రభానాథం మకరారోహణోత్సుకమ్ । పాశహస్తం
 విచిత్రాంగం వరుణంపూజయామ్యహమ్ ॥ పశ్చిమపాలికాయాం ।
 వరుణమావాహయామి । ప్రచేతసమావాహయామి । సురూపిణ
 మావాహయామి । అపాంపతిమావాహయామి ॥ శ్లో॥ గ్రహదీపం
 దీప్తిమంతం లోకస్థిత్యంతకారకం । ప్రత్యక్షఫలదంలోకే ధ్యాయేత్సీ

మందిశాకరమ్ | ఉత్తరపాలికాయాం || శశినమావాహయామి | నిశా
కరమావాహయామి | సోమమావాహయామి | ఇందు మావాహ
యామి || తతఃఅష్టదిక్పాలకానావాహ్యః || ఇంద్రాణింశావాహయేత్ ||
శ్లో | ఇంద్రాణిత్యాంనమస్యామి శుభకర్మసుసర్వదా | ప్రసీదవరదా
భూత్వా శచిత్వంసుస్థిరాభవ || శచీమావాహయామి స్థాపయామిపూజ
యామి || బ్రహ్మదిపంచపాలిక దేవతాభ్యోనమః | ఇంద్రాద్యష్టదిక్పా
లకేభ్యోనమః | శచీదేవైన్యనమః | ధ్యాయామితిషోడశోపచారాంత
పూజాంకృత్వా || తతఃనాందీదేవతాహ్వనంకుర్యాత్ || సంకల్ప్య ||
మమకుమార్యాః (మమకుమారస్య) ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం || శుభ
కర్మాంగభూతం నాందీదేవతాహ్వనం కరిష్యామినమః || నాందీవృద్ధ
ప్రపితామహవృద్ధపితామహవృద్ధపితరః | సత్యవసుసంజ్ఞికా విశ్వే
దేవాః | నాందీముఖాఃనాందీ | నాందీవృద్ధప్రపితామహీవృద్ధ పితా
మహీవృద్ధమాతరః | సత్యవసుసంజ్ఞికావిశ్వేదేవాః | నాందీముఖాః
నాందీ | నాందీమాతామహమాతుః పితామహమాతుః ప్రపితామహః
స్సదారాః | సత్యవసుసంజ్ఞికావిశ్వేదేవాః | నాందీముఖాఃనాందీ ||
అత్రదేవతాశ్శోభనదేవతాః | నాందీదేవతాః | తత్తద్దేవతాః | త్రయ
స్త్రింశతోఽటిదేవతాశ్చ | మమకుమార్యాః | (మమకుమారస్య)
తత్తచ్చుభకర్మకాలే వేదికాయాంప్రథమదివమారభ్య దేవతోద్వా
సనపర్యంతం సుఖేననివసంతు | శోభనమిత్రివారంపఠేత్ | అంకురా
రోపణాంగత్వే నహిరణ్యాభ్యుదయికంకుర్యాత్ || శ్లో | హిరణ్యగర్భ
గర్భస్థం హేమబీజంవిభావసాః | అనంతపుణ్యఫలదమతశ్శాంతిం ప్రయ
చ్ఛమే || ధన్యంకరోషిదాతార మిహలోకేవరత్రచ | యస్మాత్ప్ర
ముచ్యతే ధన్యమతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే కామధేనోస్సముద్భూతం
సర్వక్రతుషుసంస్థితం | దేవానామాజ్యమాహారమతశ్శాంతింప్రయచ్ఛ
మే || బ్రాహ్మణేభ్యోభోజనార్థం హిరణ్యందద్యాత్ || ఆయుష్యాభివృద్ధి

రస్త్వితిభవంతోబ్రువంతు॥ ఆయుష్యాభివృద్ధిరస్తు॥ శ్లో॥ దిశాంవతీన్నమ
స్యామి సర్వకామఫలప్రదాః । కుర్వంతుసఫలంకర్మకుర్వంతుసతతం
శుభమ్ । ఇతి ఆవాహితదేవతాభ్యోనమస్కృత్య । తతస్తాపాలికాః
మంటపేయావత్కర్మాంతం సురక్షితంకృత్వా దేవతామంటపస్థలే
ప్రాగ్దేశేవివాహదౌ విరిణీంసంస్థాప్య అత్రదీపాదికంప్రజ్వాల్య॥ పోడశ
దినపర్యంతం సుస్థిరంయథానిక్షిపేత్ । వివాహవేదింకుర్యాత్ యథా॥
శ్లో॥ హస్తాచ్ఛ్రితాంహస్త చతుష్టయేన విస్తీర్ణతామందిర వామ
భాగే । విచిత్రితాంస్తంభచతుష్కయుక్తాం సాపానరమ్యాంచ వి
వాహవేదిమ్ ।

తా. ఒక మూరయెత్తుగలదియు, నాలుగుమూరలు వెడల్పును నాలుగుమూరలు
పొడవును గలదియు, నాలుగు స్తంభములు గలదియు, గడపలచే నందముగానుండు
నదియు, మరియుననేకచిత్రములుగల పెండ్లి ఆరుగును యింటికి నెడమభాగమున నిర్మింప
వలయును.

ఇత్యంకురారోపణం సమాప్తమ్.

వివాహపీఠలక్షణమ్.

శ్లో॥ కుర్యాద్వివాహపీఠంతు । శుభలక్షణసంయుతమ్ । సప్త
త్రింశతికందీర్ణ మాయామంపంచకంథధా ॥ షడున్నతంచాంగుళానాం
వివాహపీఠముచ్యతే ।

తా. పెండ్లి పీటను ముప్పదియేడంగుళములు పొడవును అయిదు అంగుళములు
వెడల్పును ఆరుఅంగుళములు యెత్తుగలుగునట్లుగాను శోభస్కరమగు చిహ్నములు
గలుగునట్లుగాను నిర్మింపవలయును.

వివాహపీఠలక్షణమ్ సమాప్తమ్.

ఘోషాసంకల్పః.

అథ మహాసంకల్పమూహ ॥ — ॥ దేవలః ॥ మహాదానేషు
యజ్ఞాదా ప్రాయశ్చిత్తేషు కర్మసు । కన్యాదానే నదీస్నానే మహా

సజ్జల్పమాచరేత్ ||—|| మరీచిః | కన్యాదానేనదీన్నా నేతులాదానా
దిషుద్విజః | ప్రాయశ్చిత్తేషుయజ్ఞాదా వ్రతాదిషువిశేషతః || ఏతదాదిషు
సర్వత్ర మహాసజ్జల్పమాదరాత్ | కృత్వాయత్కురుతే కర్మతదాన
న్వాయకల్పతే ||—|| సజ్జల్పప్రకారః ||

ఏవంగు...తిథౌ || ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం | కన్యాదానకాలేమహా
సంకల్ప మంత్రపఠనం కరిష్యామినమః || అధానంతవీర్యస్య శ్రీమదాది
నారాయణస్యాచింత్యాపరిమితశక్త్యా భీయమాణస్య మహాజలౌఘ
మధ్యేపరిభ్రమమాణానా మనేకసూర్యేందుకోటి బ్రహ్మాండనామే
కతమేవ్యక్తావ్యక్త మహాదహంకారపృథివ్యాపస్తేజో వాయ్వాకాశా
ద్యావరణైరావృతేస్త్రిమహతి బ్రహ్మాండఖండయోర్మధ్యే ఆధార
శక్తి శ్రీవరాహకూర్మానంతాష్టదిగజో పరిప్రతిష్ఠితస్య అతలవితల
సుతలతలాతల రసాతలమహాతలపాతాళ నాగలోకాత్మకస్య సప్త
పాతాళస్యపరితలే భూలోకభువనలోకసువనలోక మహనలోక జనలోక
తపోలోక సత్యలోకాదిలోక సప్తకస్యాధోభాగే మహానాళాయ
మానఘణిరాజరాజస్య మహాశేషస్యసహస్ర ఘణిఘణామండలమండితే
ఐరావతపుండరీకవామనకుముదోం జనపుష్పదంతసార్వభౌమ సుప్రతీ
కాఖ్యాష్టదిగ్దంతశుండాదండోత్తం భీతేలోకాలోకాచలేనవలయితే |
లవణేషుసురాసర్పిదధిక్షీర జలార్ణవపరివృతే | అమరావత్యం భోజ
వతీనై నవతీగాంధర్వవతీకాంచీవతీ లంకాపురీయశోవతీ నామపురప్రతి
ష్ఠితే | ఇంద్రాగ్నియమనైర్ముతి వరుణవాయువ్య కుబేరేశానాది
దిక్పత్యధిష్ఠితే | జంబూష్టకుశక్లాంచ శాఖశాల్మలపుష్కరాఖ్య
సప్తద్వీపదీపితే | మహేంద్రమలయ సహ్యాశక్తిరత్నావతివింధ్యాద్రి
పారియాత్రావ్యయ సప్తకులపర్వతవిరాజితే | ఇంద్రఖండక శేరు
ఖండతామ్రఖండగభస్తి ఖండనాగఖండసౌమ్య ఖండశరుఖండ శారు
ఖండధరతఖండాది నవఖండఖండాత్మికే | మహామానస్సరోరుహాకారే

పంచాశత్కోటియోజనవిస్తీర్ణ భూమండలేసుమేరునిషధమేమకూట
 హిమవింధ్యాచలానాం హరివర్షకిన్నరకింపురుష పరుషయోశ్మక హి
 రణ్యమాల్యవంతకిష్కింధఋష్యమూకాదిపంచమానకసహితే ప్రత్యే
 కం నవసహస్రయోజనవిస్తృతే భరతవర్ష ఇలావృతకురుభద్రాశ్మక
 హిరణ్మయతమాలాభ్యేతి నవవర్షాణాం మధ్యే భరతవర్షే । స్వర్ణప్రస్థ
 చంద్రసూర్యావర్తకలవణౌకమదహారుణకలుహారుణసింహచలలంకేతి
 నవఖండఖండీతే । అంగవంగకుళింగకళింగ కురుకాంకణాంకణ మరు
 హాటపానాట చోళమహారాష్ట్ర సారాష్ట్ర సింహలావణ్యా ధ్యాయద్ర
 కర్ణలబహుళకాశ్మీరచీని మహాచీనిఘోటలాట మగధమాగధ కేరళ
 ద్రవిళద్రావిళనేపాలబంగాళ గౌళమలయాళ కిరాతపాంచాల బర్బర
 బహుధాన్వికవత్సిల్ల కవత్సవీంద్రసింహశూర శక శాల్మలఛేదివిదేహ
 విదర్భసింధుకోసల ఖుర్జరకర్నాటకలుహాట పులింద్రజాలాం ద్రక్షా
 లాంధ్రానేకభాషాభూపాలవిరాజితే । ప్రజాపతిక్షేత్రే దండకారణ్య
 వింధ్యారణ్యబదరికారణ్య చంపకారణ్య నహుషారణ్య నైమిశారణ్య
 గుహారణ్య కదళికారణ్య దేవదాగుకారణ్యాది దశారణ్యాయుతే ।
 స్వామ్యవంతికురుక్షేత్రే । గంగాభాగీరథీకాతమీ నర్మదాకృష్ణవేణీ
 బాహుదాభీమరథీతుంగభద్రా వేణీమలాపహరీ కృతమాలాతామ్ర
 పర్ణి చంద్రభాగాతాపీపయోష్ణీవక్రగా పూర్ణిమావిశాలా వేత్రవతీ
 వేగవతీ కాశికీగండకీ గోమవ్వతీవసిష్ఠాప్రవరకాశ్యపీ సరయాసరస్వతీ
 కుశావతీ ఘల్గనీకరతోయాపుణ్యదాద్యనేక పుణ్యతీర్థవిసితే । అయో
 ధ్యామధురామాయా కాశీకాంచీ అవంతికాపురీద్వారవతీచైవ మహా
 ముక్తిప్రతిష్ఠితే । నగరనగవత్స నగకూర్మనగస్వామి నగసరోదుహా
 మరావతీం శాహితాదిచ కోరశ్రీ శైలశైలాసానా ముపరిసమ భూ
 మధ్యరేఖాయాః పూర్వదిగ్భాగే శ్రీశైలస్యే శాన్యప్రదేశే సాలగ్రామ
 హరివిశ్వేశ్వర సమస్తదేవతా బ్రాహ్మణసన్నిధౌ । అస్మక్రీమజ్జలభి

మధ్యే । సితభోగభుజగపర్యంకశయన వనజనాభనాభి సరోరుహదేవ
 తిర్యజ్జనుమ్య భూధరాదిసకల జగత్సృష్టాత్సమానే । అపరార్థద్వయ
 జీవితో ఆదిమబ్రహ్మణః । ప్రథమపరార్థే పంచాశతాదతీతే ద్వితీయ
 పరార్థేపంచాశదాదివర్షే ప్రథమప్రాణాయామకాలే శ్వేతవరాహ
 కల్పకూర్మకల్ప పార్థివకల్ప కూర్మప్రళయకల్ప సావిత్రికల్ప వరాహ
 కల్ప బ్రహ్మకల్పేతి సప్తకల్పానాం మధ్యేపంచమే శ్వేతవరాహకల్పే ।
 బ్రహ్మమానదేవమాన మనుమాన పితృమాన సౌరమాన సావనమా
 న చాంద్రమాన నక్షత్రమానగురుమానానా మితిసవమానానాంమ
 ధ్యేచాంద్రమానే । స్వాయంభువస్వారోచి షో త్తమతామసరై వత చా
 తుషవై వస్వత సూర్యసావర్ణి బ్రహ్మసావర్ణింద్ర సావర్ణి రుద్రసావర్ణి
 దక్షసావర్ణి రాచ్యభౌచ్యక ఇతిచతుర్దశమనూనాంమధ్యే సప్తమేవైవ
 స్వతమన్వంతరే యుగానాంతిషుజాతేషు । ఇదాసీంవిగ్ంశత్సహస్రా
 స్వితచతుష్త్రిగ్ంశల్లక్షయుతే । కృతయుగేచయాతే అష్టావింశత్సహ
 స్రాస్వితసప్తదశలక్షాబ్దే । త్రేతాయుగేచయాతే షణ్ణవతిసహస్రాస్విత
 ద్వాదశలక్షాబ్దే । ద్వాపరయుగేచయాతే చతుష్షష్టిసహస్రాస్విత అష్ట
 లక్షాబ్దే । కలియుగేచయాతేద్వాత్రిగ్ంశత్సహస్రాస్విత చతుర్లక్షయు
 తే । ఆదిమహావిష్ణోర్మత్స్యాది దశావతారేషు । మత్స్యకూర్మ వరా
 హ నారసింహ వామన పరశురామ దశరథరామ బలరామ బౌ
 ద్ధకలికీదశానాం మధ్యే నవమే బౌద్ధావతారే । యుధిష్ఠిరవిక్ర
 మార్క ఇలివాహన విజయాభినందన నాగార్జునకలిభూపతిశకన్తప
 ఇతి షట్త్రింశపంచో త్తరశతయుతే । పుణ్యదివసేపుణ్యకాలే । సోమ
 సూర్యోపరాగవ్యతీసాత మన్వాదియుగాది గజచ్ఛాయార్థోదయపద్మ
 కతిథిషు । సముద్రాదిపుణ్యతీర్థేషు పుణ్యక్షేత్రేషు । ఏవంగుణ...
 తిథౌ । అనాద్యవిద్యావాసనయా ప్రవర్తమానే సంసారచక్రే విచ
 రంతాః కర్మగతిః । విచిత్రాసుయోవిషుషునః పునరనేకధాదిజనితాః

కేనవాకర్మవిశేషేణదానీంలముకగోత్రస్యాఽముకనామధేయస్యతవ
 జన్మాభ్యాసాజ్జన్మప్రభృత్యేతత్ క్షణపర్యంతం బాల్యయావనకౌమా
 రవార్ధకేషు జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యవస్థాది మనోవాక్కాయ కర్మేం
 ద్రియ వ్యాపారైస్సంభావితానాంపాపానాం త్వక్చక్షుశ్శోత్ర జిహ్వ
 ఘ్రాణానాంపంచానాం జ్ఞానేంద్రియాణాం । వాక్పాణిపాదపాయూప
 స్థానాంపంచానాంకర్మేంద్రియాణాంవతేహంప్రేరకస్యాఽంతఃకరణస్య
 మనసశ్చస్వస్వగోచరైస్సస్వస్వసంబంధేనతత్ త్వవికల్పకజ్ఞానేభ్యః । ప్ర
 వృత్తైఃకామక్రోధలోభమోహమదమత్సరైరాంతరైర్నిరంతరైశ్శృత్ప
 భిః సంభావితమహాపాతకాది సకలపాపనివృత్తిద్వారాగంగావాలు కా
 భిస్సప్తఋషిమండలపర్యంతం కృతరాశీర్వర్ష సహస్రావసానేవకైకవా
 లుకాపకర్షక్రమేణ సర్వరాశ్యపకర్ష సమ్మితకాలే బ్రహ్మలోకే నివాస
 సిద్ధ్యర్థం । తిలైస్సూర్యమండలపర్యంతం కృత...ర్థం॥ యవైశ్చంద్ర
 మండలపర్యంతంకృత...ర్థ్యర్థం॥మాషైర్ధృవమండలపర్యంతంకృత...
 ధ్యర్థం॥ శతగవ్యూతిమానేనగోవుషలోమ్నావర్ష సహస్రావ సానే
 వకైకలోమాపకర్షక్రమేణ సర్వరాశ్యపకర్ష సమ్మితకాలే బ్రహ్మలోకే
 నివాససిద్ధ్యర్థం । యథాత్రిగుణీకృతాగ్నిష్టో మాత్యగ్నిష్టో మోఢ్య
 షోడశ్యతి రాత్రాస్తోర్యామసాంతపనవాజపేయపాండరీకాశ్వమేధాది
 శతక్రతూనాంసంపూర్ణ సకలఫలావాప్త్యర్థం । దశపూర్వేషాండశా
 పరేహంమద్వంశ్యానాం మయాసహపీశ్యాణాం సరకాదుత్తీర్య శా
 శ్వత్ప్రబ్రహ్మలోకే నివాససిద్ధ్యర్థం । హరేస్సాలోక్యనామీష్య సా
 యుజ్యపదసాప్త్యర్థం శ్రీలక్ష్మీనారాయణముద్దిశ్యశ్రీలక్ష్మీనారాయణ
 ప్రీత్యర్థం నానాస్మృతి పురాణ మార్గేణ షోడశ దానాంతయృత
 మత్యుపురాణోక్త స్వగృహ్యాక్తప్రకారేణ సాలంకృతసహిరణ్య
 దకకన్యాదానమహంకరిష్యామిసమః॥శ్లో॥ కన్యాంకనకసంపన్నాం కన
 కాభరణైర్యుతాం దాన్యామివిష్ణువేతుభ్యం బ్రహ్మలోకజగీషయా॥॥

కన్యేమమాగ్రతోభూయా త్కన్యేమేదేవిసార్వతః । కన్యేమేసర్వతో
భూయా స్వద్దానాన్మోక్షమాప్నుయామ్ ॥ ౨ ॥ విశ్వంభరాపంచభూ
తా సాక్షిణ్యసర్వదేవతాః । ఇమాంకన్యాయప్రదాన్యమి పితౄణాం
తారణాయవై ॥ ౩ ॥ కన్యాయసాలంకృతాంసాధ్వీం సుశీలాయసుధీమతే ।
ప్రయతోహంప్రయచ్ఛామి ధర్మకామార్థసిద్ధయే ॥ ౪ ॥ శారీర్యాపా
మిమాంకన్యాయ యథాశక్తి విభాషితాం । వరాయవిష్ణవేతుభ్యం
దత్వాముక్తింసమాశ్రయే ॥ ౫ ॥ యావంతిసంతిరోమాణి కన్యాయాశ్చ
తనూపరి । తావద్వర్షసమాప్తాణి స్వర్గలోకేమహీయతే ॥ ౬ ॥ వధూ
పూర్వకంప్రవరంవదేత్ ॥ వరపూర్వకంద్వితీయమ్ ॥ అత్రచూర్ణికాం
పఠేత్ ॥ తుభ్యంప్రజాసహత్వకర్మభ్యః ప్రతిపాదయామి ॥ కన్యాయుద
కాక్షతసువర్ణ పూర్వకఫలానిదత్వా । తతఃగోదానాది దశదానాని
కుర్యాత్ ॥

మహాసంకల్ప సమాప్తః.

చూర్ణికా.

—o—

స్వస్త్వష్టాశీతి సహస్రీణాం ద్విజగురు దైవత్యానాం సహ
స్ర జగదాధార మహామండుక కూర్మయజ్ఞ వరాహ శేషపృథివీ
నాం పురందర సావక యమనిర్మతి వరుణ వాయు కుబేర ఈశానా
ద్యౌష్టిదిక్పాలకానాం । జలజభవహరిహర ముఖ్యదేవ గణానాం ।
నారద విశ్వామిత్ర పరాశరాత్రి వాల్మీకి గౌతమ భృగు వ్యా
సాది మహర్షీణాం । సీతాఽరుంధత్యహల్యా ద్రాపదీ తారామందో
దరీ సాంచాలీ దమయంత్యాది మహాపతివ్రతానాం । హరిశ్చంద్ర
సలకార్తవీర్య విక్రమార్క భోజరాజాది పుణ్యపురుషాణాం । గంగా

నర్మదాతేంగభద్రా మలాపహానిణీ శ్రీకృష్ణవేణీ గోదావరీభీమరథ్యాది
మహానదీనాం । జంబూ నిబ కదంబ చూత క్రముకనారికేళ ఖర్జూర
ధాత్రీ దాడిమ్యాది ఫలవృక్షాణాం । పున్నాగ జాజీవకుళ కేతకీ
చంపక మల్లికా మాధవీ మాలత్యాది వివిధకుసుమానాం । కస్తూరీ
కుంకుమాగరు గోరోచనాది సుగంధానాం । అపరిమిత కనకకలశ
కన్యకా గృహమేధిక విశ్వవీణావాదిమేఘ ధ్వనీనాం । అయోధ్యా
కాశీ పురుషోత్తమరామేశ్వరాది పుణ్యనగరీణాం । శ్రీశైలవింధ్యహే
మాచల గోవర్ధన కైలాసాది మహాశైలానాం । తర్కమీమాంసా
న్యాయ వైశేషిక భాట్టప్రాభాకర వ్యాకరణాది షట్శాస్త్రాణాం ।
ఋగ్యజుస్సామాధర్వణ వేదానాం । లగ్న హూరా ద్రేక్కాణ
నవాంశ ద్వాదశాంశ త్రింశాంశ త్రింశదంశకానాం । నిరంతరమను
కూలాశ్శుభాశ్శోభనాః । అస్య...ముహూర్తస్య సుతిథిం సువారం
సునక్షత్రం సుయోగం సుకరణం సుచంద్రతారాబలం అనుకూలం
శుభశోభనా స్సర్వేగ్రహ స్సనక్షత్రా శ్శుభైకాదశస్థాన ఫలదా
సుప్రీతా స్సుముహూర్తా స్సుప్రసన్నావరదా భవంత్యు ॥

చూర్ణికా సమాప్తా.

అథ మంగళాష్టకాని.

శ్లో॥ ప్రహ్లాదందురవాప శోకజలధేరుత్తరయన్నైగమామ్ ।
బాహ్యంతఃపరిపూర్ణతాం ప్రకటయన్ స్తంభంవిభిందబలాత్ । హే
మాతౌగ్రజమాజఘాన నఖరైర్యోమంగళానాంనిధిః । క్రీమాక్రీవి
భురీశ్వరో నరహరిః కుర్యాజ్జగన్మంగళమ్ ॥ ౧ ॥ శ్లో॥ సోమేశాబ్జభవాప్త
దిక్పతి ముఖైర్దేవైర్వసిష్ఠాదిభి ర్భృహ్మర్షి ప్రవరైశ్చ నారద ముఖై
ర్దేవర్షి భిర్భూషితే । ఆసీనోరమయాభువాసహమహా వైవాహికే
మంటపేక్రీమా...మంగళమ్ ॥ ౨ ॥ శ్లో॥ యత్పాదాబ్జమరంద బిందున

దృశీ గంగాజగత్పావనీయన్నామస్మరణం దదాతి సకలాన్నామోన్మ
 ణామస్వహమ్ । యత్సేవాభవసాగరై కతరణి స్సీయం జగన్నాయక
 శ్రీమాః ...మంగళమ్॥3॥ శ్లో॥ కల్యాణైకని కేతనస్సుజనితా కల్యాణ
 సంధాయకః కల్యాణప్రదకీర్తనోగుణనిధిః కల్యాణకల్యాణదశకల్యాణా
 ద్రిసమానసారవిభవః కల్యాణసారాత్మక శ్రీమాః ...మంగళమ్ ॥ ౪ ॥
 అన్యోన్యభినవాక్షతార్పణవిధౌ శృంగారభంగ్యావహం లక్ష్మీవీక్షణ
 వైఖరీమనుభవ తత్పాణిసంగోత్సవే సానందం స్మరపారవశ్య పిశునం
 రోమాంచముద్వేలయ శ్రీమాః ...మంగళమ్॥౫॥ లక్ష్మీదత్తవరాంపు
 భిందతనయాం లావణ్యసారాత్మికాం । సంరక్తాంసుమ మంజరీం కరుణ
 యాజగ్రాహలీలాస్పదః । సర్వజ్ఞః ప్రథితశ్చిరంతనముని స్సుబ్రహ్మచారీ
 తియశ్రీమాః ...మంగళమ్॥౬॥ సత్యాసత్యవివేచనైకకుశలస్సత్యప్రి
 యస్సత్యనాకస్సత్యజ్ఞాన సుఖాత్మక స్సుఖకరస్సత్యావతారోహరిః సత్యః
 కేవలజన్మయోనతజనా సత్యాపహస్సర్వదా శ్రీమాః ...మంగళమ్॥౭॥
 రాజీవాయతలోచనః ప్రవిలస ద్రాజీవమిత్రప్రభుః । రాజీవాంఘ్రిరజో
 విధూతవృజిన బ్రహ్మర్షి రాజస్సదా । రాజీవైకని కేతనాముఖలసద్రాజీవ
 పుష్పంధయ శ్రీమాః ...మంగళమ్॥౮॥ శ్లో॥ ఇత్యేతద్వరమంగళాష్టక
 మిదం లక్ష్మీనృసింహస్వయః । కల్యాణోత్సవ వేదికాసుపత తేవధ్వావ
 రస్యశ్రియే । మాంగల్యంసుతసంపదంసువిమలాం కీర్తించదత్వావిభు
 శ్రీమాః శ్రీవిభురీశ్వరోనరహరిః కుర్యాజ్జగన్మంగళమ్॥ ౯ ॥

ఇతి మంగళాష్టకాని సమాప్తాని.

అథ లగ్నాష్టకాని.

శ్లో॥ లక్ష్మీర్యస్యపరిగ్రహణమలభూస్సూనుర్గరుత్మానభఃపా
 త్రో చంద్రవిభీషణోసురగురు శ్శేషశ్చ శయ్యాసహమ్ బ్రహ్మాండంవర

మందిరంసురగణా యస్యప్రభోస్సేవకా| స్సత్తైలోక్య కుటుంబబోషణ
 పరఃకుర్యాత్సదామంగళమ్||౧|| బ్రహ్మవాయుగిరిశశేషగరుడాజేవేంద్ర
 కామాగురు | శ్చంద్రార్కా వరుణావతా మనుయమా విత్తేశవిఘ్నే
 శ్వరా | నాసత్యనిర్తర్కరుద్గణయతాః పర్జన్యమిత్రాదయ స్సస్త్రీ
 కాన్సుర పుంగవాః ప్రతిదినం కుర్యాత్సదామంగళమ్||౨|| విశ్వామిత్ర
 పరాశరావ్యభృగవోఽగస్త్యః పులస్త్యః క్రతుః | శ్రీమానత్రిమరీచి
 కొత్సపురవశ్యక్తిర్వసిష్ఠోంగిరాః | మాండవ్యోజమదగ్ని గౌతమ భర
 ద్వాజాదయస్తాప సాస్సస్త్రీకామునిపుంగవాః ప్రతిదినం కుర్యాత్సదా
 మంగళమ్|| 3|| మాంధాతానహఃషాంబరీషసగరా రాజావృధుహై
 వాయ శ్రీమాధర్మసుతోనలోదశరథో రామోయయాతిర్యదుః |
 ఇత్వోకుశ్చవిభీషణశ్చిభరత శ్చీత్రాగపాదధ్రువా | విశ్వేతే భువిభూ
 భుజఃప్రతిదినం కుర్యాత్సదా మంగళమ్||౪|| అశ్వఘోబదరీచ చందనతరు
 ర్గందారకల్పద్రుమాః | జంబూనింబకదంబచూతసరళావృతాశ్చయేక్షీ
 రిణః | సర్వేతేఫలమిశ్రితంవనచయం వై భ్రాజితంభ్రాజితమ్ | రమ్యంచైత్ర
 రథం సునందనవనం కుర్వంతువాంమంగళమ్||౫|| శారీశ్రీరదితిశ్చ కద్రు
 వినతేజ్యోతిస్తుపూర్ణావతీ | సావిత్రీచసరస్వతీచ సురభిస్సత్య వ్రతా
 రుంధతీ | స్వాహాజాంబవతీ చరుక్మభగినిదుస్స్వప్న విధ్వంసిని | వేలా
 చాంబునిధేస్సమీరసహితా కుర్యాత్సదామంగళమ్||౬|| ఆదిత్యాదినవ
 గ్రహాశ్శుభఫలా మేషాదయోరాశయో | నక్షత్రాణి సయోగకాశ్చ
 తిథయస్తద్దేవతాస్తద్గణాః | మాసాబ్దాబ్జుత వస్తైవదివసా స్సంధ్యా
 దయోరాత్రయ | స్సర్వేస్థావరజంగమ్యాః ప్రతిదినం కుర్యాత్సదామంగ
 లమ్|| ౭|| గంగాసింధుసరస్వతీచయమునా గోదావరీనర్మదా | కష్టాభీమ
 రథీచ ఫల్గుసరయూశ్రీగండకీగోమతీ | కావేరీకపిలూప్రయాగ విరజా
 వేత్రావతీత్యాదయో | నద్యశ్శ్రీహరిపాదపంకజభవాః కుర్వంతువాం
 మంగళమ్||౮||

శ్లో॥ లక్ష్మీశోభవనత్రయే నివసతో దేహామనుష్యోరగాః ।
 సంస్థాతుం కరుణానిధిః కరుణయా మార్తాండ వంశేయయా । కౌస
 ల్యా నిజగర్భసంభవభృతే జన్మన్యసాధారణేజాతే శ్రీరఘనాయకస్య
 జననందేయాదిదంమంగళమ్॥౧॥ వై దేహీవదనాభిలాషణయుతంకామం
 సకామంకృతమ్ । విఖ్యాతంభవనత్రయేహరథనుర్భగ్నీకృతంలీలయా ।
 విశ్వామిత్రపరాశరాదిమునిభిస్తత్సన్నిధానాంచితంసీతారాఘవయో
 ర్వివాహసమయే దేయాదిదంమంగళం ॥ ౨ ॥ ఉత్పల్లామల నీలవారి
 జదళశ్యామోన్నతంకోమలమ్ । పార్వత్యాచ మహేశ్వరేణచశిరశ్శ్లా
 ఘీకృతం సర్వదా । తాపాప్తిర్వరగౌతమస్య వనితాశైలాసుశీలాకృతా
 దంతతోర్విహవామభాగవనితందేయాదిదంమంగళమ్॥౩॥ శ్రీరామంజన
 కాత్మజా సురగురుప్రత్యజ్ఞుఖమ్ప్రాజ్ఞుఖం । దోర్భ్యామంజలిమంచి
 త్రైశ్చవనితా మాపూర్వముక్తాఫలైః । నానారత్న విరాజమానకలశై
 రాసీయతంసాగరాత్ । సీతారాఘవయోర్వివాహసమయే దేయాది
 దంమంగళమ్॥౪॥ కల్యాణం కమనీయ కోమల కరైరార్ద్రాక్షతారోప
 ణమ్ । కన్యాదానపురస్కరంసురగురోర్విప్రాశిషాన్సుగ్రహమ్ । బాహ్వ్యః
 కంకణబంధనందశగుణం మాంగల్యసూత్రాన్వితమ్ । సీతారాఘవయో
 ర్వివాహసమయేదేయాదిదంమంగళమ్॥ ౫ ॥ తదేవలగ్నంసుదినంతదేవ
 తారాబలం చంద్రబలంతదేవ । విద్యాబలం దైవబలంతదేవ లక్ష్మీపతే
 తేంఘ్రి యుగంస్మరామి॥ ౬ ॥ శ్రీరామపత్నీ జనకస్యపుత్రీ సీతాంగ
 నాసుందరకోమలాంగీ । శ్రీవిష్ణుపత్నీ భువనైకమాతా వధూవరాభ్యాం
 వరదాభవంతు ॥ ౭ ॥ జానక్యాఃకమలామలాం జలిపుటేయాః పద్మ
 రాగాయితాః । స్యస్తారాఘవమస్తకేచవిలసత్కుండ ప్రసూనాయితాః
 స్రస్తాశ్శ్యామలకాయకాంతికలితాయా ఇంద్రసీలాయితాః । ముకాసా
 శ్శుభదాభవంతు భవతాం శ్రీరామనైవాహికాః॥ ౮ ॥

లగ్నావైకాని సమాప్తాని.

అథ నవగ్రహమంగళాష్టకమ్.

శ్లో॥ భాస్వా న్మాశ్వప గోత్రజోఽరుణరుచియః సింహపా
 ౭ర్క సమిత్ । షట్త్రింశదశశోభనోగురుశశీ భామాస్సమిత్రాస్స
 దా ॥ శుక్రోమందఃపుకళింగజనిత శ్చాగ్నీశ్వరాదేవతే । మధ్యేవ
 ర్తులపూర్వదిగ్దినకరః కుర్యాత్సదామంగళమ్ ॥ ౧ ॥ శ్లో॥ చంద్రఃకర్క
 టకప్రభుస్థితనిభ శ్చాత్రేయగోత్రోద్భవ । శ్చాత్రేయశ్చతురశ్రవా
 రుణముఖ శ్చాపొడమాధీశ్వరః ॥ షట్పుష్టాగ్నిదశైకశోభనఫలో నోఽ
 ర్బుధార్కాప్రియా । స్వామీయామునజశ్చపర్ణ సమిధః కుర్యాత్స
 దామంగళమ్ ॥ ౨ ॥ శ్లో॥ భామోదక్షిణదిక్త్రికోణయమజో పంఠీశ్వ
 రఃఖాదిరః । స్వామీవృశ్చికమేషయోస్సరగుగు శ్చార్కశ్శశీసాహృ
 దః ॥ శ్లో॥ షట్త్రింశదశశ్చ వసుధా స్కందాక్రమాదేవతా । భార
 ద్వాజకులోద్భవోఽరుణరుచిః కుర్యాత్సదామంగళమ్ ॥ ౩ ॥ శ్లో॥ సా
 మ్యఃపీఠఉదజ్జుఖస్సమిదపా మాగ్నోఽత్రిగోత్రోద్భవః । బాణేశానది
 శస్సుహృత్ప్రవిసిత శ్చేషాస్సమాత్యైత్యగోః ॥ కన్యాయుగ్మపతిర్దశా
 వ్తచతుర షణ్ణేత్రగశ్శోభనో విష్ణుర్దేవ్యధిదేవతేమగధఃకుర్యాత్సదా
 మంగళమ్ ॥ ౪ ॥ శ్లో॥ జవశ్చార్గిరగోత్రజోత్తరముఖో దీప్తోత్తరాశా
 స్థితః । పీఠోఽశ్వత్థసమిచ్చసింధుజనిత శ్చాపొధమీనాధిపఃసూర్యేం
 దుక్షితిజాప్రియాబుధనితాశత్రూసమాశ్చాపరే । సప్తద్వేనవపంచమే
 శుభకరః కుర్యాత్సదామంగళమ్ ॥ ౫ ॥ శ్లో॥ శుక్రోభార్గవగోత్రజస్థిత
 నిభః పూర్వాముఖఃపూర్వది । కృశ్చాంగస్థవృషస్తులాధిపమహా రా
 హ్మాధిపాదుష్కరః ॥ ఇంద్రాణీమసువాబుధశ్చరవిజో మిత్రోఽర్కచ
 ద్రావరీ । షట్త్రింశదశవజ్జితేభ్యగుసుతః కుర్యాత్సదామంగళమ్ ॥ ౬ ॥
 శ్లో॥ మందఃకృష్ణనిభశ్చపశ్చిమముఖః సారాష్ట్రపఃకాశ్యపః । శ్వామీ
 నక్రసుకుంభయోర్బుధనితా మిత్రాకుజేందూద్విషా । స్థానంపశ్చిమ
 దిక్పృజాపతియమా దేవాధనుష్యాసన । షట్త్రింశత్సుభకృచ్ఛమీరవి

సుతః కుర్యాత్సదామంగళమ్ ॥ ౭ ॥ శ్లో ॥ రాహుస్సంహళదేశపానిర్
ముతిః కృష్ణాజ్ఞానూర్వాసనో । యః పైతీనసగోత్రసంభవసమి ద్దూర్వా
ముఖోదక్షిణః । యస్సర్వఃపశుదైవతోఖలగత స్సాన్విమ్యాద్విశేష
ప్రద । ష్టట్రింశశ్శుభకృచ్ఛసింహికసుతః కుర్యాత్సదామంగళమ్ ॥ ౮ ॥
శ్లో ॥ కేతుజ్ఞేమినిగోత్రజఃకుశసమి ద్వాయవ్యకోణేస్థితః । చిత్రాం
గభ్యజలాంభనోహిభగవా న్యోదక్షిణాశాముఖః । బ్రహ్మచైవచచి
త్రగుప్తపతిమా స్ప్రిత్యాధిదేవస్సదా । ష్టట్రింశశ్శుభకృచ్ఛబర్హరఫతిః
కుర్యాత్సదామంగళమ్ ॥ ౯ ॥ శ్లో ॥ ఇత్యేవంగ్రహమంగళాష్టకమిదం
లోకోపకారప్రదం । పాపాఘప్రశమంమహాభయకరం సాభాగ్య
సంవర్ధనమ్ ॥ యః పాత్రశ్శ్రుణుయాత్పఠేదనుదిసం శ్రీకాళీదాసోదితం ।
భక్తిం ముక్తిమసౌభ జేచ్ఛసతతం విందేత్సదామంగళమ్ ॥

ఇతి శ్రీ ఆదిత్యాదివగ్రహ మంగళాష్టకం
సంపూర్ణమ్.

కృష్ణాపుష్కర స్నానాది ప్రయోగః.

ఏవ * పీత్యర్థం కన్యాగతేదేవ గురూనార్థక్రికోటితీర్థ సహిత
పుష్కరప్రయుక్త మహాపర్వణిపుణ్యకాలే కేశావపనంకుర్యాత్ ॥ కృ
ష్ణపేణీస్నానమహం కరిష్యామినమః । అత్రాదా స్నానమహాసంకల్ప
మంత్రపఠనం కరిష్యామినమః । స్నానమహాసంకల్పం పఠిత్వా ॥
స్నాత్వా ఆచమ్య ॥ ఏవంగుణ + + + పీత్యర్థం ప్రాచీనావీతి- పితృ
వర్గత్రయ మాతృవర్గత్రయ - మాతామహావర్గత్రయ- మాతామహీ
వర్గత్రయ సర్వేషాం కారుణ్యానా ముచ్చార్య స్నాత్వాచమ్య ॥ తతః
స్నాత్వా గత్వేన చతుర్ముఖా దీనాం తర్పణాని కరిష్యామి నమః ॥
శ్లో ॥ చతుర్ముఖ జగత్సృష్ట స్సర్వలోక గతావ్యయ । సరస్వత్యా
చసహిత అర్ఘ్యంకన్యాగతేగురూ । చతుర్ముఖాయనమః । అర్ఘ్యం

సమర్పయామి॥ శ్లో॥ పుష్కరాక్షజగన్నాథ లక్ష్మ్యసహజ్జనార్దన!
అర్ఘ్యంగ్రహణహే కృష్ణ తవకన్యాగతేగురౌ॥విష్ణవేనమఃఅర్ఘ్యంసమ
ర్పయామి॥ అష్టమూర్తేమహేశాన గంగాధరకృపానిధే శార్ఙ్గాసహ
గృహాణార్ఘ్యం తవకన్యాగతేగురౌ । అష్టమూర్తయేనమః । ఇద
మర్ఘ్యంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ఇంద్రాద్యవసవోరుద్రా సాధ్యావిశ్వే
తథాశ్వినౌ॥సానుగాశ్చసురాస్సర్వే అర్ఘ్యంకన్యాగతేగురౌ॥ఇంద్రా
దిదేవతాభ్యోనమః॥ ఇదమర్ఘ్యం సమర్పయామి॥శ్లో॥ మునయోవాలఖ
ల్యాద్యా స్సప్తచైవమహర్షయః । తేగృహ్లాంతుమయాదత్తమర్ఘ్యం
కన్యాగతేగురౌ ॥ వాలఖల్యాదిమునిభ్యోనమః॥ఇదమ...మి॥శ్లో॥ అగ్ని
ష్వాత్తా బహిషదోఽనగ్న యస్సాగ్నయస్తథా । ఆజ్యపాః పితర
శ్చైర్ఘ్యం గృహ్లాంత్యపిచసోమపాః ॥ అగ్నిష్వాత్తాదిపితృభ్యోనమః॥ఇద
మ...మి॥శ్లో॥బృహస్పతేసురాభ్యక్ష సర్వధేవనమస్మృత । కన్యాగతే
సురాచార్య గృహాణార్ఘ్యంనమోస్తుతే॥ బృహస్పతయేనమః ॥ ఇదమ
...మి॥ త్వంరాజాసర్వతీర్థానాం సర్వతీర్థ ఫలప్రద । గ్రహాణార్ఘ్యం
మయాదత్తం పుష్కరాక్షనమోస్తుతే॥ పుష్కరాక్షయనమః ॥ ఇద
మ...మి॥ కృష్ణవేణిమస్తుభ్యం సర్వపాపప్రణాశని । భక్త్యాదత్తంమ
యాదేవి గృహాణార్ఘ్యం నమోస్తుతే॥కృష్ణవేణ్యేనమః॥ ఇదమ...మి॥
అథ సూర్య అర్ఘ్యప్రదానానిచ కుర్యాత్ ॥ తతః హిరణ్యశాగ్ధంవా,
ఆమ్రశాగ్ధంవా కుర్యాత్ ॥ తతః గోదానత్రయం అతిశయేన గోభూ
హిరణ్య వస్త్రప్రధాన్య కన్యాదాన సువర్ణదాన గృహదానానిచ కార
యేత్ ॥ తత్రనదీతీరే పితృదేవతాః ప్రీత్యర్థం తిలతర్పణం కుర్యాత్ ।
ఆనంతఫలమితి ॥ నదీతీరేపరదినేన్నత్వా ॥ శూర్పవాయ నదానాని
కుర్యాత్ ॥

ఇతి కృష్ణాపుష్కరస్నానాదిప్రయోగ స్సమాప్తః.

పుష్కర సదీనిర్ణయః.

శ్లో॥ మేషేగంగాపుష్కరేవాగతేయగ్నేసరస్వతీయమునాకర్క-
తేచైవ గోదాసింహంగతేపిచ । కన్యాయాం కృష్ణ వేణీచకావేరిచతు
లాగతే వృశ్చికేస్యాద్భిమరథీ చాపేపుష్కరవాహిని । మృగేతుంగా
ఘటేసింధుప్రణీతాతటిసింధుషే । తిష్ఠన్నబ్ధాత్పురగురుక్రమాత్సర్వే
మునీశ్వరాః । ఆద్యంతద్వాదశదినేపితృణాం దత్తమక్షయమ్॥

ఇతి పుష్కరనిర్ణయ స్సమాప్తః.

స్నాన మహాసంకల్పః.

పురుషవిషయః॥ శ్లో॥ నివేదయితుకామోహం పాపంపరి
షదిస్వకం । స్నానంశరీరశుద్ధ్యర్థం కరిష్యేఇతికీర్తయేత్ ॥ తతోబ్రా
హ్మణాః ప్రార్థయేత్ ॥ ఆచమ్య...ఏవం...ప్రీత్యర్థం అముకగోత్రస్య
అముకనామధేయస్య మమజన్మాభ్యాసజన్మప్రభృత్యేతత్తణపర్యంతం
తంమధ్యేవర్దికాలే బాల్యయావనకౌమార వృద్ధత్యేషు జాగ్ర
త్స్వప్న సుషుప్త్య వస్థాసుమనోవాక్కాయ కర్మేంద్రియవ్యాపారైః
రహసిప్రకాశేచక్షానతోఽజ్ఞానతస్స మయాకృతానాం ప్రకాశకృత
మహాపాతకచతుష్టయ వ్యతిరిక్తానాం ప్రకాశకృతానాం మహాపాత
కాఽతిదిష్ట రూపమహాపాతక వ్రతాఽతిదేశికరూపాతి పాతకానాం
ప్రకాశకృత మహాపాతకసమరూపాఽతిపాతకానాం ఉపపాతకానాం
సంకీలీకరణానాం మలినీకరణానాం అపాత్రీకరణానాం జాతిభ్రంశ
కరాణాం అవకీర్ణకానాం ప్రకీర్ణకానాం రహస్యకృతానాం మహా
పాతకానాం రహస్యకృతమహాపాతకసమరూపాఽతిపాతకానాం ఉప
పాతకానాం అజ్ఞానతస్సకృతకృతానాం అజ్ఞానతోఽభ్యస్తానాంజ్ఞాన
తస్సకృతకృతానాం జ్ఞానతోఽభ్యస్తానాం అజ్ఞానతోఽజ్ఞానతశ్చ త్యం
తాఽభ్యస్తానాం అజ్ఞానతోఽజ్ఞానతశ్చ నిరంతరాభ్యస్తానాం అజ్ఞా

నతోజ్ఞానతత్త్వ చిరకాలాభ్యస్తానాం - గంగాసింధు సరస్వతీ యము
నానర్మదాగోదావరీకృష్ణ వేణీకావేర్యాది మహానదీస్సానే సంజ్ఞాపక
హేతుపపాతకబ్రహ్మహత్యాగోవధ గురుతల్పకస్వర్ణస్త్రీయ సురాపా
నాదిమహా పాపానాం - ద్విజపత్నీగురుపత్నీ రాజపత్నీ - పరశ్రీ
గమన దేవబ్రాహ్మణ వృత్తిచ్ఛేదన - తటాకచ్ఛేదన - మిత్రద్రవ్యాప
హరణ నిషిద్ధాన్న పతితాన్న గణాన్న గణికాన్న దురన్న దుర్దానభార్యా
విసర్జన మాతాపితృతిరస్కార బ్రాహ్మణదోషనిరూపణ ఛండాల
శ్రీస్పర్శ రజస్వలాశ్రీస్పర్శ అసాక్షిభోజనాదీనాం ఏవంబహూ
నాంబహువిధానాం సర్వేషాంపాపానామపనోదకం...మహానదీస్సాన
మహాంకరిష్యామి నమః ॥ తతఃసా న మ హా స ం క ల్పః "

మహానదీస్సానసమయే సా న మ హా స ం క ల్ప స్థూమి ఘ్నః.

శ్రీ సా న మ హా స ం క ల్పః.

తతోబ్రాహ్మణాప్రార్థయేత్ ॥ ఆచమ్య ఏవం ... ప్రీత్యర్థం
అముక గోత్రవత్యః అముక నామధేయవత్యః మమజన్మాభ్యాసా
జన్మప్రభృత్యే తత్త్వణపర్యంతమధ్యేవ ద్వినికాలే బాల్యయావనకౌ
మారవృద్ధత్వేషు సంభావితానాంపాపానాం పతివంచననిరాకరణపర
దూషణ బ్రాహ్మణదూషణ గురుతిరస్కార దేవతాదూషణ పరశ్రీ
దోషనిరూపణ - ఆత్మవిక్రయ - ఆరబ్ధవ్రతత్యాగ - సదా దుర్భాషణ
దురాచార - గ్రహణసమయేపురుషసంయోగ - శిశుహత్య-గోహత్య
షరద్రవ్యాపహరణ - మిత్రదోహ-భోజనసమయేపక్షిచ్ఛేదన - భర్తృ
శ్వశురశిశూషరాహిత్య - సదాన్యగృహవాస - భర్తరిదేశాంతర
గతేదేహలంకరణ - కన్యావిక్రయ - గవాదివిక్రయ - రసద్రవ్యాది
విక్రయ - ఋతుకాలిక శాస్త్రనియమలోప - అజ్ఞానతో రజస్వలా
స్వస్పర్శాది - సంపాదితమహాపాపానాంకాయకవాచిక మానసిక

స్వతమవ్యభిచార పురుష స్త్రీసంభాగాది-పాతివ్రత్యధర్మలోపానాం-
 అజ్ఞానతస్సకృత్కృతానాం - అజ్ఞానతోఽభ్యస్తానాం - ప్రకాశకృతా
 నాం మహాపాతకచతుష్టయ వ్యతిరిక్తానాం - ప్రకాశకృతానాం మహా-
 పాతకాఽతిదిష్ట రూపమహాపాతక వ్రతాఽతిదేశిక రూపాఽతిపాత
 కానాం ప్రకాశకృతమహాపాతక సమరూపాఽనుపాతకానాం ఉపపాత
 కానాం సంకిరీ కరణానాం మలినీకరణానాం అపాత్రీకరణానాం జాతి
 భ్రంశకరాణాం అవక్లిష్టానాం - ప్రక్లిష్టానాం రహస్యకృతానాం -
 మహాపాతకానాం రహస్యకృతే మహాపాతక సమరూపాఽతి పాతకా
 నాం ఉపపాతకానాం - ఏవంబహూనాం బహువిధానాం సర్వేషాం
 పాపానా మపనోదకం..... మహానదీన్నాన మహాంకరిష్యామినమః ||
 తతఃన్నానమాహరేత్ ||

ఇతి స్త్రీన్నానమహాసంకల్ప స్సమాప్తః.

అ ధో ద య ని ర్ణ యః.

శ్లో|| అమార్కపాతశ్రవణై ద్యుక్తాచేత్సౌష మాఘయోః |
 అధోదయస్సవిజ్ఞేయః కోటిసూర్య గ్రహైస్సమః || కించిన్నూన్యం
 మహూదయః ||

తా|| పువ్యమాఘములలో అమావాస్య-ఆదినారము-వ్యతీ
 పాత శ్రవణము-నీనితో గూడినయెడ అధోదయపర్వంబనబడును-అది
 కోటిసూర్య గ్రహణములకు సమము-పాతాంతరమునందీ-మూడిటిలో
 నొకటితప్పిపోయినచో మహూదయ మనఃబీజుననియర్థము.

శ్లో|| దివైవయోగశ్శస్తాయం సతురాత్రైకదాచన | అధోద
 యేతుపంప్రాప్తే పర్వంగంగాసమంజలం | శుద్ధాత్మా నోద్విజాస్స
 ర్వేభవే యర్చిహృస్మిభాః | యత్కించద్దీయతేదాపం దద్దాపంమే
 దుసన్నిభవే ||

తా. ఈ అర్థోదయయోగము పగటియందే ప్రశస్తము. రాత్రి గాదు. అర్థోదయము రాగానే సర్వదేశముల జలముగంగాతుల్యముగను సమస్తద్విజాలు శుద్ధాంతః కరణులై బ్రహ్మతుల్యులు. అపుడంతమాత్రము దానము చేసినను మేరుతుల్యముగనునది యర్థము.

శ్లో॥ పూర్వాష్టే సంగవేన్నాత్వా శుచిర్భూత్వా సమాహితః । సర్వవాపవిశుద్ధ్యర్థం నియమభోభవేన్నరః॥ త్రిదైవత్యం వతం దేవాః కరిష్యేముక్తిదంపతం । భవంతు సన్నిధౌ మేద్యత్ర యోదేవాస్త్రయోగ్నయః॥ ఇతి నియమమంత్రః॥ తత్ర బ్రహ్మవిష్ణుశివమూర్తి సువర్ణప్రతిమాః కారయిత్వా శయ్యామంత్రే సదుపస్కరయంతే సంపూజ్య బ్రాహ్మణేభ్యో దద్యాత్ ॥ గోదానత్రయం అతిశయేనగోభూహిరణ్యవస్త్రధాన్యాది దానానిచకారయేత్ ॥ తత్ర నదీతీరేపితృదేవతాః ప్రీత్యర్థం తిలతర్పణాది కంకుర్యాత్ ॥ అనంతఫలమితి ॥ స్నానకాలే మహాసంకల్పంపఠిత్వా ॥ విధిప్రకారేణ స్నానాదికం కుర్యాత్ ॥ దేవాలయే రుద్రాభిషేకం కుర్యాత్ ॥ మహాఫలమితి ॥ ఆచమ్య—ప్రీత్యర్థం అర్థోదయపర్వకాలే - బ్రహ్మాదిసకలదేవతా ప్రీత్యర్థం మమసకుటుంబక్షేమ—వృద్ధ్యర్థం నక్షత్ర పూర్వక ఆదిత్యాది నవగ్రహప్రీత్యర్థం కాంశ్యపాత్రదానం కరిష్యామినమః॥ ఇతి సంకల్ప్య ॥ కాంశ్యపాత్రంతే బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వరపూజాదికం కుర్యాత్ ॥ కాంశ్యపాత్రంతాహ్వానాయదద్యాత్ ॥ ఇతి అర్థోదయనిర్ణయ స్సమాప్తః.

అర్కవివాహప్రయోగః.

శ్లో॥ తృతీయా మానుషీకన్యానో ద్వాహ్యమియతేహిసా । విధవావాభవేత్తస్మా తృతీయేఽర్కం సముద్వహేత్ ॥

తా. మూడవ వివాహమునున్న కన్యనుగూడదు - అట్లైనచో భార్యకన్యని గలుగును-విధవయయిన నగును-కాబట్టి తృతీయము నర్కవివాహము చేయవలయును కొందరు మూడవది కడలివివాహము అని చెప్పుదురు - గాని ప్రమాణముగాక కాదు.

ఈఅర్కవివాహము రవికని వారములందును - హస్తనక్షత్రమందైనను మఱియొక శుభదినము నందైనను - పూర్వాష్టమందు - పుష్కలక్షస్త్రుచందన తాంబూలాది శోభన ద్రవ్యములతోగూడి జిల్లేడుచెట్టువద్దకువెళ్ళి- అచ్చులబాగుచేసి - గోమయాదు లో స్థలకుద్ధినిజేసి-అవృక్షమునకు నూతనవస్త్రముజుట్టి కాటుక మొదలుగాగల సర్వమునలంకించి వివాహవరుడు స్నానముజేసి-గణపతిపూజపుణ్యాహవాచనములను జరిపి-పిమ్మట అర్కనాథాతగా నాచార్యునివరించి-వివాహమును జరుపవలయును అచమ్య—ప్రీత్యర్థం మమత్వతీయమానుషీ వివాహజన్యదోషపరిహారార్థం తృతీయ మర్క వివాహశ్శ్లోం కగృతరిష్యమాణ—కరిష్యామినమః॥ అనిసంకల్పము నాందీనమారాధనము అచార్యునిచేతనే జరుపవలెను - పాణిగ్రహణప్రయోగవిధి చరుసగాకంకణముమొదలగు సర్వముజరుపవలయును పిమ్మట నూర్యుని కెదురుగనిలిచి.

శ్లో॥ త్రిలోకవాసినీ సప్తా శ్వచ్ఛాయాసహితోరవే ।

తృతీయో ద్వాహజందోషం నివారయసుఖంకురు ॥

తా. అని ధ్యానముచేయవలయును పిమ్మట బ్రాహ్మణులచేత మార్జనాదికంచేయించి నూర్యునియొక్క మంత్రముచేతపూజించి - శ్వేతవస్త్రముచేతను- నూత్రము చేతను జుట్టి - గుడోదనమునివేదనముచేసి - తాంబూలమియవలెను.

శ్లో॥ మమప్రీతికరాయేయం మయాస్పృష్టాపురాతనీ ।

అర్కజాబ్రహ్మణాస్పృష్టాఽద్వాన్యస్కంత్సంప్రతిరక్షతు ॥

తా. పూర్వమందు బ్రహ్మచేస్పృశింపఁబడి పురాతనయైన ఈ యర్కజకన్య నాచేస్పృశింపఁబడి నాకుబ్రీతినిచ్చుచు మమ్మరక్షించు గాకయని. యర్కజకన్యకు బ్రదక్షిణంబుజేసి.

శ్లో॥ నమస్తేమంగళేదేవి నమస్సవితురాశ్వజే ।

త్రాహిమాంకృపయాదేవి పత్నీత్వం మణిహగతా ॥

అర్కత్వంబ్రహ్మణాస్పృష్టః సర్వప్రాణిహితాయచ ।

వృక్షాణామధిభూతస్త్వం దేవానాంప్రీతివర్ధని ।

తృతీయోద్వాహజంపాపం మృత్యుంఛాశువివాశయ ॥

తా. మంగళప్రదురాలవైన యోయర్కజకన్యకా నీకు నమస్కారము నీవు నాకుపత్నివగుట కంగీకరించి నన్నరక్షింపుము బ్రహ్మచేస్పృశింపఁబడిన సమస్త ప్రాణులకు హితమును దేవతలకు సంతోషమునిచ్చుచు వృక్షజాతిలోనధికమైతివి తృతీయ వివాహదోషము నాకునంటకుండజేసి మృత్యువు దస్పింపుచుని ప్రార్థించిమధ్యమందు

తెరబట్టుట మొదలుగ కన్యాదానాంతము అనగా మహాసంకల్పము మొదలుగ విధులన్నియు మానుపవివాహ ప్రయోగమువలెనే జరుపవలెను అచ్చటప్రవర ఎట్లనగా! ఆదిత్యస్వప్రపాత్రీం || సవితుఃప్రపాత్రీం || అర్కస్యపుత్రీం కాశ్యపగోత్రా మర్కకన్యా మముకగోత్రాయ వరాయతుభ్యంసంప్రదజే || శ్లో || అర్కకన్యామిమాంవిప్ర యథా శక్తివిభూషితామ్ || యని దానముజేసి దక్షిణనిచ్చి పిమ్మట నూత్రధారణము అక్షతా రోపణముచేయవలయును పిమ్మట అర్కవృక్షమునకు నాలుగుదిక్కుల కలశముల యందు విష్ణువును పూజింపవలయును.

ఇచ్చట హోమమువైకల్పికము అందువలన వ్రాయబడలేదు.

శ్లో || మయాకృతమిదంకర్మ స్థావరేషుజరాయణా.

అర్కప్రత్యానినోదేహితత్సర్వం క్షంతుమర్హసి ||

తా. మావితోబుట్టిన బాలిలోనున్న నేను స్థావరబాలిలోనున్న నీకీ వివాహ కర్మముజేసితిని దీనిక్షమించినాకుసంతతి నివ్వవలెనని ప్రార్థించికాంతినూక్తము పఠించినవైని గోమిధునమాచార్యునకిచ్చి తాను ధరించిన వస్త్రములుగురునకిచ్చి యన్య వస్త్రములు ధరించునది పదుగురుగాని ముగ్గురుగాని బ్రాహ్మణులతోజనము నెట్టి వలయును. ఇది దేవాలయమందుగాని నదీతీరముమొదలుగ వానియందు జరుపవలయును. తక్కినవిషయములు కెద్దలవలన తెలియవలయును. గ్రంథవిస్తరభీతిచేముగించితి

ఇతి అర్కవివాహప్రయోగ స్సమాప్తః.

అశ్వత్థోపనయనప్రయోగః.

ఈవృక్షము స్థాపించినది మొదలుగ నెనిమిది పదునొకండు, పండ్రెండు సంవత్సరములలో మాఘ-ఫాల్గున - చైత్ర-వైశాఖ - శ్రేష్ఠమాసములయందును || శ్లో || ద్వితీయాచతృతీయాచ పంచమీష్టమీతథా | త్రయోదశీ చ దశమీ ప్రతస్తాస్తిథయోవ్రతే || ౨-౩-౪-౫-౬-౭-౮-౯-౧౦ ఈ లిఖలు ప్రకృతములైనవి. ఈ లిఖులయందును బుధ గురు-శుక్ర-వారములయందును అనూరాధ - రేవతి-అశ్విని - మృగశిర - ఉత్తర - ఉషా - ఉభా - పునర్వసు-పుష్యమి-శ్రవణము-ధనిష్ఠ-శతభిషము-హస్త-చిత్త - స్వాతి-రోహిణి-ఈనక్షత్రములయందును పూర్వాష్టమందును శుభలగ్నమునందు బ్రాహ్మణులతోడను బంధువులతోడను స్త్రీలతోడను గూడి అశ్వత్థోపనయనము ప్రారంభింపవలెను. ఇది శూద్రుడు స్థాపించినచో ఉపనయనముగూడదుప్రతిష్ఠమాత్రముపురాణమంత్రములతో జరుపవచ్చును. కడమవిషయములు రాబోవు చతుర్థముద్రణమునందు జేప్పబడును.

అథ వివాహబద్ధేషాధే భర్తృగృహేవాసనిషేధః.

శ్లో॥ వివాహత్పరమేపుష్పేత్వాషాధేచాధిమాసకే । నైవ
భర్తృగృహేవాసః చైతే తాతగృహేతథా । వంశదానంగృహే
యస్తు మంటపోద్వాసనంయది । అజ్ఞానాత్కురుతేమూఢో దంప
తోఽః క్షయమాయుషః॥

తా. వివాహమయిన సంవత్సరమునందలి యాషాఢమాసమునందు భర్తృగృహే
మునందుండఁ గూడదనియును, వివాహమయిన సంవత్సరమునందు, పుష్యమాస - ఆ
షాఢమాస, అధికమాసములలో భర్తృగృహమునకు కన్యవారఁగూడదనియును, ఈమాస
ములయందు వంశదానమంటపో ద్వాసనములను నాచరించుటదగదు. ఒకవేళ అవివేక
మువలన జేసినయెడల దంపతుల కాయుర్దాయము నశించిపోవునని తా.

అథద్వాదశాబ్దా దూర్ధ్వమవలోకనవిధిః.

మాత్యేమార్కండేయః॥ శ్లో॥ దంపతీపితృపుత్రౌచస్వసారో
భ్రాతృకాతథా । పితృవ్యమాతులాచైవదాహిత్రోభాగినేయకః । పుత్రి
కాపితృకాచైవభగినీ భ్రాతృకాతథా । ద్వాదశాబ్దేవ్యతీతేతు దూరదేశ
గతేయది । ఏతేషామేకమేకోపినాన్యోస్య మవలోకయేత్ । ఇచ్ఛంతి
కేచిదాచార్యా అన్యోస్యమవలోకనంశివాలయేధవాతీర్థేన్నాత్వా
ప్రజ్వాల్యదీపకంశివంసంపూజ్యవిధివ దుభౌతౌదేవమధ్యతః । దృష్ట్వా
కాంస్యమయంపాత్రం సజలంరత్నపూరితం । శాంతికైర్మంత్రఘోషై
శ్చసద్విజై రవలోకయేత్ । ఆసనంచైక మేకస్య దృష్ట్వా సమ్య
క్భివం సమేత్ । బ్రాహ్మణేభ్యో యథాశక్త్యా దద్యాత్పాత్రం సద
క్షిణం । అన్యేభ్యశ్చ ఫవిప్రేభ్యో యథావత్తానుసారతః । తేభ్యోపి
దక్షిణాంతత్వాపూజయేచ్ఛపునశ్చివం । నత్వాదేవంద్విజా సూర్య
మాగత్య స్వస్యమందిరం ॥ ఇత్థంయఃకురుతేమర్త్యస్తస్యారిష్టం నవి
ద్యతే । ఆయుర్కామీనారతైశ్చైవ మకృత్వానా వలోకయేత్ ॥ పూ
ర్వాపాత్రానితానాంతు విధిరేషడిదాహృతః ॥ నచైవాపూర్వదృష్టానా
మిత్రిప్రహుర్మనీషః ॥

తా॥ దూరదేశమునకుఁ బోయినవాఁడు పదిలెండు సువత్సరములు గలించిన
పిమ్మట వచ్చెనేని చూడఁదగిన విధివట్లనిన. దంపతులును, పితృపుత్రులును, అక్క-
చెల్లెండ్రును, అన్నదమ్ములును, పినతండ్రు, పెదతండ్రులును, మేనమామలును, దా-
హిత్రులును, భాగినీయులును, పుత్రులును, తల్లిదండ్రులును, భగినీభ్రాతృలును,
౧౨-సువత్సరములకు దూరదేశమునందుండివచ్చిరేని వచ్చినతోడనే పరస్పరావలోకన
మును జేయఁగూడదు. ఎట్లనిన శివాలయమునందైనను తీర్థమునందైనను స్నానమును
జేసి దీపమును బెట్టి శివునిఋజించి రత్నపూరితముగ కాంక్షపాత్రయం దుదకమును
బోసి కాంతికమృతములను బ్రాహ్మణులచేత నుచ్చరింపఁజేయుచుఁ జూడవలయును
పిమ్మట నయ్యిరువురును నొక్కయాసనమునందుఁ గూర్చుండి శివునకు నమస్కార
మును జేయవలయును. పిమ్మట బ్రాహ్మణులకు శత్రావుసారముగ దక్షిణానొంగ
వలయును. దేవుబ్రాహ్మణారాధనముజేసి గృహమునకు రావలయును. ఇవిధముగఁ
జేసిన వానికి సర్వార్థములును నశించును. ఆయుష్కముండగు వాఁడిట్లు చేయక
పోయెనేని నాశనమునుబొందును పూర్వమందనఁగా దేశాంతరమునకుఁ బోవునపు
డెరుగని వారలీవిధముగఁ జూడనక్కరలేదు.

ఇతి ద్వాదశాబ్దా దూర్ధ్వమవలోకనవిధి స్సమాప్తః.

అ థ దీ ప వి థిః.

శ్లో॥ రవేరస్తంసమారభ్య యావత్సూర్యోదయోభవేత్ ॥
యస్యతిష్ఠేద్గృహేదీపస్తస్య నాస్తిదర్శితా । ఆయ్యర్థః ప్రాజ్ఞుభో
దీపోధనదస్సాన్యదుదబ్బుఖః । ప్రత్యజ్ఞుభోదుఃఖదో౨సాహానిదో దక్షి
ణాముఖః । స్థాపితాయదీచైవస్య ద్దిక్షుదీపాశ్చ తస్యషు । శుభదా
స్తేనదాసక్యే నదోషస్తతఃస్స ॥

తా. సూర్యస్తయ సమయము మొదలుకొని సూర్యోదయము నఱకును
దీపముగల గృహమునందు చారిద్యముండనేరదు. తూర్పుమొగముగఁబెట్టిన దీపమా
యూర్వధిని గలుగఁజేయును, ఉత్తరాభిముఖముగఁబెట్టిన దీపముధనాభివృద్ధినిజేయు
ను. పశ్చిమాభిముఖముగదీపమును దక్షిణాభిముఖముగఁ బెట్టినదీపము హానినిగలుగఁ
జేయును. ర దిక్కులయందునునొక్కతూరిగదీపమును బెట్టినదోష మేమియునులేదు.

ఇతి దీపవిధి స్సమాప్తః.

అథ శయనవిధిః.

శ్లో॥ స్వగృహేప్రాజ్ఞుఃకుర్యాత్ శ్వశురేదక్షిణాముఖఃప్ర
త్యజ్ఞుః ప్రవాసేచ నకదాచిదుదజ్ఞుః । తృణేదేవాలయే చైవ
పాపాణేచైవపల్లవే । అంగణేద్వారదేశేతు మధ్యభాగేగృహస్యచ ।
రిక్తభూమాలదాలోష్టే పార్శ్వేవోచ్ఛిష్టసన్నిధౌ । శూన్యాలయేశ్చ
శానేచ వృక్షమూలేచతుష్పథే । మాతావా భగినీవాపి తథాచా
న్యస్త్రియోఽపివా । ఏతాసాంసన్నిధౌచైవ నస్వపేత్పురుషఃక్వచిత్ ।
చందనంచాను లిప్తాంగేకృత్వా పుష్పాణిదంపతీ తాంబూలచర్వణం
కృత్వా ప్రదీపోమైఘనంచరేత్ । దీపేన స్థేతుయస్సంగం కరోతిమను
జోయతి । యాన్జన్మదర్శితత్వం సుతేశేర్మాత్రసగళయః ।

తా. స్వగృహమునందు పార్శ్వమునఁ దై శయనించవలయును శ్వశురగృహము
నందు దక్షిణాభిముఖుడై శయనించవలయును ప్రవాసమునందు పశ్చిమమునఁ దై
శయనించవలయును ఉత్తరాభిముఖమున నెప్పటికిని శయనింపగూడదు తృణము
నందును దేవాలయమునందును, పాపాణమునందును, పల్లవమునందును, అంగణము
నందును, ద్వారదేశమునందును గృహమునకు మధ్యభాగమునందును, రిక్తభూమియందు
ను, లోష్టములయందును, పార్శ్వమునందును, ఉచ్ఛిష్టసన్నిధియందును, శూన్యాల
యమునందును, శ్మశానమునందును, వృక్షమూలమునందును, నాలుగు శ్రోవలుగల
స్థలమునందును - తిల్లి - అక్క - మొదలగు స్త్రీలగొక్క సన్నిధియందును శయ
నించగూడదు. దంపతులిరువురును - చందనమును లిప్తదేహులై పుష్పములను ధరించి
తాంబూల చర్వణమునుజేసి చక్కగదీపమును వెలిగించికొని మైఘనకర్మ నాచరింప
వలయును - దీపములేకయేదంపతులు సంభోగ కర్మనాచరించి లేని వారిసంతానము
బ్రతికియున్నంతవఱకును దాడిద్రవ్యముననుభవించును - సందేహములేదని తా.

శ్లో॥ ప్రభాతేమైఘనేచైవ ప్రసావేదంతథావనే ।

స్నానేభోజనకాలేచ మౌనంషట్సువిధీయతే॥

తా. ప్రాతః కాలమునందును మైఘనమునందును- మూత్రపురీషములను వదలు
సమయమునందును- స్నానసమయమునందును- భోజనకాలమునందును-దంతధావన సమ
యమునందును. మౌనమునవలంబింపవలయును.

అథ ధర్మనిరూపణమ్.

వ్యాసః॥ శ్లో॥ సత్యంధమస్తపశ్శౌచం సంతోషోఽహీనః శూన్యమౌ
జ్వలం । జ్ఞానంశమోదయాధ్యాన మేషధర్మస్సనాతనః॥

తా. సత్యము, ఇంద్రియనిగ్రహము, తపము, ఆచారము, సంతోషము, శిగ్గు, ఓర్పు, ఋజుత్వము, వక్రస్వభావముగాక శిష్టాచారము, ననుసరించుట బ్రహ్మవిషయక జ్ఞానము, మనశ్శాంతి, దయ, ధ్యానము, ఇవికలిగి యుండుటచే సనాతనధర్మము.

అథ ఆచారనియమః.

పరాశరః॥ శ్లో॥ చతుర్ణామపివర్ణానా మాచారోధర్మపాలకః।
ఆచారభ్రష్టదేహానాం భవేద్ధర్మఃపరాజ్ఞుభిః॥ వసిష్ఠః॥ ఆచారహీనం
నపునంతివేదాయద్యవ్యసీతా స్సహషడ్భిరంశైః। ఛందాంస్యేనం మృ
త్యుకాలేత్యజంతినీడంశ కుంతాఇవజాతేపత్యైః॥ బారతే॥ అనుశాసనికే॥
ఆచారాల్లాభతేచాయు రాచారాల్లాభతేశ్శ్రీయం। ఆచారాల్లాభతేక్షీం
పురుషః ప్రేత్యచేహచ॥ పారిజాతే॥ సదాచారేణదేవత్వ మృషిత్యం
చతథైవచ । పాశ్చిమ్నవంతికుయోనిత్వో మనుష్యాస్త ద్విపర్యయాః॥
బృహస్పతిః॥ శౌర్యవీర్యార్ధ రహితస్తపోజ్ఞానవివర్జితః । ఆచారహీనః
పుత్రస్తుమాత్యుచ్ఛారసమః స్మృతః॥

తా. నాలుగువర్ణముల వారికిని ధర్మమును కాపాడునట్టిది ఆచారము అట్టి
యాచారము లేనివారలకు ధర్మముయొలిపోవుచు, మడంగములతోడ వేదమును అధ్య
యనముచేసినను, ఆచారములేనియెడ పరిశుద్ధులు కానేరరు రెక్కలు వచ్చిన వెనుక
పతులుగూళ్ల ను విడుచునట్లు ఆచారహీనుడగు పురుషుడు మరణించినప్పుడు వేద
ములు వానిని విడిచిపోవుచున్నవి - ఆచారమువలన నాయువును, సంపదను, కీర్తిని,
ఉభయలోకములయందును పొందుచున్నారు. సదాచారమువలన - జన్మాంతరంబున
దేవత్వమును ఋషిత్వమును - దురాచారమువలన హీనజన్మములను పొందుదురు- పరా
క్రమము-బలము-పురుషార్థ చతుష్టయము తపస్సు జ్ఞానము-ఇవిలేనివాడును ఆచారహీ
నుడునగు పురుషుడు వారిలోకి పుత్రుండనబడక మూత్రసమానుండనబడును.

సదాచారలక్షణమ్.

శ్లో॥ యస్మిన్ దేశేయఆచారః పారంపర్యక్రమాగతః । శ్రుతి
స్మృత్యవిరోధేన సదాచారస్సృజ్యతే॥ మనుః॥ ధర్మవ్యతిక్రమోద్భవో

మహతాంసాహసంతథా । తదస్విత్సప్రయంజనస్సం సీదత్యవరోఽ-
బలః ॥ తేజోమయానిపూర్వేషాం శరీరాణీంద్రియాణిచ । దోష్టైస్తే-
నోపలిప్యంతే పద్మపత్రమివాంభసా ॥ బోధాయనః ॥ అనుష్ఠితంతుయ-
ద్దేవైర్మనిభిర్యదన్మతం । నానుష్ఠేయం మనుష్టైస్తదుక్తం కర్మ-
సమాచరేత్ ॥

తా. ఏదేశమునందే యాచారము శ్రుతిస్మృతుల ననుసరించి శిష్టానుచరణంబుగ
వచ్చుచున్నదో ఆదియేసదాచార మనబడు, స్మృతుల క్తములగు ధర్మములకు విరుద్ధ
ముగ మహర్షులచరించి నట్లుగనబడినయెడల వానినిజూచి జ్ఞానతేజో మహిమలచే
కొరవడినయబలుండగు మనుష్యుండట్టి యాచారముల నాచరించిన కేశమువొంది చెడి
పోవును - పూర్వలకేరంబులు ఇంద్రియములును - తేజస్వీయాపంబు బగుటండేసి॥
ఉదకములు, తామరాకునువలే దోషములువారినట్లువు - కావునదేవతలు ఋషులును
అనుష్ఠించినధర్మములను మనుష్యులచరింపక వారుచెప్పినధర్మముల నాచరింపవలయును.

అ ధ ధ ర్మ శా స్త్ర వి ష యః.

పరాశరః॥ శ్లో॥ కల్పేకీల్పేక్షయోత్పత్త్యా బ్రహ్మవిష్ణుమహే-
శ్వరాః । శ్రుతిస్మృతిసమాచార నిర్ణేతారక్షసర్వదా ॥ సంగ్రహే ॥
ఏతైర్యానిప్రణీతాని ధర్మశాస్త్రాణివైపురాతాన్యేతాని ప్రమాణాని
సహంతవ్యానిహేతుభిః॥యస్తానిహేతుభిః న్యాత్సంగేత మసిమజ్జతి॥

తా. బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వరులవలె శ్రుతిస్మృతిసమాచారనిర్ణేతలగుమన్వా-
దిమహర్షులును, ఉత్పత్తిక్షయములనొంది ధర్మసంస్థాపనార్థము శ్రుతుల ననుసరించి
ధర్మశాస్త్రములను జేయుచున్నారు-కావున నట్టివారేగూఢచిన శాస్త్రములనుహేతు
వాదముల చేతను - మయుత్తుల చేతను కొట్టివేయగూడదు- అట్లొనర్చినవాడు అంధత
మగును నరకమునబడును.

అ ధ ధ ర్మా ను స్థా న ఫ ల మ్.

మనుః॥ శ్లో॥ ధర్మంశనైస్సంచిన యాద్వల్పేక మివవర్తికా ।
పరలోకసహాయార్థం సర్వభూతాన్యపీడయత్ ॥ నాముత్రహిసహాయ-
ర్థం పితామాతానతిష్ఠతః । నపుత్రదారా నజ్ఞాతిర్ధర్మ స్తివృత్తికేవలః॥
ఏకఃప్రసూయతేజంతు రేకపవప్రమీయతే । ఏకోనుభంక్తేషు కృత

మేక ఏవచదుష్కృతం || మృతం శరీరముత్సృజ్య కాష్టలోష్ట సమం
క్షితే || విముఖాభాంధవాయాంతి ధర్మస్తమనుగచ్ఛతి || తస్మాద్ధర్మం
సహాయార్థం నిత్యంసంచిను యాచ్ఛనేః || ధర్మేణహిసహాయేన తమ
స్తరతిదుష్కృతం || ఆపస్తంబః || సర్వవర్ణానాం స్వధర్మానుష్ఠానేపరమ
పరిమితం సుఖంతతః పరివృత్తైకర్మఫల శేషేణ జాతి రూపం వర్ణం
బలంమేధాం వ్రజ్ఞాంద్రవ్యాది ధర్మానుష్ఠానమితి ప్రతిపద్యతే | తచ్చ
క్రవదుభయోగ్లోక యోస్సుఖ ఏవవర్తతే ||

తా. మనుష్యుండెట్టిజంతువులకును బాధనుగలుగఁజేయక పరలోకసహాయము
నిమిత్తము చెదలుపురుగు పుట్టువలె మెల్ల మెల్లగ ధర్మమును సంగ్రహింపవలయును
తలిదండ్రులు పుత్రులు భార్య, జ్ఞాతులు మొదలగు వారెవ్వరును పరలోక సహాయా
ర్థముకూడ రాజులగు ధర్మమొక్కటియే కూడవచ్చును మనుష్యుఁడు పుట్టునప్పుడు
తానొక్కడే పుట్టుచున్నాడు మరణించునపుడు తానొక్కడేమృతిబొందుచున్నాడు
తానుజేసిన పుణ్యపాపములను దానొక్కడే యనుభవించుచున్నాడు, మృతశరీరమును
శొయ్యవలెను, మట్టిపేల్లనువలెను, నేలవైబారవైచి దేహబంధువులు వెనుకకు దిరిగి
పోవుచున్నారు - కావున మనుజుఁడు పాపసమూహమును దొలగించుకొని పరలోక
మునందపరిమిత సౌఖ్యముగలుగును అట్టిసుఖానుభవము జెందినపిదప తిరిగి భూలోక
మునజనించి శేషించినకర్మఫలముచేత ఉత్తమజాతిని సాందర్యాదులను, శరీరవర్ణమును,
బలమును, ధారణాశక్తిని, బుద్ధిని, ధనాదివస్తువులను, ధర్మానుష్ఠానమును బొందు
చున్నారు. కావుననుభయలోకములయందును సుఖమేమనుజునిజెంది చక్రమువలె
తిరుగుచుండును.

క్షణశఃక్షణశఃకైచ్చ విద్యామర్థంచ సాధయేత్ || నిమిషకాలమైనను విద్యను
ధనమును అర్జింపవలయునని నీతికాస్త్రము చెప్పుచుండెను. విద్యామర్థ కరీయత్నా
దార్థయే ద్బుద్ధిమాన్సరః || బుద్ధిమంతుఁడు ప్రయత్నముచేసి ప్రయోజనకరమయిన
విద్యను అధ్యసించవలయును. పిమ్మట శ్రీగురోఃశృపయానరః | తామేవప్రాప్నూయా
ద్ధీమాకా బ్రహ్మవిద్యాంసుఖావహమ్ || తా|| ధర్మాదిత్రివర్గ సాధకములయిన ౬3 విద్య
లను కుక్షిపూరణాది నత్యవసరములు లగుటవలన త్సంద్రములనఁదగును అటువదిపాలవ
వేదాంతవిద్య యొక్కటిమాత్రమే నిత్యానందస్వరూపమైన మోక్షము సొంతగునది
గావున మనుష్యుఁడు దేహమనిత్యమని తలంచి ప్రయత్న పూర్వకముగ సద్గురుసేవజేసి
బ్రహ్మవిద్యాభ్యాస మొనరింప దగినదని సనత్కుమార సంహితచెప్పుచున్నది కావున

మనుష్యుడు యథోచితముగ నైహికాముష్మిక సద్విద్యాభ్యాసమునకు ప్రయత్నముఁ జేయవలయును. శ్లో॥ శరీరమాద్యంఖలుధర్మసాధనం । దేహేనశోగేతునచార్థసిద్ధిః । అర్హతాంబార్హత్యమపీహుంసదౌషధం కాయపటుత్వసాధకమ్ ॥ సంపాద్యవైద్యా సుభవేన శాస్త్రకల్పాదిసంజేవన యారసాయనమ్ । భుక్త్యహికం పుత్రఫలంచలభ్యా దేహాంత్యజేన్యోగవశేనముక్త్యై ॥ చతుర్విధ ఫలపురుషార్థములసాధించుటకును శరీరమే అధికారణ మగుటవలన మొదటదేహమును చక్కపరచుకొనవలసినది. రోగికి దేహము అసమర్థమగుటవలననే ప్రయోజనమయినను లభించదు గావున శాస్త్రానుభవముగల సద్వైద్యునివలన దివ్యరసాయనాది సదౌషధములను సంపాదించుకొని సిద్ధరసమాలికాది కల్పసాధనముచేసి చలీపతిత జరాదిదోషములకు జిక్కక కాయ సిద్ధిగలిగి ఆయుష్మత్సు పుత్రోత్పాదనాది లౌకికప్రయోజనములను సాధించి పిమ్మట అష్టాంగ యోగమునుసాధించి ముత్రవారలయరాజయోగ సిద్ధుడై విదేహకైవల్యమును జెందవలసినదని శ్రీపతంజలివాక్యము. అదత్తదోషేణభవేద్దర్శిః ॥ అన్నట్లు పూర్వ జన్మమునందు దానధర్మములను చేయనిలోభి దర్శిడ్రుడై పుట్టినాడు ఇప్పుడైనను ॥ ముపాత్రనిక్షేప నిరాకులస్సుఖీ ॥ అన్నట్లు తన స్వత్వమును సత్వాత్రమున కొసంగి నెమ్మదిజెందినవాడు భవిష్యత్సుఖము ననుభవించును ॥ శ్రద్ధయాదేయం ॥ అని వేద ప్రమాణము లోకేదాతానగ్ సర్వభూతాన్యుపజీవంతి ॥ సకల భూతములును దాతను ఉపసన్నిచునని ఉపనిషద్వాక్యముగలదు. దానమేవకలాయుగే ॥ కలియుగంబున దాన మొక్కటే ముఖ్యసాధకంబని ధర్మశాస్త్రముచెప్పుచున్నది. కావున తనకు కలిగినంతలో దానపరుడగుట మేలు తత్రాపి ॥ జ్ఞానదానంవిశిష్యతే ॥ తెలివిన కలుగజేయుట దానములలో విశేషదానంబని వేదవ్యాసులు చెప్పినారు.

ఇతి ధర్మానుష్ఠానఫలం సమాప్తమ్.

అథ సృష్టి క్రమః.

హారీతః॥ శ్లో॥ నారాయణః పురాదేవో జలంసృష్ట్యాజలోపరి । సుష్వాపభోగిపర్యంకే శయనేతుక్రియాసహ । తస్యసృష్టస్యనాభాతు మహత్పద్మమభూత్కిల । పద్మమధ్యేభవద్భ్రష్టో వేదవేదాంగ భూషణః । సచోక్తస్తే నదేవేన జగత్సృష్టౌ పునఃపునః । సోపిసృష్ట్యా జగత్సర్వం సదేవాసురమానుషమ్ । యజ్ఞసిద్ధ్యర్థ మనఘాఽబ్రాహ్మణా న్ముఖతోఽసృజత్ । అసృజత్త్రియాఽబాహ్వోర్వైశ్వాన

పూర్వదేశతః । శూద్రాంశ్చ పాదయోస్సప్తస్వాతేమాం చైవాను
పూర్వతః । యథాప్రోవాచ భగవాన్ బ్రహ్మయోనిః పితామహః ॥

తా. శ్రీమన్నారాయణుడు తొలుత జలములను సృజించి ఆజలముపైని శేషశయనమునందు లక్ష్మీతోఁగూడి నిద్రించుచుండునప్పుడు నాభియందునుహాపద్మమొకటి యుత్పన్నంబై భగవత్సంకల్పంబుననేని యాపద్మమధ్యంబున జతురాననుండుదృవిల్లి వేదవేదాంగములఁ బ్రవర్తింపజేసి భగవదాజ్ఞచే దేవాసుర మనుష్యులతోఁ గూడిన ప్రపంచమును సృజించుచు యజ్ఞసిద్ధికోఱకు చాపంహితులగు బ్రాహ్మణులను ముఖమునుండి సృజించెను. బాహువులనుండి త్కత్రియులను, తొడలనుండి చైత్యులను, పాదములనుండి శూద్రులను, సృజించి వారలకు గ్రమముగ ధర్మముల నుపదేశించె.

ఇతి సృష్టిక్రమ స్సమాప్తః.

శాతమీపుష్కరప్రయోగః.

శ్లో॥ నమోదేవిమహాపుణ్యే మహాపుణ్యజలైర్ద్యుతే । తవయా
త్రాంవిధాన్యమి ప్రసీదపరమేశ్వరి ॥ ఇతిఫతిత్వాగ్రామాంతరేభుక్త్వా
తదుపరిదివసేషు తీర్థనికటంప్రాప్య ॥ గత్వాతంతిర్థనికటం యానంతో
పానహత్యజేత్ । బ్రాహ్మణైర్బంధుభిన్నాకం మహాత్మాహ వరా
యజ్ఞైః తతోశాతమీసామీప్యే గృహంప్రవిశ్య శాతమీప్రార్థనాం
కుర్యాత్ ॥ సింహేగురౌశాతమి దేవిభద్రేసర్వాణీ తీర్థానితవోదకేన్యుః
దివ్యంతరిక్షే భువి నాగలోకే బ్రహ్మాండభాండేపి నమోతిపుణ్యైః తతో
నమస్కారః ॥ త్రైలోక్యవ్యాపకేగంగే హరిబ్రహ్మేశసేవితే । లోకే
స్థి౯ పతితానస్మా౯ సముద్ధరనమోస్తుతే ॥ స్నానమాత్రంతతఃకృత్వా
ముండనార్థం ప్రయత్నతః । ప్రియశ్చిత్తంతతోగ్రాహ్యం స్నానమా
త్రంకృతేసతి ॥ బ్రహ్మదండం రాజదండం దద్యాగ్లోమిధునంతతః ।
ప్రియశ్చిత్తంషడబ్దంవాత్ర్యబ్దంవా శక్తిరశ్చరేత్ । అరుఙ్గాప్రాప్య
విప్రేభ్యోవషణంకారయేత్తతఃవాపయేత్కృత్యశ్రూణినఖాన్యపినికృం
తయేత్ ॥ తత్రమంత్రః ॥ ఆత్మనశ్శుద్ధికామోవా పితూగ్రాం తస్మి

హేతవే । వచనంకారయామ్యద్య తీరేహంతవగౌతమి॥ యానికానిచ
 పాపాని జన్మాంతరకృతానిచాతానితానిప్రణశ్యంతి ప్రదక్షిణపదేపదే॥
 మేరుమందరతుల్యాని పాపానివివిధానిచ ॥ కేశానాశ్రిత్యతిష్ఠంతితస్మా
 త్కేశాన్వపామ్యహం । ముండనంచోపవాసశ్చ గోతమ్యాం సింహగే
 గురౌ । కన్యాగతేతు కృష్ణాయాం నతుత తీరవాసినాం॥ అన్యపవాదః
 వివాహేప్రతబంధేవాగర్భిణ్యంచ స్వయోషితి నకుర్యాదితిశేషాణా
 ముపవాసశ్చ ముండనం । గురుసింహసమయోగేనతు త తీరవాసినః ।
 జేహశుద్ధిస్తథాకృత్యైః ప్రత్యామ్నాయేనవాపునః । గేహశుద్ధిస్తు
 కర్తవ్యాభాండశుద్ధిస్తద్దేవచ । త్యాగోమృణ్మయ పాత్రాణాం వస్త్రా
 ణాం తౌళనంతథా ॥ అకించనానాంసంస్త్యాగో మహాసంపర్కతస్య
 జేత్ । ఆప్లేనతామ్రంశుద్ధిస్త్వాత్కంస్యం శుద్ధ్యతిభస్మనా॥ రజితం
 గృహధూమేన హటకంముజ్జగేనచ ॥ పామాణదారుపాత్రాణాం శుద్ధి
 ర్ఘృషణతోభవేత్ । కృత్వా చాభ్యందయైకేనవినాత తీరవాసినాం ।
 ప్రయత్నేన విధాతవ్యంప్రాయశ్చిత్తంచముండనం॥తతస్నానంప్రయ
 త్నేన మృత్తికాగోమయేనచ । భస్మనాచతతః కుర్యాచ్ఛబుకస్యవిశు
 ద్ధయే॥ తతఃఉపవాససంకల్పః॥ ఉపవాసం కరిష్యామిప్రీతయేతవగౌతమి॥
 ప్రసాదంకురుమేదేవి నిర్విఘ్నం వ్రతముత్తమం॥ తతస్నానంచకుర్వీత
 నిత్యకర్మసమాచరేత్ ॥ తతోబృహస్పతిపూజా॥ అగచ్ఛతబుధాచార్య
 సింహస్థీ సురపూజిత । తవపూజాంకరిష్యామి గౌతమ్యాసహితస్సవై॥
 జీవోసిజీవరూపోసి సింహస్థానో సురాచ్ఛిత । పూజాంతవ కరిష్యామి
 గౌతమ్యాసహితస్యచ॥విష్వరూపాద్యమర్ఘ్యంచదాతవ్యం సురమంత్రిణి
 చతుర్భుజందేవగురుం సమ్యక్స్వర్ణైశ్చైవకారయేత్ ॥ కర్షేణవాతదధేనతద
 ధార్ధేనవాపునః । దండాక్షుసూత్రకరకా భయపాణిం ప్రకల్పయేత్ ॥
 రజతేనతథాసింహం యథాశక్త్యావినిర్మితం । గంగాయజ్ఞ ప్రతిమాం
 కుర్యాద్రాజితాంవాస్వశక్తిః॥ అశక్తోహృదయేధ్యాత్వాతతఃపూజాం

సమారభేత్ । అర్ఘ్యశోకాః । బృహస్పతేసురాధ్యక్ష గురోదేవన
మస్మైతే । గృహాణార్ఘ్యంమయాదత్తం సింహాస్థాభార్యయాసహ ।
ఇత్యర్ఘ్యం ॥ గురుపూజావిధానోక్త వస్త్రాలంకార ప్రదక్షిణాదిభిః -
గురుసంపూజ్య కాతమై అర్ఘ్యందద్యాత్ ॥ త్రియంబకజటోద్భూ
తేకాతమన్యఘనాశని సప్తధానాగరయాతేగృహాణార్ఘ్యంనమో
స్తుతే॥ చతుర్ముఖసురాధ్యక్ష సత్యధర్మరతావ్యయ సరస్వత్యాచ
సహితగృహాణార్ఘ్యంనమోస్తుతే॥ అష్టమూర్తేమహేశాన గంగాధర
కృపానిధే॥ కార్యాసహగృహాణార్ఘ్యం యథోక్తఫలదోభవ॥3॥ లక్ష్మీ
పతే నమస్తుభ్యం లక్ష్మ్యైసహజన్మాదన॥ గృహాణార్ఘ్యం మయాదత్తం
సింహాయుక్తే బృహస్పతే॥ తీర్థరాజమహాభాగ పుష్కరాఘవినాశన॥
గృహాణార్ఘ్యం మయాదత్తం సర్వతీర్థాగ్రపుజిత॥ఇంద్రాద్యావసహ
ఉద్యాః సూర్యావిశ్వే తథాశ్విన॥ సానుగాచ్చ సురాస్సర్వే గృహం
త్వగ్గర్హ్యంమయాకృతం ॥ అగ్నిష్వాతో బహ్వాదోఽచక్షయ సాగ్న
యస్తథా । ఆజ్యపాఃపితరస్త్యగ్గర్హ్యం గృహంత్య పితసోమపాః॥ సన
కాద్యాస్తథాసిద్ధాః కపిలాద్యామహాజనః । తేగృహంతు మయా
దత్తమర్ఘ్యంసింహగతేగురౌ॥౪॥ విధివిష్ణుశివాశేషధాటిపాపహరిణి
నమోగంగేమహాదేవి మహాదేవస్యవల్లభే । స్నానదానేనతే గంగే
నశ్యంశ్వే నాంసిమేసదా తతోకాతమీపుజా ॥ సర్వాఅప్రిప్రతిమాః
తండులోపరివిన్యస్య పూజాకారయితన్మా అభధ్యానం ॥ పద్మాస్యాం
పద్మపత్మాక్షం పద్మగర్భస్వరూపిణీం చింతయేత్పద్మ చరణాంపద్మా
సననివేశసిం । చతుర్ముఖం సువర్ణాఢ్యం । నరదాం పద్మధారిణీం ।
సుధాసంపూర్ణ సౌవర్ణ కలశద్వయధారిణీం । త్నామయుగ్మవనేధానాం
కరకుంకుమధారిణీం । చంద్రచూడనరాండేవీం దివ్యపుష్పప శోభి
తాం । దివ్యకర్పూరగంధాఢ్యాం । శేత్వచందనచర్చితాం । లసన్మౌ
జీరచరీణాం రణత్కుంకణమండితాం । నానారత్నమయాఘాఢ్యాంల

సన్నకుటధానిం । ముక్తామూణిక్యసంమిశ్ర దివ్యహార విభూషితాం ।
 దివ్యమందార కుసుమై రాలోలకృతవిగ్రహం భక్తానుగ్రహకామాయ
 ప్రాదుర్భూతం సమామితామ్ । ఆశుక్షయకరీడేపి చంద్రచూడప్రియే
 సఖే । నిజరూపం సమాదాయ సమాగచ్ఛత్రశోభనమ్ । ఆవాహనమ్ ।
 అనంతబద్ధదళంపత్ర మనంతాఖ్యం మహాసనం । హేమాద్రికేసరంస
 మ్యుగాసనార్థం ప్రకల్పితమ్ । ఆసనమ్ । సపత్నీ భావ మాహాత్మ్యకవితా
 కార భాసురే । గృహాణార్ఘ్యం మయాదత్తం బ్రాహ్మణస్యాఘనాశనిమ్ ।
 అర్ఘ్యమ్ । బ్రహ్మదిశిఖరో ద్భూతేలోకసంరక్షకారిణి । కౌతమప్రార్థితే
 దేవిగోదావరినమోస్తుతే ॥ లోకేగం గేహ్యుత్తమాంగే శంకరస్త్వాంబి
 భర్తీయతే । పాద్యంగృహాణ భోగంగే పాపభంగేభయాదహే । పాద్యమ్ ।
 త్వదుద్భూతం మహాపుణ్యమ్ । అమృతం హ్యమృతోద్భవమ్ । గృహా
 ణాచమనంగంగే కృపయాభక్తవత్సలే ॥ ఆచమనమ్ ॥ క్షీరోదధిసము
 ద్భూతం క్షీరంస్నానార్థముత్తమమ్ । మయాసమర్పితంతోయం స్వీకు
 రుత్వం సమోస్తుతే ॥ స్నానమ్ ॥ సత్త్వమయుగళందేవి గుణానాం తేను
 కంపయా । మయోపనీతం సుభగే గృహాణ పరమేశ్వరిమ్ । వస్త్రమ్ । సుసూత్ర
 గ్రధితదివ్యం పవిత్రం పరమం శుభమ్ । గృహాణ కంఠభూషార్థమ్ । గంగే
 గంగాధరప్రియేమ్ । మంగళసరమ్ । కర్పూరాగరుకస్తూరీ కుంకుమాద్యం
 మనోహరమ్ । గృహాణ చందనందేవి గోదావరినమోస్తుతే ॥ గంధః ॥
 మల్లికాశతపుష్పాణి దివ్యగంధానికౌతమి । ప్రీత్యా మయోపనీతాని
 పుష్పాణి ప్రతిగృహ్యతామ్ । పుష్పాణి ॥

అ థాం గ పూ జా.

అమృతచరణాయై నమః - పాదాపూజయ్యామి । సుభగాయై -
 జానునీ । సుజంఘాయై - జంఘే । రంభారవే - ఊరూ । చక్రకల్యై -
 కటిం । తను మధ్యాయై - మధ్యం । విశాలవక్షసేనమః । ఉత్తుంగస్త
 నై - స్తనా । అనంతబాహవే - బాహూ । అజ్జహన్యై - హస్తా ।

కంబుకంఠై - కంఠం । బింబోష్ఠై - ఓష్ఠా । సుభాషిణ్యై - వక్త్రం ।
 త్రిభోచన్యై - నేత్రాణి । సునాసాయై - నాసికం । అపాంగదృశే -
 భూమిధ్యం । శ్రీకర్ణాయై + కర్ణా । అబ్జాననాయై - లలాటం । ఉన్నత
 శిరసే - శిరః । చంద్రమాళిజటానాసిన్యై - కేశాః । యుక్తకచాయై -
 కచమ్ ॥ శ్రీగోదావరై నమః - సర్వాంగానిపూజయూమి ॥

అష్టోత్తరశతనామపూజా.

ఓం శ్రీగంగాధారమః - మహాదేవై నమః - శ్రీకరై నమః -
 పరిగ్రహాయై నమః - గౌతమై నమః - భవానై నమః - మాత్రే నమః -
 జయన్వితాయై నమః - శాంకరై నమః - శివానై నమః - శివాయై న
 మః - ధురంధరాయై నమః - దుగ్ధాయై నమః - పదాంభోజాయై నమః -
 శ్రీమత్త్రిపుర సుందరై నమః - కాళై నమః - విశాలాక్ష్యై నమః -
 విద్యానై నమః - పరానై నమః - శ్రీనై నమః - మానినై నమః - కరా
 బ్దాయై నమః - శ్రీమత్సింహాసనేశ్వరై నమః - పతానై నమః - పరి
 క్షాత్రే నమః - శ్రీపదాయై నమః - శ్రీమదిందిరాయై నమః - చక్రధారి
 నై నమః - శ్రీమద్బాలాయై నమః - పరమేశ్వరై నమః - చక్రరాజనిల
 యాయై నమః - శ్రీకర్ణాయై నమః - పతివ్రతాయై నమః - శ్రీమగ్గోదావరై న
 శ్రీమదనంత ఫలదాయినై - బీజాయై నమః - శ్రీకరావర్తాయై నమః -
 జయాయై నమః - విరాజితాయై - మూలాయై - మత్యై - శ్రీమదాపగాయై -
 మదంబికాయై - గుణాయై - అనఘాయై - శ్రీమదలకాయై - కుచదయాయై
 దంతాయై - కచాయై - శ్రీమద్భూమిధ్యాయై - వసుంధరాయై - తోయా
 యై - శ్రీముఖాయై - శ్రీనికేతనాయై - విలాసిన్యై - భూగంగాయై -
 మదంబాయై - సింహాసనసంస్థితాయై - జంఘాయై - భగాయై - శ్రీమత్కృతి
 చక్రవిరాజితాయై - శ్రీమద్భూమినమః - మహానాసాయై - దృశాయై - మనో
 రథాయై - నాన్నై నమః - మహాదీప్తాయై - బలానై నమః - మహామతా

యై-భూషణాయైనమః - శతాంగాయై-జటాయైనమః - స్థితాననాయై -
 శ్రీమదాగమసంవేదాయై - వేదాంతప్రదీపికాయై - చంద్రశేఖరజటా
 జూటాంతరనివాసినై - భద్రాసనమధ్యస్థాయైనమః - వీణాగానలోలు
 పాయైనమః - శ్రీమచ్చిత్రాంబరధరాయై - శ్రీమత్కంచుకధారిణ్యై -
 మంత్రరాజఫలదాయై - శ్రీమద్గిరివరాత్మజాయైనమః - శ్రీమద్గిరివరాత్మజా
 యైనమః - శ్రీమదద్భుతదారిత్రాయై - శ్రీవత్సాంకితవక్షస్త్ర్యై - శ్రీమ
 త్కంచన పుష్పాభనాసికాయై - మనోహరాయైనమః - విగ్రహాయై -
 విశేషాయై - భాషాయైనమః - ధరాత్మజాయైనమః - నారాయణపాదాబ్జమ
 రందాయైనమః - శ్రీకాన్చితాయై - గౌతమాసుసంహార్యై - శ్రీభూనీలాది
 సంస్తుతాయైనమః - భేవర్యై - పురాణైస్సనమః - శ్రీమద్భూషణ
 భూషితాయైనమః - శ్రీమత్పండితసంపూజ్యాయైనమః - దివ్యామృతవాహి
 నైస్సనమః - శ్రీమకమునిసతీ బృందసేవితామల పాదుకాయైనమః -
 శ్రీమత్సురీబృంద సత్కుచాలింగిత తరంగిణ్యై - శ్రీమగ్నోహత్యపాపా
 ఘహారిణ్యై - మహానద్యై - మాతృసంగపాపక్షయ్యై - హత్యాఘనివారిణ్యై -
 శ్రీ గౌతమతపోయోగ సమాగతమహా
 నద్యై - శ్రీవసిష్ఠాదిమునిభిస్సప్తధా సాగరాన్వితాయైనమః - శ్రీ
 మగ్నోదావరీ పుణ్యాహ్వయ దివ్యమహానద్యై - శ్రీగోదావర్యై
 నమః - నానావిధపరిమళ పుష్పాణిపూజయామి । దశాంగంగు గ్గులం
 ధూపం చందనాగరుసంయుతం । మయాదత్తం వాసనార్థం గృహాణ
 పరమేశ్వరీ! ధూపం! సమ్యక్ప్రజ్వలితందీప మ్మహానాంధవినాశనమ్! నీ
 రాజనంమహాగంఠే గృహాణసురవందితే! దీపం! అన్నంచతుర్విధం దేవి
 రనైష్ఠ్యభిసమన్వితం । నిత్యత్పత్తిపరేగంఠే నైవేద్యం ప్రతిగృహ్యతా
 మ్! రంభాఫలానికక్వాని గృహాణసరితాంవరే! మనోభిరామఫలదే
 దేవదేవస్యవల్లభే! ఫలనైవేద్యం! నాగవల్లిదళం దేవిక్రముకంచత్తదైవచ!
 కర్పూరభావితంగంఠే తాంబూలం ప్రతిగృహ్యతామ్! తాంబూలం!

మంచాకినినమస్తుభ్యం నమస్తేసురపూజితే । గోదావరినమస్తుభ్యం పరి
 ద్వేషినమోస్తుతే ॥ నమస్కారః ॥ యానికానిచపాపాని జన్మాంతరకృతా
 నిచ । తానితానిప్రణశ్యంతి ప్రదక్షిణపదేపదే ॥ ప్రదక్షిణమ్ ॥ అథ
 సింహగురుయోగేద్వాదశ దినకర్తవ్యందానక్రమః ॥ గౌతమ్యాఃపుష్క
 రస్యాపి యోగేపుష్కరనామకే । తత్రస్నానంచదానంచ సర్వక్రతు
 ఫలప్రదమ్ ॥ సంవత్సరేతుగౌతమ్యాం స్నానదానైశ్చయత్ఫలం । త
 త్ఫలంసమవాప్నోతి ఏకైకదివసేమునే ॥ యోగేషుప్రథమాద్యేషు
 స్నానదానైశ్చయత్ఫలం । వక్ష్యేహంతత్ఫలంసమ్యక్ స్ఫుణ్యయత్నేన
 నారద ॥ సువర్ణంరజతంధాన్యం భూమించప్రథమేదినే । ద్వితీయేవస్త్రో
 లవణాగాంచరత్నానినారద ॥ తృతీయేగృహదశా కాశ్చ ఫలానిచవిచక్షు
 ణః । చతుర్థేస్ఫుతజైలాని మధుక్షీరాణిమానవః ॥ పంచమేధాన్య
 శకటం మహిషంవృషభంహయం । షష్ఠేచౌషధకర్పూర కస్తూరీ
 చందనంతథా ॥ సప్తమేగృహపీఠేచ శయ్యామాందోళికాంతథా । అ
 ష్టమేగంధకాష్ఠంచ పుష్పమాలాద్రికానిచ ॥ శ్రాద్ధంపిండంచనవమే
 దాసీంకన్యాంప్రయత్నేతః । దశమేహరిహరాపూజ్యై లక్ష్మీంగారీంచ
 పూజయేత్ ॥ ఏకాదశేయానికాని దాతవ్యానిద్విజాతయే । ఉత్తమా
 నిచదానాని దాతవ్యానిచనారద ॥ కుర్యాదథద్వాదశేతు విధినా
 స్నానమాచరేత్ ॥ అథ దానద్రవ్యఫలాని ॥ స్నాత్వాసువర్ణదో
 మర్త్య సూర్యలోకంచగచ్ఛతి । రాప్యదాతాతుయోమర్త్యస్సమ
 లోకంసగచ్ఛతి । ధాన్యదాతానరోయస్తు ధనదేనసమోభవేత్ ॥
 భూమిప్రదాతాయోమర్త్యో భూపతిర్భవతిధృవం । ద్విత్రియోగేతు
 సంప్రాప్తే శ్రుణుయత్నేననారద ॥ వస్త్రదాతానరోయస్తు వసూనాం
 లోకమాప్నుయాత్ । యోగేతునవమేవత్స పితౄణాంపీతయేనరః ॥
 శ్రాద్ధంకృత్వాతుధర్మాత్నా సంతానంలభతేబహు ॥ పిండప్రదానం
 యఃకుర్యాద్గంగాయాంవిధిపూర్వకమ్ । ముక్తావేపితరస్సర్వే తేనవై

సహసానఘః । పితౄణామద్విశ్వయద్దత్తం తదక్షయ్యంభవేద్ధృవం । దాసీం
కన్యాంచదానేన తారయేచ్ఛస్వకాన్నితౄః ॥ దశమేసమనుప్రాప్తే
యత్ఫలంవచ్చ్యహంశృణు । విష్ణుముద్విశ్వయద్దత్తం తదనంతాయ
కల్పతే ॥ సదాశివంచసర్వేషాం శంకరంసర్వదాశివం । సమారాధ్య
స్థితైఃపుష్పై రైవేద్యైర్వివిధైరపి ॥ సదాశివత్యమాపన్నః శివేన
సహమోదతి । లక్ష్మీంలలితసర్వాగీం సౌభాగ్యైకభవాంశివాం ॥
కర్పూరచందనాద్యైస్తు సమారాధ్యసుఖభవేత్ । ఏకాదశే శుభే
యోగే శ్రీతమేకాదశేంద్రియైః ॥ పాపంఽదస్తివైన్యాణాం స్నానేనై
కేనశత్యతి । సంవత్సరైర్దావదశభి ర్యత్కృతం పాపసంచయం । సింహ
స్థితగురూతస్మి న్వత్సరేతద్విశశ్యతి । వత్సరేణతుయత్పాప మేకాదశ
దినేతత్ ॥ నశ్యత్యేవనసందేహా నాత్రకార్యావిచారణా । తస్మిన్
స్నానంచదానంచ తత్సర్వంచాక్షయంభవేత్ ॥ దేయంయద్వస్తులో
కేస్మిన్ దాతవ్యంభూతిమిచ్ఛతా । సర్వేషామేవదానానాం యత్ఫలం
భవతిపృథక్ ॥ తత్ఫలంసమవాప్నోతి రహస్యంశృణునారద ॥ ద్వా
దశేసమనుప్రాప్తే యోగేయోగవిదాంవర । ఆశ్చర్యంశృణుయత్నేన
సాంప్రతంరోమహర్షణమ్ ॥ స్నానేనైకేనవిధినా గౌతమ్యాం ముని
సత్తమ । అశ్వమేధైర్దావదశభిర్యత్కృతంపుణ్యసంచయం । తత్ఫలం
సమవాప్నోతి తస్యాంతోవిద్యతేక్వచిత్ । స్నానార్జితస్య పుణ్యస్యత
స్యాంతో నైవవిద్యతే ॥ సముద్రమేఖిలాపృథ్వీయస్యాస్తినిరుపద్రవా
సాశ్వమేథాధికారీస్యాన్నాన్యః కర్తుంకదాచన ॥ పుష్కరేస్నానకార్య
స్య సర్వేచవ్యాధికారిణః । తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన స్నానదానైశ్చ
యత్ఫలం । తత్ఫలంకథితుంనైవ మయాశక్యంహినారద ॥ బ్రహ్మార్జు
నాచ ॥ ప్రయాగేపిమహాపుణ్యే గంగాయమునసంగమే । జితేంద్రియం
మునిశ్రేష్ఠం మాఘస్నానార్థమాగతమ్ ॥ సంస్తూయమానం ముని
భిర్మాఘ స్నానార్థమాగతైః । కృతాగ్ని హోతాత్రమాసీనం వ్యాసం

మునిగణైర్యుతమ్॥ హరితశ్చైవశాండిల్యో వ్యాఘ్రశ్చైవవాధగాలవః॥
భారద్వాజశ్చమాతంగో వసిష్ఠశ్చోశనస్తథా॥ విశ్వామిత్రోమున్మిత్రో
ష్టోప్యగస్త్యః కశ్యపఃక్రమాత్॥ శౌనకప్రముఖాశ్చాన్యే పప్రచ్ఛ
ర్మునిపుంగవమ్॥ కస్మిన్మునివరశ్చేష్ఠస్వర్గదంచాపవర్గదం॥ కస్మిన్కాతే
భవేత్సద్యోతతీర్థం వదనఃప్రభో॥ సతేహంచనంశృత్వా వ్యాస
స్సూర్యసమప్రభః॥ ఉవాచతామూర్తీ దృష్ట్వావ్యాసః సర్వా
ముదాన్వితః॥ శృణ్వంతుమునయస్సర్వే వేదవేదాంగపారగాః॥ తీర్థే
భ్యశ్చాధికంపుణ్యం సర్వతీర్థోత్తమోత్తమం॥ వేద్యహంకాతమీ
తీర్థం నృణాంస్వర్గాపవర్గదం॥ యస్మిన్దినేసింహరాశిం జీవస్సమధి
గచ్ఛతి॥ తస్మిన్దినేతుగాతమ్యాం స్నాత్వాముక్తిమవాప్నుయః॥
భూతలేసంతిసర్వాణి పుణ్యతీర్థానియానిచ॥ తానిసర్వాణిగాతమ్యాం
సింహాయుక్తేబృహస్పతే॥ తదాగోదావరీంకత్వా నరోముక్తిమవాప్ను
యాత్॥ సర్వతీర్థమయంపుణ్యం పాపఘ్నంచవదామ్యహమ్॥ కృత
ఘ్నానాస్తికామూర్తా హ్యనాచారాశ్చయేనరాః॥ పుణ్యహీనానల
భ్యంతే తీర్థస్యాస్యఫలంకదా॥ గోదావరీంపరిత్యజ్య సింహాయుక్తే బృ
హస్పతే॥ అన్యతీర్థజలేన్నాత్వా లభతేతత్రకింఫలం॥ గాతమ్యాం
హరివాసరే సురగురౌ యస్సింహాయుక్తేనరః స్నాత్వాన్నాన విధాన
తస్సలభతే తద్విష్ణులోకంవరమ్॥ గురౌచసింహేయదిసంస్థితేచ ఉప
ప్లవేచంద్రమసారవేర్వా॥ లభంతిమర్త్యాఖలువిష్ణులోకం గోదావరీ
స్నానవిధించకృత్వా॥ గయాతీర్థేనకింపుణ్యం కింపుణ్యంసేతుదర్శనే
ప్రయాగమాఘేకింపుణ్యం కింపుణ్యంరాహుదర్శనే॥ కేదారేసాగరే
పుణ్యం యత్పుణ్యంపర్వతేతథా॥ గోదావరీంబహిఃకృత్వా సింహ
యుక్తేబృహస్పతే॥ కింపుణ్యంసర్వతీర్థేషు గాతమీతీర్థదర్శనాత్॥
అన్యత్రతీర్థగమనే నిష్ఫలంసింహగేగురౌ॥ షష్టివర్షసహస్రాణి గంగా
యాంత్యవగాహనం॥ సకృద్గోదావరీస్నానం సింహాయుక్తేబృహస్ప

తా॥ భాగీరథ్యాంకురుక్షేత్రే రేవాయమునసంగమే । సరస్వత్యాం
భీమరథ్యాం కృష్ణవేణ్యాంతదైవచ ॥ పుష్కరేపుణ్యతీర్థేచ గంగా
యమునసంగమే । తత్ఫలంకోటిగుణితం సింహాయుక్తేబృహస్పతౌ ॥
సర్వపాపవిముక్త్యర్థం సర్వకామఫలప్రదమ్ । వరంస్త్రీణాంవల్లభత్వం
గజాశ్వానాంచబంధనమ్ ॥ రాజ్యంసప్తాంగసంయుక్తం భూదానాల్లా
భతేనరః । యానానిచనిధింభార్యాం సాభాగ్యగుణశాలినీం ॥ గృహ
దానేనలభతే అచ్యుతాంశ్రియమున్నతిమ్ । గజాశ్వరథగోదానందా
సీదాసావిశేషతః ॥ ఆందోళికాచ్చత్రదానం గ్రామదానంవిశేషతః ।
దానంకృత్వాథకర్మాత్మా రాజాభవతితద్వతి ॥ చందనంచసకస్తూరీ
కర్పూరంకుంకుమాగరుం । సూక్ష్మవస్త్రంచతాంబూలం శాకానిచ
ఫలానిచ ॥ దానంకృత్వాసర్వభోగీర్తిమాధనవాభవేత్ । శుక్లాం
కపిలవర్ణాంవా సురూపాంచపయస్వినీమ్ ॥ సర్వాలంకారసంయుక్తాం
సుకీలాంవస్త్రసంయుతాం । బ్రాహ్మణాయమునిశ్రేష్ఠ యోదద్యా
త్సింహగేగురౌ ॥ సముద్రమేఖలాంపుథీన్ ఖచితాంరత్నహటకైః ।
సూర్యేందుగ్రహణేదత్వా పుణ్యంయత్ఫలమాప్నుయాత్ ॥ తత్పుణ్యం
కోటిగుణితం గౌతమ్యాంధేనుదోలభేత్ । అకాలమృత్యుం నిర్జిత్య
భుక్త్వాభోగా సుఖభవేత్ ॥ దేహవసానేమోక్షంచ లభతేనాత్ర
సంశయః । ధాన్యదాతానర్యోస్తు సింహాయుక్తే బృహస్పతౌ ॥
సర్వపాపవినిర్ముక్త శ్శ్రీమాంజ్ఞానీ సుఖభవేత్ ॥ ఉపాసమా తదా
దత్వాశయాం సోపస్కరైర్మృతామ్ । యోదత్వాముచ్యతే పాపా
దాజన్య మరణాంతికాత్ ॥ సువర్ణంరజతంధాన్యంక్షీరంచ ఘృతమేవచ
దత్వాతులభతేమోక్షం బ్రాహ్మణేభ్యోవిశేషతః ॥ జీరకేన గుడేనైవల
వణేన హరిద్రయా । నానాధాన్యైస్తిలైః కృష్ణైర్వీహి శాల్యాదిభి
శ్శుభైః ॥ పూరితం వేణుపాత్రంతు సింహాయుక్తేబృహస్పతౌ । దత్వా
భక్త్యా ప్రయత్నేన రాజరాజోభవేన్నరః ॥ గౌతమీతీరమూసాద్య

స్వర్ణ దానంకరోతియః । హిరణ్యగర్భదానస్య ఫలంచవిపులంలభేత్ ॥
 కంబళానినరోదత్వా మాఘమాసేవిశేషతః । ముచ్యతేనర్వపాపేభ్యో
 ధనవాపుత్రవాభవేత్ ॥ మాఘమాసేవిశేషేణ తిలదానంస్వర్ణాది
 తః । దత్వాతుముచ్యతే పాపాదాజన్య మరణాంతికాత్ ॥ ధేనూనాం
 దశసంఖ్యానాం తిలవాంపర్వతంతథా । దానందత్వా సింహయోగే
 మన్వాదిషుయుగాదిషు ॥ జన్మకోటిసహస్రేషు మహారాజ్యఫలాప్తయే
 వర్ణానామాశ్రమాణాంచ స్త్రీశూద్రాణాం విశేషతః ॥ సర్వపాప
 విశుద్ధ్యర్థంమాఘస్నానం విధీయతే గౌతమ్యాంసింహగేజీవేప్రదా
 నాంభాగ్య గౌరవాత్ ॥ మాఘస్నానేన దేవర్షే కోటిజన్మాఘనాశ
 నం । అశ్వమేధఫలంచైవ లక్షదానజపంఫలం ॥ సర్వతీర్థస్నానశతైస్త
 త్ఫలంసింహగేగురౌ । పితరస్సింహగేజీవే గౌతమ్యాంపిండపాతనాత్
 బ్రహ్మలోకం ప్రయాస్యంతి స్వర్గగానాత్ర సంశయః ॥ ఇతిశ్రీబ్రహ్మాండ
 పురాణే బ్రహ్మసారద సంవాదే సింహబృహస్పతి యుక్త గౌతమీ
 పుష్కరాకల్ప స్సమాప్తః ॥ అథ శ్రీధాదినియమః.

యథావిధిం ప్రకుర్వీత శ్రాద్ధం స్వర్ణేన భూయసా ఆమేనవా
 ప్రకుర్వీత పితౄణాం తృప్తిహేతవే ॥ హేమశ్రాద్ధం విశేషేణ
 విహితం శక్త్యపేక్షయా । అక్షయ్యం జాయతేత్పప్తిః పితౄణాం
 నాత్రసంశయః ॥ కవ్యవాహానలస్సమో యమశ్చైచ్ఛవార్యమాతథా ।
 అగ్నిష్వాత్తాబ్ధిషద స్సమవాః పితృదేవతాః । అగచ్ఛంతుమహా
 భాగా యష్మాభిఃపరిరక్షితాః । మదీయాః పితరోయేస్మత్కులే జాతా
 స్సనాభయః ॥ తేహంపిండ ప్రదానార్థమాగతో గౌతమీమిమామ్ ॥
 తేనోర్వేత్పప్తిమాయాంతు పిండదానేనశాశ్వతామ్ ॥ ఆబ్రహ్మస్తంభ
 పర్యంతం దేవర్షిపితృమానవః । తృప్యంతు పితరస్సర్వే మాతృమాతా
 మహాదయః ॥ అద్యతత్కులకోటినాం సప్తద్వీప నివాసినాం । ఆబ్రహ్మ
 భవనాల్లోకాదిదమస్తు తిలోదకమ్ ॥ పితాపితామహశ్చైచ్ఛవ తద్దేవప్రపి

తామహాః । మాతామహస్తత్పితాచప్రమాతామహతాదయః । అస్మత్కులమృతాయేచ గతిర్యేషాంనవిద్యతే । ఆవహిష్యంతు తా సర్వాః కుశవృష్టేతిలోదతైః ॥ ౧౪ ॥ అస్మత్కులమృతాయాశ్చ గతిర్యాసాంనవిద్యతే । ఆవహిష్యంతుతాస్సర్వాః కుశవృష్టేతిలోదతైః ॥ ౧౫ ॥ మాతామహకులేయేచగతిర్యేషాంనవిద్యతే । ఆవహిష్యంతుతా సర్వాః కుశవృష్టేతిలోదతైః ॥ ౩ ॥ మాతామహీకులేయాశ్చగతిర్యాసాం నవిద్యతే । ఆవహిష్యంతుతాస్సర్వాః కుశవృష్టేతిలోదతైః ॥ ౪ ॥ మాతృవంశే మృతాయాశ్చ గతిర్యాసాం నవిద్యతే । ఆవహిష్యంతు తా సర్వాః —తిలోదతైః ॥ ౫ ॥ బంధువగ్నే మృతాయేచ గతిర్యేషాంనవిద్యతే । ఆవహిష్యంతుతాస్సర్వాః —తిలోదతైః ॥ ౬ ॥ ఇతిధర్మోదకంకృత్వా ॥ అధధర్మపిండానిదద్యాత్ ॥ అస్మత్కులమృతాయేచ గతిర్యేషాం నవిద్యతే తేషాముద్ధరణార్థాయ ఇమం పిండం దదామ్యహ్యం ॥ ౧ ॥ అస్మత్కులమృతాయాశ్చ గతిర్యాసాంనవిద్యతే । తాసాముద్ధరణార్థాయ ఇమం —మ్యహ్యం ॥ ౨ ॥ మాతృవంశే మృతాయేచ —మ్యహం ॥ ౩ ॥ మాతృవంశే మృతాయాశ్చ —మ్యహం ॥ ౪ ॥ మాతామహకులేయేచ —మ్యహం ॥ ౫ ॥ మాతామహీకులేయాశ్చ —మ్యహం ॥ ౬ ॥ బంధువగ్నే మృతాయేచ —మ్యహం ॥ ౭ ॥ బంధువగ్నేమృతాయాశ్చ —మ్యహం ॥ ౮ ॥ అగ్నిదగ్ధాశ్చయేకే చిన్నాగ్నిదగ్ధస్తథాపరే విద్యుశ్చీరమృతాయేచ తేభ్యః —మ్యహం ॥ ౯ ॥ ఉద్బంధేనమృతాయేచ వివశస్త్రహతాశ్చయే । ఆత్మనోఘాతినోయేచతేభ్యః —మ్యహం ॥ ౧౦ ॥ అరణ్యవర్తన్మనీష్యక్షుభయాత్పృష్టయాహతాః । భూతప్రేతపిశాచాశ్చ తేభ్యః —మ్యహం ॥ ౧౧ ॥ శారవేత్సంధతామిసేకాలసూత్రేచయేగతాః । తేషాముద్ధరణార్థాయ ఇమంపిండందదామ్యహం ॥ ౧౨ ॥ అనేకయాతనైర్మృతప్రేతలోకేచయేగతాః । తేషా —మ్యహం ॥ ౧౩ ॥ సరకేషుచసర్వేషుయాతనాసుచ సంస్థితాః । తేషా —మ్యహం ॥

౧౮॥ పశుయోనిమృతాయేచ పక్షిక్షీటసరీసృపాః । అథవావృక్షయో
నిశ్చ తేభ్యః—మృహం॥ ౧౯॥ జాత్యంతరసహస్రేషు భ్రమితాస్సేన్వ
నకర్మణా । మానుష్యం దుర్లభంయేషాం తేభ్యః—మృహం॥ ౧౯॥
దివ్యస్తరిక్షభూమిస్థాః పితరోబాంధవాదయః । మృతాలసంస్కృతా
యేచ తేభ్యః—మృహం॥ ౧౯॥ యేక్షేచిత్పీతరూపేణ వర్తంతే
పితరోమమ । తేషా—మృహం॥ ౧౯॥ యేబాంధవాబాంధవావాయే
యేజన్మనిబాంధవాః । తేషాంపిండోమయాదత్తో హ్యక్షయ్యముప
తిష్ఠతు॥ ౧౯॥ ఆబ్రహ్మణోయేపితృవంశజాతా మాతుస్తథావంశభ
వామదీయే । వంశద్వయేస్యై మమదాసభూతా భృత్యాస్తధైవా
శ్రితసేవకాశ్చ । మిత్రాణిసఖ్యఃపశవశ్చవృక్షాః సృష్ట్యాచ దృష్ట్యాచ
సతోపకారైః । జన్మాంతరేయే మమసంగలాశ్చ తేభ్యస్సదాపిండ
మహందదామి॥ ౨౦॥ పితృవంశేమృతాయేచ మాతృవంశే తత్త
వచ । గురుశ్వశురబంధూనాం యేచాన్యేబాంధవాదయః । తేషాం
పిండోమయాదత్తో హ్యక్షయ్యముపతిష్ఠతు॥ ౨౧॥ దాయాదయో
మృతాయేచ సింహవ్యాఘ్రహతాశ్చయే । దంష్ట్రీభిశ్చృంగిభిర్వాపి
తేభ్యః పిండందదామ్యహమ్॥ ౨౨॥ యేమేషజానాయతివా నచ
పశ్యామిజీవనమ్ । తస్యప్రేతస్యతృప్త్యాయం పిండంతత్రోపతిష్ఠతు॥ ౨౩॥
ఇమంతిలమయంపిండం మధుసర్విసమన్వితమ్ । దదామితస్మైప్రేతా
య యఃపిండంకురు తేమమ । గర్భసంవిషయేదుఃఖం గమనేమాతృపీడ
నమ్ । తస్యనిష్క్రమణార్థాయ ఇమంపిండందదామ్యహమ్॥ ౨౪॥
మాసిమాసికృతేకప్తం వేదనాప్రసవేషుచ । తస్యనిష్క్రమణార్థా
య ఇమంపిండందదామ్యహమ్॥ ౨౫॥ గర్భసంతాపమాపన్నా మా
తాఆక్రందకారిణీ । తస్యనిష్క్రమణార్థాయ ఇమం పిండందదామ్య
హమ్॥ ౨౬॥ సంపూర్ణదర్శనేమాసే ఆద్యం తేమాతృపీడనమ్ । తస్య
నిష్క్రమణార్థాయ ఇమం—హం॥ ౨౭॥ ఆదాజనయితాపుత్రోజనస్య

పరిచేతనం తస్య నిష్క్రమణార్థాయ ఇమం—హం॥ ౨౧॥ రాత్రే మూత్ర
 పురీషాద్యాః విద్యేతే మాత్మగర్భదా । తస్య నిష్క్రమణార్థాయ ఇ
 మం—హం ॥ విద్యుద్భిద్ధం ప్రిభిశ్చైవ । విషవారిదవాగ్నిభిః । శస్త్రా
 శ్రుదండశాపాణైర్నఖభిః శృంగిభిర్గ్రహైః । కువ్యవస్మరలూతాద్యై
 ర్భగంధరజలోదరైః । గండమాలాతథాపాండు క్షయవ్యాధిభిరార్తి
 తాః । బంధీగృహేమృతాయేచ వ్యాఘ్రదన్యునిపాతితాః । తేషాం
 పిండోమయాదత్తో హ్యక్షయ్యముపతిష్ఠతు॥ ౨౨॥ శ్రీరామచంద్రా
 ర్పణమస్తు॥ యథావిధిప్రకుర్వీత శ్రాద్ధం స్వర్ణేన భూయసా । ఆమేనవా
 ప్రకుర్వీత పితౄణాం తృప్తిహేతవే । హేమశ్రాద్ధం విశేషేణ విహితం
 శక్త్యపేక్షయా । అక్షయ్యం జాయతే తృప్తిః పితౄణాం నాత్ర సంశ
 యః ॥ సంక్రాంతే గ్రహణే చైవ కుక్కుటాండం ప్రశస్యతే । మహాలయే
 గయాశ్రాద్ధే తీర్థే మలకమాత్రకం । ఏకోద్దిష్టే తు సాపిండ్యే కపిధృఫల
 మాత్రకం । నారీకే ఫలంచైవ ప్రత్యజే మాసికే తథా । ప్రమాణ
 హీనం యత్పిండం । తత్పిండం నిష్ఫలం భవేత్ ॥ అయం విధిర్గయాశ్రాద్ధే
 తీర్థే చాపరపక్షకే । విపరీతం తు యః కుర్యాన్నిరాశాః పితరోగతాః ॥

పుష్కరకల్ప సుమాప్తః.

స్నాతక ప్రయోగః.

ఇది సమావర్తనమని వాడుదురు, గురునకు భూదానమును జేసి
 గురునియొక్క యనుజ్ఞ నుదీసికొని స్నాతకము చేయవలెను. స్నాతకమనఁ
 గ సమావర్తనము, “క్షేత్రం హేమగౌరశ్వ శ్చోవాన హాధాన్యం
 వస్త్రోత్రయం శాకం” అనియుండెను. అనఁగా భూమి, బంగారు, గోవు,
 గుఱ్ఱము, గొడుగు, పాదరక్షలు, ధాన్యము, మూడువస్త్రములు, శా
 కము, మొదలగునవి గురునకు సమర్పించవలెనని పాచీన గ్రంథముం

దుండెను. తత్ప్రాయం ప్రయోగః ఆచమ్య ... ఏవంగుణ... శుభతిథౌ
 శ్రీమాన్... గోత్రః... నామధేయః శ్రీమతః... గోత్రస్య... నామధేయ
 స్య మమ ఉపాత్త దురితక్షయద్వారా శ్రీవరమేశ్వరప్రీత్యర్థం మమో
 యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం స్నాతకకర్మకరిష్యమాణస్తదంగత్వేన తదాదాశు
 ద్యర్థం వృ... స్వస్తిపుణ్యహవాచనంకరిష్యామినమః॥ ఆదానిర్విఘ్నేన
 పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యామినమః॥ గణాధి
 పతిపూజాంకృత్వా వ్రాణ్యాహంవాచయిత్వా॥ ఆచమ్య... ఏవంగుణ...
 శుభతిథౌ శ్రీమాన్... గోత్రః... నామధేయః శ్రీమతః... గోత్రస్య...
 నామధేయస్య మమాయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం మమజ్ఞానకృత అజ్ఞాన
 కృత సమస్త పాపక్షయార్థం ఉపనయననినాదారభ్య స్నాతకకర్మ
 శుభలగ్న పర్యంతం అజ్ఞానకృత లోప పాయశ్చిత్తం కరిష్యామి య
 థాశక్తి తండులసహితపరిషద్దక్షిణాంగృహీత్వా॥ ఉపస్థాయ ॥ ఆత్మ
 ప్రదక్షిణత్రయంకృత్వా ॥ శ్లో॥ సమస్తసంపత్తిమవాప్తి ... యథో
 క్త దక్షిణామివ స్వీకృత్య - ఉపనయనప్రభృత్యై తత్తత్తాపర్యంతం
 మధ్యవర్తినీకాలే ఇహజన్మనిజన్మాంతరేషుచ సమస్త పాపక్షయార్థ
 మిష్టదేవతా ప్రీత్యర్థం గృహస్థాశ్రమయోగ్యతా సిద్ధ్యర్థంతదుక్త
 పాయశ్చిత్తం నిశ్చిత్త ఉపవిశ్యమామనుగృహ్లాంతుభవంతః అనుగృ
 హ్ణామః॥ యజమానస్య... గోత్రోద్భవస్య... నామధేయ స్య ఉపనయన
 ప్రభృత్యై తత్తత్తాపర్యంతం సంభావితేభ్యస్స ర్వేభ్యః పాపేభ్యో విముక్తి
 యామూదిత్యేషా సభానుగృహ్లాంతు ॥ స్నాతకకర్మాధికారసిద్ధిరస్త్వితి
 భవంతోబ్రువంతు ॥ స్నాతకకర్మాధికారసిద్ధిరస్తు॥ ఆచమ్య..... శుభ
 తిథౌ మమశరీరశుద్ధ్యర్థం స్వర్ణధాన్యాజ్యకృచ్ఛాగ్రాచరిష్యే॥ శ్లో॥
 స్వర్ణంపవిత్రముమలం స్వర్ణంపాపప్రణాశనమ్ । స్వర్ణంహిశంకరం
 యస్మాదతశ్చాంతింప్రయచ్ఛమే॥ ధన్యఃకరోషిదాతార మహాలోకే
 పరత్రచ । యస్మాత్తస్మాచ్ఛివంమేస్య దతశ్చాంతింప్రయచ్ఛమే'।

కామధేనోస్సముద్భూతం సర్వక్రతుషుసంస్థితమ్ । దేవానామాజ్య
 మాహార మతశ్చాంతిప్రయచ్ఛమే శ్లో॥ హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమ
 బీజంవిభావసాః । అనంతపుణ్యఫలద మతశ్చాంతిప్రయచ్ఛమే॥ ఇదం
 కృచ్ఛ్రిత్రయప్రత్యామ్నాయం శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయ...ప్రీత్యర్థం
 స్వర్ణకృచ్ఛ్ర, ధాన్యకృచ్ఛ్ర, ఆజ్యకృచ్ఛ్రప్రత్యామ్నాయం ... స
 మమ ॥ ఏభిస్సర్వైర్ధాన్యాజ్య కృచ్ఛ్రైశ్చేభగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీ
 మహావిష్ణుస్సుప్రీతో వరదోభవతు ॥ మమశరీరశుద్ధి రస్త్వితిభవంతో
 బ్రువంతుః॥ శరీరశుద్ధిరస్తు॥ ఆచమ్య...ఏవంగుణ...శుభతిథౌ మమపా
 పక్షయార్థం అగ్నికార్యం కరిష్యామినమః ॥ అగ్నికార్యము పురా
 ణోక్త ఉపనయన ప్రకరణంబున నాయబోవుచున్నాను. ఇంద్రాయ
 నమః + ఈశానాయనమః॥ పూర్వపరిషేచనం... ఇత్యుత్తరపరిషేచ
 నంకుర్యాత్ ॥ అనేనఅగ్ని... హోమేనభగవాన్ సర్వాత్మకః...మమ
 స్నాతకకర్మాధికారసిద్ధిరస్త్వితి...తుస్నాతకకర్మాధికారసిద్ధిరస్తు॥ఆచ
 మ్యవనం...ప్రీత్యర్థం మమఆయుర్బలాభివృద్ధ్యర్థం అగ్నిప్రదక్షిణంకరి
 ష్యామినమః॥ అగ్నిప్రదక్షిణంకుర్యాత్॥ఆచమ్య...ఏవంగుణశుభతిథౌ
 వీరచ్యుభకర్మాగత్యేనరత్నార్థంరత్నబంధనంకరిష్యామినమః॥ రత్నబం
 ధనదేవతాభ్యోనమః ధ్యానావాహనాదిషోడశోపచారపూజాంసమర్ప
 యామి శ్లో॥ శ్రీయందద్వాత్సదారోగ్యం శోభాంపుష్పింతథాయశః ।
 ధాన్యంధనంపశూన్సుత్రా నాయుష్యం శతవత్సరమ్ ॥ రత్నబంధన
 ముహూర్తస్సు ముహూర్తోఽస్తు ॥ మధ్యందినే ॥ స్నాతకకర్మకర్తుం
 మహాదనుగ్రహం ప్రార్థ్య - ఆచమ్య ॥ మధ్యందినే స్నాతకకర్మకరిష్య
 ఇతిసంకల్ప్య ॥ అగ్నిప్రతిష్ఠాది పాత్రాసాదనాంతే ॥ ప్రయోగప్రకా
 రేణపాలాశీం మాజీం సమిధంకటంక్షురం శీతముష్ణంచజలంయవాన్
 శక్పద్దర్శనాదుంబరం దంతకావ్యం స్నానీయం నవంవస్త్రద్వయం
 ఉపవీతద్వయం చందన మంజనఘా దర్శముపాననవాఘత్రంవైణవం

దండవపాదుకాం సాదయిత్వా అగ్నింధ్యాత్వా పరిషేవనశ్చత్వా
 పాలాశీంసుమిధం అగ్నినిక్షిప్య । అథ సవగ్రహహోమం కృత్వా ।
 ఉష్ణోదకంనిసియ ॥ అపఉపస్పృశ్య ॥ త్రిం దర్శానంతర్గాయ - శిరిసి
 పూర్వ - దక్షిణ, పశ్చిమ, ఉత్తర, కేశా చ్చకృత్విండే నిధాయ -
 తురం ప్రథాశ్య ॥ కుమారం స్నాపయిత్వా । ఆయుర్బలమిత్యే
 దుంబరేణ దంతకాష్ఠేన దంతధావనం కృత్వా ॥ స్నానమార్జణ
 దేహం శిరశ్చనులిప్యస్నాత్వా । ఆచమ్య ॥ శ్లో ॥ నమస్తేకపితే
 భద్రే నమస్తేలోకపావని । సర్వదేవప్రియేనిత్యం జగత్పూజ్యే నమో
 నమః ॥ ఇతిపఠిత్వా గోప్రదక్షిణంకృత్వా । విధిప్రకారేణఆచార్యా
 యగోదానం కుర్యాత్ ॥ అథనూతన వస్త్రద్వయం సువర్ణ ఉపవి
 తద్వయం ధృత్వాచమ్య ॥ యదాశిషోవాసయే దధేంద్రోదేవానా
 మధిపోఽగ్నిర్దిశాం జ్యోతిషాం యమోవైవస్వతః పితౄణాంనిర్ఋతి
 ర్యాతు ధానానామసాం వరుణోధిపతిః కుబేరఃకుశానాం గణానాం
 వాగ్భ్రహ్మఋషీణాం । జమదగ్నిస్తస్మాదాహుస్తయోః పుత్రా౯పా
 త్రా౯ పశూ౯ యజమానాయరయిమాధేహి శతమితి సంవత్సరం
 దీర్ఘమాయుః ॥ ఇతి కస్తూరికాదిభిర్గంధ ద్రవ్యైర్వాసితం చందనం
 దేవతాభ్యః ప్రదాయ ॥ తతఃగంధేనాత్మావమనులిప్య ॥ శ్లో ॥ స్వస్తివా
 క్పాపనాశాఖ్యా పుణ్యకల్యాణవృద్ధిదా । వినాయకప్రియానిత్యంతాం
 స్వస్తింభోబ్రువంతునః ॥ ఇతిసావర్ణంఘటిం ఉదకపాత్రేతిః ప్రదక్షిణ
 మావృత్య కంఠేతంఘటిమాబధ్య ॥ దేవాదిసన్నితేనమః ఇతి నూతన
 వస్త్రమభిమంత్ర్య ॥ ధృత్వాచమ్య ॥ అథహోమం కుర్యాత్ ॥ అగ్ని
 యేనమః - ఇంద్రదాయనమః - అగ్నియేనమః - యమాయనమః - నిర్
 ఋతయేనమః - వరుణాయనమః - వాయువ్యేనమః - కుబేరాయనమః
 కుశానాయనమః ఇతిహుత్వా । అస్మిన్ ప్రకృతేకర్మణి మంత్ర విధ
 ర్యాసతంత్రవిర్యాస సమస్తదోష నిరహరణార్థం కేశవాదిహునా

మం కరిష్యామి నమః । కేశవాయనమః ... శ్రీకృష్ణాయనమః ।
 ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా । బ్రహ్మత్వపూజాంచ సమాచరేత్ । కర్ణే
 నవగ్రహమంత్రాణిపఠిత్వా । జపాకుసుమసంకాశం... ప్రణమా మ్య
 హమ్ । లలాటేశుబి కేతి భాషికంబధ్వా శ్లో! శుబి కేముఖమారోహ
 శోభయంతీముఖంమమ । మమత్వంశోభయముఖం భూయసీంమే
 శ్రియంకురు । మనురివమహాధికారోభవ । ఇత్యంజనంధృత్వా । ప్రజా
 చరిరివస్సుప్రజాభవ ఇతిఆదర్శావేక్షణం । పురుషోత్తమ ఇవదుర్జయీ
 భవఇతితూష్టింఛత్రమాదాయ శ్లో! దేవస్యప్రీతయేదానం గృహ్య
 మ్యర్చమతుష్టయే । బాహుభ్యాంపుష్పహస్తాభ్యాం పుణ్యకర్మప్రసూ
 తయే । ఇతి దండంగృహీత్వా । దేవాయనవిత్తేనమః మమసాపం
 నివారయ । మహేంద్ర ఇవసర్వార్థ సంసిద్ధోభవ । ఇతి ఉద్ధాయ -
 ఉత్తరేణనక్షత్రాణి సందర్శయతి । అథ కాశీయాత్మాం యథార్థం
 గచ్ఛతి । అథవాఅభ్యుదయంపుణ్యహంచకృత్వామిత్రేణసహాచ్య
 వివాహం కుర్యాత్ । తతఃవివాహయిషాఃకన్యాపిత్రా స్వయంవా
 అథవాభ్రాతావా అన్యగోత్రస్య.....వరస్య ... గోత్రాయాశ్శీనా
 మ్నూయః కన్యాయాశ్చోభయోరుద్వాహ కర్మకర్తుం యోగ్యతాసిద్ధి
 మనుగృహ్లాంతు । ఇతిప్రార్థ్య । అథ వరస్యఅంగీకారం గ్రహీత్వా ।
 సాక్షాప్రత్యక్ష్య । సూతనవస్త్రద్వయచందన తాంబూలఫలపుష్ప
 దికందత్వా । తతఃసాణిగ్రహణేన్నాత్వాచమ్య । ఏతత్ప్రియోగః అక
 రణే ప్రత్యవాయోనాస్తి కరణే అభ్యుభయః । ఆశీర్వాదఃకర్తవ్యః ।
 దీనిని కొందరు స్నానకర్మయని, మఱికొందరు నిమావర్తనమనియు
 వాడుదురు.

ఇతి స్నాతకప్రయోగ స్సమాప్తః ॥ ౭ ॥ మ ॥ ౭ ॥ వా ॥

అథ కన్యాదానాధికారిణః.

శాతాతపః॥ పితామూతాతథాభ్రాతా బాంధవాజ్ఞాతయో
పిహి । తదభావేయాజ్ఞకస్సస్య దితిశాతాతపోఽబ్రవీత్ । ధర్మసింధౌ
కాశీనాథభట్టః॥ సర్వాభావేతుపాధ్యాయః । కన్యకయాసంకల్ప
మాత్రంకారయిత్వా అన్యత్సర్వంస్వయమేవకారయేత్ । దానమయూ
థే । శ్లో । విప్రాణాంతువివాహంస్యా ద్భంధూనామనుమోదనమ్ ।
తదంగమేవకల్యాణంప్రశంసంతిమునీశ్వరాః । సగోత్రోఽప్యసగోత్రోవా
తదభావేతుయాజ్ఞకః । వివాహంకారయేత్సర్వ మితీకౌనకసమ్మతమ్॥
నరసింహప్రయోగపారిజాతే వివాహప్రకరణే॥ అథేదానీంలగ్నవిచా
రానస్తరం కన్యాదాతృవిచారస్యావశ్యకత్వాత్ తావద్దా తృనిర్ణ
యోనియాప్యతే । తత్రనారదః॥ పితాదద్యాత్స్వయంకన్యాం భ్రా
తావానుమతఃపితుః । మూతామహోమాతులశ్చ స్వకుల్యోబాంధ
వస్తతః । మూతాత్సభావేసర్వేషాం ప్రకృతౌయదివర్తతే । తస్యామ
ప్రకృతిస్థాయాం కన్యాందద్యుస్సృజాతయః । యదాతునైవ కశ్చి
త్సృత్కన్యారాజానమావ్రజేత్ । పురోహితేనవైరాజాప్రదద్యా
ద్భావ్యోత్తమఞ్జతి । వివాహేనప్తపదీమాంగల్యధారణయోః ప్రా
శస్త్యం । వివాహేయమః॥ నోదకేనవినాచాధ కన్యాయాఃపతిరుచ్య
తే । పాణిగ్రహణసంస్కారా తృతిత్వంసప్తమేవచే ।

వివాహప్రయోగః.

వివాహమునకు తత్సర్వంబున కన్యాదాత అంకురారోపణ
ము నారంభింపవలెను. తత్ప్రయోగము. ఈపుస్తకములో 123-పుట
మొదలు 127-పుట వఱకును గ్రహింపఁదగును. అటుపిమ్మట మా
తృకాపూజ, అటుపిమ్మట వసాగారా, అటుపిమ్మట నందిన్యాది
దేవతాహ్వానము, కుడ్యేముహూర్తలిఖితక్రమము, శచీపూజ, నాందీ
సమారాధనము, వఱకును, 16-17-18-పుటలలో గ్రహింపఁదగును.

పిమ్మట వివాహమునకు తల్లివచ్చేనిమిత్రం ఒకలగ్నపత్రికను లిఖించి పెల్లికుమార్డు వారికి పంపించవలెను. అటుపిమ్మట వారును తల్లి వచ్చుచున్నారమని లగ్నపత్రికను పంపవలెను. వంపునపుడు మంగళ వాయుద్యభ్యనులతోడను శోభనద్రవ్యములతోడను బంపవలెను.

అ థ వి వా హ ప్ర యో గః.

ఆచార్యులగ్నపత్రికా దర్శనానంతరం వరోవధూగృహం ప్రతి గత్వా మంగళస్నానంకుర్యాత్ । అత్ర పూర్వమేవవధూం మంగళ స్నానంకారయిత్వా । తదుపరివరమంగళస్నానం కార్యమితికేచిదా హుః । శుభ్రవస్త్రాణిధృత్వా ఆచమ్య ॥ శ్లో ॥ శుక్లాంబరధరం..... సర్వేభ్యోమహాజనేభ్యోనమః । ఆచమ్య ॥ ఏవంగుణ.....శుభతిథౌ । శ్రీమాంగోత్రః నామధేయోఽహం శ్రీమతఃగోత్రస్య నామధేయస్య మమోపాత్త దురితక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం పాణిగ్రహణాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణస్తదంగత్వేన తదాచాశుద్ధ్యర్థం...మహా జనైస్సహస్వస్తి పుణ్యాహవాచనంకరిష్యామినమః । ఆచారిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యామినమః । గణాధి పతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంచకృత్వా । ఏవంగుణ...శుభతిథౌ । ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం పాణిగ్రహణాఖ్యం కర్మకరిష్యామినమః ॥ శ్లో ॥ కల్యాణాద్భుతగాత్రాయ కామితార్థప్రదాయినే । శ్రీమద్వేంకట నాథాయ శ్రీనివాసాయమంగళమ్ ॥ ధర్మప్రజాసంపద్యర్థం గుప్త్రీయ ముద్వహే । ఇతి సంకల్ప్య । పాణిగ్రహణాంగత్వేన రక్షార్థంరక్షాం ధనం కరిష్యామినమః । రక్షాబంధన పూజాంకృత్వా ॥ శ్లో ॥ ఆచార పత్రంశుభకంకణంవా పినాకిరక్షా విధిలక్ష్మ్యంకంకణమ్ । లక్ష్మీనృసిం హస్యకటాక్షకంకణం కరోమిదంపత్యభి వృద్ధికంకణమ్ ॥ శ్లో ॥ యేన బద్ధోబలీరాజా దానమేంద్రోమహాబలః । తేనత్వాంపరిబద్ధామి రక్ష

మా లేపరంత్విమమ్ । రక్షాబంధనముహూర్తస్సుముహూర్తోఽస్తు ।
 ఏవంగుణ...తిథౌ ॥ కర్మసిద్ధ్యర్థం శ్వశురదత్తయజ్ఞోపవీతధారణంకరి
 ష్యామి ॥ పూజాంకృత్వా శ్లో ॥ ఆయుష్యంసర్వకల్యాణం సర్వసంప
 త్నవర్ధనమ్ । శుచిత్వమధికం భూయాద్ధారణేనసదామమ ॥ ఇత్సు
 క్తాయజ్ఞోపవీతధారణముహూర్తస్సు ముహూర్తోఽస్తు ॥ శ్లో ॥
 వేదశాస్త్రాదిసంపన్నా శ్రుతశీలగుణాన్వితా । కార్యసంధాన
 కుశలా బ్రాహ్మణా ప్రేషయేద్వధూమ్ ॥ మదర్థంకన్యాంవృణో
 ధ్వ మితిబ్రాహ్మణా ప్రేషయేత్ ॥ మదర్థంకన్యాంవృణోధ్వం ॥
 వృణోమహే ఇతివిప్రాః కన్యావరణానిదత్వా శ్లో ॥ అస్మాకమింద్రోదా
 పత్యం కర్తుంప్రయతతేమహా ॥ భోబ్రాహ్మణాస్సాధయధ్వంగత్వా
 యూయంమహాత్మనః ॥ తతఃకన్యాదాతా ॥ పూర్వమేవన్నతః ॥ అంత
 ర్గృహేలఖండదీపారాధనంకృత్వా ॥ కన్యకయాసహాపవిశ్య ॥ విఘ్నే
 శ్వరపూజాంకృత్వా ॥ సంకల్ప్య ॥ ఏవంగుణ...తిథౌ ॥ ఘమకుమా
 ర్యాః ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం గౌరీకంకణపూజాంకరిష్యామినమః ॥ శ్లో ॥
 గౌరింసువర్ణవర్ణాభాం స్వర్ణపద్మసువాసిసీమ్ । పాశాంకుశధరాం
 భూతి ధరాంచశివవల్లభామ్ ॥ గౌరీమావాహయామి స్థాపయామి
 పూజయామి ॥ ఇత్యోపాహ్వయ శ్లో ॥ శిరశ్చోత్రం తథానాసామోష్ఠం
 జిహ్వంతధైవచ ॥ కంఠంకుక్షీంచహృదయం కటింభాహూ తథాం
 గుభీ ॥ ఊహాజానూచపాదాంతం తత్తన్యాసంవినిర్దిశేత్ ॥ ఇతిప్రాణ
 ప్రతిష్ఠాంకృత్వా ॥ గౌరీకంకణదేవతాయైనమః ధ్యాననూవాహనాతి
 షోడశోపచారైరభ్యర్చ్య ॥ శ్లో ॥ ఆచూతపత్రంశుభకంకణంవాపినా
 కిరక్షావిధిలక్ష్మ్యకంకణం ॥ లక్ష్మీనృసింహస్య కటాక్షకంకణం కరో
 మిదంపత్యభివృద్ధికంకణమ్ ॥ యేనబద్ధోబీరాజా దానవేంద్రోమహా
 బలః ॥ తేనత్వాంపరిబద్నామి రక్షమా లేపధూమిమాం ॥ ఇతి కన్యా
 దాతావధ్యాః వామకరేకంకణంబద్ధియాత్ ॥ రక్షాబంధనముహూ

రస్సుముహూర్తోఽస్తు । అత్రవధూవరయో గ్లోత్రనామానివదేత్ ॥
 శ్లో॥ చతుస్సముద్రపర్యంతం సదాదాతృవరావ్యయా । వృద్ధ్యేతాం
 సర్వకల్యాణ భాజనావిహభూతతే॥ స్వస్తిశ్రీమన్మహాభాగ్యా భ్యుదయ
 లక్ష్మీవిలాసవిశేష నిర్మలాఖండిత విద్వజ్జన భూసురాశీర్వాద ప్రవర్ధ
 మానఆయురారోగైశ్వర్య పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిసమృద్ధస్య + గోతో
 ద్భవస్య + నామధేయస్య-నప్తే-పౌత్రాయ - పుత్రాయ-నామధేయ
 వరాయ । నప్తీం-పౌత్రీం-పుత్రీం-నామ్నాంకన్యాం మదర్థంవరంవృణే
 భ్య మితివధూవదేత్ । వృణీమహేతివిప్రాః । కన్యావరణానిదత్వా॥
 తతఃకన్యాదాతా వధ్వాసహవివాహవేదీం ప్రత్యాగత్య ప్రాజ్ఞుఖ
 ముపవిశ్యవరం ప్రత్యజ్ఞుఖముపవేశ్య ॥ ఆచమ్య - ఏవంగుణ...తిథౌ॥
 మమకుమార్యాః (అస్యాకుమార్యాః) ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం । ఆగత
 మిమంవరంమధుప ర్కేణపూజయిష్యే॥ తతఃవరమధ్యర్చ్య । శ్రీలక్ష్మీ
 నారాయణస్వరూపస్య వరస్యృదమాసనం దదామి । ఉభాభ్యామి
 దంతేపాద్యందదామి । ఆదౌ పాదప్రత్యక్షసంకుర్యాత్ । దక్షిణపాద
 పూర్వకంగ్రాహ్యం॥ శ్లో॥ నమోస్త్యనంతాయ... యుగధారిణేనమః॥
 ఆచమ్య॥వరఃఅదోభ్యనమతి ఉదకాంజలిందృష్త్వా భూమావిస్మయేత్ ॥
 తతఃవరస్యచందనాదివస్త్రాభరణానిదద్యాత్ ॥ శ్లో॥ యువాంవస్త్రాణి
 రమ్యాణిధరతాంయువయోశ్శుభం । మిత్రావరుణామానాప్రదిశే
 తాంనిరంతరం॥ఇతిమంత్రముచ్చార్యకన్యాదాతృ నామోక్తావస్త్రాణి
 దద్యాత్ ॥ వస్త్రాణిపృత్వాచమ్య । దధిమధుపాత్రేనిధాయ ॥ తతః
 మధుపర్కమభిమంత్ర్య॥ వరస్యదక్షిణహస్తేనిధాయ॥ సవిత్తేనమతి
 ప్రతిగృహ్య । మధుపర్కోమధుపర్కోమధుపర్కః॥ ఇతిత్రిప్రాశ్య॥
 ఆచమ్య॥ అథగఃఇత్యుక్తేప్రతిగృహ్య । రుద్రాణాం మాత్రేవసూ
 నాందుఘాతే ఆదిత్యస్యస్వస్రేగవేనమః॥ఇతిగాంచవిస్మయేత్ ॥ అథావే
 తత్ప్రత్యామ్నాయందర్శంసాఫలంవావిస్మయేత్ ॥ భూతార్థంతండులాః

దర్శయిత్వా తండులా విస్మయేత్ । ఆచమ్య... ఏవంగుణ... శుభ
 తిథౌ మమకుమార్యాః ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం కన్యాదానసమయే
 మహాసంకల్ప మంత్రపఠనంకరిష్యామి । మహాసంకల్పముచ్చార్య ।
 కన్యాంకనకసంపన్నాం కనకాభరణైర్యుతాం । దాస్యామివిష్ణవే తు
 భ్యం బ్రహ్మలోకజగీషయా । కన్యేమమాగ్రతోభూయాః కన్యేమే
 దేవిపార్శ్వయోః । కన్యేమేసర్వతోభూయా స్వద్దానానోక్తమాప్ను
 యామ్ । విశ్వంభ... ధర్మకామార్థసిద్ధయే ॥ శ్లో ॥ గౌరీయాపామిమాం
 కన్యాం యథాశక్తివిభూషితాం । వరాయవిష్ణవేతుభ్యం దత్వా
 ముక్తింసమాశ్రయే ॥ యావంతిసంతిరోమాణి కన్యాయాశ్చతనూ
 పరి । తావద్వర్షసహస్రాణి స్వర్గలోకేమహీయతే ॥ వధూపూర్వకం
 ప్రవరంవదేత్ ॥ వరపూర్వకంద్వితీయం ॥ యథా ॥ శ్లో ॥ చతుస్సము
 ద్రపర్యంతం సదాదాతృవరాన్వయా । వృద్ధ్యేతారంసర్వకల్యాణ భా
 జినావిహభూతలే ॥ స్వస్తిశ్రీమన్మహాభాగ్యా భ్యుదయలక్ష్మీవిలాస
 విశేష నిర్మలాఖండితవిద్వజ్జన భూసురాశీర్వాదప్రవర్ణమాన ఆయు
 రారోఽన్యైశ్వర్య పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిసమృద్ధస్య... గోతోద్భవస్య...
 నామధేయస్య నప్తీం - పౌత్రీం - పుత్రీం - నామ్నాంకన్యాం ॥ .....
 నామధేయస్య నప్త్రీ - పౌత్రాయ - పుత్రాయ - వరాయ ॥
 తుభ్యంప్రజాసంపత్త్యర్థం ప్రతిపాదయామి ॥ కన్యాముదకాక్షత సువర్ణ
 పూర్వకఫలానిదత్వా సాలంకృతసహిరణ్యోదక కన్యాదానంతుభ్యమ
 హంసంప్రదదే ॥ శ్లో ॥ కన్యాయాంప్రతిగృహ్ణాతు కన్యాయైచదదామితే ।
 కన్యాయాస్తారకోభాభ్యం కన్యాయాంప్రతిగృహ్ణాతామ్ ॥ శ్లో ॥ దే
 వస్యప్రీతయేదానం గృహ్ణామ్యర్థమతుష్టయే । బాహుభ్యాంపుష్టి
 హస్తాభ్యాం పుణ్యకర్మప్రసూతయే । వరఃప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ఇత్యుక్త్వా
 భువంస్సృజేత్ ॥ శ్లో ॥ మమవంశేసుతాజాతా పాలితావత్సరాష్టకం
 తుభ్యంవరమయాదత్తా పుత్రపౌత్రప్రవర్ధిని । ఇతిదాతావదేత్ ॥ కనా

దానసాధ్యుణ్యార్థం దక్షిణాంతుభ్యమహంసంప్రదదే (నమమ) । అథ
దశదానానికుర్యాత్ ॥ ధర్మేచార్థేచకామేచ ఇమాంవైపరిపాలయ
ఇతి కమలాకరోక్తిః ॥ నాతిచరితవ్యా ఇతిదాతా । నాతిచరామీతివ
రోక్తిః ॥ (అనగ ధర్మాధికామములయందు యీచిన్నదానిని విడచి
యుండనని పురుడుపలుకుటకర్థము) కన్యాదాతుఃవస్త్రాభరణానిదద్యా
త్ ॥ గుడజీరామిలిత్వా । చూర్ణికాంచోక్త్వా సుముహూర్తం కార
యేత్ ॥ దంపత్యోశ్చిరసినిధాయ ॥ లగ్నప్రకాశ్యదేత్ ॥ అయం
ముహూర్తస్సుముహూర్తోఽస్తు ॥ అత్రకళ్యాణమంటపస్థితాస్సర్వేబ్రా
హ్మణాస్సర్వేబంధుజనాః పథూవరయోశ్చిరసాః । అక్షతాశోపణంకు
ర్యాత్ ॥ దంపత్యోః ఆయుష్యాభివృద్ధిరస్తు ॥ తతఃవరఃపథూందృష్ట్వా । అ
ర్రాద్రచతురపతిఘ్ని శివాచసుమనాస్తథాసువర్చాపుత్రసూర్దేవకా
మాచసుఖదాభవ ॥ పథూవర్రాప్తాబ్జుఖముపవిశ్యాచమ్య ॥ ఏవం
గుణ... శుభతిథౌమమదంపత్యోః ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ॥ ఆవాభ్యాం
కర్మాణి కర్తవ్యాని ॥ యుగచ్ఛిద్రేపతిష్ఠాప్య సువర్ణం నిక్షిప్యవరః
చూతపర్ణమదాయ యుగచ్ఛిద్రాభిషేచనే కన్యాయంగళశుద్ధ్యర్థం
కన్యాభిషేచనంకుర్యాత్ ॥ శ్రీకాశ్యాంచగయా... యోగ్యంఫలమ్ ॥
కన్యాయానూతనవస్త్రధారణం ॥ శ్లో ॥ సుమంగలీరిమాంసర్వావధూ
పశ్యతసంయుతాః । సాభాగ్యమనైవ్యదత్వాథ పథూసంప్రీణయేత్స్వి
మామ్ ॥ ఇతి ఉచ్చార్యత్రతదాత్మనామవదేత్ ॥ ఏవంగుణ... శుభ
తిథౌదంపత్యోః ఆయుర్వర్షాయశోబలాభివృద్ధ్యర్థం సంపూర్ణవర్షశత
పర్యంతం సుఖేనజీవనసిద్ధ్యర్థం మాంగల్యపూజాంకరిష్యామి ॥ పోడ
శోపచారైరభ్యర్చ్య ॥ అత్రదీపపాత్రాణిప్రజ్వాల్య ॥ శ్లో ॥ మాంగల్య
తంతునానేన భర్తృజీవనపేతునా । కంఠేబద్ధామిసుభగేత్వం జీవ
శతదాంశతమ్ ॥ శ్లో ॥ కషకకమలవిరచితా గంధపుష్పాణిపూజా బహు
విధశుభనాదం బ్రాహ్మణాశీర్షచోవా । సకలగ్రహశుభస్తే కన్యకా

కంఠమధ్యే ఉభయకులపవిత్రం మంగళంసూత్రబంధమ్ || మంగళ
సూత్రంబధ్వా || మాంగల్యధారణముహూర్త...అస్తు || తతః ఆర్తా
క్షతారోపణంకుర్యాత్ || వధ్వాదాతతోవరేణచకార్యం || ఉభయో
రంజలీక్షీర సద్విషాప్రక్షాళ్య || శ్లో || స్త్రీణాంజలీనాం పురుషాంజలీనాం
క్షీరాబ్ధికన్యాజలప్రోక్షణానాం | సంపూర్ణపాత్రే యదిపూర్ణతండు
లైః పరస్పరైర్వాశిరసోశ్చమంగళమ్ || ఉభయోఃపూర్ణాంజలౌ సో
దకంకలశంనిధాయ || కళ్యాణంభవంతోబ్రువంతు || కళ్యాణమస్తు ||
శాంతిరస్తు - పుష్టిరస్తు - తుష్టిరస్తు - వృద్ధిరస్తువిష్ణుమస్త్యా యువ్య
మస్త్యారోగ్యమస్తు - కర్మసమృద్ధిరస్తు - దంపత్యోఃసత్తతదేవతాప్రీతి
రస్తు || శ్లో || లక్ష్మీశ్చేయస్తథాకామో కామోలక్ష్మీర్యశస్తథా |
శిరసాధారయిష్యామ్యక్షతారోపణంకురు || స్త్రీయోమేకామస్సమృ
ద్ధ్యతామ్ || ప్రజామేకామస్సమృద్ధ్యతామ్ || పశవోమేకామస్సమృ
ద్ధ్యతామ్ || అన్యోన్యాయుగపత్ అక్షతారోపణంకుర్యాత్ || తతః
బ్రహ్మగ్రంధింకుర్యాత్ || శ్లో || కందమూలఫలైర్యుక్తం క్రముకైర్దక్షి
ణాదిభిః | వధూవరేణవర్థంతే బ్రహ్మగ్రంధిర్విధీయతే || శ్లో || అక్ష
తానిసువర్ణాని క్రముకైఃఫలసంయుతైః | దంపత్యోర్విద్మహాయువ్యం
బ్రహ్మగ్రంధిర్విధీయతే | బ్రహ్మగ్రంధిముహూర్తస్సముహూర్తోఽస్తు ||
సుముహూర్తకాలే సూర్యాగీనాం నవానాంగహానా మానుకూల్య
ఫలసిద్ధిరస్తు || ఆశీర్వాదః || ఫలప్రదానిదద్యాత్ ||

ఇతి వివాహప్రయోగ స్సమాప్తః.

అథ ప్రధానాహూతాః.

వివాహేహోమకలాప జ్ఞానాభావాత్ప్రియుక్త శక్త్యభావా
చ్ఛువివాహే హోమపవనాస్తీతిమదనపాలః || అన్యేతుప్రధానేధి కార
సిద్ధాస్థపతీష్ఠివదంగేపి శ్రవణోపదేశాదినాజ్ఞాన సంభవాద్ధోమమా

హుః॥ ఆచమ్య॥ వధూం దక్షిణ హస్తం గృహీత్వా॥ ఉత్తరోవరః॥ ఆ
 చార్యేణ సహ ఉపవిశ్య ఆచమ్య + అనయానవోధయావధ్యా సహ
 ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం వివాహప్రధానహోమం కరిష్యామి॥ స్థండిం
 శ్లేఖ నాద్యగ్నిప్రతిష్ఠాపనాదికంకృత్వా॥ అత్ర షట్పత్రప్రయోగః॥
 దక్షిణచతుషేనమః-ఉత్తరచతుషేనమః ఇతి ఆజ్యహోమంకృత్వా॥
 వధూం వరోభిమంత్ర్య॥ శ్లో॥ వధూహస్తంతుగృహీయాత్సర్వాంగుః
 సమన్వితం । సాభాగ్యంపుత్రవృద్ధ్యర్థం పాణిగ్రహణేష్వయంవిధిః॥
 అశ్నేరుత్తరతస్తండులరాశినిధాయ॥ దృషదుపలం (సాన) ప్రతిష్ఠా
 ప్య॥ గారీపూజాంచకృత్వా॥ శ్లో॥ గారీంలక్షణసంపన్నాం సర్వా
 వయవశోభితాం । ఆయురారోగ్యదాంపంచదే భక్తరక్షణతత్పరామ్॥
 ఇతిప్రార్థ్య॥ తతఃపామాణేసప్తపదంకుర్యాత్॥ వధూపాదంగృహీత్వా॥
 నిమిషేవకపాదంచ ఊర్జేపాదద్వితీయకే । వ్రతాయత్రీణిపాదంచ ఆ
 యుర్వృద్ధిశ్చతుర్థకే । పంచపాదంపశోర్వృద్ధి ష్టట్పదంచఋతుస్త
 థా । అగ్నయేసప్తపాదంచ సర్వత్రవిష్ణుప్రార్థనమ్॥ సప్తపదాని
 కృత్వా॥ సబ్రహ్మణంప్రదక్షిణమగ్నింకృత్వా॥ ఉపవిశ్య॥ ఆజ్యం
 గృహీత్వా॥ సోమాయనమః॥ గంధర్వాయనమః॥ అగ్నయేనమః॥
 సూర్యాయనమః॥ వర్షాయనమః॥ ఇంద్రాయనమః॥ మీఘపేనమః॥
 గార్వాత్యాయనమః॥ వర్షాయనమః॥ సూర్యాయనమః॥ అగ్నివరుణా
 భ్యాయనమః॥ వాయవేనమః॥ సోమాయనమః॥ వరుణాయనమః॥ వరు
 ణాయనమః॥ ఆదిత్యాయనమః॥ ఇధ్మతంతుంప్రహృత్య॥ కేశవాది
 చతుర్వింశతినామానిహృత్వా॥ కర్మసాగ్ధ్యసిద్ధ్యర్థం నామత్రయ
 హోమంకృత్వా॥ అచ్యుతాయనమః॥ అనంతాయనమః॥ గోవిందాయ
 నమః॥ వధూగ్గారీంస్పృశేత్॥ ప్రాగాదివరిషేచనంకుర్యాత్॥

ఇతి ప్రధానాహుత్యం సప్తమాప్తః.

అథ లాజహోమము.

వధ్వాభాగితత్వమోవాన్యః - కన్యాంజతాలాజాన్నిక్షీప్య -
అభిఘార్య వరోవధ్వంజలింగృహీత్వా॥ శ్లో॥ లాజానాం హోమకా
లశ్చ సర్వమంగళకారినీ । దంపత్యోద్ధీర్ఘమాయుష్యం లాజా
హుత్వా యతేనమః॥ ఇతి త్రిభిస్తుత్వా॥ ప్రదక్షిణీకృత్వా॥ గౌరీం
ప్రార్థయేత్॥ శ్లో॥ నమస్తే సర్వకల్యాణి నమస్తే గుణశాలినే । పతేరా
యుష్యవృద్ధ్యర్థం గౌరీంచ పతయేనమః ॥ విష్ణువే సర్వలోకానాం విష్ణు
ప్రార్థనమేవచ । దంపత్యోద్ధీర్ఘమాయుష్యం సర్వకామఫలప్రదమ్ ।
పూర్ణపాత్రస్థోదకందంపత్యో ర్భాగ్యైర్జయిత్వా॥ పశ్చిమంజతానినయేత్ ।
అక్షతాశిరసిధారయేత్॥ బ్రహ్మణేవరందదామి॥

ఇతి లాజహోమ స్సమాప్తః.

వివాహ ప్రవేశ హోమము.

అథ వధూవరాగృహాదర్శయతి - గృహదేవతాయైనమః -
నమస్కారంకృత్వా॥ వరవధ్వాదక్షిణోత్తరాపువవిశతః॥ పూర్వప్రతి
ష్ఠితాగ్నింప్రక్ష్యాల్య॥ ఆచమ్య... ఏవం గుణ... ప్రీత్యర్థం అనయానవోధ
యా వధ్వాసహ ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం వివాహప్రవేశ హోమముం
కరిష్యామినమః॥ శ్లో॥ మహాతేజస్వగర్భం తేజోవంతం హుతాశనం ।
ద్విశక్తిసహితందేవం మండలేశానసంస్థితం ॥ తదగ్నింప్రక్ష్యాల్య॥
ఏహ్యగ్నే ఇహలోకేచ ఇంద్రాదికృణ్వలసంస్థితాః జ్వలితం సప్తజహ్వ
నాం త్వచోవర్ణం హుతాశనం॥ ఇత్యగ్నిమావాహనంకృత్వా॥ తతః
ధ్యానం॥ శ్లో॥ సప్తజహ్వః ద్విశీర్షశ్చ మేషారూఢస్తథైవచ । శక్తిద్వయ
సమేతశ్చ విశ్వమూర్తిహుతాశనః ॥ త్రయత్రింశతిదేవాశ్చ త్వన్మృభే
త్ప్రప్తిమానసాః । ప్రార్థనాం మనసావందే యీ ప్రపంమే సంప్రసాదయ ॥
అగ్నిం పరిసమూహ్య॥ అగ్నిమలంకృత్య॥ ఇంద్రాయినమః । అగ్నయే

నమః । యమా యనమః । నిర్ముతయేనమః । వరుణాయనమః । వాయవేనమః । కుబేరాయనమః । ఈశానాయనమః ॥ పౌగాదిపరిస్తరణంకుర్యాత్ ॥ పూర్వపరిస్తరణంనమః.....ఉత్తరపరిస్తరణంనమః ॥ అగ్నేరుత్తరతః పాతానాదనార్థం దర్భాన్ పరిస్తీర్య । తత్ర ఆజ్యస్థాలీంస్పవంచపోక్షణ పూర్ణపాతే ఇధ్యందర్విమాసాద్య ॥ ద్వాదర్భావపిత్రి కృత్యపోక్ష్య । పోక్షణ్యపతిదాయ । అక్షతైస్సహ ఉదకంపూరయిత్వా ॥ పవిత్రేణసర్వపాత్యాణిపోక్ష్య । పూర్ణపాతమాదాయ । అక్షతైస్సహ ఉదకంపూరయిత్వా ॥ దంపత్యోర్ముఖ సమముద్ధృత్య ॥ ఉత్తరేణాగ్నింతండులరాశౌ దర్భానాస్తీర్య । పూర్ణపాత్రంనిధాయ ॥ తమపరిదర్భానాస్తీర్య । బ్రహ్మసనందత్వా ॥ ఆజ్యస్థాలీమాదాయ । తత్పాత్రే ఆజ్యంనిధాయ ॥ అంగారాన్నిరూహ్య ॥ అగ్నింప్రజ్వాల్య-ద్వేదర్భాగ్రేప్రచ్ఛిద్య ప్రత్యుశ్యప్రత్యస్య-పర్వగ్నికరణంకృత్వా ఉదగుద్వాస్య ॥ అంగారాన్పిత్యూహ్య ॥ పవిత్రేణ ఆజ్యం త్రిరుత్పాయ ॥ పవిత్రగ్రంథింవిస్రస్య అగ్నిప్రహృత్య-స్పృశ్య వాసమ్తార్జనంకృత్వా ॥ ఆజ్యస్థాలీముత్తరతోనిధాయ । దర్భైఃప్రహరతి । ఇద్మమాదాయ । దక్షిణోత్తరయోస్సమిధౌనిధాయ ॥ శ్లో ॥ భూతపేతపిశాచాద్యా రాక్షసావిఘ్నకారిః ॥ రక్షణార్థంక్రియామత్ర సమిధం దిక్తపేక్షిపేత్ ॥ ఉద్ధేవసమిధావాదధాతి ॥ పరిషిచ్య ॥ ఇద్మమలంకృత్య । స్వయమలంకృత్య । బ్రహ్మణమలంకృత్య ॥ ఇద్మమభిఘాత్య ॥ శ్లో ॥ మత్కర్మఫలంకుర్యాత్ । సావకోదేవహవ్యవాత్ । సర్వదాశుచిరవ్యగ్ ॥ మేమాయాశస్తుసావకః ॥ ఆజ్యంసమిద్భిస్సహ అగ్నినిధాయ ॥ ఇద్మప్రక్షేపణముహూ... అస్తు ॥ వాయవ్యాది ఆగ్నేయ పర్యంతం నైఋత్యాది ఈశాన్య పర్యంతం ఆజ్యధారాంహుత్వా ॥ తతః దక్షిణవక్షుపేనమః ॥ ఉత్తరచక్షుపేనమః ॥ అభవోమః ॥ అగ్నియేనమః ॥ గృహపతయేనమః । ప్రజాపతయేనమః । ఇంద్రాయనమః ।

త్వష్టేనమః । బృహస్పతయేనమః । వరుణాయనమః । స్విష్టకృతే
 నమః । చంద్రాయనమః । నక్షత్రేభ్యోనమః । గంధర్వాయనమః ।
 మాసేభ్యోనమః । అస్తిభ్యోనమః । ప్రాణేభ్యోనమః । గంధర్వాయ
 నమః । ఇన్ద్రతంతూప్రిహృత్య । తతః కేశవాదిహోమం కరిష్యామి
 నమః । కేశవాయనమః ..... శ్రీకృష్ణాయనమః । పాగ్గాదిపరి
 షేచనంకృత్వా । పూర్ణపాత్యోదకంశిరసి మార్జనంకృత్వా । బ్రహ్మత్వ
 దక్షిణాంధద్యాత్ । ఆచమ్య + ధం గంధర్వప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యామి ।
 శ్లో । విశ్వావసాత్రగంధర్వ దండేరాత్రిత్రయంవస । ఆవయోఃప్రీతి
 ముత్పాద్య రక్షమాంశుభలక్షణమ్ । షోడశోపచారపూజాం సమర్ప
 యామి । తతః అరుంధతీదర్శనం । శ్లో । కశ్యపోఽత్రిర్భరద్వాజో విశ్వా
 మిశోఽధగౌతమః । వసిష్ఠోజమదగ్నిశ్చ సప్తేతేఋషయస్తథా । శ్రీ
 మద్భాగవతే । శ్లో । ప్రజాపతేః కర్దమస్య దేవహూత్యామభూత్సుతా ।
 అరుంధతీవసిష్ఠస్య పత్నీభూమ్లోకపూజితా । ఇతి ధ్యానంకృత్వా ।
 తతః అర్ఘ్యప్రదానానికరిష్యే । శ్లో । సర్వమంగళమాంగల్యే వసిష్ఠ
 ప్రీతిభామిని । ఇష్టకామ్యార్థసిద్ధ్యర్థ మరుంధత్యై నమోనమః । సప్త
 ఋషిదేవతాభ్యోనమః ఇదమర్ఘ్యం సమర్పయామి । శ్లో । సువర్ణకుసు
 మోపేతం మంత్రపూతైశ్చవారిభిః । అర్ఘ్యం దాస్యామిగృహ్లాంతు కశ్య
 పాద్యామహర్షయః । సప్తఋషీనమః ఇదమర్ఘ్యం సమర్పయామి ।
 శ్లో । అరుంధతీనమస్తేస్తునమస్తే విశ్వమంగళే । గృహాణార్ఘ్యం మయా
 దత్తంసాభాగ్యం దేహిసువ్రతే । సప్తఋషీ... ఇదమర్ఘ్యం సమర్పయా
 మి । అథపార్థనం । శ్లో । నమోనమస్తేస్తుపరాయణేభ్యో నమోనమ
 స్తేస్తుపరాయణేభ్యః । నమోనమస్తేస్తుజటాఫరేభ్యో నమోనసి
 ష్ఠాది మహామునిభ్యః ।

ఇతి ప్రవేశ హోమస్సమాప్తః

అథ స్థాలీపాకప్రయోగః.

వధూవశాన్వకంఠే పుష్పమాలికాంధృత్వా ॥ లోకబాంధ
వాయనమ ఇతివధూదక్షిణహస్తైర్గృహీత్వా ॥ ఉత్తరతో వధూముప
వేశ్యే ॥ ఆచమ్య...వవంగుణ... శుభతిథౌదంపత్యోః ఆయుర్వర్షో
యశోబలాభివృద్ధ్యర్థం స్థాలీపాకవహాముంకరిష్యామి ॥ పూర్వపరిషే
దనంశృత్వా ॥ స్థాల్యాంతూష్ణీంతండులార్కనిధాయ ॥ ప్రత్యుశ్య ॥ కించి
దుదకంనిధాయ ॥ అగ్నేపత్వా ॥ అగ్నింధ్యాత్వా ॥ అత్ర షట్పత్ర
ప్రయోగంకుర్యాత్ ॥ ఆజ్యభాగాంతే ॥ అగ్నేయేనమః ॥ స్విష్టకృతే
నమః ॥ ఇతిహుత్వా ॥ చరుకేషంఅగ్నేయేస్విష్టకృతేనమః ॥ ఇతిఆజ్యేన
జహుయాత్ ॥ ఇధ్యంతూన్ప్రహృత్య ॥ జలముపస్పృశ్య-ఏతత్కర్మ
సమృద్ధ్యర్థం ప్రాజాపత్యహూమంకరిష్యామి ॥ శ్లో ॥ ప్రజాపతేజహా
మ్యద్య సర్వకామార్థసిద్ధయే ॥ గృహాణేదంహుతంసమ్యగగ్నే కామ
ప్రదోభవ ॥ ప్రజాపతయేనమః ॥ అగ్నేయేనమః - వాయవేనమః -
నూర్యాయనమః - ప్రజాపతయేనమః - ఇంద్రాయనమః - అగ్నేయే
నమః - యమామనమః - నిర్ఋతయేనమః - వసుణాయనమః - వా
యవేనమః - కుబేరాయనమః - ఈశానాయనమః - ప్రాగాదిపరిషే
చనంశృత్వా ॥ పూర్ణపాత్రమాదాయ - పూర్ణపాత్రోదకందంపత్యో
శ్చిరసిమార్జయిత్వా ॥ బ్రహ్మణంపూజయామి ॥ తతఃఉదీచ్యాంగ పూ
జాంకరిష్యామి ॥ ఉదీచ్యాంగపూజాంశృత్వా ॥ తతఃఫలప్రదా నాని
కరిష్యామి ॥ శ్లో ॥ ఫలంమనోరథఫలం + + ప్రయచ్ఛమే ॥ ...ఫలదా
నంతుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ ॥ ఆశీర్వాదః ॥ తతోనీరాజనమ్ ॥
సంతతశ్రీరస్తు - సమస్తమంగళానిభవంతు ॥ నిత్యశ్రీరస్తు - నిత్యమంగ
ళానిభవంతు ॥

ఇతి స్థాలీపాక స్సమాప్తః.

అథ తండుల హేమము.

ఆచమ్య...ఏవంగుణ...ర్థంతండుల హేమముంకరిష్యామి || తతః
 ధ్యానం || సప్తజిహ్వః + సంప్రసాదయ || పాజ్ఞానాగ్నే మమాభి
 ముఖోభవ - సుముఖోభవ - సుప్రసన్నోభవ - వరదోభవ - జలం
 సంపౌక్ష్య - పాగ్నిదీభూమాసంమృజ్య - అలంకృత్య - అగ్నియే
 నమః + + నమః || పూర్వపరిషేచనంనమః + + ఉత్తరపరిషేచనం
 నమః || తండులంగృహీత్వా || ద్వాభాగాకృత్వా || వీతిహోత్రాయ
 నమః - విధాత్రేనమః - ఇతిరాత్రేపూర్వయామే అగ్నినిషీపేత్ ||
 మార్తాండానమః - విధాత్రేనమః - ఇతిప్రాతఃకాలేహోమంకుర్యా
 త్ || అనేనతండుల హేమమేన భగవా + + ఏతత్ఫలం శ్రీపరమేశ్వ
 రార్పణమస్తు ||

ఇతి తండుల హేమము స్సమాప్తః.

అథ గౌరీ పూజా.

ఏవంగుణశుభతీర్థా...ర్థం పుత్రపౌత్రాభివృద్ధ్యర్థంధనధాన్య
 సమృద్ధ్యర్థం - ఆయుష్కామ్యార్థఫలసిద్ధ్యర్థం గౌరీదేవతా. ప్రీత్యర్థం
 గౌరీపూజాంకరిష్యామినమః || ఆదా కలశారాధనంకృత్వా || కుసుమా
 తులాలాహస్తేగృహీత్వా || శ్లో || ఆగచ్ఛత్వంమహాదేవి సర్వమంగళ
 దాయినీ | భక్తిశ్రద్ధాసమాయుక్తః ధ్యానామిశివవల్లభే || శ్రీగౌరీ
 దేవతాయైనమః || ధ్యానంసమర్పయామి || పద్మాసనేసుఖాసీనే సర్వ
 లోకైకాసేవితే | మహేశ్వరప్రియేదేవి సుప్రీతాభవసర్వదా || ఆవాహ
 నం || విచిత్రస్వర్ణయుక్తాంచ చిత్రపర్యంకశోభితాం | మమపూజాం
 గృహాణేదం వరంమేదేహిసర్వదా || ఆసనం || సర్వమంగళమాంగల్యే
 శంకరప్రియవల్లభే | గృహాణార్ఘ్యంమయాదత్తంమజ్గళంకురుమేశివే ||
 అర్ఘ్యం || పుణ్యతీర్థంసమానీతం పవిత్రద్రవ్యఫలయుక్తం | గంధపుష్ప

త్మతైర్వ్యక్తం మయాకల్పితము త్తమం । పాద్యం । అచమ్యతాముమా
 దేవి సర్వసిద్ధిప్రదాయినీ । సర్వతీర్థసముద్భవం సర్వాభీష్టప్రదా
 యినీ । ఆచమనీయం । శర్కరామధుసంయుక్తం దధిక్షీరఘృతంతథా ।
 స్నానంపంచామృతైర్దివ్యగృహాణ పరమేశ్వరి । పంచామృతస్నానం ।
 గంగాజలంసమాసీతం సర్వతీర్థసముద్భవం । మమపాపానిసర్వాణినివా
 రయ మహేశ్వరి । శుద్ధోదకస్నానం । దివ్యాంబరంమయాసీతంవిచిత్రం
 చోత్తరీయకం । తస్మాత్తుభ్యంప్రదాస్యమి గృహాణా సురమర్దనీ ।
 వస్త్రం । తప్తహేమమయంచారు బ్రహ్మసూత్రంసునిర్మలం । గృహా
 ణత్వంమయాదేవి గౌరీమంగళదాయినీ యజ్ఞోపవీతం । అజ్ఞశ్యముద్రా
 భరణాదియుక్తాస్తాద్య లజ్జుత్వకరైశ్చబద్ధం । మాణిక్యముక్తా
 ఫలవిద్రుమైశ్చ గోమేధివైడూర్య కృతాంశ్చహారాః । ఆభరణమ్ ।
 మలయాచలసంఘాతం శీతలంప్రియము త్తమమ్ । విలేపనంమహాదేవి
 చందనంప్రతిగృహ్యతామ్ । గంధాః । అక్షతాధవళాకారాః । హరి
 ద్రామూర్త్య సంయుతాః । అనుగృహ్యతుమేదేవి వాఙ్మితార్థఫలప్రదే
 అక్షతాః । హరిద్రాచందనందేవి కుంకుమాగరుసంయుతమ్ । సువాసిత
 మింద్రద్రవ్యం మయాదత్తంతవప్రియే । హరిద్రాదికంసమర్పయామి । అథ
 పుష్పాణిపూజయామి । అథాంగపూజా । మహాదేవ్యై నమః - పాదా
 పూజయామి । గిరిజాయై నమః గుత్భా । లోకజననైస్త్వై నమః - జానుసీ ।
 లోకమాత్రేనమః - జంఘే । పుణ్యమూర్తయేనమః - ఊరూ । శంభుప్రియా
 యై నమః - కటిం । అధోక్షజాయై నమః - నాభిం । శర్వాద్యై నమః -
 హృదయం । కపర్దిన్యై నమః - వక్షస్థలం । తురంగనిలయాయై నమః -
 భుజౌ । అమృతానామాయై నమః - హస్తా । శక్తిమత్యై నమః - కుక్షీం -
 శుభాయై నమః - ముఖం । ధర్మశుతాయై నమః - కర్ణౌ । శర్వాద్యై
 నమః - లలాటం । లోకమాత్రేనమః - శిరః । శ్రీ గౌరీదేవతాయై
 నమః - సర్వాణ్యంగానిపూజయామి । అథనానావిధపరిమళ పుష్పాణి

అథ గారీఅష్టోత్తర శతనామపూజాంకుర్యాత్ । దశాంగంగుగ్గులం
 ధూపంసుగంధం సుమనోహరం । తపప్రియార్థమాసీతం గృహాణపర
 మేశ్వరి॥ ధూపం॥ సాజ్యమగ్నిప్రాకాశాశ్శ్యం కోటిసూర్యసమప్రభం
 పశ్యదీపంమహాదేవి శుభగార్వై నమోస్తుతే॥ దీపం॥ భక్త్యాంశ్చవివి
 ధాఁదివ్యాః శాలీగోధూమపాచితాః । పృథులష్ట కసంయుక్తాః
 గృహాణ పరమేశ్వరి ॥ నైవేద్యం॥ హస్తాప్రత్యక్షయామి । పాదా
 ప్రత్యక్షయామి ॥ శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి ॥ పూగీఫలసమా
 యుక్తం నాగవల్లీదళైర్యుతం । కర్పూరచూర్ణ సంయుక్తం । తాంబూ
 లంప్రతిగృహ్యతాం॥ తాంబూలం॥ పంచవర్తిసమాయుక్తం స్వాదు
 కర్పూరసంయుతం । చిత్రసీరాజనందేవి । గృహాణహరవల్లభే॥ నీరా
 జనం॥ సువర్ణ పుష్పసంయుక్తం మల్లికాకుసుమాన్వితం । శతపత్రైశ్చ
 కల్పారైర్దదామికుసుమాంజలిం॥ లక్ష్మీంక్షీర - నమోస్తుతే॥ మంత్ర
 పుష్పం॥ యానికానిచ—మహేశ్వరి॥ ప్రదక్షిణం॥ మంత్రహీనం—
 భవంతు॥ దంపత్యోః ఆయుష్యాభివృద్ధిస్తు॥ అథ బ్రహ్మది పంచ
 పాలిక దేవతాభ్యోనమః షోడశోపచార—మి॥ అథ ఫలప్రదానాని
 దద్యాత్ । ఆశీర్వాదః॥ ఏవంసాయంప్రాతఃకాలయోః గారీపూజాం
 కుర్యాత్ । అథనీరాజనమ్॥ కేచిత్ విరిణీపూజాంచకుర్వంతి॥ ఈవిరిణీ
 పూజయొక్క షోడశోపచారపూజలు వెనుకనేవ్రాసియున్నాను అచ్చ
 ట జూడదగును.

ఇతి గారీపూజాసమాప్తా.

అథ బాగ్ మౌన స భా పూ జా.

శ్లో॥ యశ్చివోనామరూపాభ్యాం...స ధ్యేభ్యో మహాజనేభ్యో
 నమః - ఆచమ్య - ఏవంగుణ...శుభతిథౌ దంపత్యోః ఆయుష్యాభి వృ
 ద్ధ్యర్థం మహదాశీర్వచనసమయే ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలకసహితసరస్వతీ

పూజాంకరిష్యామినమః - ఆదానిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహా
గణాధిపతిపూజాం కరిష్యామినమః॥ గణాధిపతిపూజాంకృత్యా॥ శ్లో॥
శారదాశారదాంభోజ వదనావదనాంబుజే । సర్వదాసర్వదాస్యాకం
సన్నిధిస్సన్నిధింక్రియాత్ ॥ మహాసరస్వతీ మావాహయామి స్థాప
యామి పూజయామి ॥ పూర్వోక్తరీత్యా అష్టదిక్షుదిక్షులకానావా
హ్యః ॥ అథ షోడశోపచారపూజాంకుర్యాత్ ॥ దంపత్యోః ఆయుష్యాభి
వృద్ధిరస్తు, పురోహితపూజా, వస్త్రగంధపుష్పతాంబూల సువర్ణాదికం
ఉభయత్ర దద్యాత్ ॥ సభాయైనమః-గంధపుష్పాక్షత తాంబూలఫల
దక్షిణాదిభిః సభ్యాప్రపూజయేత్ ॥ తతః మహదాశీర్వాచనంకుర్యాత్ ॥
దంపత్యోః నూతనవస్త్రాదికందద్యాత్ ॥

ఇతి బ్రాహ్మణపూజా స్సమాప్తః.

అలకనాకోత్సవః.

వివాహాదినాత్ చతుర్థాదినే సాయంతనేవరఃకోపితస్సౌఅన్యత్ర
గచ్ఛతి సాంప్రదాయః ॥ తతఃవరసమీపే వధూమాసీయ - అత్ర
వరస్యనూతనవస్త్రాభరణాదీదత్వా ॥ బంధుమహాజనేభ్యోతాంబూల
ఫలాదికందద్యాత్ ॥ కన్యాపితావాఅథవా కన్యాభ్రాతావా గృహ
మాసీయప్రసన్నంకారయేత్ ॥ శ్లో॥ వైవాహికచతుర్థాహ్నా స్నాయం
రుష్టోభవేద్వరః । తదావస్త్రాదికందత్వా ప్రసన్నంకారయేద్వరమ్ ॥

ఇతి అలకనామకోత్సవ స్సమాప్తః.

అథ శేష హోమా మః.

తంచతుర్థ్యామపరరాత్రౌ శేషహోమఃకర్తవ్యః ॥ ఆచమ్య...
ఏవంగుణ...శుభతిథౌదంపత్యో రాయుర్వరోఽఽర్ధం వివాహశేష
హోమామం కరిష్యామి ॥ ఆదా విశ్వావసోద్వాసనం కరిష్యామి ॥
శ్లో॥ విశ్వావసోత్రగంధర్వ దండేరాత్రౌప్రమీయతే । ఆవయోఽప్రీతి
ముత్పాద్వరక్షమాం శుభలక్షణమ్ ॥ వస్త్రందండాద్విసర్జయేత్ ॥ శ్లో॥

దంపతీరక్షణార్థాయ సుమాంగల్యంసుసంపదం । పార్థయోసోమదేవ
నాం సర్వకర్మసమృద్ధయే ॥ తతఃఅగ్నింప్రజ్వాల్య ॥ తతఃషట్పత్ర
ప్రయోగంకుర్యాత్ ॥ ప్రాయశ్చిత్తాయఅగ్నేయేనమః॥ ప్రాయశ్చి +
వాయవేనమః॥ ప్రాయశ్చి + ఆదిత్యాయనమః॥ ప్రాయ + ప్రజా
పతయేనమః॥ ప్రాయ + ఋతవేనమః॥ ప్రాయ + సూర్యాయనమః॥
ప్రాయ + నక్షత్రేభ్యోనమః॥ ప్రాయ + చంద్రాయనమః॥ ప్రాయ
శ్చి + అగ్నిపరుణాభ్యోనమః॥ స్విష్టకృతేనమః॥ ఇధృతంతూస్సృహృ
త్య ॥ రుద్రాయనమః॥ తతఃకేశవాదిహోమంకుర్యాత్ ॥ ఉత్తరపరి
షేచనంకృత్వా ॥ పూర్ణపాతోదకం శిరసిమాన్జయిత్వా ॥ బ్రహ్మణం
పూజయామి ॥ తతఃవధ్వాశ్శిరసి ఆజ్యబిందూకృషుత్వా ॥ తస్యశేషా
జ్యం వధూహృదయదేశంసంమృజ్య ॥ ఉభౌపరస్పరందృష్ట్వా ॥ ఫలస
హితదక్షిణతాంబూలంవద్వంజతానిధాయ ॥ వరమభిమంత్రిత్య ॥ ధనకనిక
సమృద్ధిర్ధాన్యమైశ్వర్యాభివృద్ధిః పరిజనపశువృద్ధిః కౌతుకంధర్మసిద్ధిః
యువతీజనసమృద్ధిః పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిస్తవభవతు సమస్తంమంగళం
శాశ్వతంచ ॥ అథ సమావేశనం ॥ ఆరుహ్యారుమథాపి బాహు
యుగళం + + దీర్ఘాయుషంచాబ్జజః ॥ సూర్యసోమో భూమిపుత్రో
బుధశ్చగురుశ్శుక్రో భానుజోరాహుకేతూ ॥ యచ్ఛంత్వేతేసంపదం
నిర్వ పాయామచ్ఛిన్నానాముత్సవా నామవాప్తిమ్ ॥ ఫలప్రదానాని
దధ్యాత్ ॥ ఆశీర్వాదః ॥ శేషహోమానంతరం సభాపూజాం కేచిత్కు
ర్వంతి తత్కరణే ॥ సర్వేషాం మహాజనానాం శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపా
ణాం బ్రాహ్మణానాం సర్వత్రివిధమాన్యాసనాని ॥ సుఖాసనానీతి సభా
వాక్యం ॥ అత్రవేదికాస్థితాః శేషవిద్వన్మహాజనేభ్యోనేక సువర్ణ
పుష్పాణి ॥ సుపుష్పాణి ॥ సకలారాధనైశ్శోభనమస్తు ॥

ఇతి శేషహోమస్సమాప్తః.

అథ నాకబలి.

దంపత్యోమంగళస్నానంకుర్యాత్ । తతఃశుభవస్తాని ధృ
త్వా । భాషికంబధ్వా ॥ తతఃగృహమధ్యే హస్తద్వయమూత్రంచతు
రశ్రంశారవర్ణం మృణ్మయేనానులిప్యపంచ వర్ణతండులచూర్ణై శ్చతు
రశ్రం పుష్కరాకారం (పద్మాకారం) లిఖత్వా ॥ పాగ్భాగేశ్వరీదేవీం
ప్రతిష్ఠాప్య ॥ తతఃజలకుంభద్వయంనిధాయ ॥ కులాలనిర్మితమృణ్మయ
పాత్రానినిధాయ - మంటపస్యపరిత స్తంతుభిర్వేష్టయిత్వా ॥ శ్రీయును
కులమును రూపును । ప్రాయమా శుభలక్షణంబు బాంధవవిద్యా శ్రే
యముగల వరునకుక । న్యాయుతుగా జేయవలయు నధికప్రీతిః ॥ ఇతి
వరేణలిఖత్వా ॥ ఆయుధప్రత్యామ్నాయ లిఖతపత్రంశ్వరీదేవీసమీపే
ప్రతిష్ఠాప్య ॥ సునాసిన్యాత్రయప్రింశద్దీపపాత్రద్వయం గృహీత్వా
వధూవరాభ్యాం సహమంటపస్య ప్రదక్షిణానికుర్యాత్ ॥ మంగ
ళావ్ష్ఠకానిపఠిత్వా ॥ పాగ్దక్షిణోత్తరేషు దీపాన్నిధాయ ॥ జగదేక
వీరం । ఉదధిగాంభీర్యవీరం । మేరురివధీరం । సద్గుణాపారవారమ్ । అస్య
భవతాం । వహ్నిసుపూతం । సువంశాభిజాతం । సదాచారపూతం ।
ఉచ్చ్రయోపేతం । సత్యశ్రీసమేతం । త్రిభువనాఖ్యాతం । దిగంతవిశ్రాంత
కీర్తిమనంతవిభూతిమ్ । యావదాచంద్రార్కంవంశాభివృద్ధయే । అశ్వ
గజగోరథాంఽదోభికావాహన చత్రచామరసుభటాఃపరివారాః । య
స్యైవంక్షేమస్థైర్యబలంబు ॥ ధైర్యంబహవఃపుత్రాః పౌత్రబలంతవ
వధూవరా భవతాంభూత్యైభవతాం నిరంతరందీర్ఘమాయుః ॥ ప్రా
క్తివృత్త్యాదితిపూర్వదిగ్భాగే ఇన్ద్రోదేవతా ఇంద్రప్రసాదాద్రాభ్యాభి
వర్ధనమశ్నుతే । తేనప్రాచీందిశంజయతి తం దక్షిణాపరివహంతి । దక్షిణ
దిగ్భాగేయమోదేవతా యమప్రసాదాదాయుష్యాభి వర్ధనమశ్నుతే ।
తల్పత్యంచమావర్తయంతి । ప్రతీచీదిగ్భాగే వరుణోదేవతా వరుణప్రసా

దాత్పుత్ర పాత్రాభివర్ధనమన్ను తే । తేనప్రతిచీందికంజయతి । తము
 దీచీతిష్ఠంత్యుపావహంతి । ఉదీచీదిగ్భాగే కుచేనోదేవతాకుచేర ప్రసా
 దాద్ధనధాన్యాభివర్ధనమన్ను తే । తేనోదీచీందికంజయతి । సర్వదిగ్భాగే
 బ్రహ్మాదేవతాబ్రాహ్మణ ప్రసాదాద్భుతుజయమన్ను తే । ఇతి దేవ
 తా పార్థవంశ్యత్వా । నాకదేవతాభ్యోనముః బలిముదకపురస్సరం
 పార్థిగ్భాగేనిషీపేత్ । వధూవరాసువాసిన్యాచ లర్హ్యత్రయాణి ద
 త్వాచమ్యుః ॥ శ్లో॥ శుక్లాంబరధరం + + + మహాజనేభ్యోనముః ॥
 ఏవంగుణ + ర్థం గౌరీనీలగోహితపూజాఖ్యం కర్మకవిష్యమాణస్త +
 + + పుణ్యాహ వాచనంకరిష్యామి । ఆదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమా
 ప్త్యర్థం గణాధిపతిపూజాంకరిష్యామినముః ॥ గణాధిపతిపూజాంపుణ్యా
 హవాచనంచకృత్వా । ఆచమ్య...ఏవంగుణ + శుభతిథౌ దంపత్యోః
 ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం గౌరీనీలగోహితపూజాంకరిష్యామినముః ॥ గౌరీ
 నీలగోహిత దేవతాద్వైరముః । ధ్యానావాహనాదిపాడశోపచారైరభ్య
 ర్చ్యుః । అత్రమహానైవేద్యంకుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ నీలగోహితసూత్రాభ్యాం
 పుత్రపౌత్రప్రదాయినే । దీర్ఘాయుష్యమవాప్నోతి కన్యాకంకేతు బం
 ధనం ॥ కనకరజితసూత్రం గంధపుష్పాదిపూజా బహవిధశుభనాదం
 బ్రాహ్మణాశీస్సమేతం । విలసతిశుభలగ్నే కన్యకాకంఠమధ్యే ఉదయతి
 రవిబింబంమంగళందీర్ఘ మాయుః ॥ నీలగోహితధారణము—అస్తు! ఏవం
 గుణ + ప్రీత్యర్థం దంపతీసమావేశ నాఖ్యంకర్మకరిష్యామితిసంకల్ప్యః
 కేచిత్పాఠః ॥ గర్భాధాన మితిసంకల్పంకరోతి । నారీకేళలపుష్ప తాం
 బూలదక్షిణాదికంగృహీత్వా ॥ ఉత్తరోవరః ॥ ఆరుహన్యాయమథాపి
 + దీర్ఘాయుషంచాజ్ఞః ॥ దంపత్యోఃసంపత్తరంధవేత్ । పుత్రపౌత్రాభి
 వృద్ధిస్సాధ్యదిత్యేవంమనురబ్రవీత్ । యదాగ్రేదేవోజాతోహేరంబః ।
 సదేవస్సుమతీందదాతు । యథాభూయాద్విశ్వస్సృజే । ఆయుష్యంచ
 ఆరోగ్యం । విష్ణోర్వశ్యేయః ॥ భూయతేస్మాకమహర్షతిః । పరమేశ్వరో

యథాభూతైవిభూతి మాన్యుమానవైభోగాంశ్చ భోగాదింధ్ర వనం
 ప్రదద్యాత్ । ఉపదేవాత్సద్యస్సుమాంగల్యం సుసంపదోజాయతే ।
 భాస్కరటజోఇంద్రవ్యతః । కుజోహ్యరోగ్యంబుధః ప్రజ్ఞాంజీవోవిద్యా
 వృద్ధిం శుక్రోదీర్ఘజీవంచ మందశ్చాంతింప్రమోదంతమో గ్రహవే
 తానిఫలానిప్రదిశేయః । గంగాదీనీమానిసర్వతీర్థాని వదేపదేమంగళ
 ప్రదానిభవేయః । అస్యాంజాతాపుత్రోవిక్రమార్క సమపరాక్రమ
 స్సాస్యత్ । ఇమాదంపతీ జగదేకవీరం । హుతవహవీర్యం । మేరుసమ
 ధీరం । సుగుణాలవాలం । వహ్నిసుపూతం । సువంశాభిజాతం । సదా
 చారపూతం । త్రిభువనాఖ్యాతం । దిగంతవిశ్రాంతకీర్తిమనంతవిభూతిం
 పుత్రంవిందేతామ్ । యావదాచంద్రదర్శనంశాభివృద్ధిస్సాస్యదశ్యగజ
 గోరథాండోలికావాహనఫలత్రచామరాద్యనంతవిభవాన్సంత । క్షేమ
 సైర్యబలం । ధైర్యబలం । గృహేధనరత్నాదిబలం । భావపుత్రబలం ।
 సౌత్రబలంవహూవరావిందేతామ్ । నిరంతరమష్టైశ్వర్యాయు రారోగ్య
 బలంచవిందేతామ్ । యథాస్థానముపవిశ్య । సమావేశనముహూర్త
 స్సు + స్తు । + సత్సంతానసాభాగ్యఫలావాప్త్యర్థం ఫలప్రదానాని
 కరిష్యామినమః॥ శ్లో॥ ఫలంమనోరథఫలం x చ్చమే॥ శ్రీలక్ష్మీనారా
 యణ్యప్రీత్యర్థం ఇదంఫలంసతాంబూలం సదక్షిణాకంతుభ్యమహం స
 ప్రదదే(నమసు)ఫలదానానిదద్యాత్ । అభవంశపాత్రద్యయంనిధాయ॥
 (వధుపుయొక్కయు-వరునియొక్కయుశూర్పవాయనములను-రెండును
 అచ్చటనుంచి అలంకరించి వానియందుంచవలసిన చీరరెవికలద్దం-కా
 టుక్చాయ-తాంబూలం-ఫలం-పుష్పం-నల్లపూసలు-బియ్యం మొదలగు
 పదార్థములను రెంటియందుంచి- అచ్చటఉమామహేశ్వరపూజచేసి-
 వరునియొక్క తల్లి గారికిని - పెళ్లికుమార్తెయొక్క తల్లిగారికిని- వారికి
 వీరును వీరికివారును - చిన్నదానిచే నిప్పించవలెను.) తత్రమంతః ।

శ్లో॥ వంశోపశంకర శ్చేష్టా వంశోపశంకవివర్ధన॥ అననవంశదానన తుష్టా
వృద్ధింకరోతుమే । వంశపాత్రమిదంపుణ్యంవంశజాతసముద్భవం । దా
నానాముత్తమందాన మతశ్చాంతింప్రయచ్ఛమే । తతఃపరిణీప్రార్థనం
కుర్యాత్ । శ్లో॥ పరిణీత్యముమాదేవీ మహేశోగిరిజాపతిః । అతస్త్యం
పూజయిష్యామిపరిణీంసర్వకామదాం । ఆశీర్వాదః । తతఃకంకణవిమో
చనం । శ్లో॥ కంకణంమోచయామ్యుద్య రత్నాస్త్రింశదాచన । మయి
రత్నాంస్థిరాంబధ్వా దేవత్వంగచ్ఛకంకణ । ఇతి కంకణవిమోచనం కు
ర్యాత్ । తతఃవసంతమాధవపూజాంకరిష్యామి । వసంతమాధవదేవ
తాభ్యోనమః । షోడశోపచారైరభ్యర్చ్య । (కమ్మాకడియం) అను
రెండువస్తువులను ఆచార్యుడు పూర్ణకలశమునందుంచవలెను. అప్పుడు
వరపూర్వకముశ్రేయస్కరమనియు, వధూపూర్వకమైనచో స్త్రీప్రజాభి
వృద్ధియని తెలియవలెను) అప్పుడు మంత్రము । శ్లో॥ దేవేంద్రదానినమ
స్తుభ్యం దేవేంద్రప్రియభామిని । మార్జయేదు త్తమాం గేతుదంపత్యోః
పరివర్ధనం । శ్లో॥ పతిప్రతేమహాభాగే దేవేంద్రప్రియభామిని । వినా
హేభాగ్యమారోగ్యం శ్రియంపుత్త్రాంశ్చదేహిమే । వధూవశాశ్చిరసి
మార్జనంకుర్యాత్ । ఇతి నాకబలిస్సమాప్తః ।

ఉ ప హ ర మ ం త్రా :

శ్లో॥ సుమంగలీరిమాంసర్వా వధూంపశ్యతసంయుతాః । సా
భాగ్యమన్వైదత్వాథ వధూంసంప్రీణయంత్యిమామ్ । ఇతివధ్వాః ।
మంత్రముచ్చార్య త త్తద్దాత్మనామవదేత్ । శ్లో॥ యువాంవస్త్రాణి
రమ్యాణి ధరతాంయువయోశ్శుభం । మిత్రావరుణనామానా ప్రది
శేతాంనిరంతరం । ఇతివరస్య । శ్లో॥ హిరణ్యవర్ణ రూపాయ లోకానాం
సుఖదాయచ । ధనధాన్యవివృద్ధ్యర్థం ప్రదిశేయంహిరణ్మయమ్ ।
శ్లో॥ శ్రియందద్యాత్సదారోగ్యం శోభాంపుష్టి సధాయకేః । భాగ్యం

ధనంపశూన్పుత్రా నాయుష్యంశతవత్సరమ్ । శ్రీర్వర్ధయాయుష్యంచా
రోగ్యాయథాశోభమానం । భూయా తేభాన్యంధనం పశుంబహుపుత్ర
లాభం శతసంవత్సరందీర్ఘ మాయుః ।

ఇతి ఉపహారమంత్రాస్సమాప్తాః.

అథ దంపతీతాంబూలదానమ్.

శ్లో । పుత్రపౌత్రధనంధాన్యం సర్వైశ్వర్యాభివర్ధనం । ఆరో
గ్యాయర్యశాంసీశోకృపయాచదదాతువః । దంపత్యోమిధున తాం
బూలందద్యాత్ ।

అథీనమంత్రః.

శ్లో । అష్టవర్షాత్వీయం కన్యాపుత్రవత్పాలితామయా । ఇదా
నీంతవదాస్యామిదత్తాం స్నేహేనపాలయ ॥ ఇతి కన్యాహస్తం గృహీ
త్వా క్షీరేణసంస్పృశ్య వరహ స్తేనిషీపేత్ । ఇతిభర్తృః ॥ అష్టవర్షా
+ + ఇదానీంతవపుత్రస్య దత్తాం స్నేహేనపాలయ ॥ ఇతిశ్వశురస్య ॥

శ్లో । అష్టవర్షా....తవపౌత్రస్యదత్తాం స్నేహేనపాలయ ॥ ఇతి
భర్తృపితౄ మహస్య ॥ అష్టవర్షా...ఇదానీంతవ భ్రాతృశ్చ దత్తాం
స్నేహేనపాలయ ॥ ఇతిభర్తృభ్రాతృః ॥ అష్టవర్షా...ఇదానీంతవబుధో
శ్చదత్తాం స్నేహేనపాలయ ॥ ఇతిబంధూనాం ।

ఇత్యథీనమంత్రస్సమాప్తః.

అశీర్వచనమంత్రాః.

అయుర్దీర్ఘమరోగతాం ప్రియవధూం చైశ్వర్యమవ్యా హతం
పుత్రాభద్రగుణా దదాతుభవతాం సుతామమాన్యం పదమ్ ।
పారావారసుతాపయో ధరతటిసాటిరవంశాంకితశ్శ్యామః కామపి
తాపితామహపితా శేషాం కళాయాహరిః । అస్మాకమాశిషా మోమై
రమోమైరఘహరిభిః । చిరంజీవచిరంజీవ సుఖభవసుఖభవ ॥ ౧ ॥

అయురారోగ్య పుత్రార్థరాజ్యబంధు సమృద్ధయః! భవంతుతే
సదావిష్ణోః ప్రసాదాద్రంగశాయినః! అస్మాకమాశిమమోఘైరమో
ఘైశ్శుహరిభిః! చిరంజీవ...భవ! ౨॥

ప్రాక్తిష్టత్యాదితి పూర్వదిగ్భాగే ఇన్ద్రోదేవతా । ఇన్ద్రప్రసా
దాదాద్రాజ్యభివర్ధనమన్ను తే । తేనప్రాచీందిశంజయతితం దక్షిణాపరి
వహంతి । దక్షిణదిగ్భాగేయమోదేవతా యమప్రసాదాదాయుష్యాభి
వర్ధనమన్ను తే । తంప్రత్యంచమావర్తయంతి ప్రతీచీదిగ్భాగే వరుణో
దేవతా వరుణప్రసాదాత్పుత్రపౌత్రాభి వర్ధనమన్ను తే । తేనప్రతీచీం
దిశంజయతి । తముదీచీతిష్టంత్యు పావహంతి । ఉదీచీదిగ్భాగేకుబేరో
దేవతాకుబేరప్రసాదార్ధనధాన్యాభివర్ధన మన్ను తే । తేనోదీచీందిశం
జయతి । సర్వదిగ్భాగేబ్రహ్మోదేవతా బ్రాహ్మణప్రసాదాచ్ఛత్రుజయ
మన్ను తే ॥ ఇత్యాశీర్వాదః॥ చిరంజీవ...భవ! 3॥

మూ॥ కల్యాణీదేవీ సుభగేవరూధం వధ్వోభాగమోషధీః ప్ర
బ్రవీమి । ఆకల్యాణీతనువాశోభమానే రయింపుత్రాః సతతం దీర్ఘమా
యుః ॥ కల్యాణీ - దేవీ-సుభగే- వరూధం-వధ్వః - భాగం - ఓషధీః ప్ర-
బ్రవీమి-ఆ- కల్యాణీ-తనువా - శోభమానే-రయిం - పుత్రాః - సత
తం-దీర్ఘం-ఆయుః ॥ ఘన॥ కల్యాణీదేవీదేవీకల్యాణీ కల్యాణీదేవీసుభగే
సుభగే దేవీ కల్యాణీ కల్యాణీ దేవీ సుభగే । దేవీ సుభగే సుభగేదేవీ
దేవీ సుభగే వరూధం వరూధం సుభగే దేవీ దేవీ సుభగే వరూ
ధం । సుభగే వరూధం వరూధం సుభగే సుభగే వరూధం వధ్వో
వధ్వో వరూధం సుభగే సుభగే వరూధం వధ్వః । వరూధంవధ్వో
వధ్వో వరూధం వరూధం వధ్వోభాగంభాగం వధ్వోవరూధంవరూ
ధం వధ్వోభాగం । వధ్వోభాగం భాగం వధ్వోవధ్వో భాగమోషధీ
రోషధీర్భాగం వధ్వోవధ్వోభాగమోషధీః । భాగమోషధీరోషధీర్భా
గం భాగమోషధీః ప్రప్రాషధీర్భాగం భాగమోషధీః ప్ర । ఓషధీః

దేవస్యగృహే మునయోవసంతి దేవానాంకవయః పార్థివా
నః॥ దేవాఇదంమేసుమనస్య మానాదివిదేవావసనోదద్యాసుస్తవ దీర్ఘ
మాయుః । అగ్నిరివశుచిర్భవ ఆదిత్యఇవతేజోభవ - విష్ణురివశ్రీమాన్
భవ బ్రహ్మాయురాయుర్భవ-ధాన్యం ధనం-పశుం బహుపుత్రీలాభం
శతసంవత్సరం దీర్ఘమాయుః॥ చిరజీవ...భవ॥ ౧॥

జగదేశ్వరమ్ । ఉదధిగాంభీర్యవీరమ్, మేరురివధీరమ్, సగ్ధణా
పారవారమ్, అస్యభవతామ్, వహ్నిసుపూతమ్ । సువంశాభిజాతమ్ ।
సదాచారపూతమ్, ఉచ్చయోపేతమ్ । సత్యశ్రీసమేతమ్, త్రిభువనా
ఖ్యాతమ్, దిగంతవిశ్రాంత కీర్తిమనంతవిభూతిమ్ । యావదాచంద్రా
ర్కం వంశాభివృద్ధయే । అశ్వగజగోరధాం దోళికావాహనపత్రచా
మరసుభటాః పరివారాః॥ యస్యైవంక్షేమస్తైర్యబలంచ॥ దైర్యం బహ
వః పుత్రాః పౌత్రబలంచ । యుదాంవధూవరాభవతాం భూత్యైభవ
తాంనిరంతరం దీర్ఘమాయుః॥ చిరం + + భవ॥ ౧॥ ఇమేశ్రియేపద్మహ
స్తే సుఖంధేవక్షుస్థలైః పుణ్యజాయమానైః ప్రమోదమానైరభిమానైః
పుత్రైఃపౌత్రైశ్శ్రీవర్ధతాం దీర్ఘమాయుః । చిరం...భవ ॥ ౨॥ యదా
శిషోవాచయేదధేంద్రో దేవానామధిపోగ్నిర్దిశాం జ్యోతిమాం య
మోవైవస్వతః పితౄణాంనిర్ఋతిర్యాతు ధానానామపాం వరుణోధి
పతిః కుబేరఈశానాంగణానాం వాగ్భ్రహ్మణుషీణాం । జమదగ్నిస్తై
స్సాదా హుస్తయోఃపుత్రౌ పౌత్రౌపశూకౌ యజమానాయ
రయిమాధేహి శతమితిసంవత్సరందీర్ఘమాయుః॥ చిరంజీవ...భవ॥ ౩॥
శ్రియందద్యాత్సదారోగ్యం శోభాంపుష్టింతథాయశః । ధాన్యంధనం
పశూన్పుత్రానాయుష్యంశతవత్సరమ్॥ చిరంజీవ...భవ॥ ౪॥ సంపత్క
రంభవేత్ । పుత్రీపౌత్రాభివృద్ధిస్సాన్య దిత్యేవంమనురబ్రవీత్ ।
యదాక్రేదేవో జాతోహేరంబః । సదేవస్సుమతిందదాతు । యథా
భూయాదిశ్శశ్శజే । ఆయుష్యంచఆరోగ్యం విహ్వైర్హృతేయః । భూ

యతేస్మాకమహర్షభిః । పరమేశ్వరోయథాభూత్వైవిభూతి మాన్సు
మావప్యభోగాంశ్చ భోగాదిద్రవనంప్రదద్యాత్ । ఉపదేవాత్సద్య
స్సునూగల్యం సునంపదోజాయంతే । భాస్కరఃకౌంభర్యశః ।
కుశోహ్యకోగ్యం బుధః ప్రజ్ఞాజీవో విద్యావృద్ధిశుక్రోదీర్ఘజీవంచ
మందశ్శాంతిం ప్రమోదంతమో గ్రహవేతాని ఫలాని ప్రదిశేయుః ।
గంగాదీనీమాని సర్వతీర్థానిపదేపదే మంగళప్రదానిభవేయుః । అస్యాం
జాతః పుత్రో విక్రమార్కు సమపరాక్రమస్సన్యత్ । ఇమాదంపతీ ।
చిరంజీవ + + భవ ॥ ౧౦ ॥ పుత్రప్రాప్త్రైయః తాలక్ష్మీః ధనధాన్య
యుతం గృహం దారాస్సుగుణసంపన్నా భూయాసుస్తే నిరంతరమ్ ।
చిరంజీవ....భవ ॥ ౧౧ ॥ శ్లో॥ అష్టపుత్రధనం వోస్తుదశపుత్రోభవంతు
పః । వ్యాధినారహితంజేహం । గేహం స్వర్ణాద్యలం కృతమ్ । చిరం
జీవ...భవ ॥ ౧౨ ॥ నిర్యాధినాశరీరేణ మనసాచనిరాధినాపూరయన్నర్థి
నామాశాస్త్రం జీవశరదాంశతమ్ । చిరం + భవ ॥ ౧౩ ॥ త్సంతిస్తేకో
యశస్సత్యం యుద్ధేదోర్బలముత్తమం । భూయాసుస్తేమహావిష్ణుకృప
యాపరయాసదా । చిరంజీవ*భవ ॥ ౧౪ ॥ దీర్ఘాయుషాధనత్యేనయశ
పాపిదిగంతరే । తేజసాచబలేనాపి చిరంజీవసుఖభవ ॥ ౧౫ ॥ రవిశ్శుద్ర
స్తథాభామోబుధోదేవ గురుస్తథా । శుక్రశ్శనిస్తథా రాహు కేతూ
నంతుసుఖప్రదాః । చిరంజీవ*భవ ॥ ౧౬ ॥ గృహేతేసంపదస్సంతునిత్య
శ్రీరస్తుతేసదా । మంగళానిచనిత్యాని । వర్ధంతాంమందిరేచతే । చిరం
*భవ ॥ ౧౭ ॥ ఛత్రచామరసంయుక్తాః । దాన్యస్తాన్వ వృణ్వతాం సదా
గజాంతమహదైశ్వర్యం భూయాచ్ఛ్రీవిష్ణుసేవయా । చిరం*భవ ॥ ౧౮ ॥
ధనం కనకవస్త్రవో విపుల దానదాసీజనం మదేభ భటఘోటకం రథ
సమేతసేనాయుతం । భవేన్మరరిపు ప్రియాచతురలోచనో పాంతయో
ర్నిరీక్షణస్తాత్తవ ప్రచురకోటిసంఖ్యాధనం । చిర*భవ ॥ ౧౯ ॥ గృహం
కమకోధితం పదనమస్తు విద్యోజ్యలం । వపుర్బలవిరాజితం హృదయ

మస్తు సత్వాంచితం । భవంతుతవశత్రవో భువితుకాందిశీకాః పరం
 సుహృజ్ఞ సమాగమం భవతు తేసదాహన్నిశం । చిరం*భవ ॥ ౨౦ ॥
 కల్యాణాన్యనిశంభవంతుభవనే శ్రీవేంకటేశత్రభాః । పేమాస్తుత్వ
 యిరామచంద్రకరుణా సంవర్ధతాంసర్వదా । శీమచ్ఛందగ్రహసాద
 మహిమాత్వయ్యస్తునిత్యంముదా । లక్ష్మీస్తిష్ఠతుకోశగేహనివహేష్వ
 త్యంతసంప్రీతితః ॥ చిరం*భవ ॥ ౨౧ ॥ దారాభద్రగుణభవంతుభ
 వతా మారోగ్యమప్యేధతాం పీడ్యంతామథ శత్రవోనియతమప్యా
 యుశ్చసంవర్ధతాం । శ్రీలక్ష్మీకుచకుంకుమాంకితనిజోరః పీతపాటీర
 వాః । శ్రీవిష్ణుజ్ఞగదీశ్వరోవిదిశతు ప్రాచుర్యసత్సంపదః । చిరం*
 భవ ॥ ౨౨ ॥ ఆరోగ్యంచసుమంగళం ప్రియవధూరాదిత్య తేజఃపరం
 కీర్తిశ్చంద్రసురేభకుండ కుముదక్షీరోదనీరోపమా । పాండిత్యంచసు
 కర్మసుప్రతిదినం ప్రీతిశ్చధర్మజ్ఞతానాచాలత్వ మమేయవస్తు నిచయం
 ధాన్యంచభూయాత్త్వయి ॥ చిరం*భవ ॥ ౨౩ ॥ వృషాకపాయాప్రి
 యవల్లభస్త్యా మనంతభోగాంచిత దివ్యదేహః । వినాయకోయస్యమ
 హాన్నియోసా దీర్ఘాయుషం పుత్రయుతంచకుర్యాత్ । అస్యా
 భః-వృషాకపి(ని)-హరవిష్ణూవృషాకపీతినైఘంటిక ప్రామాణ్యాత్
 హరః- విష్ణుశ్చేత్యభః- వృషాకపే- అపత్యం (స్త్రీ)వృషాకపాయా-
 (సూ) వృషాకప్యగ్ని కుసిత కుసీదానాముదాత్తః - ఐ - ఆదేశోజీవ
 చప్రియశ్చసావల్లభశ్చ ప్రియవల్లభః । వృషాకపాయాః - ప్రియ
 వల్లభః । + వృషాకపాయాప్రియవల్లభః శ్రీమదాదినారాయణః -
 గౌరీప్రియశ్చేత్యపిధ్వనిః - కీదృశ శ్రీమన్నారాయణ ఇత్యాకాంతా
 యాం - అనంతభోగాంచిత దివ్యదేహః - అనంతః - తేజః - తస్య
 భోగః - కాయః తస్మిన్ - అంచితం - దివిభవం - దివ్యం - దేహం
 యస్య - సతథోక్తః - నవిద్యతే - అంతోయేషాంతే - అనంతాః-
 తాదృశాః - భుజ్యంతఃసతథోగాః - తైః - అంచితంపూజితం - దివ్యం-

దేహం - కాయం యస్య స ఉత్తీర్ణనిః - వీనాం - పక్షిణాం - నాయకో
 వినాయకః - గరుత్మానిత్యధః - లంబోదరశ్చేతిచధ్వనిః - యస్య పరమే
 శ్వరస్య మహాః - ప్రియః ప్రేమవిషయః - అసాపరమేశ్వరో నారా
 యణః సదాశివశ్చ - తాం - భవంతం - దీర్ఘం - ఆయుర్యః స్య సః - దీర్ఘ
 యుః - తం - తథోక్తం - పుత్రశ్చ పుత్రాశ్చ పుత్రాః - తైర్యుతం -
 సంతతం - బహుపుత్ర పుత్రీకా సంయుతం కుర్యాదిత్యాశీర్వాదః -
 అత్ర శబ్దశక్తిమూలోవాచ్యాతిశాయివ్యంగ్యః - న తు శ్లేషః - విశేష్య
 స్యజిప్తత్వాత్ ॥ ౨౮ ॥ వాహీకృత మహాధేను గణాధిపవినాయకౌ భ
 వతాం భవతాం భూత్యై పార్వతీపరమేశ్వరా ॥ అస్యార్థః ॥ పర్వతీం పాతీతి
 పార్వతీపః - రమాయాః - ఈశ్వరో రమేశ్వరః - పార్వతీపశ్చ - రమేశ్వ
 రశ్చ పార్వతీపరమేశ్వరా - తే - కీదృశా విత్యాకాంతాయాం వాహీ
 కృతమహాధేను గణాధిపవినాయకౌ - ధేనునాంగణః - ధేనుగణః -
 మహాంశ్చాసా - ధేనుగణశ్చ మహాధేనుగణః - మహాధేనుగణస్య - అ
 ధిపః - మహాధేనుగణాధిపః - వృషభత్యర్థః - వీనాం - పక్షిణాం -
 నాయకః - వినాయకః - గరుడత్యర్థః - వాహా - సంపద్యమానా
 కృతౌ వాహీకృతౌ - వాహీకృతౌ మహాధేనుగణాధిప వినాయకౌ -
 యాభ్యాంతౌ - వాహీకృతమహాధేను గణాధిపవినాయకౌ । తాదృశ
 విశేషేణ విశిష్టే - హరిహరా - భవతాం । యుష్మాకం భూత్యై విశ్వరూ
 య భవతామిత్యాశీర్వాదః ॥

అథ దేవలోకే కీర్త్యముష్మికా తేజోరూపందదృష్త్వా । దేవా
 ఋషయః । పరప్రచ్ఛురిదం బ్రహ్మ । అథ బ్రహ్మ బ్రవీత్ । శృణ్వంతు దేవా
 ఋషయః । పరమానందరూపేస్మిన్ స్వగ్లోలోకోస్సర్వ మయః । తస్మిన్
 కల్పవృక్షో మణిప్రభః । తత్తీర్త్వభః । సోమసూర్యప్రభః ॥ నానావర్ణ
 సుపత్రః । కాశే కాశే సువర్ణభమ్ । కాశ్వతవర్ణం దివ్యరూపంచ । సువర్ణో
 రక్తమయః । సమృద్ధో మృతఫలః । సులక్షణో వేదో సాశరతరుర్నా

మ । యుష్మాక పాతులమూ పాతుసర్వా పాతులత్వస్యేవంచిత
యేత్ ॥ ప్రజాపతిఃప్రజామాయుర్వర్ష శతందదాతు । విష్ణుశ్చక్రియం
దదాతు । పశుపతిఃపశూదదాతు । సర్వాదేవతా అమృతందదాతు ।
అథ శ్రీకరంచబహుపుత్రంచ లక్ష్మీశ్చకీర్తిందదాతు । తదస్యలక్షణం
సుఖద్రంచమూగణం । సుశీలస్యపోషణం । మాసేమాసే సఫలమా
దిత్యోదద్యాత్తేజోదద్యాచ్ఛందశ్చేతోబలంచ మంగళస్సుమంగళంచ
బుధశ్చదీర్ఘబుద్ధిచ । జీవోమంత్రరహస్యంచ । శుక్రస్సాఖ్యంచ । శని
శ్శాంతించ । రావణోరాజ్యంచ కేతునాప్రబలగ్ం సమాస్రగావోభవంతి
భవతాం దీర్ఘాయురైశ్వర్యమాధి పత్యమ్ ॥ యుష్మాకం భూయాత్ ॥
చిరంజీ + భవ ।

ఇత్యాశీర్వచనమంత్రస్సమాప్తః. మ. రో. ఉ.

అథ స్వస్తి మంత్రార్థా.

(మహద్భ్యోనమః.) శ్లోకార్థాస్తేత్యాస్స ఫలాస్సంత్యతి
భవంతశ్శ్రీమంతో మహంతోను గృహ్లాంతః ॥

అనయోర్దంపత్యోః ప్రీతిరవిచ్ఛిన్నాస్త్యితిభవంతో...తు,
తథాస్తు, అనయోర్దంపత్యోః గృహస్థాశ్రమధర్మకర్మనిష్ఠా గరిష్ఠత్వం
భూయాదితి భవంతో...తు, తథాస్తు, ఇమాదంపతీ అన్యోన్య ప్రీతి
యుక్తౌ సాలంకారా సంతానసంపత్సమృద్ధ్యాకీర్తిమంతౌ సుఖభాగినా
భూయాస్తామితి భవంతో...తు, తథాస్తు, ఇమా జాయాపతీవాణీ
హిరణ్యగర్భావివపూశ్యో లక్ష్మీనారాయణా వివపూర్ణానందా గౌరీ
శంకరావివ నిత్యానసాయణా అదుంధతీవసిష్ఠావివ తపస్సమృద్ధా సీతా
రామావివ సకలభోగభాగ్యోపేతౌ రాధాకృష్ణావివ సఫలమనోరథా
అనసూయాత్రీఇవపాతివ్రత్య సత్యశౌచపరాయణౌ చిరాయుష్మంతౌ
భవంతీతీతీవస్తువాహన పుత్రపౌత్ర్యాభివృద్ధిమంతౌచ స్యాతామితి భవం

తో...తు, తథాస్తు. గురుదేవతాప్రసాదేన నిరుపద్రవౌనిరోగనిర్వ్యసనానిర్దుఃఖా భగవద్భక్తిభాజౌ స్యాతామితిభవంతో...తు, తథాస్తు.

సతతమపరిమితశౌర్యశాశ్వతపదనిత్యమంగళవిశిష్టావాగ్విశేషవస్తువాహననిరంతర శోభనపరంపరావాప్తినిరంతరా రోగ్యబలవృద్ధివిజృంభమాణబాహు గజశతతపోవృద్ధివాక్సిద్ధి శతాయుర్ధనకనకవస్తువాహన గజతురగానేక సకలశాస్త్రమైత్రీకరణ చతురంగసేనా సన్నహన ఛత్రచామర మణిభూషణాదియక్తో భూత్వాదంపత్యోః అవిచ్ఛిన్న ప్రీతిద్వారామార్కండేయవ ద్దీర్ఘాయుష్మంతౌ భూయాస్తామితి భవంతశ్శ్రీమంతోమహంతోఽనుగృహ్యంతు । తథాస్తు । ౧ ।

సర్వ ముహూర్తానంతరం కర్తవ్యాశీర్వాదః । అస్మిన్ముహూర్తే లగ్నహారాదే క్కాణనవాంశ ద్వాదశాంశాది సమయేషు యే యేగ్రహః యజమానస్య జన్మనక్షత్ర జన్మరాశి వశాత్ నామనక్షత్ర నామరాశివశాచ్చ శుభేతరస్థానేషుస్థితాః తేషాంగ్రహణాం శుభఫలదాతృత్వం భూయాదితిభ...తు । ౨ । యేయేగ్రహః శుభస్థానేషుస్థితాః తేచాత్యంతశుభ ఫలదానేనానుకూలా భవంత్యితిభ...తు । 3 । అనుష్ఠితమేతల్లగ్నంచ సకలదోషవిరహితం శుభబలకలితంచ సుఖప్రదం భూయాదితిభ...తు । ౪ । యచ్చయజమానహృదయం యేచ యజమానా నుబంధినఃసర్వేషీ భగవత్ప్రసాదేన కల్యాణాభిసంధయః కల్యాణభాజన్స భవంత్యితిభ...తు । ౫ । యదప్యస్మిన్ మహూర్తే వేద్యుత్పించిదపశ్యద్భితం యాజకానాంయచ్చాశ్రావిపరుషంజనైః యచ్చశుతమగ్నీలంవా తత్సర్వ మపిపురాణఘోషేణ బ్రాహ్మణా శీర్వచనబలేనచ శాంతకలుషంసుమంగళం సుగ్నీలం శ్రావ్యంస్వస్తికృచ్చభూయాదితిభ...తు । 6 । వసిష్ఠవాలఖిల్యవిశ్వామిత్ర వైకంఠాయనదక్షకాత్యాయన కౌండిన్యగౌతమాంగీరస పరాశరవ్యాసవాల్మీకిభరద్వాజశుక శౌనేక సనత్కుమారజాబాలిబాదరాయణ

కుంభ సంభవనిత్యతపోమతంగ కౌండిన్యకండిలశాండిల్య నాచికేత వృ
షభమందారపాలకపిలకర్ణ గాంగేయ విభాండకాదీనా మాయురారో
గ్య కరాశీర్వచనపాత్ర స్వంభూ...తు || ౭ || సంతతక్రీరస్తు- సమస్త
సన్మంగళానిభవంతు || తతస్సభాఽప్రతిసాష్టాంగం ప్రణమ్యమంత్రాత్
తా ప్రతిగృహీత్యాదితి దేశకులాచారానురోధేన సంప్రదాయ
పరిపాట్యనుసర్తవ్యేతిదిక్ ||

ఇతి స్వస్తిమంత్రార్థా స్సమాప్తః.

అథ వధూగృహప్రవేశః.

జ్యోతిషఫలగ్రంథే || శ్లో || వివాహమారభ్యవధూ ప్రవేశో
య్యగ్నేతిథా ఖండశవాసరాంతే | పంచాంగశుద్ధిశ్చదినంవివాహి తిథా
నసగ్గోచరకేపికార్యః || వధూవరాబంధుభిస్సహ స్వగృహంగత్వా
ఆచమ్య...ఏవం...ప్రీత్యర్థందంపతోఽః ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం నూతన
వధూగృహప్రవేశాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణస్తదంగత్వేన తదాచా
శుద్ధ్యర్థం...సహస్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యామినమః - ఆచానిద్వి
ఘ్నేనపరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యామినమః -
గణాధిపతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంచకృత్వా ఏవం...ర్థం మమ
పతన్యఃప్రథమగర్భాదిసర్వ గర్భశుద్ధ్యర్థం గర్భాధానాఖ్యం కర్మ
కరిష్యామినమః - ఉత్తరోవరిః || శ్లో || ఆరుహణ్యరుమథాపి ... దీర్ఘా
యుషంచాబ్జజః || అథ సమావేశసముహూర్తస్సు—అస్తు! దక్షిణో
వరః - అథ ఫలప్రదానానికరిష్యామినమః! ఫలంమనోరథ...ప్రయచ్ఛ
మే ! శ్రీలక్ష్మీనారాయణప్రీతయే ఇదంఫలంసతాంబూలం సదక్షి
ణాం...నమమ | అథ పూర్ణకలశపూజాంచకుర్యాత్ | ఆశీర్వాదః -
తతః సీరాజనమ్ | ఏ.ఉ.మూ.గృ||

వధూగృహప్రవేశ స్సమాప్తః.

అథ నూతన గృహ పంచేకః.

◀→(0)◀→

శ్లో॥ వంచాగశుద్ధివసే చంద్రతారాబలాన్వితే । నిష్పంచకే
 సులగ్నే చక్రా రదోమాదివజ్రే ॥ ఇతి జ్యోతిశ్శాస్త్రోక్త శుభముహూ
 ర్తం విచారయేత్ ॥ అత్రాయంప్రయోగః ॥ శుభమస్తు ॥ శ్లో॥ యశ్చి
 వోనామరూపాభ్యాః + మహాజనేభ్యోవమః । ఆచమ్య—ఏవం-శుభ
 తిథౌ దంపత్యోః ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం నూతనగృహప్రవేశాఖ్యంకర్మ
 కరిష్యమాణస్తదంగ త్వేనతదాచాశుద్ధ్యర్థం । మహాజన్తై స్సహస్వస్తి
 పుణ్యాహవాచనంకరిష్యామినమః ॥ ఆచాన్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యం
 గ్ధం । శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యామినమః ॥ గణాధిపతిపూజాం
 పుణ్యాహవాచనంచకుర్యాత్ ॥ ఏవం...ర్థం గృహప్రవేశాఖ్యంకర్మ
 ష్యామినమః ॥ గృహస్వప్రాగ్భాగే రంగవల్ల్యాద్యలంకృత్య నూతన
 వస్త్రేణ శ్వేతతండులేన సహమంటపం నిధాయ ॥ పూర్వోక్తమేవవాస్తు
 పురుష ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలక సహితవాస్తుపూజాం కరిష్యామినమః ॥
 పూర్వోక్తమేవవాస్తు పురుషమింద్రాద్యష్ట దిక్పాలకానాహుయ్య ॥
 తతో ధ్యానానాహనాది పోడశోపచారపూజాం సమర్పయామి । ఏవం
 ...ర్థంవాస్తు హోమంకరిష్యామినమః ॥ షట్పుత్రప్రయోగః । తతః దేశా
 చారేణ వాస్తుహోమం సమాపయేత్ ॥ అథ కేశవాదిహోమం
 సమాపయేత్ ॥ బ్రహ్మణంపూజయేత్ ॥ అథ పూర్వోక్తమేవ ప్రద
 ష్మిణం కుర్యాత్ ॥ అథ బ్రాహ్మణాభోజయేద పూజై స్సక్తుభిరోదనే
 నేతివస్త్రాలంకారం దద్యాత్ ॥ అథ ఫలప్రదానాని కరిష్యామినమః ॥
 శ్లో॥ ఫలం...ప్రయచ్ఛమే । ఇదంఫలం...నమమ । అథాశీర్వాదః ॥ శ్లో॥
 సమ్యక్స్మిన్ పరివర్ధతామధశతం పూజాయురప్యేథతా మారోగ్యంభవ
 ధాన్య గోసుతశతం సంవర్ధతాంసర్వదా । పుత్రాః పుత్రయుతాః ప్ర

పాత్రసహితాః పాత్రాశ్చసూయాత్తథాప్యశ్చైవ్వర్వారణ రాజయా
ధనివహైర్వర్ణాత్వపత్న్యితే॥ ఇత్యాకీర్వాదః॥

నూతనగృహప్రవేశ స్సమాప్తః॥

మ హా మూ ర్తి స్తో త్ర మ్.

దేవాణామః॥ మహిదేవీనమస్తేస్తు మృత్యురూపాభవామ్య
హం॥ ఇత్యుక్తంనస్సమానేన శ్రోతుమిచ్ఛామతద్వద॥ ౧॥ దేవ్యనాచ॥
పురాబ్రహ్మతమంసృష్ట్యాసమాహూయాబ్రవీద్వచః॥ శ్రుణుమేవచ
సంపుత్రికురుష్వాఽధచసదరం॥ ౨॥ కలశాజనాసిరాచారా రాజాన్స్ప
తథావిధాః॥ అతఃగత్వాభువం దేవిమృత్యురూపాభవాశుచ॥ ౩॥ పర
ద్రవ్యాపహర్తారః పరస్త్రీనిరతాస్సదా॥ పరపీడాపరానిత్యం రాజా
నన్సుకలాయుగే॥ ౪॥ దేవస్వహరణే సక్రాబ్రహ్మస్వహరణేతిథా॥ తేహం
దోషవశాత్త్వేతు జనాన్సంహరనిత్యః॥ ౫॥ బ్రహ్మజైవం సమా
దిప్తాఇంద్రాద్యైస్సురసత్తనైః॥ భువంసమాగతా తత్రజనాన్స్విత్యౌధ
పాపినః॥ ౬॥ రాజ్ఞోదోషాన్సురస్కృత్యగ్రామే గ్రామేవనామ్యహం॥
తత్రాపిపాపిహోహత్వా పునర్గ్రామాంతరం వ్రజే॥ ౭॥ ఏవంజేశానట
త్వాహం సర్వాన్సంహృత్యవైజనాత్॥ పునర్గచ్ఛామిసదనంబ్రహ్మణః
పరమేస్థినః॥ ౮॥ ఏవంమదాగమం జ్ఞాత్వాబుద్ధిమాన్సుణ్య కృన్నరః॥
విచార్యశాస్త్రతోనిత్యం జాగరూకోభవేదలం॥ ౯॥ పతంతిమూషికా
యత్రనృత్యంతి విరమంతిచ॥ తద్గృహంతశ్చ తేత్యక్త్వా సకుటుం
బోవసంవిశేత్॥ ౧౦॥ తత్రశాంతింప్రకుర్వీతమహామాయాసమీరితామ్
ఓంనమోభగవతి మహామూర్తికేమృత్యురూపిణి సకుటుంబం మామవ
స్త్వాహం॥ ౧౧॥ వనేజలాశయంగత్వా ఊర్ధ్వబాహు రథోముఖః॥ వీరా
సనేచోపవిశ్యజపేన్మగ్రం సహస్రశః॥ ౧౨॥ సంస్థాప్యప్రతిమాంతత్ర
ధూపదీపోపహరణైః॥ సంపూజ్య విధివత్పశ్చజ్ఞానసూయాత్పత్యహం
నరః॥ ౧౩॥ హరిద్రామూర్త్యుక్తేణ చిత్రాన్నేనాజ్యసంయుతా॥ సమి

ద్విఃఖాదిరైర్భక్త్యాభ్యామ్నాదైస్సమన్వితః॥ ౧౪॥ పత్నీపుత్రప్రభృ
త్యే తేహహుయాదనువాసరం । హోమాంతేచపతేన్నిత్యం స్తోత్ర
మేతజ్జేష్ఠియః॥ ౧౫॥ సమోదేవిమహాదేవి సర్వలోకవశంకరి సర్వ
దాసర్వతోమహ్యం కృపాంకురుకృపాకరీ॥ ౧౬॥ మేరాక్షసేలాసశిఖరే
హిమాక్షాగంధమాదనే । నిత్యగృప్త్యాకృతా వాసేమేదో మాంస
బలిప్రియే॥ ౧౭॥ మహానైన్యసమాయుక్తే సర్వప్రాణివిహింసకే సర్వాభి
చారికేదేవి సర్వం రక్షస్వసర్వదా॥ ౧౮॥ యత్రకుత్రస్థలేవాపియస్మిన్
కస్మిన్యదాతదా । రక్షమాంరక్షమాండేవి సపుత్రపశుభృత్యకం॥
౧౯॥ మాంగల్యంమేసదాదేహి మహామంగలదాయినీ లోకానామా
శ్రయే సర్వమంగలే మంగలప్రియే॥ ౨౦॥ ఇతిస్తుత్వామహాదేవీంభక్తి
భావేనసంయుతః । భుంజేతస్వజనైర్భుక్తో దేవీంతాం మనసాస్మరణ॥
౨౧॥ యదాస్వగృహం చైత్యేషుధ్వాంతురావో భవిష్యతి కాకశాంతిం
తతః కృత్వాగృహంగంతు ముపక్రమేత్॥ ౨౨॥ సుముహూర్తేనునక్ష
త్రేవ్యాలం కృత్వాతతోగృహం బ్రాహ్మణైర్భంధుభిన్నార్థం సంవిశే
ద్గృహమాత్మనః॥ ౨౩॥ స్వస్తివాచంద్విజేభ్యశ్చ శాంతియుక్తోక్తమాగ
తః । దక్షిణంచహిరణ్యాది దద్యాచ్ఛాట్కట్యవివర్జితః॥ ౨౪॥ బ్రాహ్మ
ణా భోజయేత్పశ్చాద్దేవీంతాం పార్థయేద్గృహీం గచ్ఛగచ్ఛ మహా
దేవీస్వస్థానం మంగలంకురు॥ ౨౫॥ ఏవంకృతేవిధానేన మారికాశాంతి
రుత్తమాః జాయతేనాత్రసందేహః సత్యంసత్యంసమీరితం॥ ౨౬॥ ఇత్యే
తత్కథితం దేవ్యాదేవేభ్యస్సాన్విత్యసంభవం । మాహాత్మ్యంపఠ తేయ
స్తుసాపిమంగళమాప్నుయాత్॥ ౨౭॥ లిఖతంపుస్తకంయస్య గృహేతి
ష్ఠతీసర్వదా తస్యమారీభయం నాస్తిసత్యంసత్యం మయోదితం॥ ౨౮॥
పుస్తకం పూజయేద్ద్యస్తు శ్రద్ధయాపరయాముదా । సాపిమంగలమా
ప్నోతి ఇహముత్రపరాంగతిం॥ ౨౯॥ సర్వంత్వక్త్వాసాధయేత్తద్యత్నే
నాపిధనైరపి శ్రోతవ్యం పరయాభక్త్యా సర్వకామార్థసిద్ధయే॥ ౩౦॥

ఇతి శ్రీభగవతిపురాణే మహామారికాస్తోత్రమ్.

సంపూర్ణమస్తు. (ఖాదిరైః=చంద్రలు)

శ్రీమద్.

27

ఆ బ్ది క ప్రయోగః.

అమశాద్ధం పూర్వాష్టాకార్యం॥కర్తాన్నాత్వాచమ్య దీపారా
ధనంకృత్వా॥ గృహభూభాండ ఆత్మద్రవ్యదేహస్థలశుద్ధ్యర్థం పుణ్య
హంకుర్యాదితి కమలాకరభట్టః ॥ అకరణప్రత్యవాయోనాస్తివిఘ్నే
శ్వరపూజాం పుణ్యహంకృత్వా ॥ ఆచమ్య... కేశవ... శ్రీకృష్ణాయ
నమః॥ పవిత్రఫృత్వా॥ శ్లో॥ అంగుళ్యైర్నైర్నాసికాగ్రం సంపీడ్యపాపనాశ
నమ్ ॥ ప్రాణాయామమిదంప్రొక్తం ఋషిభిఃపరికల్పితమ్ ॥ శ్రీగోవింద
గోవింద... ఏవంగుణ... పుణ్యతిథౌ. (ప్రాచీనాపీఠీ)యజమానస్యపితుః
(మాతః) ప్రాతీసాంవత్సరీకమృతాహఃఖ్యామశాద్ధంకీర్త్యామినమః॥
కాలేఅధికారసిద్ధ్యర్థం. పరిషత్ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యామినమః॥ తందుల
సహితపరిషద్దక్షిణంగృహీత్వా॥ శ్లో॥ సమస్తసంపత్సమనాస్తి హేతవ
స్సముత్థితాపత్కులధూమకేశవః॥ అపారసంసారసముద్రసేతవః పునం
తుమాంబ్రాహ్మణపాదపాంసవః॥ ఆధివ్యాధిహరంనృణాం మృత్యుదా
రిద్రవ్యనాశనమ్ ॥ శ్రీపుష్టికీర్తిదంవందే విప్రశ్రీపాదపంకజం ॥ విప్రేభ్యు
దర్శనాత్సద్యః క్షీయంతేపాపరాశయః॥ వందనాన్మంగళావాప్తి రర్చ
నాదచ్యుతంపదమ్ ॥ ఇత్యాదత్సప్రదక్షిణత్రయంకృత్వా ॥

ప్రా... తీ ॥ పితుః (మాతః) ప్రాతీసాంవత్సరీక మృతాహః
ఖ్యామశాద్ధం కర్తుం అధికారసంపద స్త్వితిభవంతోబ్రువంతు ॥ ఇతి
దర్శనసహిత తిలోదకముత్సృజేత్ ॥ కర్తుం అధికారసంపదస్తు ॥ పునః,
ఆచమ్య... ఏవంగుణ... పుణ్యతిథౌ ప్రా + తీ ॥ పితుః (మాతః) ప్రాతీ
సాం + శాద్ధే - శరీరశుద్ధ్యర్థం స్వర్ణధాన్య ఆజ్యకృచ్చాగ్నియాచరి
ష్యే॥ శ్లో॥ స్వర్ణంపవిత్ర + ప్రయచ్ఛమే॥ ధన్యంకరోపి. చాతార +

ప్రయచ్ఛమే || కామధేనో + ప్రయచ్ఛమే || స్వర్ణభాస్యజ్యోతి
 ఛ్యుత్రయ ప్రత్యామ్నాయ హిరణ్యదానం తుభ్యమహం సంప్రదదే
 (సమమ) శ్రీగోవింద శ్రీగోవింద శ్రీమహావిష్ణోరాజ్ఞయా ప్రవర్తమా
 నస్య అద్యబ్రహ్మణః - ద్వితీయపరార్థే - శ్వేతవరాహకల్పే వైవస్వ
 తమన్వంతరే - కలియుగే - ప్రథమపాదే - జంబూద్వీపే - భరతవక్ష-
 భరతఖండే - మేరోర్దక్షిణదిగ్భాగే శ్రీశైలస్య ఈశాన్యప్రదేశే-కృష్ణా
 గోదావర్యోర్మధ్యదేశే- (శ్రీలక్ష్మీరంగవిలాసే) సమప్తదేవతా బ్రా
 హ్మణసన్నిధౌ- అస్మిన్వర్తమానే వ్యావహారికచాంద్రమానేన...సంవ
 త్సరే...అయనే...ఋతే...మానే...పక్షే...తిథౌ...నాసరే|| శ్రీవిష్ణు
 వక్షతే - శ్రీవిష్ణుయోగే - శ్రీవిష్ణుకరణే - ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్ట
 యాం పుణ్యతిథౌ ప్రాచీనావీతి||

.పితుః ప్రాతిసాంవత్సరీక మృతహాఘ్యా .మాతుః ప్రాతిసాంవత్సరీక మృతహా
 మశ్రాద్ధే...శిశుపితామహ ప్రపితామహాఘ్యామ శ్రాద్ధేమాతృపితామహీ ప్రపితామ
 హం + గోత్రాణాం ... నాంప్రద్యమ్న హీనాం ... గోత్రాణాం...నాం ప్రద్య
 సంకర్షణ వాసుదేవ రూపాణాం. మ్న సంకర్షణ వాసుదేవరూపాణాం.

* (సవ్యం) పురూరవార్ధ్వ సంజ్ఞ కానాం విశ్వేషాం దేవానాంచ
 శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణోశ్చ (ప్రాచీనావీతి) ... పితుః (మాతుః)
 ప్రాతిసాంవత్సరీక మృతహాఘ్యామశ్రాద్ధం సదైవం ఆమపార్వణ
 విధానేనసద్యః కరిష్యామినమః||

ప్రా + వీతి...పితుః (మాతుః) ప్రాతిసాంవత్సరీక మృతహా
 ఘ్యామశ్రాద్ధే తృణఛేదనం కరిష్యామినమః || ఇతితృణఛేదనంకృత్వా||
 (సవ్యం) పురూరవార్ధ్వ సంజ్ఞ కానాం విశ్వేషాం దేవానాంస్థానేక్షణం
 దదామినమః|| అస్తు||

* (సవ్యం) సనకాదిత్యాది విశ్వేషాం దేవానామితిప్రాచీన పురోహితపా
 రః|| అపాదుః ధర్మకాంత్రీ ద్రక్ష్యంత||

పా) + తీ... పితృపితామహ ప్రపితా పా)... తీ... మాతృపితామహి ప్రపితా
 మహానాం... గోత్రాణాం .. నాం ప్రద్యు మహీనాం... గోత్రాణాం..... ప్రద్యు
 మ్ను సంకర్షణ వాసుదేవ రూపాణాం మ్ను సంకర్షణ వాసుదేవ రూపాణాం
 సానేక్షణం దదామినమః॥ అస్తు॥ సానేక్షణం దదామినమః॥ అస్తు॥

(సవ్యం) శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణోఃస్థానేక్షణం దదామి
 నమః ॥ అస్తు ॥ శ్లో॥ అక్రంధనై శ్చౌచపరై స్సతతంబ్రహ్మవాదిభిః ।
 భవితవ్యంభవద్భిశ్చ మయా(త్వయా)చ శ్రాద్ధకర్మణి ॥ గృహంగనేగో
 మయేన మండలద్వయం కుర్యాత్ ॥ యథా॥ విశ్వేదేవాన్సంవిష్ణ్వర్ణం
 ప్రథమమండలం ॥ పితృద్యుగం ద్వితీయం ॥ (సవ్యం) విశ్వేదేవస్థానే
 గోమయేన చతురశ్ర మండలకృత్వా ॥ ప్రా + తీ ॥ గోమయేనవర్తు
 లాకార మండలకృత్వా ॥ హస్తంప్రయోజ్య ॥ సవ్యం... విశ్వేషాం
 దేవానాం (విష్ణోః) పాద్యస్థానే ఆవాహనంనమః ॥ పాద్యస్థానే ఆస
 నంనమః॥ పాద్యస్థానే అక్షతంనమః॥ పాద్యస్థానే గంధంనమః॥ పాద్యస్థానే
 పుష్పాణినమః ॥ సకలారాధనై స్సన్నితంనమః ॥ అస్తు॥ (ప్రాచీనానీతీ)

... పితృపితామహ ప్రపితామహానాం... .. మాతృపితామహి ప్రపితామహీనాం...
 గోత్రాణాం... నాం. ప్రద్యు మ్ను సంకర్షణ ... గోత్రాణాం... నాం. ప్రద్యు మ్ను సం
 వాసుదేవరూపాణాం. | కర్షణవాసుదేవరూపాణాం.

పాద్యస్థానే ఆవాహనంనమః ॥ పాద్యస్థానే ఆసనంనమః ॥ పా
 ద్యస్థానే అక్షతంనమః॥ పాద్యస్థానే గంధంనమః ॥ సకలారాధనై స్సన్
 న్నితంనమః ॥ అస్తు ॥

(సవ్యం) పురూరవా + దేవాః ॥ స్వాగతంనమః॥ ఇతిదర్శం
 ఉత్తరదిగ్భాగేవిస్సృజేత్ ॥ స్వాగతమిదం తే పాద్యం దదామినమః॥

వవిత్రంత్యక్త్వా॥ పాదాగ్రే ఆజ్యపూతంనమః॥ శ్లో॥ యదీచ్ఛసి
 మహారాజ సర్వతీర్థావగాహనం । విప్రపాదవినిర్ముక్తంతోయం శిరసి
 ధారయ॥ శ్లో॥ నమోబ్రహ్మణ్యదేవాయ గోబ్రాహ్మణ హితాయచ॥

జగద్ధితాయ కృష్ణాయగోవిందాయ నమోనమః । పవిత్రంధృత్వా
 విప్రపాదోదకం శిరసిధృత్వా । పునఃపాద్యంనమః॥

(సన్ధ్యం) పితృపితామహ ప్రపితామహః (మాతృపితామహీ
ప్రపితామహ్యః) స్వాగతంసమః । ఇతిదర్శనంబట్టిణభాగే విస్మయేత్ ।
పా)...ఏదీ! పితృపితామహ ప్రపితామహః + గోత్రాః + రూపాః మా
తృపితామహీ ప్రపితామహ్యః + గోత్రాః + రూపాః॥

స్వాగతమిదంతే పాద్యందదామినమః॥ పవిత్రంత్యక్త్వా పాదా
 గ్రేహజ్యపూతంనమః॥ (సవ్యం) శ్లో॥ యదీచ్ఛసి + శిరసిధారయః॥
 నమోబ్రహ్మణ్యదేవాయ + + నమోనమః॥ పవిత్రంధృత్వా ప్రాచీ
 నావీతి॥ విప్రపాదోదకం శిరసిధృత్వా ॥ పునఃపాద్యం నమః॥ సవ్యం॥
 శ్రాద్ధసంరతుక శ్రీమహావిష్ణో స్వాగతంనమః ॥ స్వాగత దర్శముత్తరే
 విస్మయేత్ ॥...స్వాగతమిదంతే పాద్యందదామినమః॥ పవిత్రంత్యక్త్వా
 పాదాగ్రే ఆజ్యపూతంనమః॥ యదీచ్ఛసి + + ధారయ ॥ నమో
 బ్రహ్మణ్య + నమోనమః॥ విప్రపాదోదకం శిరసిధృత్వా॥ పునఃపాద్యం
 నమః॥ కర్తాస్వయంచపాదా ప్రక్షాళ్య॥ నిమంత్రితభౌగ్నాణైః ఆచ
 మనార్థం నారాయణస్మరణం కార్యం॥ కేచిత్ దక్షిణహస్తేన నాసికం
 స్పృష్ట్యాదక్షిణకర్ణం స్పృశంతి॥ విశ్వేదేవాః ప్రాజ్ఞుభూః పితరఉద
 జ్ఞుభూః విష్ణుఃప్రాజ్ఞుభూః ఉపవిశ్య ॥ సవ్యం॥ పురూరవా + దేవాః
 విష్వరం దదామి ॥ ఉపవిశామః ॥ ఇతిభౌగ్నాణాః ॥ ప్రాచీనావీతి॥

...విశ్వపితామహ ప్రపితామహః   ...మాతృపితామహీ ప్రపితామహ్యః॥
X గోత్రాః X రూపాః   X గోత్రాః X రూపాః

విష్వరం దదామి నమః॥ ఉపవిశామః॥ సవ్యం॥ శ్రాద్ధసంరక్షక
శ్రీమహావిష్ణో విష్వరందదామి నమః॥ ఉపవిశామః॥ శ్లో॥ శ్రాద్ధభూమాగ
యాం ధ్యాత్వాధ్యాత్వాద్వేదేనం జనార్దనం॥ తాభ్యాం చైవ సమస్కృత్య
తతశ్శ్రాద్ధం క్రవర్తయే॥ ఆచమ్య...పవంగుణ...తిథాపితుః(మాతృ)

సాత్రిసాంవత్సరీక మృతహాఖ్యామశ్రాద్ధే మండలాన్భవం కరిష్యామి ।
 సాత్రి...తీ! శాస్త్రకూర్చం గృహీత్వా! పితృస్థానే అద్భిరవోక్త్యు ॥ దక్షిణ
 భూమింభాత్వా! మృదంగృహీత్వా, తిల్యామిశ్రయిత్వా! శ్లో! తిల
 రక్షంత్యధసురార్థ దర్భాభక్షతురాక్షసా ॥ పక్షింవైశ్రోత్రియో
 రక్షేదతిథిస్సర్వరక్షకః ॥ ఇతిచతుర్దిక్షువికిరేత్ ॥ పితృస్థానే మండలత్ర
 యం కృత్వా! సవ్యంవిశ్వేదేవస్థానే (విష్ణుస్థానే) అద్భిరవోక్త్యు! విశ్వే
 దేవస్థానే చతురశ్రమండలం కృత్వా! విష్ణుస్థానేతికోణాకార మండ
 లంకృత్వా! ఆమాదిద్రవ్యపదార్థేషుతూష్ణిం సంప్రోక్త్యు! శ్లో! పుండరీ
 కాక్ష గోవిందవాసుదేవ జనార్దన మయార్పితమింద్రవ్యం పవిత్రం
 కురుసర్వదా ॥ పుండరీకాక్షపుండరీకాక్షాయనమః ॥ సర్వే ఆమద్రవ్య
 పదార్థాశ్శుచయో భవంతు ॥ పురూర...దేవార్ ఆవాహయామి!
 పాదాది మస్తకాంతం అక్షతార్థావికిరేత్ ॥ ఇదమాసనందదామినమః॥
 ఇదం తేక్షణందదామినమః॥ విశ్వేదేవస్థానే ద్వాదశాభూమానిక్షిప్త్య
 తదుపరి అర్ఘ్యపాత్రద్వయమాసాద్య కూర్చేన ప్రోక్త్య ఉద్ధృత్య
 యవార్ నిక్షిప్త్య-ఉదకం పూరయిత్వా! దక్షైః ప్రచ్ఛాద్య-అయం
 గంధః-ఇమాసిపుష్పాణి - అయంకుశః - తదుపరి కూర్చేన ॥ ఉద
 కంనిధాయ! బ్రాహ్మణహస్తేకుశానిధాయ ॥ ప్రథమార్ఘ్యపాత్ర
 మోదాయ!

పురూరవసంజ్ఞక విశ్వేదేవాః యవోదకసహిత అర్ఘ్యం దదా
 మినమః॥ ఆర్ద్రవసంజ్ఞక విశ్వేదేవాః యవోదకసహిత అర్ఘ్యం దదామి

* శ్లో! పూర్వోత్తరాపొశనేచ ప్రాణాహుతికరోదకే! పరిషే
 చనమప్యామశ్రాద్ధే సంచవివర్జయేత్ ॥

* ఆమశాస్త్ర మందునాస్తోదకమును బ్రాహ్మణ పరిషేచనమును ప్రాణాహు
 తులును అపొశనమును ఉత్తరాపొశనమును విదురువలెనని తాత్పర్యము.

నమః॥ అర్ఘ్యపాత్రద్వయ మన్యత్రనిక్షిపేత్॥ యవైరభ్యర్చ్య భాగ
సహిత గంధంనమః॥ గంధహ్యపర్యలంకరణార్థం అక్షతంనమః॥ శ్లో॥ శీత
వాతోష్ణసంతాణం లజ్జాయారక్షణం పరమ్ । దేహలంకరణం వస్త్ర
మతశ్చాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ... విశ్వేదేవాః ధారణఽచ్చాదనార్థం
(వస్త్రయ్యగ్ం) తుభ్యమహం సంప్రదదే (నమమ) వస్త్రాభావే హిర
ణ్యంవా దద్యాత్ ॥ అలంకరణార్థంకుశఖండందామినమః॥ యష్మదను
జ్జయా ప్రిచీనావీతి॥ (అస్మత్ప్రతా) (అస్మన్నాతా) ద్యర్చనంకరిష్యా
మినమః॥ (సవ్యం) తతః ప్రిచీనావీతి॥

.పితృపితామహప్రపితామహా...గో .మాతృపితామహి ప్రపితామహీ...గో
తాతా...ప్రద్యున్న సంకర్షణ వాసుదేవతాః॥ ...ప్రద్యున్న సంకర్షణ వాసుదేవ
రూపాః॥

ఆవాహనంనమః ॥

ఇతిమస్తకాదిపాదాంతం తిలా వికిరేత్ ॥ తతఃఆసనందదామి
నమః॥ శ్లో॥ దదామినమః॥ పితృస్థానేదర్భానిధాయ॥ తదుపర్యర్ఘ్య
పాత్రత్రయ నూనాద్య ॥ కూర్చేనపోత్య॥ ఉద్ధృత్య ॥ తిలానిధా
య॥ ఉదకం పూరయిత్వా॥ ఉదకం + త్వా॥ ఉదకం + త్వా॥

శ్లో॥ పితృలోకనివాసిభ్యః పితృభ్యోస్తునమోనమః ।

ప్రద్యున్నరూపపితరః ప్రసీదంతుసదామయి॥

పితరం ప్రీణయామినమః పితామహం మాతరం ప్రీణయామినమః పితామహీం
ప్రీణయామినమః ప్రపితామహం ప్రీణయా ప్రీణయామినమః ప్రపితామహీం ప్రీణయా
మినమః॥

అర్ఘ్యపాత్రేషుతిలానిధాయ॥ అయంగంధః॥ ఇమానిపుష్ప
ణినమః॥ అయంకుశః ॥ కూర్చేన ఉదకంనిధాయ ॥ బ్రాహ్మణవాస్తే
దర్భానిధాయ ప్రథమార్ఘ్యపాత్రమాదాయ అర్ఘ్యందద్యాత్ ॥

శ్రాద్ధప్రకరణే॥ కార్యాయనమః ॥ శ్లో॥ విసర్గశ్చుకుశైచివ
వికిరం పక్షివారణమ్ । కరశుద్ధిరపోశానమామశ్రాద్ధే విఫర్జయేత్ ॥

అర్ఘ్యపాత్రాసాదనమ్ ॥ శ్లో ॥ పశ్చాత్పాదాదుష్కమ్య పాత్రాచ్యం పత్తిగ్య
ధాధవత్ ॥ దక్షిణాంసం స్థితాహ్యేషా పిత్వాణాం శ్రాద్ధకగ్మణి ॥ కించశ్లో ॥ ఆ
ర్ఘ్యం చ పిండదానం చ వస్త్రదానం చ తగ్మణం ॥ గంధపుష్పాదికం స్వం హస్తేనైవ తు
దాపయేత్ ॥

అ ర్ఘ్య దా న మ్.

పితః + గోత్ర + + ప్రమ్యమ్న రూప మాతః + గోత్రే + + నామ్ని ప్రమ్య
తిలోదకసహిత అర్ఘ్యోదకం దదామినమః ॥ మ్న రూపీ తిలోదక సహిత అర్ఘ్యోదకం ద
పితామహ + గోత్ర + + సంకర్షణ రూప నామినమః ॥ పితామహీ + గోత్రే + + నా
+ దదామినమః ॥ ప్రపితామహ + గోత్ర మ్ని సంకర్షణ రూపీ + దదామినమః ॥ ప్రపి
+ + వాసుదేవరూప + దదామినమః ॥ తామహీ + గోత్రే + + నామ్ని వాసుదేవ
| రూపీ + దదామినమః ॥

అర్ఘ్యపాత్ర త్రయమవ్యత్ర నిక్షిపేత్ ॥ తలైరభ్యర్చ్య ॥ భా
గసహితగంధనమః ॥ గంధస్యోపర్యలంకరణార్థం... అక్షతనమః ॥
శ్లో ॥ శీతవాతోష్ణసంత్రాణం లజ్జాయారక్షణం పరమ్ ॥ దేహలంకర
ణం వస్త్ర మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥

పితృమహ ప్రపితామహః | మాతృపితామహీ ప్రపితామహ్యాః
ధారణ ఆచార్చనార్థం (వస్త్రయుగ్మం) తుభ్యమహం సంప్రదదే (నమమ)
వస్త్రాభావే హిరణ్యం వా దద్యాత్ ॥ అలంకరణార్థం కుశఖండం దదామి
నమః ॥ యుష్మదనుజ్ఞయా విష్ణోరారాధనం కరిష్యామినమః ॥ శ్రాద్ధసంర
క్షక శ్రీమహావిష్ణోః ఇదమానాహనం నమః ॥ ఆసనం నమః ॥ త్తణందదామి
నమః ॥ కుశాపరిస్తీర్య ॥ అర్ఘ్యపాత్రమాసాద్య ॥ కూర్చేన ప్రోక్ష్య ॥
ఉద్భృత్య ॥ యవాన్నిక్షిప్య ॥ ఉదకం పూరయిత్వా ॥ దర్భః ప్రచ్ఛా
ద్య ॥ అయం గంధః ॥ ఇమాని పుష్పాణి - ఇమాని తులసీదళాని అయం
కుశః - కూర్చేన ఉదకం నిధాయ ॥ బ్రాహ్మణహస్తే కుశానిధాయ ॥
శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణోః ఇదం తే అర్ఘ్యం దదామినమః ॥ యవై
రిభ్యర్చ్య ॥ భాగసహిత గంధనమః ॥ గంధస్యోపర్యలంకరణార్థం
అక్షతనమః ॥ శ్లో ॥ శీతవాతోష్ణ + + ప్రయచ్ఛమే ॥ ... ధారణ

చ్ఛాదనార్థం వస్త్రయుగ్మతుభ్యమహం సంప్రదదేనమమః । వస్త్రాభా
వేహారణ్యం వాదద్యాత్ ॥ అలంకరణార్థం కుశఖండందదామినమః । యు
ష్మదనుజ్ఞయామండలోద్వర్తనంకరిష్యామినమః॥* పితృస్థానే విశ్వేదేవ
స్థానే విష్ణుస్థానే పాత్రేష్వభిఘార్యః కృష్ణకృష్ణః తండులేష్వభిఘార్యః॥

పిత్రే + గుప్తకండులూకదదామి॥ పితా మత్రే X గుప్తకండులూకదదామి॥ పితా
మహాయ + గుప్తకండులూకదదామి॥ ప్రపి మహ్యై X గుప్తకండులూకదదామి॥ ప్రపి
తామహాయ + గుప్తకండులూకదదామి॥ తామహ్యై X గుప్త కండులూకదదామి॥

పురాస్వీక్తవంతుణ + పితృః పౌత్రీసాం + శ్రాద్ధేరాత్మస
న్విహరణార్థం పుణ్యశ్లోకా వాచయిష్యే ఇతికర్తా॥ వాచ్యతామితి
బ్రాహ్మణాః॥

యథాసంభవశాకాదీక నిధాయ॥ అభిఘార్యః పౌత్ర్యపరి
షేచ్య- నమోనమ శ్రీమండరీకాత్మ పుండరీకాత్మయనమః ॥ పురూర
వార్ద్రీవసంజ్ఞిక విశ్వేదేవాః ఇవంవః ఆమంసపరికరం సవ్యంజసంసతాం
బూలం సదక్షిణాకం పురూరవార్ద్రీవ సంజ్ఞికవిశ్వేభ్యో దేవేభ్యః
అక్షయతృప్త్యర్థం ఇదమామం సోపస్కరమమృతరూపేణసంపద్యం
తాంహవ్యంనమః॥ కాశ్యాం విశ్వేశ్వరపాదే దత్తమక్షయ్యమస్త్యితి
భవంతో బ్రువంతు ॥ కాశ్యాంవిశ్వేశ్వర పాదేదత్తమక్షయ్యమస్తు॥
గయాయాంగదాధరః ప్రీతోభవతు॥

* ఆమలగ్నాకరణమును గుఱించి కొందరు ఆచరించుటలేదు. తత్కరణే
ప్రయోగం వత్త్యతే. పాత్రేకండులూకనిధాయ॥ అభిఘార్యః చాతుర్భాగం కృత్వా,
ఏభాగమాదాయ అగ్నాహుయాత్ ॥ ఏకంత్రిః॥ సోమాయనమః॥ విత్తమలేనమః॥
కవ్యవాసానాయనమః॥ ఇతిపరిత్యా॥

౧ భాగం అగ్నిహోత్రమందును, ౨ భాగము పితృస్థానమందును, ౩ భాగం
విరతుమను, ౪ భాగము పిండములయందును వినియోగించవలెను.
ఆమం ద్విగుణంవా చతుర్గుణంవా దద్యాత్ ॥

పాపినివాపితి...పితృపితామహ ప్రపి పాపి + తి॥ మాతృపితామహి ప్రపితా
తామహః...గోత్రాః ÷ ప్రద్యుమ్న సుంక మన్యాః ÷ గోత్రాః ÷ దాయాః ప్రద్యు
ర్నణ వాసుదేవ రూపాః ఏతద్వ్యః ఆమం మ్న సుంకర్నణ వాసుదేవ రూపాః ఏతద్వ్యః
సపరికరం సవ్యంజనం సతాంబూలం సదక్షి ఆమంసపరికరం సవ్యంజనం సతాంబూలం
జాకం- పితృపితామహ ప్రపితామహేభ్యః సదక్షి జాకం మాతృపితామహి ప్రపితామ
+ గోత్రేభ్యః + + ప్రద్యుమ్న సుంకర్నణ హీభ్యః...గోత్రాభ్యః దాయాభ్యః ప్రద్యు
వాసుదేవ రూపేభ్యః అక్షయ్య తృప్త్యై మ్న సం ÷ దేవరూపాభ్యః అక్షయ్య తృ
ర్థం ఇదమామంసోపస్కర మమృతరూపేణ తృప్త్యై ఇదమామం సోపస్కర మమృత
సంపద్యంతాం కవ్యంనమః॥ కాశ్యాం విశ్వే రూపేణ సంపద్యంతాం కవ్యంనమః॥ కాశ్యాం
కర్వ పాదేద త్తమక్షయ్య మ స్త్వితి భవం విశ్వేశ్వర పాదేద + బ్రువంతు॥ కాశ్యాం
తో బ్రువంతు॥ కాశ్యాం + మస్తు॥ గయా + మస్తు॥ గయాయాం గదాధరః క్రితో
యాం గదాధరః క్రితో భవతు॥ భవతు॥

(సవ్యం) శార్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణు ఏత త్తే ఆమంసపరికరం
సవ్యంజనం సతాంబూలం శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణు నే శంఖచక్ర
గదాధరాయ లక్ష్మీసమేతాయ గరుడవాహనాయ అక్షయ తృప్త్య
ర్థం ఇదమామంసోపస్కర మమృతరూపేణ సంపద్యంతాం హవ్యంనమః॥
కాశ్యాం + + భవతు॥ కాశ్యాం + మస్తు॥

శ్లో॥ పంచక్రోశం గయాక్షేత్రం క్రోశ మేకం గయాశిరిః ।

యత్రయత్ర సృరిష్యతి పితౄణాం దత్తమక్షయమ్ ॥

నివీతి॥ శ్లో॥ ఈశానవిష్ణు కమలాసనకార్తికేయ వహ్నిత్ర
యార్క రజనీశ గణేశ్వరాణాం । క్రౌంచామరేంద్ర కలశోద్భవ కశ్య
పానాం పాదాన్నమామి సతతం పితృముక్తిహేతూకా॥

* ...ఆచుపాతే - అమృతభోజనే తృప్తరసి ఇతికర్తా శృప్తోభవత్రాహ్మ
కావదేయః॥

ధారాదత్తమ్.

గయ గయ గయ॥ అస్మిన్య... పుణ్యతి గయ గయ గయ॥ అస్మిన్య... పుణ్యతిథౌ
 థా ప్రా... తీ॥ పితుః ప్రాతిసాం ప్రా... తీ॥ మాతుః ప్రాతిసంవత్సరీక మృత
 మృతహాఖ్యామ శ్రాద్ధే పితృపితామహా ప్రహాఖ్యామ శ్రాద్ధే మాతృపితామహీ ప్రపితా
 పితామహా... గోత్రా... ప్రద్యుమ్న మహీ... గోత్రా... దాయాః ప్రద్యుమ్న
 సంకర్షణ వాసుదేవరూపాక్ష (సవ్యం) పు... రూపాః (సవ్యం) పురూరవార్ద్రీవసంజ్ఞ
 రూరవార్ద్రీవసంజ్ఞ కాక్ష విశ్వాక్ష దేవాను కాక్ష విశ్వాక్ష దేవానుద్దిక్ష్వ (విష్ణుంచ) మయా
 ద్దిక్ష్వ (విష్ణుంచ) మయాక్రియ మాణే నా క్రియమాణే నానేన ప్రా... తీ॥ మాతుః ప్రాతి
 సేన ప్రా... తీ॥ పితుః ప్రాతి సాంవత్సరీక సాంవత్సరీక మృతహాఖ్యామ శ్రాద్ధేనమాతృ
 మృతహాఖ్యామ శ్రాద్ధేన పితృపితామహా ప్రపితామహీ ప్రపితామహీనాం... గోత్రా
 పితామహానాం... గోత్రాణాం... నాం ప్రజాణాం... నాం ప్రద్యుమ్న సంకర్షణవా
 ద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవ రూపాణాం నుదేవ రూపాణాం

* గయ ఆమదాన కల్పోక్త సంపూర్ణ సకలఫలావాప్తి రస్త్వితి
 భవంతోబ్రువంతు ॥ గయ ఆమదాన... రస్తు ॥ విశ్వేదేవప్రీతిరస్తు॥ పి
 తృప్రీతిరస్తు॥ విష్ణుప్రీతిరస్తు॥ ప్రా... తీ॥ దేవపితృమధ్యేప్రోక్ష్య॥ దర్భానా
 స్తీర్య॥ దర్భోపరితిలోదకం దదామి ॥ అసంస్కృతప్రమీ తేభ్యః॥
 ఆమపిండందదామి॥ తదుపరితిలోదకందదామి॥

అథ పిండప్రదానమ్.

ఏవంగుణ + పుణ్యతిథౌ ప్రా + తీ॥ పితుః (మాతుః) ప్రాతిసాం
 వత్సరీక మృతహాఖ్యామ శ్రాద్ధీయతిలోదక పిండప్రదానం కరిష్యామి
 నమః॥ శాలిచూర్ణేతిలమధు ఆజ్యక్షిరై స్సహపాత్రేషు శ్రయిత్యా॥ పిండ
 త్రయం కృత్వా తతః దక్షిణదిశిగోమయేనోపలిప్య ॥ తత్రదర్భానా
 స్తీర్య॥ దర్భోపరిత్యేతిలోదకం దదామి॥ 3॥ १ సవ్యం జాన్వవాచ్య॥
 పితః... గోత్ర... ప్రద్యుమ్న రూప-షిత్రేమాతః... గోత్రే... దాయిత్రద్యుమ్నరూ
 ... గోత్రాయ... ప్రద్యుమ్న రూపాయశే, మాత్రే... గోత్రాయై... దాయై
 తేషుం పిండం దదామినమః॥ గయాయాం ప్రద్యుమ్న రూపాయైతే ఇమం పిండం
 దత్తమస్తు॥ దదామినమః॥ గయాయాం దత్తమస్తు॥

* ఏతేషాం (ఏతాసాం)

१ (యేడమకాశు మణువకరెననుట.)

పితామహ ... గోత్ర.....సంకర్షణ పితామహి ... గోత్రే)...దాయ సంక
రూపపితామహాయ...గోత్రాయ...సంకర్షణ రూపే, పితామహ్యై...గోత్రాయై
ర్షణ రూపాయతే ఇమం పిండం దదామి॥ దాయై సంకర్షణ రూపాయైతేఇమం
నమః॥ గయాయాం...చస్తు॥ పిండందదామినమః॥ గయాయాందత్తమస్తు॥

ప్రపితామహ ...గోత్ర ...వాసుదేవ ప్రపితామహి ...గోత్రే...దాయ వా
రూపప్రపితామహాయ ...గోత్రాయ...వాసుదేవరూపే, ప్రపితామహ్యై...గోత్రాయై
వాసుదేవరూపాయతే ఇమం పిండం దదామి॥ దాయై వాసుదేవ రూపాయైతే
మినమః॥ గయాయాం...చస్తు॥ ఇమం పిండందదామినమః॥ గయాయాందత్త
మస్తు ॥

పిండస్య పరిపిండశేషం నిధాయ॥ 3॥ పిండోపర్యేత త్తిలో
దకం దదామి॥ 3॥ (ఏవ తేపిండోనమమ ఇతి కేచిత్పాఠః॥)

సవ్యం॥ (తండులం) అవఘ్రియాచమ్య పాచీనావీతీ॥

పితరః ప్రత్యవసే నిత్యస్య పితామహః॥ మాతరః ప్రత్యవసే నిత్యస్య పితామ
ప్రత్యవసే నిత్యస్య॥ ప్రపితామహః ప్రత్యవసే॥ ప్ర...స్య ప్రపితామహః॥ ప్ర...స్య॥
వసేనిత్యస్య

ఆహ్వానముః॥ 3॥ అభ్యహ్వానముః॥ 3॥ సవ్యేన పార్వణ
పూజాం కరిష్యామి॥ పిండపితృదేవతాభ్యోనమః (పిండమాతృదేవతా
యైనమః) దర్శపత్ర కుశతిలాక్షతాః సమర్పయామి॥ ధూపంపరి
కల్పయామి॥ దీపందర్పయామి॥ ధూపదీపానంతరం శుద్ధాచమసీయం
సమర్పయామి॥ (నైవేద్యం) దత్వా॥ తాంబూలం దక్షిణా దత్వా॥
గయగయఅస్మిన్వ...ఏవంగుణ...తిథాపితుః (మాతుః) ప్రాతి...శ్రాద్ధే
తిలోదక పిండప్రదానకాలే గోదానదశదానాదికం కుర్యాత్॥ ఆచ
మ్య ఏవం...తిథాపాచీనావీతీ॥

పితుః పాత్రీసాం ... పిండప్రదానే మాతుః పాత్రీసాం ... పిండప్రదానే
పితృపితామహ ప్రపితామహా ... గోమాతృ పితామహీ ప్రపితామహీః ... గో
త్రా...ప్రద్యమ్న సంకర్షణవాసుదేవతాః ... ప్రద్యమ్న సంకర్షణవా
రూపాః॥ వసుదేవ రూపాః॥

సవ్యం॥ పురూరవార్ద్రపసంజ్ఞ కాలవిశ్వా దేవానుద్దిశ్య మ
యాకృతేనానేన॥

పితః పాత్రానిసాంవత్సరం ... శ్రాద్ధే మాతః పాత్రానిసాం...పిండప్రదానేన
య తిలాదక పిండప్రదానేన పితృపితామహత్యపితామహీ ప్రపితామహీనాం ...
వా ప్రపితామహీనాం... గోత్రాణాం... గోత్రాణాం ... నాం ప్రద్యుమ్న
నాం ప్రద్యుమ్న ... రూపాణాం ఏతేషాం ౩౦కవణా ... రూపాణాం ఏతానాం॥

(మయా) త్వయాదత్తాః పిండాః గయాపిండసదృశాభవంత్యితి
భవంతో బ్రువంతు! గయాపిండసదృశాభవంతు ॥ సవ్యేన పిండాక్
సమస్కృత్య! ప్రా...తీ! పిండానుద్వాసయిష్యే! ఉద్వాసయ! సవ్యం॥
శ్లో! అయోధ్యామధురామాయాకాశీకాంచీ అవంతికా । పురీద్వార
వలీచైవ సప్తతామోక్షదాయకాః । అహంకాశీంగమిష్యామి తత్త్రై
వనివసామ్యహం । ఇతిబ్రువాణ సుతతంకాశీవాసఫలంభతే । యా
వత్పిండం మనుష్యాణాం గంగాతోయేషుతిష్ఠతి । తావద్వర్ష సహ
స్రాణి పుణ్యలోకేమహీయతే! శమీపత్రప్రమాణేన పిండందద్వాద్ధ
యాశిరే! ఉద్ధరేత్సప్తగోత్రాణాం కులమేకోత్తరంశతమ్! పిండస్థానే
శాంతిరస్తు పుష్టిరస్తు తుష్టిరస్తు వృద్ధిరస్తు అవిఘ్న మస్త్యాయుష్యమస్తు
ఆరోగ్యమస్తు! గృహేధనధాన్యసమృద్ధిరస్తు! కూర్పుగంధిం విస్రస్య
జలేనిక్షిపేత్ ॥ పిండాక్ గోలగ్నజలేవా నిక్షిపేత్ ॥ బ్రాహ్మణాన్
సంతోషయేత్ ॥ సమస్కారంకుర్యాత్ ॥ గోత్రాభిరస్తు! అస్యగృహే
శ్రీమహాలక్ష్మ్యస్తైస్సర్వసిద్ధిరస్తు! ఇతిబ్రాహ్మణాః వదేయుః॥

పరేద్యుః! ... ఏవంగుణ ... పుణ్యతిథౌ ప్రా...తీ ॥ పితః ప్రా
తీసాంవ... శ్రాద్ధీయ ఆమశ్రాద్ధాంగతర్పణం కరిష్యామినమః"

పితరం ... గోత్రం ... ప్రద్యుమ్నరూ	మాతరం... గోత్రాం	ప్ర
పం తర్పయామి నమ తర్పయామి నమ ప్రద్యుమ్న రూపాం తర్పయామి నమ తర్ప		
ర్పయామినమః ॥ పితామహం ... గో... యామి నమ తర్పయామినమః॥ పితామహీం		
.....నమః॥ ప్రపితామహం... గో....	... గో.....నమః॥ ప్రపితామహీం ... గో	
...నమః॥	.....నమః॥	

శ్లో! ఏకేచాన్మత్కులే జాతాలపుత్రా గోత్రిణో మృతాః తేగృ
హ్లాంతు (మయా) త్వయాదత్తం సూత్ర (వత్త్ర) నిష్పీడనో
దకమ్ ॥ శ్రీరామ శ్రీరామ॥ ఆర్దికప్రయోగస్సమాప్తః.

శ్రీరస్తు.

ఉ ప న య న

౨(౦)౬

శ్లో॥ శుక్లాంబరధరంవిష్ణుం + + + మహాజనేభ్యోనమః ॥
 ఆచమ్య + ఏవంగుణ + + శుభతిథౌ. శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం మమ
 కుమారస్వాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ఉపనయనాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః
 పూర్వేద్యుః ఇమంకుమారం జాతకర్మనామ కరణాన్నప్రాశెనలంకు
 రారోపణ చౌలోపనయనాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణస్తదంగ త్వేన తదా
 దాశుద్ధ్యర్థం + స్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యామి॥ ఆదానిర్విఘ్నేన
 పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాంకరిష్యాః ॥ గణాధిప
 తిపూజాంపుణ్యాహవాచనంచక్షత్వా ॥ సతాదికర్మణా ముక్తకాలా
 నుష్ఠానాభావాత్ప్రాయశ్చిత్తముచ్యతే ॥ ఆచమ్య + ఏవంగుణ +
 ప్రీత్యర్థం మమకుమారస్వాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం జ్ఞానకృత అజ్ఞానకృత
 సమస్తదోష నిర్హరిణ్కాం యథాసంభవత్ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యామి
 తతః॥ పాత్రేపంచప్రస్థపరిమిత తండులాకానిధాయ॥ అభావేయధాశ
 క్తితండులాకానిధాయ ॥ దక్షిణాకానిధాయ ॥ (కుమారః) తండుల
 పాత్రమాదాయ ॥ ఉద్ధాయ ॥ ఆత్మప్రదక్షిణత్రయంకృత్వా॥శ్లో॥ స
 మస్తసంపత్సమవాప్తి + + పదమ్ ॥ అశేషేషేపరిషన్మదీయాంవి
 జ్ఞాపనామవధార్యమయాసమర్పితాం ఇమాంపరిషద్దక్షిణాయథోక్త
 దక్షిణామివస్వీకృత్య మమకుమారస్య జన్మప్రభృత్యుపనయనశుభల
 గ్న పర్యంతం మధ్యేసంభవితానాం వాచానాం. సవర్ణాసవర్ణధాత్రి
 జనిత్రీ ప్రభృత్యనేక స్తవ్యపాన - సహభోజనో చ్ఛిష్టభోజన - పర్యుషి
 తాన్నభోజన - వివస్త్యాన్నపాన - సజాతీయ - విజాతీయ - సహచర
 క్షీడా సల్లాపసంస్పర్శన - తిష్ఠన్ముత్ర - పురీషోత్సర్జనాది తత్తత్కారే

శౌచాభావప్రభృతీనాముక్తకాలాతీత జాతకర్మ నామకర్ణాన్నప్రాశ
 నాదికర్మణాం తత్తత్కాలాతీతాద్యోదోషస్సమజనితద్దోష పరిహారా
 ర్థం మమ ఉపనయనాధికారయోగ్యతాసిద్ధ్యర్థం యథాశక్తి సంభవ
 త్రాప్తయశ్చిత్తముపదిశ్యాను గృహ్లాంతుభవంతః । ఇతికర్తా బ్రాహ్మ
 ణాప్రార్థయేత్ ॥ అనుగృహ్లాఉపనయనాధికారసిద్ధిర స్త్వితిభవంతో
 బ్రువంతు । ఉపనయనాధికారసిద్ధిరస్తు । ఆచమ్య + ఏవంగుణ +
 ప్రీత్యర్థం శరీరశుద్ధ్యర్థం స్వర్ణ ధాన్య ఆజ్యకృచ్ఛాగ్నిణ్యచరిష్యే ॥ శ్లో॥
 స్వర్ణంపవిత్రమమలం స్వర్ణంపాపప్రణాశనమ్ । స్వర్ణంహిశంకరంయ
 స్మా దతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే ॥ బ్రాహ్మణాయనువర్ణదానందద్యాత్ ॥
 శ్లో॥ ధన్యంకరోషీదాతార మిహలోకేపరత్రచ । యస్మాత్తస్మాచ్ఛి
 వంమేస్యా దతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే ॥ ధాన్యందానందద్యాత్ ॥ శ్లో॥
 కామధేనోసముద్భూతం సర్వక్రతుషుసంస్థితం । దేవానామాజ్యమా
 హార మతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే ॥ ఆజ్యదానందద్యాత్ ॥ శ్లో॥ హిర
 ణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజంవిభావసాః । అనంతపుణ్యఫలద మతశ్శాం
 తింప్రయచ్ఛమే ॥ ఇదంకృచ్ఛత్రయపత్యామ్నాయం యథాశక్తిహి
 రణ్యం శ్రీమహావిష్ణుప్రీతింకామయమానస్తుభ్యమహం సంప్రదదేనమ
 మ । మమకుమారస్య శరీరశుద్ధిర స్త్వితి భవంతోబ్రువంతు ॥ మమ
 కుమా + రస్తు ॥ పాహిత్రయోదశహోమః ॥ ఆచమ్య + ఏవంగుణ
 + ప్రీత్యర్థం మమకుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం జాతకర్మాదీనాం
 తత్తత్కాలేషు తత్తత్కర్మాచరణ ప్రాయశ్చిత్తార్థం తదుక్తహోమం
 కరిష్యామి ॥ హోమామార్థం ఋత్విగ్వరణందత్వా ॥ పూర్వోక్తప్రకా
 శేణచతుష్పాత్రప్రయోగంకుర్యాత్ ॥ పూర్వపరిషేచనాంతంకృత్వా
 అథాజ్యహోమః ॥ శ్లో॥ అగ్నేత్వంనోరసందేహి అన్నంచాప్య
 యుషాసహ । పాహినోవిశ్వతోదేవ త్వంసర్వంపరితోదిశ ॥ అగ్న
 యేనమః ॥ శ్లో॥ సహాగ్నే వినివర్తస్వ రయ్యామాంసించధారయా ॥

విశ్వతఃపాహిపరిత స్త్వంసర్వంపరితోదితః॥ అగ్నయేనమః॥ ౨॥ శ్లో॥
 అగ్నిశ్చపృథివీచైవ మహతీభూర్భూవహః॥ అతశ్శుభేనమాంసించత్వం
 సర్వంపరితోదితః॥ అగ్నయేపృథివ్యైమహతయేనమః॥ ౩॥ శ్లో॥ భువో
 వాయుశ్చాంతరిక్షం మహాన్వైసంబభూవహః॥ అతశ్శుభేనమాంసించ
 త్వంసర్వంపరితోదితః॥ వాయువేచాంతరిక్షాయనమః॥ ౪॥ శ్లో॥ సు
 వోంతరిక్షంచాదిత్యో మహాన్వైసంబభూవహః॥ అతశ్శుభేనమాంసిం
 చ త్వంసర్వంపరితోదితః॥ ఆదిత్యాయచదివేచమహతయేనమః॥ ౫॥
 శ్లో॥ చంద్రమాశ్చైవనక్షత్రా దితశ్చైవమహానితి॥ మహాఘండస్సం
 భూవ త్వంసర్వంపరితోదితః॥ చంద్రమసేచనక్షత్రేభ్యోదిగ్భ్యైమహత
 యేనమః॥ ౬॥ శ్లో॥ అగ్నేత్వమేనసఃపాహి త్వమేనోవినివర్తకః॥ అత
 శ్శుభేనమాంసించ త్వంసర్వంపరితోదితః॥ పాహినోఅగ్నసేనమః॥
 ౭॥ శ్లో॥ అగ్నేత్వంవిశ్వవేదీయ త్వంసర్వకర్మఫలప్రదః॥ అతశ్శుభేనమాం
 సించ త్వంసర్వం పరితోదితః॥ పాహినోవిశ్వవేదసేనమః॥ ౮॥ శ్లో॥
 త్వమగ్నేక్రతురూపోసి యాజకశ్చత్వమేవహి॥ అతశ్శుభేనమాంసిం
 చ త్వంసర్వంపరితోదితః॥ పాహివిభావసేనమః॥ ౯॥ శ్లో॥ శతక్ర
 తు స్త్వందేవానా మతఃక్రతుఫలప్రదః॥ అతశ్శుభేనమాంసించ త్వం
 సర్వంపరితోదితః॥ సర్వంపాహిశతక్రతవేనమః॥ ౧౦॥ శ్లో॥ మాం
 పాహివిష్ణోవిశ్వేశ సర్వకల్యాణదాయక॥ చతుర్వ్యూహై స్సమాగ
 చ్చ యత స్త్వంహవ్యవహాసః॥ వసవేనమః॥ ౧౧॥ శ్లో॥ అగ్నేత్వం
 నోరసందేహి అన్నంచాప్యాయుషాసహ॥ పాహినోవిశ్వతోదేవ త్వం
 సర్వంపరితోదితః॥ అగ్నయేనమః॥ ౧౨॥ శ్లో॥ సహాగ్నే వినివర్తస్వ
 రయ్యామాంసించధారయా॥ విశ్వతఃపాహిపరిత స్త్వంసర్వంపరితో
 ది॥ అగ్నయేనమః॥ ౧౩॥ + సర్వప్రాయశ్చిత్తహోమం కరిష్యామి॥
 ప్రజాపతయేనమః॥ ఇతిహుత్వా॥ ప్రాగాదిపరిపేచనంకృత్వా॥ అ
 నేనపాహితయోదశహోమేనభగవాన్ త్వంసర్వకర్మఫలప్రదః॥ శ్రీయజుర్వేదాను

ప్రీతాతు ॥ మమకుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధిరస్త్వితిథ + రస్తు ॥ జాత
కర్మసంస్కారంవక్ష్యతే ॥ ఆచమ్య + ర్థం మమకుమారస్యాయుష్యా
భివృద్ధ్యర్థం గర్భాంబుపానజనితదోష పరిహారద్వారా బీజగర్భసము
ద్భవైనో నిబహణద్వారా బలాయురారోగ్య సిద్ధ్యర్థం జాతకర్మకరి
ష్యామి ॥ ఇతిసంకల్ప్య ॥ తతఃకుమారమభిమృశ్య ॥ శ్లో ॥ దివస్తవో
ప్రథమంబక్షే జాతవేదాయతస్త్యభూత్ ॥ ద్వితీయంచ తృతీయంచా
ప్యజ్ఞసంధేహిమేశుభమ్ ॥ జపాకుసుమసం + కేతుంచప్రణమామ్య
హమ్ ॥ కుమారస్యదక్షిణకణ్ఠే శ్లో ॥ అంగాదంగాచ్చసంభూతో రూ
పాదూపాచ్చసంభవః ॥ దీర్ఘాయుష్మాభవోదార పుత్రవంశహి
తుకర ॥ కుమారమాదాయ ॥ ఆయుష్మంతయశస్వంతం తేజస్వీధ
నకామ్యయా ॥ దీర్ఘమాయుః తతః ఘోరయుక్తంమధుంకుమారంప్రా
శయేత్ ॥ దేవాయసవిత్రేనమః ॥ సరస్వత్యైనమః ॥ అశ్వినభ్యాంనమః ॥
మాతుర్దక్షిణస్తనంప్రతిధాప్య ॥ దీర్ఘమాయుః ॥ తతఃపుణివీమభిమృ
శ్య శ్లో ॥ సముద్రమేఖలేదేవి పర్వతస్తనమండలే ॥ విష్ణుపత్నినమస్తు
భ్యం భూమిదేవిసమోస్తుతే ॥ ఇతిభూపార్థనంకృత్వా ॥ శిశోశ్శిరస్స
మీపే ఉదకుంభంనిధాయ ॥ శ్లో ॥ సానీయంపావనంశ్రేష్ఠం గంగాది
సరిదుద్భవం ॥ సర్వపాపప్రశమన కుంభోదకనమోస్తుతే ॥ ఆచమ్య ÷
ఏవంగుణ + మమకుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం బాలసూతికయో
శ్చండాలాది పిశాచేభ్యస్సంరక్షణార్థం ఫలీకరణ హామంకరిష్యామి
తిసంకల్ప్య ॥ అగ్నిప్రతిష్ఠాపనాది సర్వం ఆచార్యః కుర్యాత్ ॥ అత్ర
చతుష్పాత్రప్రయోగం కుర్యాత్ ॥ తూష్ణీంసర్వ వాస్పలీకరణ మిశ్రా
నంజలినాసకృదవదాయ ॥ శ్లో ॥ శండోమర్కశోచీపవీరశ్చ వనశ్చ
ఉలూఖిలః ॥ ఏభ్యోయద్భయమాగచ్ఛే తత్సర్వంనశ్యతాదితః ॥ మరు
ద్యోనమః ॥ తతః నవగ్రహహోమంకుర్యాత్ ॥ ఇంద్రాయనమః +
ఈశాయనమః ॥ ఉత్తరపరిషేచనంకుర్యాత్ ॥ అష్టాబ్రాహ్మణాః

ము + అస్తు । తతః అంకురారోపణం కుర్యాత్ ॥ అంకురారోపణం
 పూర్వము క్తం ॥ గ్రంథవిస్తరభయాత్ నలిఖ్యతే ॥ తతః చౌలప్రకర
 ãంవత్సృతే ॥ ఆచమ్య—మమకుమారస్యా యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ఇమం
 శ్రీనివాసంకుమారం చౌలేనకర్మాణా సంస్కరిష్యామి ॥ కర్మాణః పుణ్యా
 హంకృత్వా ॥ చౌలోపదేశాంగత్యేన రక్షార్థం రక్షాబంధనంకరిష్యా
 మి ॥ శ్లో ॥ టౌంతిస్తేజో యశస్సత్యం యుద్ధేదోర్బలము త్తమం । భూయా
 నుస్తేమహానిష్ఠాః కృపయాపరయాసదా ॥ రక్షాబంధనము + అస్తు ॥ తతః
 నాందీసమారాధనం కరిష్యామి ॥ తదంగభాగ్యాహ్లాదపూజాం కరిష్యామి ॥
 భాగ్యాహ్లాదేభ్యో యథాశక్తి తాంబూలదక్షిణభోజనద్రవ్యాణి అథవా
 హిరణ్యంవాదద్యాత్ ॥ నాందీశోభనదేవతాస్సుప్రీతా + భవంతు ॥
 ఆచమ్య + మమకుమారస్యా యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం చూడాకర్మహో
 మం కరిష్యామి ॥ తతః అగ్నిప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యామి ॥ పూర్వోక్తప్రకా
 రేణ షట్పుత్రప్రయోగం కుర్యాత్ ॥ అత్రజలం కుశా, యవా,
 శలాలు దర్భపుంజలా శకృచ్ఛలల్యసీ నిక్షిపేత్ ॥ శ్లో ॥ పూషా
 బృహస్పతీహ్యగ్నిరింద్రశ్చ వరుణస్తథా । ఇమంకుమారం రక్షంతు
 త్సురకర్మాణి బాలకమ్ ॥ ఆజ్యహోమః ॥ జపాకుసుమసంకాశం + +
 + సమామ్యహం ॥ సవగ్రహహోమం కుర్యాత్ ॥ అస్యకర్మాణః
 హోమప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థం కేశవాదిహోమం కరిష్యామి ॥ కేశవాయ
 నమః ॥ + + + శ్రీకృష్ణాయనమః ॥ ..... బ్రహ్మత్వపూజానంతరే ॥
 కుమారం ప్రాచీముపవేశ్య ॥ పంచశిఖసంస్కారం కుర్యాత్ ॥ శ్లో ॥ ఉష్ణో
 దక్షేన స్థవనంపురతః ప్రకరోమ్యహమ్ । సవితాపూర్వతః పాయాత్
 త్సురధారాభిమర్శనాత్ ॥ ౧ ॥ ఉష్ణోదకంశీతోదకంనిసియ ॥ జలేనపంచ
 శిఖస్థానాని సంస్పృశ్య ॥ పంచదిశంప్రవవతి ॥ యజ్ఞయ్యనామా ॥ ఇతి
 పూర్వతః ॥ తాకేశాకాపాత్రేనిధాయ ॥ అపడపస్పృశ్య ॥ త్రీద
 ర్భా ఆంతర్ధాయ ॥ శ్లో ॥ శీతోష్ణజలపంప్లావం దక్షిణే ప్రకరోమ్య

హమ్ । యమస్త్యాం దక్షిణేపాయాత్ త్సురధారాభిమర్శనాత్ । ౨
 + యజ్ఞయ్యనామా । త్రిదర్భా అంతర్ధాయ । ఇతి దక్షిణతః ।
 తాకేశానిధాయ । అపడపస్పృశ్యః శ్లో । పునరద్భిరుపస్పృశ్య
 పశ్చిమే ప్రకరోమ్యహమ్ । వరుణః పశ్చిమేపాయాత్ త్సురధారాభి
 మర్శనాత్ । 3 । ... యజ్ఞయ్యనామా । త్రిదర్భా అంతర్ధాయ ।
 ఇతి పశ్చిమతః । తాకేశానిధాయ । అపడపస్పృశ్యః శ్లో । పునర
 ద్భిరుపస్పృశ్య చోత్తరే ప్రకరోమ్యహమ్ । ఓషధీశస్సదాపాయాత్
 త్సురధారాభి మర్శనాత్ । ౪ । ... యజ్ఞయ్యనామా । త్రిదర్భా
 అంతర్ధాయ । ఇత్పుత్తరతః । తాకేశానిధాయ । అపడపస్పృశ్యః
 శ్లో । పునరద్భిరుపస్పృశ్య ఊర్ధ్వేతుప్రకరోమ్యహమ్ । విష్ణుస్తూర్ధ్వ
 సదాపాయాత్ త్సురధారాభి మర్శనాత్ । ౫ । ... త్సురంప్రత్యశ్యః
 తతః కర్ణరంధ్రేకృత్వా శ్లో । వస్త్రేత్సురంసమాధాయ దీప్తామభ్యే
 నిధాయచ । చతుర్థదివసాదూర్ధ్వం నాశితాయప్రయచ్ఛతి శ్లో । సూ
 నోర్మాతరి గర్భిణ్యాం చూడాకర్మనకారయేత్ । పంచమాసాదధః
 కుర్యాదత ఊర్ధ్వం నకారయేత్ ।

ఉపనయనమ్ । ఆచమ్య...ర్థం మమకుమారస్య ధర్మాధికార
 కర్మాధికార సిద్ధ్యర్థమాయుస్తేజోశ్రీపుష్టికామ్యాభివృద్ధ్యర్థం మిమీం
 కుమారం + గోత్రం + కుమారముపనయనం కరిష్యే ఇతిసంకల్ప్యః
 శుద్ధప్రదేశే అగ్నింప్రతిష్ఠాప్యః । కౌపీనాచ్ఛన్నం కృతశౌచం కుమా
 రం దక్షిణఉపవేశ్య । స్వయముత్తరతః । ఆచమ్య ... ఏవంగుణ
 శుభతిథౌ మమకుమారస్య యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ఉపనయనాంగత్వేన
 కర్మాచారతార్థం రతౌబంధనం కరిష్యామి । రతౌబంధనదేవతాభ్యో
 నమః । ధ్యానావాహనాది షోడశోపచారపూజాం సమర్పయామి
 శ్లో । విశ్వేశ్వినా గ్రహస్సర్వే ఇంద్రాద్వాదేవతాగణాః । కంకణం
 బంధయామ్యుద్యో వరస్యశుభదాభవే । రతౌబంధనస్సుముహూర్తస్సు

ముహూర్తోఽస్తు || ఆచమ్య || ఏవం + శుభతిథౌ ముహుకుమారస్యా
 యుష్మాభివృద్ధ్యర్థం కర్మానుష్ఠానయోగ్యతా సిద్ధ్యర్థం పరమపవిత్ర
 త్ర యజ్ఞోపవీతధారణ మాచరిష్యే || యజ్ఞోపవీత దేవతాభ్యో
 నమః || ధ్యానావాహనాది ఋషిశోపచారపూజా సమర్పయా
 మి|| సుజనాః యజ్ఞోపవీతం స్పృశేయుః || ఆచమ్య || కేశవాక్షునమః
 + శ్రీకృష్ణాయనమః|| శ్లో|| ఉపవీతం ధారయామి బ్రహ్మాదీనాం బల
 ప్రదమ్|| ఆయురారోగ్యపుష్ట్యాదివర్ధనం శుభవర్ధనమ్|| శ్లో|| శుభ్రాంతే
 నవసూత్రంతు పవిత్రం పాపనాశనమ్ || ఆయుస్థేజోయశ స్సఖ్యం
 జ్ఞానకర్మశుభావహం|| పునః ఆచమ్య || కేశవాక్షునమః + శ్రీకృష్ణా
 మనమః|| యజ్ఞోపవీతధారణ ముహూర్తస్సముహూర్తోఽస్తు || అథ
 శాందీసమారాధనం కుర్యాత్|| ఆచమ్య + ప్రీత్యర్థం మమకుమార
 శ్వాయుష్మాభివృద్ధ్యర్థం ఉపనయనాంగభూతంశాందీ శోభనదేవతా
 ప్రీత్యర్థం శాందీసమారాధన మాచరిష్యే || తదంగత్వేన బ్రాహ్మణ
 త్రాజాం కరిష్యామి|| శ్రీమహావిష్ణు స్వయాపస్య బ్రాహ్మణస్య ఇద
 మాసనం|| సుఖాసనం|| ఇదంపాద్యం|| సుపాద్యం|| శ్లో|| నమోఽస్త్య
 సంతాయ సహస్రమూర్తయే సహస్రపాదాక్షిశిరోరుబాహవే|| సహ
 ధనాక్షు పురుషాయశాశ్వతే సహస్రకోటియుగధారిణేనమః|| శ్రీమ
 హ + అయోవోగంధః సుగంధః|| గంధానా + శోభనమస్తు|| శ్లో|| కీర
 గాతోష్ణ సంత్రాణం లజ్జాయాలక్షణంపురం దేవాలంకరణం వస్త్ర
 సుతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే || ఇతివస్త్రదానం దద్యాత్|| తతఃపాదా
 క్తితాంబూలదక్షిణాదికందద్యాత్|| ఏవం బ్రాహ్మణా సంపూజ్య||
 ధ్రుః బ్రాహ్మణ భోజనార్థమామం వాహిరణ్య వాదద్యాత్|| ఏతత్స
 10 శాందీశోభన దేవతార్పణమస్తు || మాత్రాసహకుమారం భోజ
 నే పరిషేచనా పోశన ప్రాణాహుతి సహితం ఘోరలవణవర్షం కుమా
 రం భోజయిత్వా|| (లఘుభోజనం) శ్లో|| కుమారలగ్న శాలేతుమా

త్రాచ సహభోజనం | సప్రాణాహుతి మానంచగురుర్యాణదశంపదేత్ |

అయ్యా! లఘుభోజనమునకు వీలుగలుగనిచో ఆసమయమున కల్లీకారిచేత (మధువును-అనగా బెల్లమునుగాని లేననుగాని కుమారునికి యిప్పించవలెను.) పిమ్మట పటువు ఆద్రవ్యమును భక్షింపవలెను.

న్నాత్వాచమ్య || కుమారస్య శరీరశుద్ధ్యర్థం కర్మణః పుణ్యాహం కు
ర్యాత్ || కర్మణఃపుణ్యాహం పూర్వము క్తం || ఉష్ణాశ్శీతాస్స్వపతనీయః ||
శ్లో || ఉష్ణోదకేనప్లవనం పురతః ప్రకరోమ్యహం | సవితాపూర్వతః
సాయాత్ ఊరధారాభి మర్శనాత్ || ౧ || ఉష్ణోదకంశీతోదకం నిసీయః ||
జలేనపంచ శిఖస్థానాని సంస్పృశ్య || పంచదిశంప్రవవతి || యజ్ఞయ్య
నామా || ఇతిపూర్వతః || తా కేశా అన్యత్రనిధాయ || అపఉపస్పృశ్య
శ్య || త్రీ దర్భా అంతర్ధాయ || శ్లో || శీతోష్ణజలప్లంస్థావం దక్షిణే
ప్రకరోమ్యహమ్ | యమస్తావం దక్షిణేసాయాత్ ఊరధారాభిమర్శ
నాత్ || ౨ || ...యజ్ఞయ్యనామా || త్రీ దర్భా అంతర్ధాయ || ఇతి
దక్షిణతః || తా కేశా పూర్వస్థానేనిధాయ || అపఉపస్పృశ్య ||
శ్లో || పునరద్భిరుపస్పృశ్య పశ్చిమేప్రకరోమ్యహమ్ | వరుణః పశ్చిమే
సాయాత్ ఊరధారాభి మర్శనాత్ || ౩ || యజ్ఞయ్యనామా || త్రీ
దర్భా అంతర్ధాయ || ఇతిపశ్చిమతః || తా కేశా పూర్వస్థానే
నిధాయ || అపఉపస్పృశ్య || శ్లో || పునరద్భిరుపస్పృశ్యచోత్రరేప్రక
రోమ్యహం | ఓషదీశస్సదాసాయాత్ ఊరధారాభిమర్శనాత్ || ౪ ||
...యజ్ఞయ్యనామా || త్రీ దర్భా అంతర్ధాయ || ఇత్యుత్తరతః ||
తా కేశా పూర్వస్థానేనిధాయ || అపఉపస్పృశ్య || శ్లో || పునరద్భి
రుపస్పృశ్య ఉద్ధేతుప్రకరోమ్యహం | విష్ణుస్తాద్ధేసదాసాయాత్
ఊరధారాభి మర్శనాత్ || ౫ || ...ఊరంప్రత్యేశ్య || నిధాయ || కుమారః
స్నానంకుర్యాత్ || ప్రతిష్ఠాగ్నింప్రజ్వాల్య || అగ్ని సమీపేకుశాంబు
కూర్చకస్త్రాశ్చ వంధాశనమేఖలానినిధాయ || విధిప్రకారేణ మట్వాత్

ప్రయోగం కుర్యాత్ || ముఖాతీర్ణత్వా తతఃకుమారహస్తే ఏకసమి
 థం నిధాయ || అగ్నప్రహృత్య || శ్లో || అగ్నేత్వం ఘృతపృష్ఠాసి ఘృ
 తేనపరివధకః | రక్షేద్యథాపితాపుత్రిం తద్వదాయుఃప్రదోభవ || అ
 గ్నయశ్చదం (నమమ) అథ ఉత్తరదేశేశ్చానమాస్థాప్య || కుమారః
 సంస్పృశ్య || ఆచమ్య... ఏవంగుణ... శుభతిథౌ మమకుమారస్య
 యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం శీతవాణోష్ణోప శమనద్వారా దేహలంకరణార్థం
 సూతనవస్త్రాదిధారణంకరిష్యామి || ఇతిసంకల్ప్య || శ్లో || కౌపీనాచ్ఛా
 దనంవస్త్రం ధారయామిసుప్రియమ్ | శీతవాత'ష్టసంత్రాణం లజ్జా
 కార్వణ్యహరకమ్ || ఇతి కౌపీనవస్త్రధారణంధృత్వా || తతః దండధా
 రణం కరిష్యామి || శ్లో || ఆయువరోచ్యశస్సంఘ ద్వలపుష్పిప్రవర్ధన |
 దండత్వాంధారథూమ్యద్యగోవ్యాఘ్రాదిధయాపహ || తతఃఅజినధార
 ãంకేచిత్ నకుర్వంతి || తత్కరణేసూర్యనారాయణాయనమయితిపాఠః ||
 సూర్యనారాయణాయనమః || ఇతిపఠిత్యా || తతఃసూర్యదర్శనమ్ || శ్లో || ద
 ర్శనంప్రకరోమ్యద్య బ్రహ్మతేజోవివృద్ధయే సూర్యస్య తేజశ్శ్రాద్యది
 వృద్ధిదంబలవర్ధనమ్ || తతఃకుమారస్య సకృద్దక్షిణహస్తంగృహీత్వా ||
 దేవాయసవిత్తేనమః || తతః దేవతాప్రార్థనంకుర్యాత్ || అగ్నయేనమః ||
 సోమాయనమః || సవిత్తేనమః || సరస్వత్యైనమః || పూష్టేనమః || బృహస్ప
 తయేనమః || అర్యమాయనమః || సూర్యాయనమః || భగాయనమః || మిత్రా
 యనమః || ధర్మాధికారోభవయితిఆచార్యః || అగ్నయేనమ ఇతిదేవతా
 భ్యోరక్షణాయదత్వా || అగ్నయేనమః || యజ్ఞయ్యనామః || సోమాయన
 మః + నామః || సవిత్తేనమః ... నామః || సరస్వత్యైనమః...నా
 మః || మృత్యవేనమః...నామః || యమాయనమః...నామః || గదా
 యనమః...నామః || అంతకాయనమః...నామః || అద్యోనమః ...
 నామః || ఓషధీభ్యోనమః...నామః || పృథివ్యైనమః ...నామః ||
 తతస్సుముహూర్తే || స్వస్త్వష్టాశీతి సహస్రాణాంద్విజగురు దేవత్యా

నాం ... .. శ్చుప్రీతాస్సుముహూర్తాస్సుప్రసన్నా వరచాభవంతు ।
 బ్రహ్మదీనామితదక్షిణేక క్షేపతి ॥ శ్లో ॥ బ్రహ్మదీనామపిపరః పరమా
 త్యాగదాశుచిః । ఇమంమాణవకంచాద్య రక్షేత్సర్వప్రకాశకః ॥ తతః
 సప్రహహోమం ఆచార్యః కుర్యాత్ ॥ తతఃఇంద్రియనమః ॥ అగ్ని
 వరుణసోమాయనమః ॥ విశ్వేభ్యోదేవేభ్యోనమః ॥ ఇతికుమారః ॥
 తతః అష్టదిక్పాలక హూమంకరిష్యామి ॥ అగ్నియేనమః...ఈశానా
 యనమః ॥ తతః కేశవాదిహోమంకుర్యాత్ ॥ కేశవాయనమః...శ్రీ
 కృష్ణాయనమః ॥ తతః గాయత్ర్యుపదేశమ్ ॥ శ్లో ॥ గాయంతంసర్వ
 దారక్షే నృభ్యాహ్నేరుద్రరూపిణీ సాయాహ్నేవైష్ణవీపాత ర్భువ్వా
 ణీసందిశేచ్ఛభమ్ ॥ భ్యానం ॥ పంచశీరాందశభుజాం షట్కుక్షిం
 వేదమాతరం । త్రిమూర్తిజననీమం బాంగాయత్రీంత్రి పదాంభజే ॥
 యోదేవస్సహితాస్మాకం । ఓయోధర్మాధిగోచరాః । ప్రేరయేత్తస్య
 యద్భర్త స్తద్వరేణ్య ముపాస్మహే ॥ ప్రాతర్మధ్యాహ్న సంధ్యా సుత్రి
 మూర్త్యామ్నాయ మాతృకే చతుర్ద్వంశద్వర్ణ రూపీగాయత్రీభాస్వ
 తేనమః ॥ గాయత్ర్యుపదేశముహూర్త + ర్తేస్తు ॥ ఆచమ్య + ఏవం
 గుణ + శుభతిథౌ మమఆయుర్బలాభి వృద్ధ్యర్థం గోసర్పభయనివృ
 త్త్యర్థం దేవతాప్రార్థనం కరిష్యామి ॥ శ్లో ॥ ఆయుర్వరోచ్య శసంపద్బల
 పుష్టిప్రవర్ధన దండత్వాం ధారయామ్యద్యగోవ్యాభూది భయాపహా ॥
 జపాకుసుమసంకాశం + కేతుంచప్రణమామ్యహం ॥ యితి దేవ
 తాప్రార్థనం కృత్వా ॥ గురోవరః తేదదామితి గురవేవటుర్వరంగాం
 దద్యాత్ ॥ తతః గురుపూజాంచ కారయేత్ ॥ శ్లో ॥ దేవస్యప్రీతయేదా
 నం గృహ్లామ్యర్యమతుష్టయే । బాహుభ్యం పుష్టహస్తాభ్యం పుణ్య
 కర్మప్రసూతయే ॥ ఇతిమంత్రేణగాంగురవేదద్యాత్ ॥ గాంప్రతిగృహ్లా
 తు ॥ తతః గురునమస్కారః ॥ శ్లో ॥ ఆపత్యగుణరత్నాయ కర్మసాక్షి
 ర్జగద్గురో । జగచ్ఛుక్తుర్జగన్నాథరవయే బ్రహ్మణేనమః ॥ మిత్రత్వమసి

విశ్వాత్మా మిత్రత్వంధారయే నృమ! ద్యాంసూర్యదేవతా మిత్రమిత్ర
యాపనమోస్తుతే! ఇతిసూర్యప్రార్థనం కృత్వా । తతః దక్షిణహస్తం
గృహీత్వా ॥ దేవేభ్యోనమః ॥ యజ్ఞయ్యనామః ॥ అగ్నికార్యమ్!
అచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథౌ శ్రీమాగ్నోత్రః + నామధేయోఽ-
హం మమదురితక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం ఆయుర్బలాభి
వృద్ధ్యర్థం ప్రాతరగ్నికార్య మాచరిష్యే! శ్లో॥ మత్కర్మసఫలం
కుర్యాత్ పావకోదేవహవ్యవాత్ । సర్వదాశుచిరవ్యగ్రామేషారూఢ
స్తుపావకః॥ పరిమృజ్యాలంకృత్య ॥ పూర్వపరిషేచనంనమః ॥ దక్షిణ
పరిషేచనంనమః॥ పశ్చిమపరిషేచనంనమః ॥ ఉత్తరపరిషేచనంనమః॥
అశ్వశసమిధమాదాయ॥ శ్లో॥ అగ్నేత్వాం పరితోమృజ్మిధనాయుర్బ
లదోయతః! ప్రదిశత్వంమమాయుష్య పుష్టివీర్యయశస్సుఖమ్! అగ్న
యేనమః॥ శ్లో॥ అగ్నేత్వయిప్రక్షిపామి సమిధంచాతిపావనమ్॥ అగ్న
యేనమః ॥ యథాసమిద్భిర్జ్వలసపవం మామాయుషాయుజ ॥ అగ్న
యేనమః ॥ వర్చసామేధయాచైవ ప్రజయాచసమేధయ ॥ అగ్నయే
నమః॥ యతఃప్రకాశకోహ్యగ్నే మాంచైవాశుప్రకాశయ॥ అగ్నయే
నమః॥ సమిద్రూపస్త్యమేవాసి మాంచైవాశుసమేధయ ॥ అగ్నయే
నమః ॥ తేజస్త్యం సర్వదేవానాం మయితేజోవివర్ధయ ॥ అగ్నయే
నమః॥ మేధాదేవీలోకమాతా ఇంద్రోమేధాందదాతుమే॥ ఇంద్రదాయ
నమః॥ అగ్నయేనమః॥ యమాయనమః ॥ నిర్ఋతయేనమః ॥ వరు
ణాయనమః ॥ వాయవ్యేనమః ॥ కుబేరాయనమః ॥ ఈశానాయనమః॥
ప్రజాపతయేనమః॥ (అగ్న్యృపస్థానం) అగ్నిశ్రృద్ధామయోదేవః హవి
ర్విందతిశ్రద్ధయా । శ్రద్ధావేద మయీసాత్మాచ్ఛ్రద్ధాలో కైకపావనీ॥
మేధాదేవీలోకమాతా ఇంద్రోమేధాం దదాతుమే । భస్మవాశిరోలో
లాట వక్షస్సంధేషు తిలకాని కుర్యాత్ । భూతంభూతకరీ పవిత్ర
జననీపాపంశ విద్వంసినీ । చిత్రానందకరీయశ స్సుఖకరీసర్వార్థ సంప

త్కరీ । రక్షోభూతపిశాచ రాక్షస మహారక్షైకసంతాసిని । తేజో
రాజ్య విశేషపుణ్యజననీ భూతిస్సదాధార్యలామ్ ॥ మేధావితేజస్వీ
వర్చస్వీతి అగ్నింప్రార్థయేత్ ॥ అగ్న యేవసుసీధాయనమః ॥ శ్లో ॥ సమస్తే
యజ్జభోక్త్రేచ సమస్తే హవ్యవాహన । సమస్తే వీతిహోత్రాయ
సప్తజిహ్వయ తేనమః ॥ గోవిందపుండరీకాక్ష యజ్ఞేశాచ్యుతమాధవ
రామకృష్ణహృషీకేశ నారాయణ నమోస్తుతే ॥ స్థాణుః శంభుః శివ
శూరీశర్వ ఈశానశంకరః । పినాకీచంద్రచూడశ్చ సదాశివ నమో
స్తుతే ॥ చతుస్సాగరపర్యంతం మదీయం + కులంశుభంభవతు
ఋషేయప్రవరాన్వితం + గోత్రః + నామధేయః అహంభోలభివా
దయే ॥ ఇత్యగ్ని కార్యమ్ ॥ ఆచార్యః భిక్షాచర్యంచర ॥ తథాకరోమి ॥
తతః ఆచార్యాధీనోభవ తథాకరోమి ॥ తతోగురుంమూతరమన్యాశ్చ
వృద్ధాన్న మస్కుర్యాత్ ॥ చతుస్సాగరపర్యంతం + శుభంభవతు ॥
భవాభిక్షౌ దదాత్వీతి పురుషం ॥ భవతీభిక్షౌ దేహీతిస్త్రియం
యాచయేత్ ॥ నమోనమఃఇతివటురాదిత్య ముపస్థాయ ॥ ఆశీర్వాదః ॥
ఇత్యుపనయనమ్ ॥

ఈఉపనయన ప్రయోగంబున హోమాదులయందు కొందరు
సమశ్శబ్దమును మఱికొందరు స్వాహాశబ్దమును ఉపయోగించుదురు
దేశాచారవ్యవస్థలను చూచి ప్రయోగమును జర్పింపదగును
యీఉపనయనము వేదోక్తవిధిగా ఆచరించువారలకుగాదు కేవలము
పురాణోక్తమే కావలెనని అపేక్షించువారలే గ్రహింపదగును వేదో
క్తమే కావలయునని కోరువారలకు నాచే ముద్రింపఁబడిన యాజుష
స్మార్తానుక్రమఃశికాయను గ్రంథముజూడదగును.

ఉపనయనమ్ - సమాప్తమ్.

అథ పాలాశప్రయోగః.

చతుర్థేహనిపూర్వాహ్నే స్నాత్వాఽచమ్య సంధ్యానంద
 నాదికంకృత్వా । అశ్వత్థవృక్షప్రదేశే అలంకృత్య ॥ శ్లో॥ శుక్లాంబ
 రధరం + సర్వేభ్యో మహాజనేభ్యోనమః ॥ ఆచమ్య + ఏవంగుణ +
 శుభతిథౌ మమకుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం మేధాజననసిద్ధ్యర్థం
 పాలాశకర్మ కరిష్యమాణస్తదంగత్వేన తదాదా + పుణ్యాహవాచ
 సంకరిష్యామి ॥ ఆదా నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధి
 పతిపూజాంకరిష్యామి ॥ గణాధిపతిపూజాం పుణ్యాహవాచసంచకు
 ర్యాత్ ॥ ఆచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథౌ మమకుమారస్యాయు
 ష్యాభివృద్ధ్యర్థం మేధాజననసిద్ధ్యర్థం పాలాశాఖ్యంకర్మకరిష్యే॥ ఏత
 ద్వృక్షమూలే నూతనవస్త్రానినిధాయ ॥ గణపతి మావాహయామి
 స్థా + మి॥ శ్లో॥ ఛందసామృషభోదేవో విశ్వయాపధరోయతః॥ అమృ
 తాచైవఛందోభ్య స్సంబభూవదయానిధిః ॥ ప్రణవ మావాహయా
 మి స్థా + మి॥ శ్లో॥ అగ్నిశ్రృద్ధామయోదేవః హవిర్విందతిశ్రద్ధయా॥
 శ్రద్ధావేదమయీసాక్షా చ్ఛ్రద్ధాలోకైకపావసి ॥ శ్రద్ధామావాహ
 యామి స్థా + మి ॥ శ్లో॥ మేధాదేవీలోకమాతా ఇంద్రోమేధాంద
 దాతుమే ॥ మేధామావాహయామి స్థా + మి॥ శ్లో॥ అశ్వత్థస్సర్వ
 వృక్షాణా మగ్రణీః పూజ్యతామియాత్ ॥ అశ్వత్థాయ నమస్కుర్వే
 బలపుష్టివివృద్ధయే॥ అశ్వత్థనారాయణ మావాహయామి స్థా + మి॥
 తతః ఇంద్రాద్యష్ట దిక్పాలకానావాహ్య ॥ విధిప్రకారేణ ఆవాహనం
 కుర్యాత్ ॥ ప్రణవశ్రద్ధామేధాదేవతాభ్యోనమః ॥ ఇంద్రాద్యష్టది
 క్పాలక దేవతాభ్యోనమః ॥ ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూ
 జాంసమర్పయామి ॥ ఆచమ్య + + ర్థం పాలాశహోమంకరిష్యామి॥
 విధిప్రకారేణ షట్పూత్రప్రయోగంకుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ ఛందసామృష
 భోదేవో విశ్వయాపధరోయతః ॥ అమృతాచైవఛందోభ్య స్సంబ

భూపదయానిధిః । ఛందోభ్యుత్థదంసమమ ॥ శ్లో ॥ అగ్నిశ్రద్ధామయో
దేవః హవిష్విందతిశ్రద్ధయా । శ్రద్ధావేదమయాసాతౌ ఛృద్ధాలో
తైకపావనీ ॥ ఛందో + నమమ ॥ శ్లో ॥ మేధాదేవీలోకమాత్మఞ్చం
దోమేధాందదాతుమే ॥ ఛందో + నమమ ॥ శ్లో ॥ అశ్వత్థస్సర్వ
వృక్షాణా మగ్రణీపూజ్యతామియాత్ । అశ్వత్థాయనమస్సుర్వే
బలపుష్టివివృద్ధయే ॥ ఛందో + నమమ ॥ తతః కేశవాదిహిమం
కుర్యాత్ ॥ కేశవాయనమః + శ్రీకృష్ణాయనమః ॥ + + బ్రహ్మ
త్వపూజానంతరే దీక్షావస్త్రదండాదీనిధాయ ॥ విసర్జనం ॥ శ్లో ॥ ప్రవి
శంత్యుభాస్థానంమిత్రాద్యాదేవతాగణాః । యదాహవ్యనమహంకుర్వే
శోభనాగమనాయచ ॥ ఇతి విసర్జనం కృత్వా ॥ అన్యానినూతన వ
స్త్రాణిధారయేత్ ॥ ఆశీర్వాదః ॥

ఇతిపాలాశ కర్మప్రయోగ శ్చమాంతః. త॥ త॥ నా॥ సీ॥

మహాలయప్రకరణమ్.

ఆదాపితాతథామాతా సాపత్నీజననీతథా । మాతామహా
స్సపత్నీకా ఆత్మపత్నీ స్త్వనంతరం ॥ సుతభ్రాతృపితృవ్యాశ్చమాతు
లాస్సహభార్యకాః । దుహితాభగినీచైవ దాహితోభాగినీయకః ।
పితృవ్యసామాతృవ్యసాజామాతా భావుకస్సృషా । శ్వశురస్సన్య
లకశ్చైవ న్వామినోగురురికినః ॥

పితౄణాంపశ్చిమేభాగే మాతృపిండం యథాక్రమం । మాతా
మహాశ్చతత్పూర్వం । ఆత్మపత్నీ స్తదుత్తరమ్ । సుతభ్రాతృ పితృ
వ్యాశ్చ మాతాపితౄశ్చ మధ్యమే । మాతామహా మహీమధ్య
మాతులా స్సహభార్యకాః । దుహితాదితతోన్యేషాం శేషందక్షిణ
తోవిధిః ॥ పుంపిండంనామతః స్త్రీగాంతత్పుత్రంసముపస్థితం । అంగుష్ఠ
పరిమాణంతు గోత్రమవ్యం నసంస్పృశేత్ । నిరాశాః పితరోయాంతి
విపరీతోభవేద్యది ॥

ఏవంగుణ * పుణ్యతిథౌ యజమానస్య పితృపితామహ ప్రపితామహానాం గోత్రాణాం + నాం రూపాణాం || మాతృపితామహీప్రపితామహీనాం గోత్రాణాం...నాం రూపాణాం || సాపత్నీమాతృః...గోత్రాయాః + రూపాయాః || మాతామహమాతృః పితామహమాతృః ప్రపితామహానాం — గోత్రాణాం + నాం రూపాణాం || మాతామహీ మాతృః పితామహీమాతృః ప్రపితామహీనాం గోత్రాణాం ...ణాం । ఆత్మపత్న్యాః గోత్రాయాః...సుతస్య గోత్రస్య + వసురూపస్య భ్రాతృః గోత్రస్య వసురూపస్య || పితృవ్యస్య గోత్రస్య + వసురూపస్య | మాతులస్య + గోత్రస్య + వసురూపస్య | దుహితృః గోత్రాయాః + వసురూపాయాః । ఆత్మభగిన్యాః గోత్రాయాః వసురూపాయాః । దౌహిత్రస్య గోత్రస్య వసురూపస్య | భాగినేయస్య గోత్రస్య...స్య । పితృవ్యసుః గోత్రాయాః వసురూపాయాః । మాతృవ్యసుః గోత్రాయాః*యాః । జామాతృః గోత్రస్య...స్య | భావుకస్య గోత్రస్య*స్య స్నుషాయాః గోత్రాయాః...యాః । శ్వశురస్య గోత్రస్య...స్య | శ్వశ్రావ్యైః గోత్రాయాః—యాః । స్వాల్కస్య గోత్రస్య...స్య | స్వామినః గురోః రిక్తినః ధూర్విలోచన సంజ్ఞ కానాం విశ్వేషాం దేవానాంచ కన్యాగ తేన వితరి అమాధ్యాదిపంచమాపరపక్షే కర్తవ్యసకృత్సహాయాభ్యామశ్చార్థం సదైవం సపిండం పార్వణవిధినా సద్యః కరిష్యేనమః || కాలేలధికారసిద్ధ్యర్థం యథాశక్తిసంభవత్రాప్యశ్చిత్తం కరిష్యామినమః || శ్లో || సమస్త...పదం || పూర్వమాబ్ధిక ప్రకరణోక్తరీత్యా శేషం శ్రాద్ధం కర్తవ్యం । కారుణ్యవిషయే ప్యేవం ఊహాస్థలేపీశ్రాద్ధప్రకరణోక్తరీతి రేవానుసంధేయావిస్తరభయాన్నిలిఖ్యతే ||

హి రణ్య శ్రాద్ధమ్.

ఏవం ... తిథౌ యజమానస్య పితృపితామహ ప్రపితామహానాం గోత్రాణాం ... రూపాణాం । మాతృపితామహీప్రపితామహీ

నాం గోత్రాణాం ... మాతామహా మాతృః పితామహా మాతృః
 ప్రపితామహానాం గోత్రాణాం... సపత్నీకానాం ధనురుచి సంజ్ఞికా
 నాం విశ్వేషాం దేవానాం । మకరసంక్రమణాద్విశ్రాద్ధప్రతినిధిహిరణ్య
 శ్రాద్ధం హిరణ్యద్రవ్యేణ సంకల్పవిధానేన యుష్మదనుజ్ఞయాసదైవం
 అద్యకరిష్యామినమః॥ కాలే అధికారసిద్ధ్యర్థం యథాశక్తిసంభవత్యా
 యశ్చిత్తం కరిష్యామినమః ॥ శ్లో॥ సమస్త...పదం ॥ యజమానస్య
 పిత్రాదీనాం హిరణ్యశ్రాద్ధే అధికార సిద్ధిరస్త్వితి భవంతోబ్రువంతు
 అధికార ... స్తు ॥ దేవతాభ్యః పితౄ ... సదాశివః ॥ ధనురుచి సం
 జ్ఞికానాం విశ్వేషాం దేవానాం స్థానేక్షణందదామి ॥ పితౄ పితామ
 హ...ణాం సపత్నీకానాం స్థానేక్షణందదామి॥ మాతామహామాతృః
 పితామహామాతృః ప్రపితామహానాం గోత్రాణాం ... ణాం సపత్నీ
 కానాం స్థానేక్షణందదామి॥ అగ్రోధనైశ్శౌచపరై... కరిష్యే॥ ఆచ
 మ్య ఏవం ... తిథౌమకరసంక్రమణ శ్రాద్ధప్రతినిధి హిరణ్య శ్రాద్ధే
 యుష్మదనుజ్ఞయాహిరణ్యశ్రాద్ధకర్మకరిష్యామినమః॥ తిలారక్షంత్యై...
 రక్షకః ॥ తిలార్చికీరేత్ ॥ ధనురుచిసం... నామిదమాసనంనమః ॥
 ఇదం తేక్షణం దదామినమః ॥ ధనురు...వాః అమీనోగంధాః॥ సుగం
 ధాః । ధనురు...వాః॥ ఇమానిపుష్పాణినమః । ధనురు...వాః అయం
 వోధూపః॥ సుధూపః॥ ధనురు...వాః అయంవోదీపః ॥ సుదీపః॥ శీత
 వా...మే॥ ధనురు + వాసః॥ సువాసః॥ తదభావేనాక్షతా ఇమేకుశాః...
 సుకుశాః (ప్రాచీనావీతీ) పితౄద్యర్చనం కరిష్యామినమః పితౄపితా
 మహా ప్రపితామహానా మిదమాసనంనమః॥ ఇదం తేక్షణంనమః॥ పితౄ
 ...ణాం సపత్నీకానాం అమీనోగంధాః॥ సుగంధాః॥ ఇమానిపుష్పా
 ణినమః అయంవోధూపః - అయంవోదీపః । శీతవాతో...మే॥ ఇదం
 వోవాసః- సువాసః ॥ తదభావే సతిలాఇమేకుశాః - యజమానస్య
 మాతామహాద్యర్చనం కరిష్యామినమః ॥ మాతామహా...ణాంసపత్నీ
 కానా మిదమాసనంనమః ॥ సంక్రమణశ్రాద్ధ ప్రతినిధిహిరణ్యశ్రాద్ధే
 క్షణందదామినమః ॥ మాతామహా...ణాం సపత్నీకానాం అమీనో
 గంధాః ॥ మాతామహా...ఇమానిపుష్పాణినమః । ఏవంధూపదీపః

సతిలాభమేకుశాః ఇతిలర్చనం సంపూర్ణం యష్మద్దనుజ్ఞయామండ
 లోద్వర్తనం కరిష్యామినమః । తత్తస్థానేషు హిరణ్యం నిభాయ ॥
 శ్రీవిష్ణోహిరణ్యం రక్షస్వధనురుచి...వాః ఇదంవోహిరణ్యం సపరికరం
 గయేయం భూర్గదాధరోభోక్తా అహంబ్రహ్మగృహీతా బ్రహ్మబ్రహ్మ
 రూపం హిరణ్యంమనః కల్పితసావర్ణ పాత్రస్థ మక్షయ్యవటచ్చాయా
 స్థం-ధనురుచి సంజ్ఞ కేభ్యో విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః । అక్షయ్యతృప్త్యర్థం
 సంప్రదదేనమమః । ఇదంహిరణ్యం అమృతరూపేణ సంపద్యం తాం
 హవ్యంనమః ॥ కాశ్యాం విశ్వేశ్వర...మస్తు ॥ గయాగదాధరః ప్రీతో
 భవతు ॥ హిరణ్యం బ్రాహ్మణాయదద్యాత్ ॥ పాచీనావీతీ! శ్రీవిష్ణో
 హిరణ్యంరక్షస్వ పితృపితా...హస్సపత్నీకాః ఇదరీవోహిరణ్యం సప
 రికరం పితృ పితామహ ... హః గోత్రాః + + సపత్నీకాః వసు
 రుద్రాదిత్య రుచాదేనాదేవతా ఇదంహిరణ్యం గయేయంభూర్గదాధరో
 భోక్తాఅహం బ్రహ్మగృహీతా...కల్పితరజితపాత్రస్థం పితృపితా...రూ
 పేభ్యః అక్షయ్య తృప్త్యర్థం...నమమః । ఇదంహిరణ్యం అమృతరూ
 పేణ సంపద్యతాం కవ్యంనమః ॥ కాశ్యాంవిశ్వే ... అస్తు ॥ గయాగ
 దాధరః ప్రీతోభవతు ॥ ఏవం మాతామహస్థానేత్యంతం కుర్యాత్ ॥
 సప్తవ్యాధా...పితౄణాం దత్తమక్షయం ॥ గయహిరణ్యదాన కల్పో
 + మస్తు ॥ నివీతీ ॥ ఈశానవిష్ణు...హేతూక ॥ ఆచమ్య - ఏవం...
 తిథా + పితృ...రూపాక సపత్నీకామాతామహ...రూపాక సపత్నీ
 కాక ॥ ధనురు...కాకవిశ్వాదేవానుద్దిశ్య సంక్రమణశ్రాద్ధప్రతినిధి
 హిరణ్య శ్రాద్ధేన పితృపితా...ణాం సపత్నీకానాం మాతామహ...
 ణాంసపత్నీకానాం గయాహిరణ్యదానకల్పోక్త సంపూర్ణ సకలఫలా
 వాప్తిరస్త్వితి భవంతోబ్రువంతు ॥ గయా...రస్తు ॥ తతః హిరణ్యంబ్రా
 హ్మణాయదద్యాత్ ॥ శ్లో! భవిష్యద్విష్ణురంపాద్య మర్చ్యమావాహనం
 తథా । అనలంవికిరంపిండం హైమేచాప్తవిసర్జయేత్ ॥

సంకల్పశ్రాద్ధం గ్రంథవిస్తరభయాత్ నలిఖ్యతే

హిరణ్యశ్రాద్ధం సమాప్తమ్.

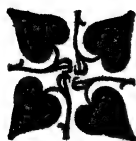
శ్రీకృష్ణఃకమలానాథో వాసుదేవస్సనాతనః । వసుదేవాత్మ
జఃపుణ్యో లీలామానుషవిగ్రహః॥ ౧ ॥ శ్రీవత్సకౌస్తుభధరో యశో
దావత్సలోహరిః । చతుర్భుజాత్తచక్రాసి గదా శంఖాంబుజాయుధః॥
౨॥ దేవకీనందనఃశ్రీశో నందగోపప్రియాత్మజః । యమునావేగసంహారీ
బలభద్రప్రియానుజః॥ ౩ ॥ పూతనాజీవితహర శృకటాసురభంజనః ।
నందవ్రజచరానందీ సచ్చిదానందవిగ్రహః ॥ ౪ ॥ నవసీతవిలిప్తాంగో
నవసీతనటోనఘః । నవసీతనవాహరీముచి కుండప్రసాదకః ॥ ౫ ॥ షో
డశస్త్రీసహస్రేశః త్రిభంగీమధురాకృతిః । శుకవాగమృతాబ్ధీందు
గ్గోపిందోయోగీనాంపతిః ॥ ౬ ॥ వత్సవాటరసోంతో ధేనుకాసు
రభంజనః । తృణీకృతతృణావంతో యమశాస్త్రనభంజనః ॥ ౭ ॥ ఉత్తాల
త్తాలభేర్తాచ తమాలశ్యామలాకృతిః । గోపగోపీశ్వరోయోగీ కోటి
సూర్యసమప్రభః॥ ౮ ॥ ఇశాపతిఃపరంజ్యోతి ర్యాదవేంద్రోయదూ
ద్వహః । వనమాలీషీతనాసాః పారిజాతాపహరకః ॥ ౯ ॥ గోవర్ధనా
చలోద్ధర్తా గోపాలస్సర్వపాలకః । అజోనిరంజనఃకామ జనకఃకంజలో
చనః ॥ ౧౦ ॥ మధుహామధురానాథో ద్వారకానాయకోబలీ । బృం
దావనాంతసంచారీ తులసీదామభూషణః॥౧౧॥శ్యమంతకమణేర్హర్తా
పరనారాయణాత్మకః । కుబ్జాకృష్ణాంబరధరోమాయీపరమపూరుషః॥
౧౨॥ ముష్టికాసుర చాణూరమల్ల యుద్ధవిశారదః । సంసారవైరీకం
సారీముఖారానిరంజకాంతకః ॥ ౧౩॥ అనాదిబ్రహ్మచారీచ కృష్ణావ్యస
నకర్మకః । శిశుపాలశిరశ్ఛేత్తా దుర్యోధనకులాంతకః॥ ౧౪ విదురా
కూరివరదో విశ్వరూపప్రదర్శకః । సత్యవాక్సత్య సంకల్పఃసత్య భా
మారథోజయీ॥ ౧౫॥ సుభద్రాపూర్వజో విష్ణురీభ్యముత్తీప్రదాయ
కః । జగద్గురుర్జగన్నాథో వేణునాదవిశారదః॥ ౧౬॥ స్వపభాసురవి

ధ్వంసీ బాణాసురకరాంతకః । యుధిష్ఠిరప్రతిష్ఠాతా బహిఃబహాః
 వతంసకః॥ ౧౭॥ పార్థసారథిరవ్యక్తో గీతామృతమహాదధిః । కాశీ
 యఫణిమాణిక్యరంజిత శ్రీపదాంభుజః॥ ౧౮॥ దామోదరోయజ్ఞభో
 క్తాదానవేంద్ర వినాశః । నారాయణః పరబ్రహ్మ పన్నగాశనవాహ
 నః॥ ౧౯॥ జలకీడాసమాసక్త గోపీవస్త్రాపహరకః । పుణ్యశ్లోక స్తీర్ణ
 పాదో వేదవేద్యోదయానిధిః॥ ౨౦॥ సర్వతీర్థాత్మక సర్వగ్రహరూపీ
 పరాత్పరః । ఏవంశ్రీకృష్ణదేవస్య నామ్నామప్టోత్తరంశతం॥ ౨౧॥ కృ
 ణ్ణనామామృతం నామపరమానందకారకం । అత్యుచద్రవదోషఘ్నం
 పరమాయుష్యవర్ధనం॥ ౨౨॥****

****

ఇతి శ్రీకృష్ణాష్టోత్తరంసంపూర్ణమ్.

ఆశౌచస్వరూపము—స్మృతిచంద్రికాయాం॥ సపిండాదిజననే
మరణేవాసతి యదప్రాశస్త్యం దానాదికర్మస్వయోగ్యతా పాదకం
పాపవిశేషాత్మకంవా తదాశౌచశబ్దేనబోధ్యతే॥

తా॥ జ్ఞాతులు మొదలగువారి జనన మరణముల, వలన గలిగడి, మైలగాని,
దానాదికర్మములయందు అనర్హత్వమును నూచెంచెడి పాపవిశేషముగాని, ఆశౌచ
మనఁబడును.

ఆశౌచేవర్జనీయకృత్యాని.

శ్లో॥ ఆశౌచేవర్జయేత్కర్మ నిత్యనైమిత్తికాదికః॥

ఆశౌచినస్తథాస్పర్శం స్పృహస్వాసా నేనశుద్ధ్యతి॥

తా॥ ఆశౌచమునందు నిత్యనైమిత్తికాది క్రియలను చేయకూడదు. ఇతరులను
తాకకూడదు. ఆశౌచముగలవారిని తాకినవారు స్నానముచే బరిశుద్ధులగుదురు.

ఆశౌచభేదములు.

వా॥ తచ్చాశౌచం ద్వివిధంజాతకం మృతకంచేతి॥

తా॥ అట్టియాశౌచము-జాతాశౌచము- (పురుడు) మృతాశౌచము(నూతకము)
అని రెండువిధములు.

వా॥ తత్ర ప్రథమం స్రావపాత ప్రసూతిభేదేన త్రివిధం॥

తా॥ స్రావాశౌచము - పాతాశౌచము - ప్రసూత్యాశౌచము - అని జాతా
శౌచము మూడువిధములు.

శ్లో॥ ఆచతుర్థాద్భవేత్ప్రాసవః పాతఃపంచమవృష్టయోః॥

అతఃపంచైవ ప్రసూతిస్సన్ధికాహంసూతకంభవేత్॥

తా॥ గర్భిణీశ్రీకి బాలుగుమాసములలోపల గర్భముపోయినయెడల స్రావమనఁ
బడును. విదవ ఆటవమాసమునందు పోయినయెడల పాతమనఁబడును. ఏడవమాసము
మొదలుకొని ప్రసవమనఁబడును.

శ్లో॥ ప్రావేమాతుస్త్రీరాత్రంస్యా తస్మిండాశౌచవర్జనం ।
పాతేమాతుర్యథామాసం పిత్రాదీనాందినత్రయమ్ ॥

తా॥ మూడునెలలలోపల గర్భపాతము గలిగిన మూడుదినములును, నాలుగవ నెలనుండు గలిగిన, నాలుగు దినములును తల్లికి ఆశౌచము తండ్రికి స్నానముమాత్రము వాలవనూసమున్నకతినముగ ప్రావమైనయెడ తండ్రికి మూడుదినములును సహోదర భ్రాతృలకు స్నానముమాత్రము జ్ఞాతుల కేమియులేదు మృదుప్రావమైనయెడ తండ్రి-సోదరులు జ్ఞాతులు పీఠలకు స్నానముమాత్రము చెప్పబడినది. గర్భపాతసమయమున నెన్నిమాసములో అన్నిదినములు తల్లికిని తండ్రికిని సోదరులకుజ్ఞాతులకును మూడు దినములు ఆశౌచము, గ్రామాంతరమునందు గర్భపాతము గలిగినయెడ తండ్రి మొదలగు వారికి స్నానముమాత్రము.

సపిండాదుల జాతాశౌచ నిర్ణయము.

ప్రసూతౌతు సపిండానాం పూర్ణాశౌచముదీరితం । ఏకో
దకానాం త్రిదినంసగోత్రాణాం నకించన । స్త్రీపుంస ప్రసవేమాతు
ర్యాసోవింశత్యహః క్రమాత్ ॥ అస్పృశ్యత్వంతువైవాస్తి సూతకేనూ
తికాంవినా । శావాశౌచేతుసర్వేషా మస్పృశ్యత్వం సదాభవేత్ ।
సూతకీమృతకీచైవ సస్పృశేతాంపరస్పరం ॥

తా॥ జాతాశౌచము సపిండులకు (జ్ఞాతులకు) పదిదినములును ఏకోదకులకు మూడుదినములును ఆశౌచము సగోత్రులకు ఆశౌచములేదు. స్త్రీనిప్రసవించినపుడు తల్లి కొక మాసమును పుత్రుని ప్రసవించినపుడు ఇరువదిదినములును ఆశౌచము కావున ఆలోపల నగ్నికర్మల కేయజనదు. పురుటియందు, ప్రసవించిన స్త్రీ దప్ప ఆశౌచము గలవారిని ఇతరులు తాకినను దోషములేదు. (పుత్రుడు జన్మించిన వెనుక సచేలస్నానము చేయువఱకు తండ్రిని తాకగూడదు.) ప్రసవించిన స్త్రీకి దగ్గరకుగూడ పొదగిఁ అత్యంతాశౌచము పదిదినములు. మృతాశౌచముగలవారిని తాకగూడదు సూతకము గలవాడును పురుడు గలవాడును ఒకరినొకరు తాకగూడదు.

కించ॥ శ్లో॥ జాతేపుత్రేపితుస్సానం సచేలంతువిధీయతే॥

తా॥ పుత్రుడు బుట్టగానే తండ్రి సచేలస్నానము కేయవలెననుట - ఇక్కడ బుత్రపదము గన్యుయ గ్రహింపబడును.

సపిండాది స్వరూపము.

వా॥ పితృపితామహప్రపితామహాదయస్స పృథ్వీర్యాః పురుషాః, పుత్రప్రాత్రాదయస్సప్తపరాః పురుషాస్సపిండా ఇత్యుచ్యంతే । సంతానభేదేషీయతః ప్రభృతిద్వావా బహవోవాసంతానాః ప్రవృత్తాస్సకూటస్థాః । కూటస్థప్రభృతి గణితానా నాసంతానవర్తిసోష్యేకగోత్రాను ప్రవిష్టాస్సప్త పూరుషాః పరస్పరంసపిండాః । అష్టమ్ప్రభృతి చతుర్దశపర్యంతా ఏకగోత్రానుప్రవిష్టా స్సమానోదకాః । పంచదశప్రభృతి ఏకవింశతిపర్యంతాస్సగోత్రాః॥

తా॥ ఒకపురుషునికి ఇద్దరుగాని బహుమందిగాని జనించినయెడలవారిపరంపరకు ఆపురుషుడు కూటస్థుడగును అట్టికూటస్థుడు మొదలుకొని పుత్రప్రాత్రాది క్రమమున నేడుగురివఱకును పితృపితామహాది క్రమముగ నేడుగురివఱకును పరస్పరము సపిండులనఁబడుదురు. ఎనిమిదవ పురుషుడు మొదలుకొని పదునాలుగవ పురుషునివఱకు సమానోదకు లనఁబడుదురు. అటుపిమ్మట ఇరువదియొక పురుషునివఱకు సగోత్రులనఁబడుదురు.

వా॥ అనూఢాస్త్రియన్తు కూటస్థప్రభృతిత్రిపూరుష పర్యంతా సపిండాః । తతస్త్రిపూరుష పర్యంతాస్సమానోదకాః । సప్తమ్ప్రభృతిసగోత్రాః॥

తా॥ పెండ్లి కానిస్త్రీలు కూటస్థుడాదిగాగల ముగ్గురివఱకును సపిండలనఁబడుదురు. నాలవవాడు మొదలుకొని ముగ్గురివఱకును సమానోదకులు - ఆవలసగోత్రులనఁబడుదురు.

చాతుర్వర్ణ్యాశౌచ నిర్ణయము.

వా॥ బ్రాహ్మణస్య సపిండానాం జననమరణ యోర్దశాహ మాశౌచం ద్వాదశాహం రాజన్యస్య పంచదశాహం వైశ్యస్యమాసం శూద్రస్య॥

తా॥ సపిండులలో జననమరణాశౌచములు వచ్చినపుడు బ్రాహ్మణులు పది దినములును క్షత్రియులు ౧౨ దినములును వైశ్యులు ౧౫ దినములును శూద్రులు ౩౦ దినములును ఆశౌచము నవలంబించవలయు.

యాజ్ఞవల్క్యస్మృతియందు, శ్లో॥ త్రింశద్దినానిశూద్రస్య తద
ర్థంన్యాయవర్తిని॥

తా॥ పంచయజ్ఞాదికర్మలు చేయుచున్న సమాధులకు పదుపైదు దినములని చెప్పబడినది.

పితృగృహమున పుత్రికప్రసవించినపుడు.

వా॥ పితృగృహేపుత్రికాప్రసూతాచేన్మాతా పితృభౌత్యా
ణాంత్రిరాత్రం । జ్ఞాతీనామేకరాత్రం॥

తా॥ పితృగృహమున బుత్రిక పుత్రిని ప్రసవించినయెడల తల్లితండ్రి అన్నద
మ్ములు వీరికి మూడుదినములును, వారిజ్ఞాతుల కొక్కదినమును, ఆకొచము, ఇతర
గృహమునందు బ్రసవించినయెడ గర్భిణీయొక్క తలిదండ్రులకులేదు. ఇతరగృహము
నందు బ్రసవించినపుడు పురిటికయ్యెడి వెచ్చుచును తండ్రియొసంగినయెడ మూడుదిన
ములు ఆకొచము కలదు.

వా॥ కన్యాజననేతు పక్ష్యాణ్యశౌచం । కిమపినాస్తీతికేచిత్ ॥

తా॥ స్త్రీనిగనినయెడల ఒకటిన్నరదినము- అదియులేదని కొందరుఋషులుచెప్పిరి.

దూరశ్రుత జాతాశౌచము.

వా॥ దూరవృత్తం పుత్రజననం జ్ఞాతిజననంవాదశాహమధ్యే
శ్రుతంచేద్దశాహ శేషేణైవశుద్ధిః । దశాహాదూర్ధ్వం శ్రుతంచేత్పితృ
స్సచేలస్నానమాత్రం । భౌత్యాణాం జ్ఞాతీనాం కిమపినాస్తి । సమా
నోదకానాంతు త్రిరాత్రమధ్యే జననశ్రవణేత్రిరాత్ర శేషేణశుద్ధిః ।
తదూర్ధ్వం శ్రవణేకిమపినాస్తి॥

తా॥ పుత్రజననముగాని జ్ఞాతిజననముగాని పరదేశమునందుండి పదిదిన
ములలోపల విననయెడల అందుకేసించిన దినములకు పురుడుపట్టవలెను. పదిదినము
లకుమీద విననయెడ తండ్రికిసచేలస్నానము మాత్రము. అతనిభౌతలకు జ్ఞాతులకును
అదియుబనిలేదు - ఏకాదశకులు మూడుదినములలోపల విననయెడ అందుకేసించిన దిన
ములకు మాత్రము ఆకొచముపట్టవలెను అటుపిమ్మట విననయెడ ఆకొచమేలేదు.

శిశుమరణమునందు.

వా॥ జాతస్యశిశోర్నాభి ఛేదాత్పూర్వం మరణేమాతుర్దశ
రాత్రంజాతాశౌచం । పిత్రాదీనాంసర్వేషాంత్రిరాత్రం జాతాశౌచం

దశరాత్రంవా! మత్సకాశౌచంతు స్నానమాత్రాన్నివరతే || నాభి
చ్ఛేదాదూర్ధ్వంమరణే మాతాపితృ భ్రాతృకాం జన్మదినాహ శేష
పర్యంతంమృతకాశౌచం జ్ఞాతీనాందశరాత్రం జాతాశౌచమేవ||

తా|| నాభిచ్ఛేదనమునకు బూన్వము శిశువు మృతిజాందినయెడ తల్లికి పదిదిన
ములుపురుడుండును. పితృసోదర జ్ఞాతులకు 3 దినములు జాతాశౌచము. పదిదినములని
కొందరు వచించిరి. మరణాశౌచము స్నానముతోనే నివర్తించును. నాభిచ్ఛేదనా
నంతరము పదిదినములలోపల నేదినమునగుదు శిశువు మరణించినను శేషించినదినములకు,
మూత్రము తలిదండ్రులకు సోదరులకు మరణాశౌచమున్నది జ్ఞాతులకు లుండది ముఖ
తాశౌచము మృతాశౌచము స్నానముతో వదలును.

వా|| మృతప్రసవేమాతృగర్భరాత్రం మృతకాశౌచం|

పితృదీనాంసర్వేషాం దశరాత్రం జాతాశౌచమేవ||

తా|| మృతశిశుజననమునందు పదిదినములు తల్లికి నూతకము పితృదీక్షాతులకు
జాతాశౌచము మూత్రముపదిదినములుండును. మృతాశౌచముస్నానముతోనివర్తించును

వా|| ద్రావిడనాంతు కన్యాజననే మాతాపితృభ్రాతృకాం పి
తృవ్య తత్పుత్రయోః పితామహతద్భ్రాత్రోశ్చాశౌచం అన్యేషాం
కిమపినాస్తి | పితృన్యోభిన్యోదరశ్చేత్తస్యైవాశౌచం | తత్పుత్రన్యా
శౌచంనాస్తి | సూతికాయాస్త్రీప్రసవేచత్వారితదినాన్యాశౌచం
పుంప్రసవే మాసమాశౌచం||

తా|| ద్రావిడులకు స్త్రీసంతానము గలిగినపుడు తల్లితండ్రులు అన్నదమ్ములు పిన
తండ్రులు వారిపుత్రులు తాతలు పినతాతలు వీరలకుదప్ప నితరులకు జాతాశౌచము లేదు
భిన్నోదరుడగు పినతండ్రులకు కొడుకులకును ఆశౌచములేదు. స్త్రీప్రసవమునందు
నలువదిదినములును, పుంప్రసవమునందు ముప్పదిదినములును తల్లికి జాతాశౌచము.

వా|| పితృగృహేపుత్రీప్రసూతా చేత్తన్మాతా పిత్రోస్త్రీరా
త్రం తద్భ్రాతృకేకరాత్రం | జ్ఞాతీనాంకిమపినాస్తి||

తా|| తండ్రియింట బ్రసవించినయెడ తల్లితండ్రులకు మాడుదినములును అన్న
దమ్ముల కొకదినములును ఆశౌచముగలదు జ్ఞాతులకేమియులేదు.

వా|| దశాహమధ్యశిశుమరణే మాతాపిత్రోర్దశాహ శేషప
ర్యంతం మృతకాశౌచం | భ్రాతృర్జాతాశౌచమేవ | దశమదినేశిశు

మరణే మాతాపిత్రోర్దశాహూదూర్ధ్వం ద్విరారతం | తస్మిన్నే పదినేఅష్ట
మయామే శిశుమరణేత్రిరారతం | అన్యత్సర్వంసమానం ||

తా. పదిదినములలోపల శిశువుమరణించినయెడ పుట్టినదినము మొదలుకొని పదిదినములవఱకు తల్లిదండ్రులకు మృతాశౌచము అన్నదమ్ములకు పురుడుమాత్రముండును. పదియవనాడు శిశువుమరణించినయెడ, పిదప రెండుదినములకాశౌచము పట్టవలయు, పదియవదినమునందెదిమిదవ జామున శిశువు మరణించినయెడ మూడుదినములకాశౌచము, మిగిలినదంతయు సమానము-

అనుపనీతమరణము.

శ్లో॥ అర్వాగుపనయాత్పిత్రోర్భాత్రాణాంచ దినత్రయం | అ
ర్వాద్దంతోర్దమాచ్చాలా త్తథోపనయనాత్క్రిమాత్ | సద్యోదినం
త్రిరారతంచ సపిండానాం ప్రకీర్తితం | దహనేతుత్రిరారతంస్యాదాశౌ
చమపిగోత్రిణాం | అజాతదంతదహనే త్యాగేచైకాహముచ్యతే | అతి
క్రాంతంతూపనయాదర్వాజ్ఞాస్త్యేవకస్యచిత్ ||

తా. ఉపనయనము కాకమునుపు బాలుడు మరణించినయెడ మాతాపితృ
భ్రాతృలకు జ్ఞాతులకు మూడుదినములు ఆశౌచము - దంతములు రాకమునుపు శిశువు
మరణించినయెడ జ్ఞాతులకు స్నానముతో సరి. పుట్టువెంట్రుకలు తీయకముందైన
యెడ నొకదినము ఉపనయనము కాకముందైనయెడల మూడుదినములును జ్ఞాతులకా
శౌచముగలదు. అనుపనీతమృత శిశువును దహనముచేసినపక్షమున మూడుదినములును
పండ్లు రాకమునుపు దహనముగాని త్యాగముగాని చేసినపుడు ఒక్కదినమును జ్ఞా
తులకాశౌచము. అనుపనీత మరణమునందు కాలాంతరాశౌచము పిత్రాదిజ్ఞాతుల కం
దరకు లేనేలేదు. అనుపనీతునికి దహనాది సంస్కారములను దేశాచారము ననుసరిం
చి చేయవలయు.

కన్యామరణము.

శ్లో॥ అనూఢాయామృతౌపిత్రోర్భాత్రాణాంచ దినత్రయం |
దినమాదంతజననా దితిధర్మవిదోవిదుః |

శ్లో॥ జ్ఞాతీనాంస్నానమాచౌలా దావాద్దానాద్దినంభవేత్ ।
వాద్దానేతుత్తిరాత్రంస్యా త్పితృభర్తృకులద్వయోః ।
అనూధాచేద్రజఃపశ్యే ద్దశాహంతస్మృతౌభవేత్ ॥

తా॥ పెండ్లిగాని కన్యక మరణించినపుడు మాతాపితృభ్రాతృకులకు మూడుదినము లాశౌచము. దంతములు రాకముందైనయెడ నొక్కదినంబు కొందరు వచించిరి. దంతములు వచ్చినతరువాత చౌలకర్మకాకమునుపు మరణించినయెడ జ్ఞాతులకు స్నానముతోసరి. చౌలకర్మయింపది మొదలుకొనిగాని, మాడవసంవత్సరము మొదలుకొనిగాని, వాద్దానములోపల మరణించెనేని జ్ఞాతులనొక్కదినంబును. వాద్దానము మొదలు వివాహములోపల మరణించెనేని తండ్రివంకవారికిని పెనిమిటివంకవారికిని మూడుదినములాశౌచము. పెండ్లి కాకమునుపు రజస్వలయై మరణించినయెడల నందరికిని పదిదినములాశౌచము.

ఉ ప నీ త మృ తౌ శౌ చ ము.

శ్లో॥ ఉపనీతమృతౌపూర్ణం సర్వేషాంమృతకంభవేత్ ।
ఏకోదశానాంత్రిదినం సగోత్రాణాంతుమజ్జనమ్ ॥

తా॥ ఉపనీతుడు మరణించినయెడ పిత్రాదులకు సపిండులకు సంపూర్ణాశౌచము - సమానోదకులకు మూడుదినములు శూతకము - సగోత్రులకు స్నానముతోసరి. అనుపనీతుడు మరణించినపుడును వివాహముకాని కన్యక మరణించినపుడును, వివాహముకానివారు మరణించినపుడును సమానోదకులకు స్నానముతోసరి.

మా తా మ హ్య ది మ రణ ము.

వా॥ మాతామహీ మాతామహ మాతృవ్యస్థమాతుల మాతులానీ దాహిత్రభాగినేయానాం సన్నిధానమరణేత్తిరాత్రం అనన్తధానేపయీణీ॥

తా॥ అమ్మమ్మ, అమ్మతండ్రి, పినతల్లి, పెదతల్లి, మేనమామ, అతని పెళ్లమ్మ, కూతురుకోడుకు, మేనల్లుడు, పేరు మరణించినపుడు మూడుదినములా, దేశాంతరమునందుండి వినినయెడల ౧౪ దినము శూతకము.

శ్వశూశ్వశురమరణము,

వా॥ శ్వశూశ్వశురయోస్సన్నిధానేజీవద్భార్యస్యజామాతు
ప్రిరాత్రం, అసన్నిధానేపక్షిణి । మృతభార్యస్య జామాతుస్సన్ని
ధానేప్యేకరాత్రం । భార్యాసంతతౌస్థితాయాంతు త్రిరాత్రం॥

తా॥ భార్యయొందు నపుడు అత్తమామలు మరణించినయెడ మూడుదినములు,
దేశాంతరమున వినయెడల ౧౪ దినము, అత్తమామలు సమీపమునందు మరణించి
నపుడు అపత్నికునకు ఒక్కరాత్రిమాత్రము, భార్యయొన్ననులేకున్నను సంతానముం
దినయెడల మూడుదినములు నూతికము.

ఆచార్యాది మరణము.

వా॥ ఆచార్య తత్పుత్రతత్పత్నీనాం మరణే సన్నిధానేత్రిరా
త్రం అసన్నిధానేపక్షిణి । శిష్యస్యసన్నిధానమరణే ఆచార్యాదీనామ
ప్యేవమేవ॥

తా॥ గురువు - గురుపుత్రుడు - గురుభార్య పీఠం మరణించినపుడు శిష్యు
నకు మూడుదినములు నూతికము - దేశాంతరమున వినయెడల ౧౪ దినము - శిష్యుని
మరణము నందాచార్యులకును నై ప్రకారమేనూతికము.

పుత్రీ మరణము.

వా॥ విభాహోద్ధర్ష్యం పితృగృహేపుత్రీమరణే మాతాపితృ
భౌత్యాణా మనూశభగినీనాంచ త్రిరాత్రం । జ్ఞాతీనామేక రాత్రం
భౌతృపత్నీనాం స్నానమాత్రం॥ ద్రావిడానాంతు మాతాపితౄప్రి
రాత్రం భౌతృభగినీనామేకరాత్రం జ్ఞాతీనాం కిమపినాస్తి॥

తా॥ వివాహిత్రీ, తండ్రియింట మరణించినపుడు తల్లితండ్రి అన్నదమ్ములు
పేండ్లి కానిచెల్లెండ్రు పీఠలకు మూడుదినములు, దాయాదులకు ఒకదినమును నూతి
కము. అన్నదమ్ముల భార్యలకు స్నానముతోసరి. ద్రావిడులలో తలిదండ్రులకు మూ
డుదినములు, అన్నదమ్ములకు చెల్లెండ్రులకు నొక్కదినము, దాయాదుల కేమియులేదు.

వా॥ యదిమాతా పితృభౌతరోవిభక్తాభిన్న గృహవాసిసత్ప్రే
త్పితృగృహేమరణే పితౄరేవత్రిరాత్రం । భౌతృగృహే చేద్భా
తు రేవత్రిరాత్రం । జ్ఞాతీగృహేచేత్తేషామేకరాత్రం॥ అన్యత్ర మరణే
మాతా పితృభౌత్యాణాం పక్షిణి జ్ఞాతీనాంకిమపినాస్తి॥

తా॥ పితృపుత్రులు విభక్తులై వేర్వేరు గృహమునందుండి నపుడు ఎవరియింటి మరణించునో వారికి మూడుదినములు నూతకము. తక్కినవారికి ఒకదినము. జ్ఞాతుల యింట మరణించినపుడు పితృదుల కొక్కదినమును జ్ఞాతులకు మూడుదినములును అన్యగ్రామమున జరిగినయెడ మాతాపితృభ్రాతృలకు ౧౪ దినము జ్ఞాతులకేమియులేదు మాతాపితృ మరణము.

వా॥ స్వగృహే పరగృహేవామాతా పితౄర్మరణే పుత్ర్యా స్త్రిరాత్రం॥

తా॥ తలిదండ్రులు ఎక్కడమరణించినను కూతురికిమూడుదినములు నూతకము. సహోదర మరణము.

వా॥ భగినీగృహే భ్రాతృమరణే భగిన్యాస్త్రిరాత్రం పరగృహేపక్షిణీ । గ్రామాంతరేత్యేకరాత్రం॥

తా॥ సోదరమరణము చెల్లెలింట జరిగినపుడు చెల్లెలికి మూడుదినములు, ఇతర గృహంబున జరిగినయెడ చెల్లెలికి ౧౪ దినము దేశాంతరము నందైనయెడ నొక్కదినము నూతకము.

స్వాల్పాది మరణము.

శ్లో॥ భగినీపతేస్తు స్వగృహేపరగృహేవాస్వాల్పమరణే ఏకరాత్రం । స్వాల్పపుత్రమరణేప్యేకరాత్రం॥

తా॥ భార్యయొక్క అన్నభక్తుల మరణమునందును వారిపుత్రుల మరణము నందును, ఒక్కదినము నూతకము. గ్రామాంతరంబున జరిగినయెడ స్నానముతోసరి.

అనుపసిత భ్రాతృమరణము.

వా॥ అనుపసిత భ్రాతృమరణే సన్నిధానేపి భగిన్యాస్నాన మాత్రం । భ్రాతృపుత్రమరణేప్యేవమేవ॥

తా॥ ఒడుగుగాని తమ్ముడు మేనల్లుడు వీరు ఏకగ్రామంబున మరణించినపుడు స్త్రీకి స్నానముతోసరి.

భగినీమరణము.

వా॥ భ్రాతృగృహే భగినీమరణే భ్రాతృస్త్రిరాత్రం । పరగృహేపక్షిణీ । గ్రామాంతరే ఏకరాత్రమ్॥

తా॥ చెల్లెలి మరణము అన్నిదమ్ముల యింట జరిగినయెడ వారికి మూడుదినములును ఇతరుని యింటజరిగిన ౧౪ దినమును, ఇతరదేశమున జరిగిన నొక్కదినమును ఆశాసము.

ద త్త పు త్ర మ రణ ము.

వా॥ దత్తపుత్రమరణే పూర్వాపర ప్రిణోస్త త్పుత్రాణాంచ త్రిరాత్రం । అసన్నిధానే శ్వేకరాత్రం । పితృద్వయస్థాతీనాం సన్నిధానేచైకరాత్రం । అసన్నిధానే స్నానమాత్రం । అనుషసీతదత్తపుత్రమరణేతు సన్నిధానేపి స్నానమాత్రం । దత్తిస్యపుత్రజననే మరణేవా ఉపనయనాత్పరమపి జనకవర్గస్య స్నానమాత్రం । దత్తిస్య జనకపితృమరణేత్రిరాత్రం । కైతిగృహీతృపితృమం శ దశరాత్రంతస్మరణ ప్రతిగృహీతురపిదశరాత్రం । యదిదత్తిస్యారాసంతరం జాతయేర సపుత్రస్సంస్కర్తాతదాదత్తిస్య త్రిరాత్రమే॥

తా॥ ఆనుషసీతదత్తపుత్రమరణమునందు జనకతండ్రికి దశపుడుతండ్రికి నానిపుత్రులకును మూడుదినములూశాసము. దేశాంతమునందే నయెడల నొకదినము ఉభయక్షాతులకు సమీపమునందొక్కరాలి, గూరపుష్కారులకు స్నానముతోసరి - దత్తపుత్రుడుపనయనముగాక సమీపమున మరణమునొందినను క్షాతులకు స్నానముతోసరి. దత్తునకు పుత్రుడుపుట్టినను ఉపసీతుడై మరణించినను జనకపితృసంబంధిక్షాతులకు స్నానముతోసరి, జనకపితృమరణమునందు దత్తపుత్రునకు మూడుదినములు సూతకము. ఉపసీతుడగు దత్తుడుగాని ప్రతిగృహీతగాని మరణించినపుడు పాపస్వరము పదిదినములూశాసము. దత్తరజరిగినపిదప ఔరశపుత్రుడు కలిగి కర్మలనడుపుచుండు నపుడు పితృమరణమునందు దత్తునకు మూడుదినములు సూతకము.

ఆత్మబంధ్వాది మరణము.

వా॥ ఆత్మబంధూనాం మాతృబంధూనాం పితృబంధూనాంచ ఋరణే సన్నిధానేపక్షిణీ । అసన్నిధానే శ్వేకరాత్రం॥

తా॥ ఆత్మబంధువులు - పితృబంధువులు - మాతృబంధువులు - వీరలు మరణించినపుడు ౧౪ దినము. దేశాంతమునందు జరిగినయెడ ఒకదినము సూతకము.

సాపత్నీయ మాతృవర్గమరణము.

వా॥ సాపత్నీయ మాతృవర్గ మాతులాదేర్మరణే సన్నిధానే
ఏకరాత్రం । అసన్నిధానే స్నానమాత్రమ్॥

తా॥ సవతితల్లి సహోదరులు మొదలగువారు మరణించినపుడు సమీపము
నం దొకదినము దేశాంతరమునందైనయెడ స్నానముతోసరి.

దత్తప్రతిగృహీతృ వర్గమాతులాది మరణము.

వా॥ దత్తస్య ప్రతిగృహీతృ వర్గస్య మాతులా దేర్మరణే ద
త్తస్య సన్నిధానే ఏకరాత్రం అసన్నిధానే స్నానమాత్రం - దత్తజన
కవర్గస్య మాతులాదేర్మరణేసన్నిధానే ఏకరాత్రం॥

తా॥ పెంపుడుతల్లి యొక్క అన్నదమ్ములు మొదలగువారు మరణించినపుడు
దత్తపుత్రునకు సమీపము నందొక దినము, అన్యగ్రామమునందు స్నానముతోసరి,
దత్తునకు జనకతల్లి యన్నదమ్ములు మరణించినప్పుడు ఒక్కదినము మాత్రము, ఇతర
గ్రామమునందు స్నానముతోసరి.

సపత్నీపుత్రాది మరణమునందు.

వా॥ సపత్నీపుత్రీమరణే సాపత్నీయమాతు లేకరాత్రం॥మాతృస
పత్నీమరణేసపత్నీపుత్ర్యా అప్యేక రాత్రం॥అసన్నిధానేస్నానమాత్రం॥

తా॥ సవతికూతురు మరణించినపుడు సవతితల్లికి ఒకదినము, సవతితల్లిపోయి
నపుడు సవతికూతురికి ఒకదినము, దూరమునందైనయెడ స్నానముతోసరి.

అసపిండ మరణమునందు.

వా॥ దౌహిత్రభాగినే యవ్యతిరిక్తానా మసపిండానా ముపన
యనాత్పూర్వంమరణే సన్నిధానేపి స్నానమాత్రం॥ దౌహిత్రభాగినే
యయోస్తు ప్రాగుపనయ నాన్మరణేపక్షిణీ । తదూర్ధ్వంత్రిరాత్రం
చౌలాత్పూర్వంతు స్నానమాత్రం॥

తా॥ దౌహిత్రుడు మేనల్లుడు వీరులుదక్క తక్కిన యనుపనీతులగు అసపిం
డులు సమీపమున మరణించిన స్నానముతోసరి. దౌహిత్రుడు, మేనల్లుడు, వీరు అను

నీతులై మరణించినపుడు ౧౪ దినము, ఉపనీతులై నయెడ త్రిరాత్రము, చాలముగాక మరణించినపుడు స్నానముతో సరి.

వా॥ మాతృష్వస్రాదీనామసపిండస్త్రీణాం విహాత్పూర్వంమరణేసన్నిధానేపిస్నానమాత్రం॥

తా॥ అసపిండులగు పినతల్లి మొదలగు స్త్రీలు అవివాహితలై గర్భమరణించినను స్నానముతో సరి.

జామాతృ మరణమునందు.

వా॥ జామాతృమరణే సన్నిధానేపక్షిణీ । అసన్నిధానేప్యేక రాత్రం తస్యైవస్వగృహే మరణేత్రిరాత్రం॥

తా॥ అల్లునిమరణము సమీపమున జరిగిన ౧౪ దినము, దూరమున జరిగిన నొక దినము. తనయింట మరణించినయెడ మామకు మూడుదినములు నూతకము.

వా॥ యోనిసంబంధేషు యేయేపురుషాస్తత్పత్నీనాం మరణే సన్నిధానేపి స్నానమాత్రం । మాతులాన్యాస్తు విశేషవిధానాత్ త్రిరాత్రం । యోనిసంబంధేషు యాస్త్రిస్త్రియస్తద్భర్తృ మరణేపి స్నానమాత్రం॥

తా॥ యోనిసంబంధముగల పురుషులయొక్క భార్యలును, అట్టి స్త్రీలయొక్క భర్తలును మరణించినప్పుడు స్నానముతో సరిపోవును. మేనమామభార్యమరణించినపుడు మూడుదినము లుండవలెను.

గురుశిష్యులకు.

వా॥ జప్యమంతోపదేష్టరిమృతే సన్నిధానేవకరాత్రం । అసన్నిధానే సజ్యోతిః, తచ్చిష్యమృతౌ తస్యాపితృథేవ॥

తా॥ మంతోపదేశము నొనర్చినగురువు సమీపమున మరణించినపుడు శిష్యున కొక్కరాత్రి నూతకము. దూరమునందైనయెడ విన్నదిమొదలు దీపమును జూచు వరకు నూతకము. శిష్యుడు మరణించినపుడు గురువునకు నాప్రకారమేయగును.

వా॥ పరిణీతానాంస్త్రీణాం మాతాపితృ భౌతృతత్పుత్రాన్వి నాపితృవర్గ బంధుమరణే స్నానమాత్రమితిధర్మ ప్రవృత్త్యనుసారిణా

అంధాగ్రదయః । ఇతరేతుపక్షిణ్యాదిక మాచరంతి । ద్రావిడాస్త్రసర్వ-
సాధారణ్యేన పరిణీతాస్త్రిన్యస్తప్సృతి యోగినః పక్షిణ్యాదిక
మాచరంతి॥

తా॥ పెండ్లి అయినస్త్రీలు మాతాపితృభ్రాతృ తత్పుత్రులకు దప్పతక్కిన
పితృవర్గ బంధువుల మరణమునందు స్నానమాత్రము నాచరింపవలయునని ధర్మప్రవృత్తి
యందు జెప్పబడినది. కొందరుపక్షిణ్యాద్యాశౌచము వలంబించుచున్నారు. ద్రావి
డలలో విశేషముగా వివాహితస్త్రీలువారి ప్రతియోగినులును ఒకరికొకరు పక్షిణ్యా
ద్యాశౌచమును పట్టుచున్నారు.

అతిక్రాంతాశౌచనిరూపణము.

శ్లో॥ తత్తదాశౌచమాఖ్యాత మతిక్రాంతమనేకథా ।

తా॥ జ్ఞాతుల మరణకాలమును అతిక్రమించి వినివచ్చుటచే నూతక సుశేక
విధములగును.

వా॥ జ్ఞాతీనాం మరణం దశాహమధ్యే శ్రుతంచేద్య శాహశే
షేణశుద్ధిః । దశాహవార్ధ్వంతు మాసత్రయమధ్యేత్రిరాత్రం । తతష్ట-
ణ్మాస మధ్యేపక్షిణీ । తతస్సం వత్సరవర్యంత మేకరాత్రం సంవత్స-
రా దూర్ధ్వంతు స్నానమాత్రం । నవమాసాదూర్ధ్వం స్నానమా-
త్ర మిత్యేకే॥

తా॥ మరణించిన దినము మొదలుకొని పదిదినములలోపల జ్ఞాతీమరణ వృత్తాం-
తమును వినినయెడ శేషించిన దినములయందు నూతకము పట్టవలెను. పదిదినములుగడ-
చినవెనుక మూడు నెలలలోపల వినినయెడ మూడు దినములును అట్లుచై ని ఆరు నెల్ల
లోపల వినినయెడ ౧౪ దినము, అటుతరువాత సంవత్సరము ముగియులోపల వినిన
యెడ నొకరాత్రియు, నూతకము, సంవత్సరముఅయిన పిదప స్నానముతోసరి. మర-
ణించిన తొమ్మిదిమాసములకుపైన వినినయెడ స్నానమాత్రమని కొందఱు.

వా॥ త్రిరాత్రాశౌచినాం మరణం త్రిరాత్రమధ్యేశ్రుతం చేత్త-
చ్చేషేణశుద్ధిః । త్రిరాత్రేత్రిక్రాంతే స్నానమాత్రం॥

తా॥ త్రిరాత్ర నూతకముగలవారు మూడు దినములలోపల వినినయెడల శేషిం-
చిన దినములయందు నూతకముపట్టవలెను, మూడుదినములు అయినపిమ్మట వినినయెడ
స్నానముతోసరి.

వా॥ పక్షిణ్యాశౌచినాంతు మరణం పక్షిణీమధ్యే శ్రుతంచేత్త
చ్చేషేణశుద్ధిః॥ పక్షిణీకాలేఽతిక్రాంతేన్నానమాత్రం॥ యావజ్జీవంప
క్షిణీత్యేకే॥

తా॥ పక్షిణ్యాశౌచముగలవారు పక్షిణీమధ్యమున వినినయెడ మిగిలిన దినము
లందు నూతము పట్టవలెను, అటుపిమ్మట వినినయెడ స్నానముతోసరి, ఎప్పుడు విని
నను ౧౪ దినము పట్టవలెననికొందలు.

సూ॥ ఏకరాత్రా శౌచినామేకరాత్రేతిక్రాంతేన్నానమాత్రం॥

తా॥ ఏకరాత్రాశౌచము గలవారు, ఒకరాత్రి అయిన వెనుక వినినయెడస్నా
నముమాత్రము జేయవలయు.

వా॥ మాతాపితృ విషయేదత్తకన్యాయా దశాహాభ్యంతరేత్రి
రాత్రం॥ తదూర్ధ్వంపక్షిణీతి ధర్మప్రవృత్త్యనుసారిణః త్రిరాత్రేతి
క్రాంతేన్నానమిత్యన్యే॥

తా॥ వివాహితస్త్రీ తల్లిడుండ్రుల మరణవార్తను ౧౦ దినముల లోపల వినిన
యెడ మాడు దినములు నూతకముపట్టవలెను, అటుపిమ్మట వినినయెడ ౧౪ దినము
అని ధర్మప్రవృత్తియందు జెప్పబడినది, మరణించినపిమ్మట మాడుదినములకు పై న
వినినయెడ స్నానము మాత్రమని కొందలు.

వా॥ పుత్రికాభగినీ భ్రాతృవిషయే తత్ప్రతియోగినాం దశా
హాభ్యంతరేపక్షిణీ॥ తదూర్ధ్వమేకరాత్రమితి ధర్మప్రవృత్తిపక్షః॥
యావజ్జీవంపక్షిణీత్యపరఃపక్షః॥ పక్షిణీకాలేఽతీతేన్నానమిత్యతీయః॥

తా॥ కూతురు - చెల్లెలు - అన్నదమ్ములు వీరు మరణించినపుడు వారిప్రతి
యోగినులకు పదిదినములలోపల పక్షిణ్యాశౌచము - అటుపిమ్మట వినినయెడ ఒక్క
రాత్రియని ధర్మప్రవృత్తియందు జెప్పబడినది. ఎప్పుడు వినినను పక్షిణీయని కొంద
లుచెప్పిరి. పక్షిణ్యాశౌచము పట్టదగిన కాలమతిక్రమించినయెడ స్నానముతోసరి
అని మఱికొందలు చెప్పిరి.

ప్రతియోగినులు స్వరూపము.

శ్లో॥ మాతృవ్యసృసుతాపుత్రౌ పితృవ్యసృసుతస్త్రీయా
స్వసాపితృవ్యపుత్రీచ స్వసృపుత్రీపితృవ్యసా॥

వా॥ మాతాపిత్రోర్మృతే తయోరకృతక్రియత్వేచ యావజ్జీవోదశారాత్రం । కృతక్రియత్వేతు వింశతి వృషర్యంతం దశారాత్రం । తదూర్ధ్వంతుత్రిరాత్రం । దశాహమధ్యే శ్రుతంచేత్తచ్ఛేషేణశుద్ధిః॥

తా॥ తల్లిదండ్రులు చనిపోయినపుడు వారికి క్రియలు జగనియెడ తాను బ్రతికియుండు కాలములో నెప్పుడువినినను ౧౦ దినములాశౌచము పట్టవలెను. ప్రేతకృత్యములు జరిగినయెడ ఇవనిది సంవత్సరములలోపల నెప్పుడువినినను, పదిదినముల నూతకము. అటుపిమ్మట వినినయెడ మూడుదినములు మరణించిన పదిదినములలోపల వినినయెడ మిగిలిన దినములయందు మాత్రమే నూతకము.

అనేకాశౌచ సన్నిపాతాశౌచ నిణయము.

వా॥ సమయోస్సజాతీయయో శ్చశౌచయోః పౌర్వాపర్యేణ సన్నిపాతే పూర్వాశౌచకాలేనై వశుద్ధిః । విషమకాలయోస్సజాతీయయోరాశౌచయోస్సన్నిపాతే పూర్వంవాపరంవాయ దధికకాలం తేనై వశుద్ధిః అల్పమపి పూర్వాశౌచ ముత్తరాశౌచార్ధాధికకాలం చేదత్పైవై వశుద్ధిః॥

తా॥ సమానకాలము గలవియు, ఒక్కజాతిగలవియునగు అశౌచము నేకకాలంబున వచ్చినయెడ మొదిటిరానినిమాత్ర మవలంబించవలయు. రెండవది అక్కర లేదు. ఒక్కజాతిగల నూతకములే యెచ్చురెక్కువకాలము గలిగియుండిన, ఎక్కువ కాలముగల నూతకమునుమాత్ర మవలంబింపవలయు, మొదటవచ్చిన నూతకము కొంచెము గాలముగలదైనను, రెండవనూతకముయొక్క సగముకాలమునకు గొంచెమెక్కువ కాలము గలిగియుండిన, మొదటవచ్చిన యల్పాశౌచమునే పట్టవలయు.

వా॥ విజాతీయ యోర్యేగే సమేన వాధికేన వాశాపేన శుద్ధిః సూతిరధిక కాలాచేత్పూర్వశౌచేనశుద్ధిః॥

తా॥ జాత, మృతనూతకములొక్కటూరి వచ్చినపుడు, మృతనూతకము సమానతాధిక్యములు గలదైనను మృతనూతకమునే అవలంబించవలయు, జాతాశౌచమధిక కాలము గల్గియుండిన, జాతము నేపట్టవలయు.

వా॥ పూర్వాశౌచస్యదశమద్విగ్నేపునః పూర్వాశౌచాంతరేప్రాప్తే పూర్వ స్మాత్పూర్వాశౌచా దూర్ధ్వ ముత్తరాశౌచం దినద్వయం కుర్యాత్ దశమదినస్య అష్టమయామే సూర్యోదయా దర్వాగన్యస్తిక్యా

పూర్ణాశౌచే ప్రాప్తే పూర్వస్మదూర్ధ్వం దినత్రయ ముత్తరాశౌచం కుర్యాత్ । మాతాపితృ మరణాశౌచస్య ఆశౌచాంతరేణయోగే పూర్వేణవాపరేణవా మాతాపితౄరాశౌచేనశుద్ధిః॥

తా॥ పూర్ణాశౌచముయొక్క పదియవ దినమున జేతొక పూర్ణాశౌచము కలిగినయెడ, మొదటిసూర్తిఅయిన వెనుక రెండవదానికి రెండుదినములు సూతకము పట్టవలయు, దశమసూర్తి అయిన మూడవ దినమున నూర్వోదయమునకు బూర్వమింకొకటి కలిగినయెడ పిమ్మట రెండవదాని మూడవదినముల పట్టవలయు, తిదిదిండ్రుల మరణాశౌచవ్యవస్థనుబట్టి నను, లేక వారిమృణమునకు ముందైనను, జేతొక సూతకము గలిగినయెడ, మాతాపితౄరాశౌచమును మూడవదినము పట్టవలయు.

వా॥ గాహూతస్యోచనానామిన్ద్రహాశౌచం తిస్యాశౌచాంతరేణ యోగే దివ ౧౦౦ నష్టని॥

తా॥ దహనము చేసినదానికి గలిగియు ౧౦ దహనములకు పిమ్మట ముగిసిన సూతకము గలిగినయెడ మొదటిదాని ౧ శుద్ధికలుగ మున్నది.

వా॥ మాతాపితౄ పుత్రబుద్ధిమిత్తాశౌచస్య ఆశౌచాంతరేణ యోగే పుత్రజననాశౌచేనశుద్ధిః ॥ పుత్రీజననేవపి తుః ప్రేతసంస్కర్తృప్వేతు పూర్వేణ వాపరేణాప్రేతాశౌచేనైవపుత్రజననాశౌచస్యగివృత్తిః । సంస్కర్తృప్వేతు మృతాశౌచ మపి జననాశౌచేనశుద్ధి కేచిత్తు సంస్కర్తృపిపుత్రజననాశౌచమేవప్రతిమిత్యాహుః॥

తా॥ తిల్లి దండులకు బుత్రజనన సంబంధమును పురుషు కలిగి యుండునపుడు జేతొకటివచ్చినయెడల మొదటి దానినిమాత్రమే అవలంబించవలయు, హితురి జననమునందును పైప్రకారమే, తండ్రికి ప్రేతసంస్కారము జేయునపుడుగాని అంతకు ముందుగాని పుత్రజననాశౌచము గలిగినపుడు స్వీకారమును మాత్రమే అవలంబించవలయు, ప్రేతకృత్యముల నొనర్చుక ఆశౌచమును మాత్రము పట్టియుండునపుడు పుత్రుడుగలిగినయెడ మొదటి దానినివిడచి జాతాశౌచమును పట్టవలయు, ప్రేత సంస్కారములనొనర్చు వానికిని పుత్రజననాశౌచము ప్రబలుమనికొందరు వచించెదరు.

వా! పితృమరణా శౌచమధ్యేమాత్మమరణే పితృగళాహదూర్ధ్వమాతుః పక్షిణీంకుర్యాత్ । పితృస్సన్యాసేదుర్ధ్వరణే వానపక్షిణీ! క్షితుమాత్మ మరణాదారభ్య పూర్ణమేవాశౌచం శ్చిర్యాత్ ।

తా॥ తండ్రిమరణించిన నూతకముగలిగి యుండునపుడు తల్లిమరణము గలిగిన యెడ, మొదటినూతకము తీరినవెనుకరెండవదానికి ౧౪ దినము నూతకమునుపట్టవలయు తండ్రిసన్న్యాసియై మరణించినను దుర్ధ్వరణమునొందినను నూతకముపట్టకమాత్మయరణ దినము మొదలు సంపూర్ణనూతకము పట్టవలయు.

వా! మాత్మమరణాశౌచమధ్యే పితృమరణేపితృః పూర్ణమే వాశౌచంకుర్యాత్ । అనుగమనేతు దినాంతరమరణేపి మాతుఃపక్షిణీనభవతి । కింతుతత్రతంత్రేణైవశుద్ధిః । అనుగమనం వినాదైవాన్మాత్మమరణే పక్షిణీభవతి । సాచదశమదినాత్పాగేన పితృద్వశమదినే మాత్మమరణేతు దినద్వయాంత్రభవతి । అత్రపక్షిణీమధ్యేదినద్వయమధ్యేచ పితృరేకాదశేవాన్యేవస్వతంత్రైకోద్దిష్టంకుర్యాత్ । కర్తుస్తాత్కాలికి శుద్ధిరస్తి॥

తా॥ తల్లిమరణనూతకము గలిగియుండునపుడు తండ్రిమరణము జరిగినయెడ, మొదటిదానిని వదలి రెండవదానిని సంపూర్ణముగ వశలంబించి తండ్రికి గ్రియలొనర్చి పిదప తల్లికి ౧౪ దినము నూతకముపట్టి క్రియలొనర్చవలయు, తల్లియనుగమనముచేసి తండ్రితోగూడ మృతినొందినను, ఇంకొకదినమున మృతినొందినను, ఈ ౧౪ దినము గూడ అక్కరలేదు - తంత్రమువలన శుద్ధిగలుగును, పితృమరణమునందను గమనము చేయక, తొమ్మిదిదినములలోపల దైవయోగమువలన తల్లిమృతినొందినయెడ, తండ్రికి గ్రియలొనర్చిన వెనుక తల్లికి ౧౪ దినము నూతకముపట్టి క్రియలొనర్చవలయు, తండ్రిచనినపదియవనాడు తల్లిమరణించినయెడ, రెండుదినములు పట్టవలయు, మాత్మవిషయమైచెప్పిన రెండువిధులయందును, తాత్కాలిక శుద్ధిగలదు గమక, తండ్రికి ఏకాదశాచమనందే, ఏకోద్దిష్టమును స్వతంత్రముగనేచేయవచ్చును.

వా! పితృమరణా శౌచమధ్యే దేశాంతరగత మాత్మమరణ శ్రేవణే మూతరికృతక్రియాయాముఖయోస్తంత్రేణశుద్ధిః । అకృతక్రియాయాంశు పితృదళాహదూర్ధ్వమాతుః పక్షిణీంకుర్యాత్ ।

తా॥ తల్లి దండ్రులు మరణనూతకము గలిగియుండునపుడు, పరదేశమునందు తల్లి ముఖము జరిగినట్లు తెలిసి, యాతల్లికి చేతక్రియలు జరిగియుండిన, రెండికిని తంత్రములవలన కుద్దిగలుగును. తల్లికి క్రియలు కాకుండినయెడ, తండ్రియొక్క పదిదినములు తీరినపనుక తల్లికి ౧౪ దినము నూతకము పట్టవలయు.

వా॥ మాతృమరణా శౌచమధ్యే దేశాంతరగత పితృమరణ శ్రవణే శ్రవణప్రభృతి దశాహంపితౄశౌచంభవతి॥

తా॥ తల్లి మరణనూతకము గలిగి యుండునపుడు, పరదేశమున దండ్రురణము జరిగినట్లు వినినయెడ నది మొదలుకొని పదిదినములు తండ్రికినూతకము పట్టవలయు.

వా॥ దేశాంతరగత యోర్మాతాపిత్రోర్మరణే యుగవచ్చుతే తంత్రేణశుద్ధిః .

తా॥ తల్లి దండ్రులు పరదేశముననేక కాలంబున మరణించిరిని వినినయెడ రెంటికిని తంత్రమువలన కుద్దిగలుగును.

వా॥ అతిక్రాంత వర్తమానయోర్మిసాతే వర్తమానేనా తిక్రాంతస్యశుద్ధిః । అతిక్రాంతస్య కాలాధిక్యే తంత్రికాంతేనైవ వర్తమానస్యశుద్ధిః ఏవం దాహకస్యాతిక్రాంతాశౌచేనైవ వర్తమానస్య శుద్ధిః॥ మాతృవిషయేతు నాయంవిధిః॥ కింతుపూర్వోక్తమేవపూర్ణం॥

తా॥ అతిక్రాంత వర్తమానాశౌచము లేక కాలంబున గలిగినయెడ, వానిలో నధిక కాలముగలదాని నవలంబించ వలయు; దాహకనకు అతిక్రాంతము సంభవించినయెడ, వర్తమాన నూతకముపనిలేదు. తల్లి దండ్రుల విషయ మైయుట్లుగాక, భ్రాతృప్రకార మాచరింపవలయు.

దేశాంతర లక్షణము.

శ్లో॥ దేశాంతరం వదంత్యన్యే షష్టియోజన మాయతం చత్వాంతద్య-దంత్యన్యే త్రింశదన్యే తధైవచ॥

తా॥ దేశాంతరమనగా, అరువదియొకటి వ్యవధానముగలది అని కొందరును, నావదియని కొందరును, ముప్పదియని కొందరును వదించి నాల్గవదిని గ్రహించుచును. (కొందరు మూడువందల పర్వతములు నడుచుచున్న నదీకాంతమునకును)

అధికమాసమృతస్య ఆద్యశాస్త్రనిర్ణయము.

అధికమాసమృతమనకు అధికమాసమునందు దహనాది దశాశ్శంతమునకును జరిగించి ఏకాదశమాసమునందు ఆద్యశాస్త్రమును ప్రకృతిగాజరిగించి షోడశశాస్త్రములు జరిగించవలెను. నిజమాసమందు మృతతిథియందు అన్వాద్యమాసికమును పార్వణవిధిగా జరిగించి ఆ నిజమాసమునందే “మాన్యునేభ్యానమాసికమితి” శాస్త్రవిహితకాలములయందు ఊనమాసికమును జరిగించవలెను. ద్వితీయానుమాసికము నిజమాసమునకురెండవ మాసమనందు జరిగించవలెను. ఏకాదశమాసమునందు షోడశశంకల్పమునందు విశేషము ద్వితీయానుమాసిక, తృతీయానుమాసిక... ఆద్యాన్వాద్యాభ్యాం సహాయకపదద్యకరిష్యేయని చెప్పవలెను. శేషముప్రకృతిగానే చేయవలెను.

అధికమాసే త్రైపక్షికాదినిర్ణయము.

మృతమాసమునకు ద్వితీయానుమాసము అధికమైతే అధికమాసమునందే త్రైపక్షికమును జరిగించవలెను, అటవమాసమధికమైతే అధికమాసమునందే ఊనపాఞ్చాంగిమును జరిగించవలెను. పన్నిండవమాస మధికమైతే అధికమాసమునందే ఊనాల్పికమును జరిగించవలెను. ౧౨ మాసమధికమైతే అధికమాసమునందే ప్రథమాల్పికమును జరిగించవలెను. నిజమాసములయందు త్రైపక్షిక, ఊనపాఞ్చాంగిక, ఊనాల్పిక, ప్రథమాల్పికములు తిరిగి జరిగించకూడదు.

మఱియొకవిజ్ఞాపనము.—బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్యులలో కలిపొలిబుట్టించున సకాలంబున నుచున్నవము చేయలేకపోవుచున్నారు. ఇది ఇట్లుండనిండు- దైవాధీనమునలన ఉపనయనకాలము అతిక్రమించి 12-15-20సం॥ పాఠ్యమునందు మరణించుచున్నవానిని గుఱించి కొంచమువిచారితము. (శాద్ధ మయూఃఖే॥ వసిష్ఠః॥) శ్లో॥ బ్రాహ్మణక్షత్రియవిశాం సంస్కారరహితామృతాః । పరలోకాదికంనైవ పిశాచత్వంప్రసద్యతే॥ సంస్కారహీనాయేచర్తాః ప్రమితాఃకాలయోగతః । తేషాంసంస్కరణం శార్దూమమృతకమితిస్మృతమ్ । దహనాదిక్రియాభావే పిశాచాస్సన్న్యసంశయః॥ అనియుండుటవలన, ఆశ్రేపేతకు వేదమంత్రసర్వత్రముగా ప్రేతక్రియలన్నియుచేసియే తీరవలెను గాని మామకొనుటకర్తకు శ్రేయస్కరమైనదిగాదు. ఈద్రులలోకూడా వివాహములేక మరణించునప్పుడును వయస్సు 15సంవత్సరములు దాటినప్పుడును ప్రేతత్వనివృత్తికొఱకు ప్రేతక్రియలన్నియు నొకరోజుననేజరిపి - కర్తకుద్దిస్తానముచేయవలెననియు, అప్పుడు ౧౨ దినములు దాటినపిమ్మట ౧౧ దినములలో కర్మచేయవలయునని ధర్మశాస్త్రములు చెప్పుచున్నవి. తత్ప్రమాణము శాత్రాయనః॥ శ్లో॥ షోడశోర్ధ్వమృత యేష్య రవివాహితపాదజాః । తేషాంపంచదశాహీనా తదర్చ్యాగ్యానుధావిధి॥ ప్రేతకార్యంప్రకర్తవ్యమితి ముద్గలసమృతమ్॥

గ్రంథశ్చయం సమాప్తం.

10949

